

KAKO SAM ŽIVIO U RITMU HEAVY METALA

STEVE ALMOND

SADRŽAJ

Kako sam živio u ritmu heavy metala	1
Nepisana pravila plemena Ik	20
Ljigavohakerski igrač – komada žderač	32
Posljednji dani Dona Viktora Potapenka koje je proveo kao slobodan čovjek	46
Pobjegni od mene moja bljedunjava ljubavi	62
Zakon o šećeru	80
Sezona lova	85
Moskva	96
Valentino	99
Kako zavoljeti republikanku	118
Ulična pornjava	145
Tijela u sekstremnim pozama	147
O autoru	162
Impresum	163

KAKO SAM ŽIVIO U RITMU HEAVY METALA

Josephine Byron se tijekom cijelog studija žestoko trudila oko mene. Nitko nije uspijevao shvatiti zašto, ni njezini frendovi, ni moji, ni studoši koji su je motrili dok je lelujala bokovima preko širokih školskih travnjaka. Bila je jedna od onih žena koje su bez iznimke bile okarakterizirane kao zanosne, fenomenalne tipa *eee-da-je-meni-takva*: sjajna crna kosa, kovrče nalik na tulipane, preoblikovana Snjeguljica, stvorena kao toplija, pohotnija.

Bila je još i potpuno samosvjesna, sigurna u svoj rafinirani ukus za odijevanje i muškarce, u svoju ljepotu i intelekt koji je obavijala ozbiljnim, neodređeno marksističkim jadikovkama dok smo mi ostali piljili u njezine usne.

U mračnoj, uzavreloj omaglici *after partyja* i kamenitih panorama Hope Hilla na prljavim puteljcima fakultetskog kampusa Jo je dolazila k meni donoseći darove, svježe pečene štruce kruha, *mardi gras* ogrlice, donosila je svoj tajanstveni osmijeh i pune, bijele grudi.

Dopuštala mi je da činim s njom što god sam poželio, iako nikad nisam bio potpuno siguran da, na kraju krajeva, *ona* nije činila *sa mnom* sve što je poželjela. Noću mi je ljubila cijelo tijelo, a ujutro mi je pripremala omlet. Bilo je to kao da mi je svaki dan opjevan pjesmom *Happy birthday* – ekstatičan i duboko uznemirujući.

Nekoliko mjeseci nakon što sam diplomirao odselio sam u El Paso gdje su dnevne novine tražile namještenika. Živio sam sâm u podrumskom stanu i hranio se pečenim pilićima iz dućanskih kutijica. U mojoj je gajbi pritisak tuša bio jačine pljućkanja, pa mi je ušlo u naviku da se tuširam u sportsko-rekreativnom centru YMCA gdje sam odlazio na plivanje nekoliko puta tjedno.

Lifeguardica je bila tiha žena koja je nosila ziheraške naočale i jednodijelni crveni *Speedo* kupaći kostim s ručnikom omotanim oko donjeg dijela tijela. Ako bih se srijedom zadržao dovoljno dugo skinula bi ručnik i vodila bi vježbe za djecu u plićaku. Imala je štihla za klince, zadirkivala ih je na španjolskom pridržavajući ih za trbuščiće dok su se bacakali. Lice joj je bilo zaobljeno, tipa *knjiško*, donekle jednolično. Oči su joj čak i bez naočala izgledale udaljeno, no vodu je rezala pokretima poput nimfe.

Na novinarskom sam poslu provodio sate i sate nadajući se da ću se istaknuti. Jo sam slao duga, srcedrapajuća pisma. Želio sam da me opet zavoli. Pogriješio sam što sam se prema

njoj bio ponio toliko zapostavljajući. U sumrak kad bi sunce jenjavalo lutao sam otrcanim centrom El Pasa daveći se u tuzi koju sam smatrao rafiniranom i nepremostivom.

Trg bi se tada uvijek ispraznio – *vendedores* i kućne pomoćnice tromo su se vraćale natrag u Juárez, slatkasti, ustaljeni miris masnoće izbijao je iz *El Segundo Barria*, poluotopali rashlađivači su drndali. Kasnije bi talionice nahajcale dimnjake a iznad planina Franklin Mountains razlijegao se dim koji bi zasjenio grad poput nizova smeđih taloga. U smjeru istoka pružale su se uglancane i tajanstvene avenije Fort Bliss. Prema zapadu smjestilo se isterasirano naselje Coronado gdje su vodene površine bazena zabljeskivale poput safira.

Sedam mjeseci odrađivao sam “vjenčanja” i “osmrtnice”. Onda je glazbeni pop-kritičar dao otkaz i glavni mi je urednik, u nedostatku drugačije kombinacije, dopustio uskočiti. El Paso je bio (i još je uvijek) dio golemih *urlada-do-jaja* turneja *od-sumraka-do-zore*.

Napisao sam minimalno jednom kritiku o gotovo svim dugokosim bendovima kasnih osamdesetih: Rattu, Poisonu, Wingeru, Warrantu, Great Whiteu, White Snakeu, Kissu, Vixenu, Cindarelli, Queensrycheu, Skid Rowu, Def Leppardu, Brittny Foxxu i Kissu bez članova sa makeupom. Na mojem prvom koncertu (Metallica) bendov novi basist predstavio se rulji prdnuvši u svoj mikrofon. Bila je to heavy metal inačica za *drago-mi-je-ja-sam-taj-i-taj*.

Iz razloga što smo bili *dnevna tiskovina* morao sam svoj tekst ulupati do ponoći. Radio sam po šablona koja je uključivala: početak u stilu traljave igre riječima, razvučen popis pjesama (pridjev, pridjev, naslov pjesme) i opis kose vodećeg vokala. Ostatak je bio standardizirana šablona nabljuvanih *bla-bla-blaova*, bačenih gaća, dirljivobolnih dueta s bas gitaristom koji se vratio s odvikavanja.

Volio sam žestinu tog procesa, događaja kojem se posvjedoči i koji bude zabilježen tijekom noći! Volio sam pritisak, slatkorječivu improvizaciju, volio sam idućeg dana vidjeti svoj potpis pod rubrikom, vidjeti sve svoje ljepušaste riječi koje su mirisale po tinti i bakrotisku.

I istina je – volio sam *show*. Sjećam se kako sam stajao u prvom redu dok je Sebastian Bach, vodeći vokal Skid Rowa, odvrištavao “Youth Gone Wild”. Bach je bio savršena slika i prilika frontmena heavy metal benda – plava griva i sklop izražajnih kosti lica. Šepirio se po pozornici poput transvestita dok je glavni gitarist *odpling-pling-plingavao* beskonačnu solažu i bubnjar se pretvorio u raspojasanu ritam-mašinu. Bilo je to šablonski i... *ucjenjivački* i pomalo patetično, no kad sam se zapiljio niz red publike vidio sam dvadesetak glava kako

ujedinjeno cimaju, poput pobješnjelih, resičastih krpa za pod.

Bili su to raspojasani klinici s opako adolescentskim hormonima, poniženi jadom i bijedom svojih mogućnosti u budućnosti, a ovo je bio njihov ples, njihova šansa da budu dio nekog šireg falus-bratstva – tonovi su im šibali po prsnom košu prizvani njihovim prekrasnim, furioznim željama.

Nekoliko sam puta popričao s *lifeguardicom* o *terminima-tijekom-praznika*, o *linijama-koje-dijele-staze-za-plivanje*... Neprekidno sam zamišljao da se seksam s njom. Istu sam stvar upražnjavao s pripravicama za novinskim *deskom*, mada je to s *lifeguardicom* uvijek bilo uzbudljivije jer smo oboje bili gotovo goli.

Zvala se Claudia (izgovoreno na predivan “španjolski način” kao tri odvojena kotrljajuća sloga – *Claud-i-ah*). Živjela je sama u stanu nedaleko od YMCA. Svakih nekoliko tjedana poveo bih je na ovaj ili onaj *show*. Zamisao je bila da će među nama bljesnuti neka iskra...

... Zatim bismo se ušuljali u YMCA, pojebali se na škripavim pločicama (ona bi bila prevaljena preko naslaganih kickboardova)... ili... seks u vodi!...

Samo, bila je nemoguća za prokužiti iza svojih naočala. Naši su spojevi bili poput onih koje sam imao početkom srednje – našpanana vožnja do terena za mini-golf... iscrpljujuće formalnosti... nikad ispušteno podrigivanje...

Govorila je u stilu tete iz vrtića – meko, malkice prejasno, iako, kad bi se prešaltala na španjolski usne bi joj procvjetale i vrh njezina jezika plesao bi u ritmu sa zubima; bio sam siguran da je ta koreografija znak nekakvog tajnog života iza njezine povučenosti.

Što smo mi *točno* bili? Prijatelji, pretpostavljam. Kompe u stanovitoj usamljeničkoj postdiplomskoj fazi. Tipično obični ljudi tog vremena.

Osim toga, tu je bila Jo, prelijepa Jo koja me zvala svakog drugog vikenda, koja je, činilo se, na svojoj zadnjoj godini studija ostajala vjerna meni (zasigurno kontra savjetima svojih friendova) i koja se, principima vjerna, pojavila samo nekoliko tjedana nakon svoje promocije. Umarširala je kroz avionski prolaz za putnike u crvenim, kožnim čizmama i gotovo me srušila na pod. Svi su samo zurili.

Kako je predivno bilo imati lijepu ženu koja me “rušila s nogu”, ponovno osjećati na sebi poglede čitavog svijeta... imati visoko, sklisko tijelo s kojim se možeš pohrvati... I kako sam samo izromantizirao El Paso! Taj trg! Ta kina-za-jedan-dolar! Ta oceanski golema pustinja!

Poveo sam je na vidikovac na vrhu Franklinsa gdje smo se žvaljakali i gdje smo okruženi srednjoškolcima i busenovima kreozote obnavljali slatkaste, budalaste ljubavne fraze.

Jo me nazvala nekoliko dana nakon što se avionom vratila na istok.

“Kupila sam svoju kartu”, rekla je.

“Svoju kartu?”

“Dolazim tamo. Živjeti.”

Nastala je stanka tijekom koje sam se žestoko trudio prisjetiti se jesmo li prodiskutirali ovaj plan (tijekom čega sam također skontavao da se od mene očekuje da oblikujem nekakav savršeno spontan zvuk odobravanja tipa *aleluje & hosane*), a ustvari, čak i dok sam to ukopčavao, skontao sam da sam popušio dopustivši da TAJ trenutak prođe i da ću sad biti smatran psihički ubrojivim, biti ću upitan za objašnjenje (moguće i više od jedanput) ZBOG ČEGA SE NISAM RAZVESELIO? ZAR JE NE VOLIM? NISAM LI JOJ SE UDVARAO ČITAVU GODINU?... Pitanja koja su se činila savršeno razumnima, no na koja sam se osjećao nesposobnim odgovoriti jer mi je glava bila ispunjena masom nalik na... *puding*.

Te sam nedjelje izveo Claudiu na *Metalfest* na Bayshoreu, umjetno stvorenom jezeru u središtu apsolutno-nigdje-ničeg u New Mexicu. Djeca su bila sklona utapljanju u Bayshoreu. Nitko nije znao zašto. Jezero je bilo duboko samo tri stope.

Heavy Metal je *unutarnje-zatvoreni* žanr - zahtijeva revolt, tamu, usiljenu prisnost (bez toga rulja izgubi filing o sebi kao o Moćnom Plemenu). Detaljno izmaštani svijet dima, prigušenih svjetala i mačkastih kretnji jednostavno ne funkcionira na pozornici ako ne briješ na rulju.

Izgleda da je Faca br. 1 Jon Bon Jovi to prokužio. Bacio je pogled po blijedoj rulji, te je stao nabijati nogama k'o da će probiti pod. Njegovi su se *bang-bangovi* uvijali u vrućini, bedra su mu se drmusala. Njegov isfalširani glas izlelujuao je uvis i plutao je dalje obavijen prašinom. *Show* je odavao filing usiljenosti i bio je, kao i inače u takvim situacijama, pomalo tužnjikav.

Kasnije sam odvezao Claudiu natrag u grad.

“I tako,” rekoh, “izgleda da će moja frendica s faksa, Jo, zapaliti do El Pasa.”

Claudia je spustila pogled u krilo. “Pretpostavljam da te onda neću više puno viđati.”

“Nemoj brijati bezveze...”, rekao sam. “Zašto se više ne bih viđao s tobom? Ionako nismo

ništa napravili. Mi smo bili samo... Štogođ da smo bili."

"Ona će živjeti s tobom?"

"Aha, to je nešto k'o plan."

"Kad dolazi?"

"Iduće nedjelje", rekao sam.

Nastala je naporna stanka. Claudia je zurila kroz prozor. Gornji dio njezinih ušnih školjki izgledao je omekšano zarumenjen od sunca. Napokon je izgovorila: "Ne čini se poštenim." Škicnula je u mene i malkice se nasmiješila. "Znaš, ti nešto dobijaš, a ja gubim frenda."

"Ne znam zašto to kažeš", rekoh. "Stvari nisu takve..."

Idućeg me dana Claudia nazvala na posao. Željela je u subotu navečer *povečerati*.

"Naravno", rekoh. "Kamo bi htjela ići?"

Zasmijuljila se. "Zašto mi ti ne bi pripremio večeru?"

Claudia se pojavila u crnoj haljini s plavim sjenilom za oči na kapcima. Ton njezina glasa činio se čudno povišenim, malkice preizražajnim. Zgutala je svoje vino i dopustila je da joj se rub haljine povuče uvis uz noge koje su izgledale *ulašteno*.

Nisam imao baš puno za reći. Nije ni ona. Samo smo iščekivali da nam alkohol otkoči tijela.

Premjestili smo se na kauč gdje smo sa nagingjali i spuštali, i napokon, nespretno pali jedno na drugo.

Skliznuo sam bradom niz njezin trbuh. Bila je toliko sitnija od Jo, gotovo krhka, no kad su joj koljena skliznula iza moje glave uklještila su me toliko snažno da su mi se stražnji zubi zarili u donju stranu jezika. Mogao sam okusiti vlastitu krv i taj se okus pomiješao s lagano oštrim okusom njezina tijela. Postupno, noge su joj se spustile na krevet. Kukove i zdjelicu izvijala je uvis, slijedio sam je pritišćući snažnije i odjednom se pojavila topla tekućina koja je isticala iz nje, goooolema rijeka *nečeg* prostrujala mi je preko obraza, niz bradu rasprsnuvši se po prekrivaču.

U prvi sam mah pokontao da se pomokрила. Ali... iz nje je izašlo jednostavno PREVIŠE

tekućine.

Do trenutka kad se Claudia "povratila u stvarnost" spustivši se na krevet, lokva na mojem prekrivaču imala je u promjeru dvije stope.

"Jesi li dobro.?" upitah.

Claudia je stidljivo kimnula oteturavši u kupaonicu.

Moja teorija br. 2 bila je da se, s obzirom na to da je bila *lifeguardica*, voda iz bazena nekako nakupila unutar nje pa se "otpustila" kad su joj se unutarnji mišići opustili. Samo... tekućina je bila bez okusa i mirisa, poput kišnice.

I znate što? Bio sam proketo ODUŠEVLJEN! To što je učinila bilo je tako slatkonakazno! Claudia, ta tiha mala sirena s naočalama s dioptrijom i šušćajućim govorom, s jednoličnim smeđim očima koja, koliko sam to ja mogao zaključiti, nikad nije ni približno dotaknula samu sebe, ne samo da je svoje tijelo predala meni, već je izlučila, izlila, *ejakulirala* nekakav misteriozni orgazmički sok po cijelom mojem licu. Osjetio sam kako bih volio u lokvicu zabiti pobjedničku zastavu.

Jo je imala *filming* da je moj podrumski stan, kako je to ona sročila, *onakvo mjesto na kakvom živi serijski ubojica*. Objasnila je – njoj je trebalo sunce. I veranda.

Naša je nova gajba bila na četvrtom katu ciglene zgrade u Sunset Heightsu, povijesnoj zoni El Pasa. Okolica je bila postavljena na malenoj uzvisini s koje se pružao pogled preko Ria. Nekoć su starosjedioci promatrali Pancha Villine "oružane snage" koje su se po nizinskim ravnicama borile s *federalesima*. Sada se pogled pružao po *colonasima*, bujajućim šperploča-gradovima koji su okruživali uži dio Juárezea.

Naš je stan bio osvijetljen i prašnjav. Svakog bi se dana pojavio novi komad namještaja ili sobnog bilja. Jo bi se zaletjela do Juárezea donoseći ukrasne maske, zidne vješalice, crni kožnati bič (oko kojeg sam gajio nade da će biti uposlen u nekoj predivno nepodobnoj seksi igrici), no koji je umjesto toga ukusno ovješten iznad divana. Kuhinja se počela puniti priborom – ne samo viljuškama i žlicama nego i *drobilicama češnjaka* i *ocjeđivačima salate*. S velikom, možda čak i zlobnom djelotvornošću Jo je brisala ostatke mojeg statusa Samca. Ormari su postali mjesta na kojima je odjeća bila *ovješena*!

Jednog sam se dana vratio doma i otkrio da je krevet zbegecan u novim bojama. Jo je išetala iz druge sobe. "Što misliš?"

“Zgodno”, rekoh. “Vrlo kolorativno.”

“Znala sam da će ti se dopasti.” Zagrlila me. “Iz Guatemale je.”

Zastao sam. “Što se dogodilo s mojim starim prekrivačem?”

“Vojska Spasa.”

“Darovala si ga?”

Jo je skliznula dlanom u jedan od mojih stražnjih džepova podarivši mi strastveni stisak. “Zar ti se ovaj ne sviđa? Ak’ nisi ziher možemo ga ‘odvesti na pokusnu vožnju’...”

“Mda. Ne. Zgodan je. Samo ne kužim zašto si morala odbaciti stari.”

“Nisam ga bacila, Davide. Dala sam ga u humanitarne svrhe. Imao je mrlju.” Jo je započela s otkopčavanjem moje košulje.

“Kakvu mrlju?”

“Golemu ogavnu mrlju. Točno na sredini.”

Osjetio sam šištanje u prsima. “Što se dogodilo s pranjem?” promrmeljao sam.

“Ako si tu stvar toliko volio...”, reče Jo. “Trebao si je oprati sam.”

Ipak... uglavnom smo imali taj Krasan Novi Život Odlazili smo na puno *partyja*. Odlazili smo na vožnje po dugačkim starim autocestama New Mexica i zaustavljali smo se u opskurnim gradićima gdje smo jeli pite. Nedjeljom bismo se učahurili i spavali.

Ponekad bismo kasno popodne ležali u mreži rastegnutoj preko našeg balkona i promatrali munje kako sijevaju iznad planina Franklins ispaljujući vatreno isijavanje. Kad su došle kiše sve se izmijenilo – pustinja je postala bogatosmeđa i flora je otpuštala uvis trulasti miris kreozota. Dečkići su se bacakali poput lososa u naplavljenim jarcima u udolini. Nagomilani šljunak iza talionice davao je istaljenoj smjesi jednoličnomokar sjaj. Preko, u *coloniasima* iz straćara su jedna za drugom izlazile mamas kako bi okupale svoju djecu i napunile metalne bačve pitkom vodom, te kako bi se “zahvalile Gospodu”.

Poslije bismo osluškivali kako svijetom odzvanja kapanje kapljica, iščekujući medenožute boje sumraka. Kroz nebo odjednom očišćenim od smoga mogli smo vidjeti skroz do *sierrasa*

južno od Juárez a koji su izgledali poput golemih kostiju uloženi u žedno tlo.

Poveo sam Jo da vidi Mötley Crüe. Vjerojatno bi bilo bolje da je startala s heavy metalom s Poisonom, jednim od balada-bendova. Neprekidno je gledala u frontmana Vincea Neila. Nosio je odjelce od crne kože sa zakovicama, nešto kao mokasine i nešto nalik na pseći povodac.

“On se šali”, povikala je Jo. “To je šala, jel’ tako?”

Neil je skočio na zvučnik. “Ooooj frajeri, večeras, kol’ki će od vas dobiti nekakvo jebeno tuuuuuaaaanjeee?”

Rulja je popizdila. Basista se pokrenuo skupa s bubnjevima, plastična su sjedila počela podrhtavati. Zatim je zabučalo poput kotača koji deru po autoputu, a što je ušaltalo gitare, te se svalilo po točno odabranim akordima.

Jo je izgledala kao da je po tjemenu raspaljena elektrošokom. Dao sam joj par čepova za uši, no buka od stopet decibela jednako je i seizmička i auditivna. Laseri su žmirkali. Neil je urlao. Njegov je glas bio razderotina agresivnih želja odaslatih u gomilu i vraćenih u vidu urlajućih valova. Svuda oko nas mršavi su dečkići praznili svoja tijela od zvukova. Sve u njima i oko njih je nabijalo. Dum! Dum! Dum! Kosa im je šibala zrakom, njihove su mršave ruke bubale oko nas... Jo sam pronašao na stepenicama koje su bile izvan arene. Glava joj je bila položena između koljena. “Kad bi se mogli samo malkice sti-ša-ti”, rekla je.

“Evo, samo daj, ti uzmi auto”, rekao sam. “Mene će povesti noćni urednik...”

Kontao sam da, kad dođem doma, Jo će spavati. No, sjedila je na krevetu, ručnik joj je bio omotan oko glave.

“Osjećaš li se bolje?” upitah.

“Aha. Kakav je bio ostatak *showa*?”

“Ništa posebno. Nikki Sixx je pokazao rulji svoju hrenovkicu, pa je to bilo prilično cool.”

Jo je usrknula gutljaj čaja i zaškicala me s jednim od svojih zabrinutih pogleda. “Tebi se te stvari ne sviđaju *uistinu*...”, rekla je.

Ponadao sam se da bi ovo mogao biti jedan od onih trenutaka kad bismo istolerirali međusobne razlike. “Moraš se nešto kao ufurati u *duh* takvih stvari”, rekao sam.

“Kakav bi to *duh* trebao biti? Duh muškošovinističkih oštećenja slušnih organa?” Odmahnula je glavom. “Tebi se to ne sviđa. Ti se tek... ponašaš *ironično*...”

“Okej”, rekoh. “Idem oprati svoje ironične zube.”

“I onaj pjevač-frajerčina”, reče Jo. “Koja ljiga. Izgledao je k’o komad loše dizajniranog namještaja. Šta bi on trebao biti, nekakav *pastuh*? Nekakav veliki ženskaroš?”

“Ma to je *show*”, rekao sam. “*Opakokulerski show*”.

“Ono što me zdrmalo jest to da ti klinci daju lovu da slušaju ta sranja. To je takvo ulizivačko udovoljavanje na *ovakvom* mjestu gdje ima tako puno *stvarne* patnje.”

“Ne bi to trebala doživljavati toliko ozbiljno.”

Jo je zastala na trenutak. “Ti bi”, rekla je. “Potrosio si pola života intervjuirajući te frajere i pišući kritike njihovih *predstavica*.”

“Kritičke osvrte”, rekoh. “Moj je posao pisati osvrte. Ja sam *kritički komentator*.”

“*Sorry*. Znam da ti je to posao, no nije li to malo tužno?”

“Mislim da si promašila poantu”, rekao sam.

“Što sam promašila? Jel’ se tu događa nešto *zbiilja duuuboko*, Davide? Molim te, prosvijetli me.” Jo je potegnula ručnik s glave dopustivši kosi da se slije. Ona je ustvari bila svjesna svojih atributa.

“Muzika pomaže određenim klincima da nešto kao stupe u dodir sa svojim osjećajima.”

“Svojim osjećajima? Što točno *tuuucaaanjeee* ima s njihovim osjećajima?”

“Muzika sama po sebi, njezin fizički dio.” U to sam vrijeme pustio kosu da izraste u prilično lošu “fudbalerku” – kratku sprijeda dugačku straga. I ponekad, u tami prigušenih svjetala ove ili one arene odbacio bih sa strane svoj blokić za bilješke i muzika bi strujala kroz mene i ja bih se lagano drmusao... “Što ti točno želiš od tih klinaca? Ne možeš li im jednostavno dopustiti da furaju svoju briju?”

Jo me pogledala svojim golemim zelenim očima. “Oni bi trebali od-ras-ti. Trebali bi steći samopoštovanje i prestati se furati na takve luzerske fantazije.”

“To je lakše reći nego učiniti”, rekao sam.

Poveo sam Claudiu da vidi *show* Teda Nugenta. Ni ona nije baš osobito voljela heavy metal, no bila je šutljivija oko svojih zamjerki i nije rekla ni riječi, čak ni kad smo se vratili natrag u njezinu gajbu, skinuli se i napipavali se kroz mrak.. Znali smo što radimo. Bilo je to odvratno i grozno. Poslije svega ja sam se oprao i navukao odjeću i... osjetio sam čudan osjećaj plutanja, neobičnog plutanja u sferi iskonskog i zabranjenog.

Na našu *šestomjesečnicu* suživota Jo je pripremila *portobellose* u krem-umaku s poprženim *shallotsima*. Ja sam želio baciti oko na taj novi lokalni bend Menudo Anti Christ. Umjesto toga išli smo pogledati Raya Barratta. To je bilo ono što je voljela Jo – Latino jazz. Bilo kakav jazz. Ja nisam mogao prokužiti tu stvar. Sjedio bih tamo i slušao i osluškivao... i čekao da pjesma *započne*.

Bili smo tamo s hrpom *naših* frendova (*frendovi-od-Jo* jest ono što su ti frendovi bili), ljudi koji su pucali od statističkih podataka i dobrih namjera, ljudi koji su bili uključeni u *projekte* i koji su koristili riječi poput *obespravljenja* i koji su kimali s razumijevanjem kad su s vama razgovarali.

Dečki su stalno pred Jo donosili čašice s tekilama. Htjeli su je vidjeti usaftanu u akciji. Ustala je kako bi zaplesala i sad je cijeli klub gledao u nju – i mlade mice-mace koje su srkale gin i osamljene lezbače na pivicama, i Barratto osobno (omlohavjeli stari *conguero* koji je davno ispao iz igre za ovakve nekomplirane užitke), cereći se na pokrete njezinih bokova, omamljujući-je-ovako-i-onako svojim debelim prstima i svojim bubnjem.

Zanosila se u svojim crvenim kožnatim čizmama i smijala se inzistirajući da je dobrooo... Zatim su ona i frendica otišle u wc, a vratila se samo frendica. Džentlimentizam je sad nalagao da ja uđem u “sobicu za curice”. Meni je to odgovaralo. Sviđala mi se ideja! Zamišljao sam...

...osvijetljenu nišu ispunjenu skockanim komadima koje nanose ruž i spikaju o kurcima... No, taj je prostor bio prazan i mirisao je nekako razočaravajuće. Iz prve kabine začulo se grgljanje. Jo je izgledala kao da je pala iz helikoptera. Pločice su joj bile priljubljene po obrazu. Noge su joj bile ispresavinite u nekoliko smjerova. Osmjehnula se staklastim osmijehom tipa *niiijeee-mi-niiiištaaa*. Tijekom vožnje do doma još je dvaput povratila delikatne, malene nitaste bljuvotince.

Kako je zapanjujuće izgledala izvaljena na našem krevetu – poput prelijepog leša! Prikeljio

sam joj kompresu na čelo.

“Ja umirem, Davide, ja ću umrijet”

“Ne umireš, dušice.”

“Ja ću zaspati i povratiti ću i ugušiti ću se se svojom vlastitom bljuvotinom. K'o onaj frajer iz Doorsa.”

“To je bio Hendrix”, rekoh obazrivo.

“Ja ću umrijeti, Davide. Reci mi da me voliš.” Jo je sklopila vjeđe. Očni su joj kapci bili zaobljeni i nježnoljubičasti – zbog toga je izgledala užasno ranjivo. “Nemoj mi lagati”, rekla je. “Volim te, Davide. Nemoj mi lagati.”

“Mda.”

“Što da?”

“Da, ja te volim.”

“Kol'ko puno?”

“Jako.”

“Kol'ko jako puno?”

“Beskonačno puno”, rekao sam. “Beskonačno do totalne beskonačnosti beskraj.”

Jo se osmjehnula. Njezini su zubi bili tako... *nezaustavljivooptimistični*. U tom mi se trenutku učinilo nezamislivim da bih je iznevjerio. Mogao sam uvidjeti što joj je bilo na umu – *skućiti se, imati djecu, imati dug, podoban prosperitet*... Majčinstvo bi je potaknulo da... zablista poput zvijezde.

“Daj m... pusu”, rekla je.

Tekila je isparavala iz nje u žućkastim plinovitim ispusima, što mi nije bilo neprivlačno. Tada sam je počeo razodijevati. Migoljila se. Mjesečina je bila “uložena” u razini s prozorom krećući se usporedno s njezinim tijelom. Koža joj je podrhtavala iznad srca.

“Kud' ideš?” upitala je Jo.

“Nikud.”

“Nejdi.”

“Samo idem skinuti odjeću.”

“Nejdi. Ja ću zaspati. Ja ću se ugušiti.”

“Pa, tu sam.”

“Ti mene ne možeš IKAD ostaviti... Pusu... *Mmmm*. Poljubi opet...”

Claudia nije znala kuhati. Njezin je specijalitet bio *flautas* koji je imao okus po sprženoj masti. Rekla je da je recept bio od njezine majke. Nikad tu baš nije bilo puno za pričati. Njezina je sestra bila *u-tijeku-zaručivanja. Ozzy-Osborne-je-dolazio-u-grad*. Pili smo vino iz zelenih vrčeva.

Bez naočala Claudijino je lice izgledalo golo. Puno je treptala. Njezina je koža u svakoj situaciji blago mirisala na klor. Naše je sparivanje ostalo užurbano i nespretnološe. Claudia je preferirala prigušeno osvjetljenje. Mi nikada ikada nismo razgovarali, no uvijek bi došao trenutak u kojem bi joj se tijelo “otkvačilo” – oči bi joj izgubile usredotočenost i bujica bi krenula. To je jednostavno bila... njezina tjelesna građa, iako sam ja bio uvjeren da je to nešto *značilo*.

Zamisao koju sam imao bila je da “to” radimo u kupaonici. Sviđao mi se način na koji su joj bedra stršala položena na bjelinu umivaonika. Sviđalo mi se svjetlo koje je bilo malkice presvijetlo, a što je našu kožu obrubljivalo žutilom, podajući nam delikatno naježureni izgled koji sam povezivao sa... *situacijom neugodnog policijskog ispitivanja*.

Znao sam da je postojala komplicirana osoba koja je živjela unutar Claudijina tijela... *razlog* iz kojeg nije živjela doma... *razlog* iz kojeg se spetljala sa mnom... Ona je imala *svoje-vlastite-nade* pohranjene... negdje, ali ja nisam bio zainteresiran za te stvari. Ja sam samo želio partnera u zločinu.

Posegnuo sam prema dolje i Claudia je pomaknula noge raširivši ih malo jače. Usta su joj se mlitavo opustila. Vjeđe su joj se napola sklopile. Voda je počela liti niz nježnu kožu njezinih bedara. Ja sam pritiskao prema unutrašnjosti njezina tijela, a voda je zbog potrebe da izađe odvrćala pritiskom. Osjećaj je bio topao i gotovo bolan. Osjetio sam kako je moj “početak kraja” tu i utisnuo sam se cijelom dužinom. Claudia je vrisnula. Glava joj je lupila o zrcalo.

Začuo se oštar lom... pokret naglog propadanja i vode... Gejziri vode, koji su grgoljili lipćući prema dolje. Ležali smo na podu, isprepleteni. Mogao sam u mislima...*vidjeti krv koja se razlila u lokvu u blizini moje glave*. Claudia je (bio sam SIGURAN u to) EKSPLODIRALA. Zatim sam, u blizini, ugledao umivaonik koji se bio odlomio na pod. Cijevi koje su vodile do slavine skroz su popucale.

Jo me presrela na vratima. Bilo je (možda) jedan ujutro. Do tad sam već bio prilično pribran.

“Što ti se, do vraga, dogodilo?”, upitala je.

“U kojem smislu?”

“U smislu da si otišao s posla prije četiri sata i da ti je kosa mokra.”

“Claudijin jebeni poplavljeni zahod”, rekoh. “Morao sam se otuširati.”

Jo je stajala točno preda mnom. Nije rekla ništa. Mogao sam vidjeti kako joj se krv širi kroz kožu na obrazima.

“Bilo je odvratno”, rekoh. “Vjeruj mi trebala bi biti sretna da sam se otuširao.”

“Ja želim znati što se do vraga događa s tom ženom, Davide.”

“Claudiom? Što se događa s Claudiom? Pretpostavljam da u ovom trenutku briše pod.”

“Ako mi jebeno lažeš... Davide, ako ti tu ženu jebeš...”

“Stani” rekao sam. “Daj jednostavno laganini uspori...”

“Davide, pogledaj u mene.”

“JA gledam u tebe. Gledam ravno u tebe.” (Mogao sam osjetiti grozno, uzbuđujuće strujanje u svojoj unutrašnjosti.) “Sad me poslušaj”, rekoh. “Da JA šaram okolo, da muljam kako bih jeb'o tu ženu, ne misliš li... nije ti nikad sinulo da bih mogao biti oko toga malkice *suptilniji*? Da ne bih to pokušavao raditi točno tebi pod nosom?”

Jo je poluzakoračila unatrag. “Zašto je onda ne mogu upoznati?”

“Možeš”, rekao sam. “Možeš je upoznati kad god to poželiš. Rekao sam ti. Želiš li je nazvati ovog trenutka i... da ti dođe tu i... možeš je upitati jel' ja nju jebem i... onda se vraćam tu i spavam s tobom. Je li to ono što želiš?” (Sad sam disao kroz nos. Prsa su mi bila izdignuta

poput prsnog koša pijetla spremnog za borbu.) "Jer ti mi očito ne vjeruješ. Ne vjeruješ da bih jednostavno s tom ženom mogao biti prijatelj."

"Nisam rekla da ti ne vjerujem."

"Kao da jesi." (U pozadini iza njezina tijela izdizala se El Pasova nova reprezentativna građevina koja je trebala biti u obliku *sombrera*, no više je sličila ispuhanoj gumi. U daljini je vatra zapaljena u bačvama u *coloniasima* plesala poput zapaljenih šibica.) "Gle...", rekoh. "Claudia je bila dio mogeg života prije nego što si ti došla ovdje. Možda je to ono zbog čega nju... držim malo podalje. Prava istina je da je ona prilično nesretna osoba. Unesrećena. I jedan dio mene osjeća da ona treba moje društvo. Ona nije k'o ti, dušo. Ona nema... svijet pod svojim nogama."

"K'o kaže da ja imam svijet pod nogama", tiho je rekla Jo.

Prstima sam joj preletio po obrazu. "Ne možeš si to stalno raditi. Moraš mi vjerovati, dušo."

Je li bilo nefer s moje strane to što sam želio zaštititi Jo od tako užasnobolne povrijeđenosti? Je li dio mene smatrao da je bolje da ne sazna? Je li bilo pogrešno očuvati njezinu vjeru u mene? Na kraju krajeva, ja sam želio vjerovati jednako koliko i ona – u vlastitu dobronamjernost, u našu svijetlu zajedničku budućnost. Želio sam je usrećiti. Ta druga muljaža (kako sam to ja doživljavao) bila je tek... nešto što sam morao ispucati iz sebe. (U to mi vrijeme nikad ne bi sinulo da je u pozadini mojih elegantnih muljaža bio još gori grijeh – JA nisam volio Jo onoliko koliko je ONA voljela MENE.) Znao sam samo da sam se cijelo vrijeme osjećao krivim, bezvrijednim, ojađenim i... *zakompliciranim*. I tako bih svakih nekoliko tjedana izašao van i utapao se u glasnim pjesmama i spolnom odnosu i zbog toga bih se osjećao... *jednostavno*. I kad bih se vratio doma napričao bih Jo herojske laži koje su nas oboje štitile od pogubnih istina.

Nisam je volio onoliko koliko je ona voljela mene. Na kraju krajeva, postoji li neki gadniji grijeh?

Jo je telefonirala u drugoj sobi. "Ooo Božeee...", zajecala je. "To je tako fantastično!"

Nekoliko minuta kasnije došla je u spavaću sobu pretjerano usplahirena. "To je bila Kirsten."

"Tko?"

"Kir-sten. Moja najbolja frendica iz srednje. Ona se u-da-je! Želi da joj budem djeveruša!"

Zakimao sam potvrdno u smjeru ormara gdje su visile njezine već rabljene toalete za djeveruše. "Šifon boje breskve ili til?"

"Jako smiješno", rekla je.

"Kad je *big day*?"

"Dvadesetog studenog."

"Ne ovog dvadesetog studenog!?" (Zašarafio sam stisnuti mini-smiješak).

"Da se nisi usudio", rekla je Jo. "Da se nisi usudio izvesti to sranje. Ja ne idem na to vjenčanje sama jer ti moraš napisati ogled o nekakvom idiotskom bendu!"

"Guns N' Roses" rekao sam. "Nisu tek nekakav bend!" Dajte shvatite - JA sam intervjuirao Kipa Wingera TRIPUT! Znao sam imena njegovih kućnih ljubimaca. Upamtio sam (bez ikakve namjere da to učinim) riječi pjesme *Headed for a Heartbreak*. I moguće je da sam bolje od ikog na ovom planetu prepoznavao dubine u koje je heavy metal uranjao. Intenzivnost i sve ono oko heavy metala škvadre koja ga je svirala još u začecima žanra, otvorila je put ljepuškastom muškom šljamu da se iskaže. To je ono što je činilo Gunse toliko nabrijano specifičnobitnima. Oni su predstavljali povratak u srž i temeljne vrijednosti žanra, u srditi hedonizam, u dramatični klimaks. Sumnjam da bi Axl Rose sebe opisao kao *aristotelijanca*, no on je bio upravo to. Njegov se glas vječito uspinjao prema katarzi.

Sve sam to nekoliko puta objasnio Jo, ali... ona je samo gledala u mene kao da mi se kosa zapalila.

"Ono o čemu mi razgovaramo, Davide, *poanta*, jeste: dolaziš li ti sa mnom na to vjenčanje."

"Ne dolazim", rekoh.

"To je Kirsten", rekla je dramatičnim tonom. "To je jedna od mojih najboljih prijateljica."

(Kvaka s Jo sastojala se u tome da joj se dopusti da malkice ispuca svoje *filinge*. Zatim treba zastati (uvijek - zastati) kako bi se misao *ukopčala*. I zatim treba prešaltati na nježniji ton.)

"Znaaam da je važno", rekoh. "Kužim te, ali, dušo, ovo je važno *meni*. To je moj posao. I znam da ti misliš da je to samo sranje, ali to je ujedno i nešto što ja *cijenim*. Možeš li to shvatiti?"

Mi smo, uzevši sve u obzir, bili u fazi očekivanog kompromisnog popuštanja. Moje su me

novine imenovale na tromjesečni rad u magazinu USA Today u Washingtonu, gdje sam se nadao zaslužiti ugled u svijetu zaista bitnog novinarstva. Jo je o tom poslu porazgovarala s "Naderovim ljudima". Brak još sad trenutno nije bio u planu, no, kako sam sad obazrivo podsjećao Jo, na vidiku je bio kraj mojih dana provedenih u heavy metalu. Nije li mi mogla priuštiti ovu posljednju briačinu?

Kasnije, u krevetu, natjerala me na obećanje. "Želim da ovo s Washingtonom bude drugačije."

"Naravno da će biti drugačije", rekao sam. "To je totalno drugačiji grad."

"Znaš ti na što sam mislila", rekla je. Sklopila je vjeđe, malkice se nasmiješila i za trenutak sam je mogao vidjeti u mislima kao šezdesetogodišnjakinju s bijelom kosom smotanom u pundžu i kožom koja je bila preiznurena da bi neprekidno blistala.

"Kog' ćeš povesti sa sobom?"

"Najvjerojatnije jednog od frajera iz sportske rubrike."

"Što je s Claudiom? Nisam o njoj baš čula u posljednje vrijeme."

"Ima novog dečka", rekoh. "Pandura, mislim."

Bilo bi pošteno *show* nazvati razočaranjem. Oslobođen od studijske zvučne podrške Axlov je glas nadolazio tako šupljikavo neugoden, poput skvičanja gladnog galeba. Slash je bio toliko pijan da se stalno spoticao i padao. *Roadie* je morao odjuriti na pozornicu i ponovno ga postavljati u stajajući položaj. To je postajalo obeshrabrujuće.

Moj je ogled bio obeshrabrujući. Bend je svoje obožavatelje uzimao zdravo za gotovo, uludo je ispucao svoju "svetu priliku" tonući s pozicije fenomenalnog benda. *Klik-klikao* sam po svojem laptopu unutar ispražnjene komore unutrašnjosti arene dok su, niže, u podnožju *roadiji* rastavljali rasvjetu, stalke za bubnjeve i mikrofone.

Claudia je bila tamo gdje sam je i ostavio – na klupici pokraj stražnjeg izlaza. Kad sam joj ispričao o preseljenju u D. C. samo je svrnula pogled i kimnula. Bilo je to ono što je cijelo vrijeme i očekivala, pretpostavljam. Ali sad, kako sam joj prilazio dok je tamo sjedila u malenoj otužnoj bluzici, poželio sam da mogu za nju učiniti nešto, nekakvu nedvojbeno predivnu stvar koja bi mogla obnoviti magiju s kojim je zračila kao *lifeguardica* (kao čuvarica života!), tiha i tajnovito svemoćna prije tako puno vremena...

“Ajmo na cugu”, rekoh.

“Trebala bih ići doma.”

“Glupost.” Uhvatio sam je za ruku. “Pocugati ćemo malo vina. Idemo k meni i cugnut ćemo vino.” I dok smo odlazili u noć sazdanu od svojim čađavih plinova i mršavog mjeseca shvatio sam da je Claudia jedna od onih ljudi koji dopuštaju da ih pokreću tuđe želje – za nju je nametanje vlastitih želja povlačilo rizik kakav se nije osjećala spremnom preuzeti.

Kad sam zadnji put ušao u nju sklopila je vjeđe zavalivši se unatrag, a njezin se miris klora i losiona za kožu miješao s Josephininim parfemom koji se isparavao iz plahti. Nije mi se nimalo žurilo. Prije šest sati odbacio sam Jo na aerodrom – *avion će sletjeti u New Yorku, ona će raščesljivati kosu, hrvati će se sa spremnikom za prtljagu smještenim iznad glave...* Nisam ni pomišljao na vrijeme tamo na istoku, u El Pasu je, naravno, bila žega.

Claudijina su koljena počela podrhtavati. Njezini nožni prsti zarivali su se u moje listove, a usta su joj se labavo opustila. Kod svakog pokreta kojim sam ulazio u nju mogao sam čuti lagano zveckanje njezinih zubi. I kad su joj se kukovi počeli izdizati posegnuo sam rukom prema dolje da je pomilujem kako bi joj se tijelo moglo rastvoriti i ispustiti “čudo od vode”. Čak sam i tada (proživljavajući sve što se dogodilo, sve što će se dogoditi,) slikovito zamišljao da bih mogao spustiti glavu između njezinih nogu i biti... otplavljen.

Kad s nekim živite počnete kužiti način na koji se kreće, vrstu hoda i težinu koraka. To je način na koji funkcioniramo – ne uspijevamo spriječiti da se ne otkrijemo. Jo je uvijek preskakala dvije stube odjednom, pošteđujući tako desnu nogu od stare ozljede s baleta, izvodeći sićušne *svuš-dumove* kod doskoka. I sad sam nekako usprkos činjenici da je bila tisućama milja daleko mogao čuti opasno nabijanje njezinih koraka koji su se primicali. Claudia je počela stenjati i tijelo joj se rastvorilo ispuštajući vodu i... osjetio sam kako mi je tijelo ekstatično mahnitalo prema opetovanoj *nirvani*... Vrata su se treskom zalupila... Naša su tijela treskom lupala jedno o drugo... Josephinin je glas izustio moje ime... Claudia mi je šćepala lice kako bi me poljubila... Jedna crvena kožnata čizmica pojavila se na vratima... Svrnuo sam pogled prema dolje na blistavo znojno, u luku izvijeno Claudijino tijelo. Još sam uvijek vjerovao da bih mogao imati vremena.... da mi je preostalo još toliko vremena da si mogu priuštiti ovakvo ponašanje... A onda je Jo zakoračila u sobu i pogledala u nas... i činilo se da se kisik unutar njezina tijela *stisnuo*...

Počela je jecati, a zatim se gušila jecajima. Lice joj je postalo tamnocrveno. Bilo je očito da

nije mogla disati. Claudijini su se kukovi umirili, karlica joj se skljkala se na plahte uz zvukove mokrog *pljaskanja*. Bila je okrenuta u suprotnom smjeru od vrata i još je uvijek bila obeznanjena nevinom čarolijom užitka. Onda je primijetila moje lice i okrenula je glavu, te je ugledala Jo... i ona je počela ridati nježne zvukove poput cvileža. Privukla je noge i stisnula ih je pod tijelom. Njezini su nalakirani noktići sličili sićušnim kapljicama krvi. Ništa se tu nije moglo reći, bila je tu ta soba i unutar nje bila su tri tijela...

Claudia je hiperventilirala. Jo nije disala, ili točnije, *pokušavala* je disati, uvlačiti zrak u pluća, ali nije uspijevala. Tijelo joj se grčilo u stotinama tihih štucaja – usne su joj bile prevučene po zubima, zgrčene u grimasi. Vjeđe su joj bile snažno stisnute. Da smo nas dvoje imali dijete, malu curicu, ovako bi izgledala u trenutku rađanja – gušeci se zrakom u nekakvoj hladnoj bijeloj prostoriji.

Mora da sam napravio nekakav pokret prema njoj, jer joj se tijelo trznulo i Jo je ustuknvi izašla iz sobe, tijela presamićena u struku poput sluga koji je neoprostivo narušio gospodarevu privatnost. Stajao sam pokraj ruba kreveta. Propuh koji je zapuhao kroz prozor pirkao je po mojem apsurdno malenom penisu. Po boku sam osjetio lagano bockanje. Još sam prije bio položio na krevet ručnik namjeravajući ga podmetnuti pod Claudiu, a sad sam ga obavio oko sebe i krenuo za Jo... Na umu mi je bila misao da sam još na neki način *nekako* povezan s njom...

Bila je u hodniku, teturala je prema stubišnom podestu. Da sam bar mogao vidjeti njezino lice. Toliko sam to želio – vidjeti njezino lice. “Diši” rekao sam. “Dušo, moraš disati.” Posegnuo sam rukom kako bih dotaknuo uvojke crne kose zakeljene po njezinim sljepoočnicama. Grlo joj se otkočilo i njezin je glas (napokon “sastavljen” sa zvukom) izašao u vidu snažne vibrirajuće agonije. Ruka joj je zaderala moje lice.

Zatim je poletjela niz stube i ja sam zajurišao za njom vičući *čekaj, čekaj, čekaj*, vičući *o Bože, dušo, dušo...* Susjedi su se povješali po kvakama... Na drugom katu dohvatio sam joj rukom rame, pokušao sam je našto kao oboriti, no odbacila me i sletio sam na trticu. Nekoliko sekundi poslije vrata u podnožju su tresnula. Osovio sam se na noge, potrčao prema dolje i izjurio van. Moj je ručnik bio otpao. Bio sam na ulici gol, krv je bila razmazana po mojem obrazu.

Netko je, pretpostavljam, pozvao policiju jer se patrolni automobil polako zaustavljao pred našom zgradom. Murjak je zaškiljio prema meni kroz zatamnjeno automobilsko staklo i ja sam se sagnuo uzmaknuvši, sakrivši se u sjenu vrata, promatrajući Jo dok je brzo trčala u

noć i nestajala.

I Claudia je nestala. *Abraka-dabra-nestala*. Tu je bila samo mrlja na krevetu. Pogledao sam kupaonicu, ormare, svugdje... I onda mi je sinulo što se dogodilo – ona je SKOČILA KROZ PROZOR SPAVAĆE SOBE! TAMO NA NOGOSTUPU NALAZTI ĆE SE NJEZIN LEŠ I POLICAJCI ĆE HTJETI SAZNATI SVE KAKO-I-ZBOG-ČEGA-SVE-TO... Ali bila je to tek nekakva... turbo muškoumišljena fantazija. Tamo dolje nije bilo nikog osim murjaka koji je stajao pokraj svog patrolnog automobila. Izgledao je opako i zbunjeno. Ruka mu je odsutno počivala na dršci pištolja. A negdje u daljini, u pustinji svirao je radio... skvičavi glas Axla Rosea probijao se dopirući... pjevajući: *Take me down to the Paradise City where the grass is green and the girls are pretty*.

A sad, saslušajte me vi... ljudi s tom vašom *staloženošću i razumnim osudama*: OVO su stvari koje sam JA počinio. I za to sam bio kažnjen, kao što smo, na kraju, svi mi kažnjeni za poniženja koja nanesimo onima koji nas vole. Strpljivošću biblijskog proročanstva tuga čeka preljubnika.

Iako, ono čega se sad prisjećam jest to kako sam se osjećao nakon onog što sam činio, onih stanovitih večeri, vozeći doma prema Jo, slatkoj Jo, još uvijek malkice opijen, obavijen mirisom Claudie... krivudajući pustim trakovima autoceste I-10, zgrade skladišta promicale su putem, centar El Pasa bio je poput otoka sićušnih, dražesnih svjetiljki, Rio je putem promicao u crnilu i još dalje... točkastoplava svjetla Juárez... Kako mi je srce bilo ispunjeno zahvalnošću! "Hvala", želio sam zazvati. "Hvala! Hvala!"

I ako je svirala kazeta, (a svirala je često), nijemonabusita životnost benda, urlanje i nabijanje svih onih strastvenožestokih želja zgusnulo bi se u noći nada mnoom preobrazivši se u jednu jedinu želju, stopivši se sa mojom žudnjom i potvrdom da sam JA činio nešto čak uzvišeno u očima mladih, radikalnih *nabiguza*... tražio sam ljubav na svim područjima svojega života izdižući se izvan dohvata osamljenosti i neuspjeha u blagoslovljeno daleku sferu "tuuuccaaanjaaa"...

I baš su ti trenuci nježne i besmislene nostalgije oni trenuci u kojima ja znam da je *nešto* unutar mene još uvijek polomljeno.

NEPISANA PRAVILA PLEMENA IK

Rodgers je bio nervozan čovjek, a sad kad mu je supruga preminula bio je još i gori. On je imao "za ispričati jednu štoriju", no stalno je navaljivao da nije dobar u pričanju priča. Ruke su mu se razmahale lamatajući poput razlembanih komada kartona. Njegov se impozantan nos (koji bi nekog drugog muškarca mogao potaknuti da se osjeća moćno) "rascvao" u crvenilu i nadražnosti.

"Bilo je to... o Bože, to je bilo još u šezdesetima. Jel' od toga prošlo već tol'ko vremena? Da. Mora da je tako. Upravo smo bili diplomirali na faksu University of Chicago i tražili smo posao. Ja sam tražio posao, tako bih to trebao sročiti. Bilo je to prije Connie i mene, prije nego što smo se vjenčali. Otišao sam na nekakvu konferenciju ili tako nešto i sreo sam tog simpatičnog starog kompića i, znate... u ono su doba svi tražili posao. On je rekao da bih trebao "odaslati svoje papire"... Hoću li tako učiniti? I nekoliko mjeseci poslije bio je nazvao i upitao bih li JA htio predavati na Newton Collegeu. Nije tu bilo nikakvih onakvih procedura tipa odbora za ljudske resurse, intervjuja. Imao sam dvadesettri godine, možda dvadesetčetiri... Zgodničke godine." Rodgers se bio nešto kao zahihotao. Razgovarao je s prijateljem svoje kćeri, visokom momkom koji se zvao Ken i koji je došao tog poslijepodneva obavijen vihorom ponešto usiljena veselja.

Bili su za kuhinjskim stolom, zabavljeni uljudno ljubaznim odnosima nad svekolikim ostacima večere: izgužvanim salvetama, hrpicama rižota koji se skrućivao na posuđu, goljenjačom čija je ogoljena površina zglobne kosti sjajila bljedoplavim sjajem ispod "prugasto" raspršenog osvjetljenja. Kuhinjski je stol bio od žute borovine, bio je to klasičan komad namještaja. Rodgers se bio nadao da će ga jednom produljiti stolnim pločama i premjestiti ga u blagovaonicu. (Dok je razgovarao s Kenom zamišljao je kako prevlači dlanom preko njegove površine, iako se u zadnjih nekoliko godina drvo rasušilo postavši špranjavo - bio je to tipičan problem kod žute borovine.)

Rodgersovo troje djece bilo je u dnevnoj sobi, sjedili su oko kamina guleći mandarine i igrajući se s bebicom, njegovom unučicom. Posjetili su ga iznenada, tijekom odmora. Bila je to proračunata gesta potpore koja mu je kuću ispunila metežom.

Smrt njegove supruge nije bila iznenadna, no Rodgers ju je osjećao donekle iznenadnom, ne vjerujući *potpuno*, sve dok vjerovanje više nije bila stvar izbora, nego... *zadano* stanje. U

njezinu je odsustvu shvatio da ga vlastita djeca plaše. Uletio bi u njihovu užurbanu konverzaciju, ponudio mišljenje ili osmišljenu "igru riječima"... dovoljno da se zadrži podalje od privlačenja na sebe sumnje da je očajan.

Ken je bio student farmacije koji se dovoljno razumio u antropologiju da se pretvara kako kuži stvar i njih su dvojica proveli večeru čavrljajući o Malrauxu i Veblenu i Dubeu. Rodgers je dvaput ispraznio svoju čašu s vinom. Kad je bio pijan bio je previše pričljiv ili prenaporan, a sad je bio i jedno i drugo.

"Prihvatili ste posao?"

"O, da. Naravno. Spakirao sam svoje knjige i 'papire' i zapalio za Newton i... držao sam predavanja dvaput tjedno. Bio sam plaćen stodevedesetpet dolara, plus 'akademske beneficije'."

"Stodevedesetpet!?"

"Plus akademske beneficije. Tih je dana to bio bogovski pos'o. Na faksu su imali bife i unutarnji bazen za plivanje! Sve je to bilo vrlo uzbudljivo - netko je zaposlio MENE. Taj prvi posao... znaš, jednostavno si sretan da si tamo. Ništa ne uzimaš zdravo za gotovo. Još to nisi naučio."

Rodgers je posegnuo rukom prema svojoj čaši s vinom. Nije uspijevao dokučiti da li mu mladić prisilno povlađuje ili mu tek ugađa. Nikad mu nije išlo tumačenje reakcija. To je bio prepustio Connie.

"U to je vrijeme na Newtonu bilo razuzdano. Sve se odvijalo po 'općoj suglasnosti' - studenti su uvijek oko nečeg protestirali trčeći uokolo goli. U svakom slučaju, jedne noći, otprilike dva mjeseca nakon što sam stigao tamo, zazvonio je telefon. Bila je subota kasno navečer i bio sam na zabavi i ustvari, bio sam napušen, ustvari... napušen da nisam znao di mi je glava." (Rodgers se opalio zamišljenim batom po glavi.) "To je bila još jedna karakteristika Newtona - uokolo je kružila neka jako dobra trava. Jednostavno, činilo se da je ima posvuda. Pokontao sam da zove Connie, ali glas koji je bio na vezi... bio je to jedan glas koji nisam nikad prije čuo, taj duboki, službeni glas. 'Bok Alex', rekao je. 'Ovdje Joseph Van Buskirk. Jako mi je žao što vas zovem tako kasno.' Mislio sam si - 'ko je Joseph Van Buskirk? Ime je zvučalo tako poznato. 'Kao što sam rekao, Alex', rekao mi je taj Van Buskirk, 'žao mi je da Vas smetam kad ste doma...' Rekao sam mu: 'Sve je u redu...' Mozak mi je ubrzano mislio: *Van Buskirk, Van Buskirk...* Onda me strefilo - *dekan faksa!* Dekan Van Buskirk. Taj totalno

‘Wall Street’ tip čovjeka! ‘Bojim se da će mi trebati vaša pomoć u jednom iznimno neugodnom zadatku. Jedna od vaših studentica, Mary Martin, doživjela je automobilsku nesreću. U ovom slučaju doista ne postoji izbor.’ Rekao sam: ‘U kojem slučaju nema izbora?’ A on je rekao: ‘Trebamo vas da identifikirate tijelo.’

O, Bože dragi, mislim, bila je to nekakva žestoka trava koju sam popušio. Prilično jaka. Razgovor s Connie bih uspio odraditi. Možda sam želio porazgovarati s njom, ali ovo je bilo suludo. Dekan je rekao: ‘Problem je, Alex, što ne možemo obavijestiti najbližu rodbinu bez da netko identifikira tijelo. Nismo željeli zamoliti nekog od njezinih prijatelja, vidite, takve situacije mogu biti emocionalno vrlo teške. Nije bilo nikog drugog koga bismo mogli pozvati, uistinu. Ona je bila tek brucešica. Vi ste njezin mentor. Ona je čak i pohađala jedno od vaših predavanja.’ Rekoh: ‘Jutarnje predavanje.’ On je na to totalno skočio: ‘Onda, Vi je poznajete? Mogli biste je identifikirati?’ Rekoh: ‘Znam kako izgleda.’ Dekan reče: ‘Bit ću do vas za petnaest minuta.’

Isuse! Što je to značilo... *bit ću do Vas? ZAR JE IMA U PRTLJAŽNIKU AUTOMOBILA?* Ne... to je značilo da će me morati odvesti nekud. Morati ću s njim ući u auto i morati ćemo se odvesti nekud... u mrtvačnicu! Morati ću se s njim odvesti u mrtvačnicu. Kako bih identifikirao tijelo, mislim, tako mi je radio mozak. Sve vrlo zbrčkano. Ustvari, pokušavao sam dokučiti hoću li biti sposoban ‘ostati u komadu’, jer ako neću... znaš, ako zbog nečeg izgubim hladnokrvnost *pred njim*, ili ako on skonta da sam napušen, mislim... to je to! Nema više zaposlenja. Moja je karijera upropaštena. Znaš kako mozak može podlijeći utjecaju trave, ta paranoja.”

“Čekajte malo”, reče Ken. “Nije li ona kod sebe imala osobnu? Zbog čega su trebali vas?”

Rodgers je slegnuo ramenima. “Ne znam točno. Nikad se nisam raspitao oko toga, mora da je to bio zakon, da netko tko je poznavao žrtvu mora pogledati tijelo ‘iz blizine’... Sve što sam ja znao bilo je da je dekan želio da budem tamo. Mora da je to bio nekakav *državni zakon*.”

Rodgers je srknuo vino. “Živio sam u toj maloj kamp-kućici van grada, na selu, koju sam unajmio za šezdeset dolara mjesečno, uključujući komunalije. Ako si možeš predočiti... tiho mjestašće. Mirno. Oko pet minuta kasnije začuo sam taj auto kako se zaustavlja na šljunku. Bilo je to jako prerano. Znaš, kad netko kaže ‘petnaest minuta’ obično misli ‘pola sata’. To se podrazumijeva, zar ne? Zaista, osjećao sam se zaskočenim iz zasjede – ne kažeš nekome ‘petnaest minuta’ i onda se dovezeš nakon pet minuta. Možda ne bih bio spremniji ni za

petnaest minuta ili pola sata, no barem bih imao šansu prilagoditi se toj pomisli, umiti se, oprati zube. Možda je i prošlo petnaest minuta, no nije se tako činilo... Zatim sam ugledao ta svjetla u boji kako rotiraju pred mojim prozorom – taj auto koji se parkirao bio je *POLICIJSKI automobil!*

Sad sam stopostotno znao da sam otpušten – dekan će parkirati svoj Rolls-Royce dok me murjaci budu odvodili, jel' tako? Čulo se kucanje po vratima i smrznuo sam se, jednostavno – smrznuo. Bilo je kao u onim filmovima u kojima možeš čuti sat na zidu kako otkucava. *Tik-tik-tak*. Samo što ja nisam imao sat. Prošla je možda minuta i evo još jednog *kuc-kuckanja*, ovo je bilo glasnije. Kakvog sam izbora imao? Ustao sam i otvorio vrata i... dekan Van Buskirk bio je tu, taj golem, debeo muškarac u crnom kaputu. Na licu mu je bio taj vrlo zabrinuti izraz, vrlo 'Walter Cronkite' i u ruci je držao nešto, kunem se Bogom, na trenutak sam pomislio da je to kosa kakvu ima smrt! No, bio je to samo kišobran. Iza njega je bio murjački auto i padala je kiša i... on je gledao u mene, a ja sam gledao u njega. Mislio sam da je mogao namirisati travu. To me brinulo. Ni on ni ja nismo se pomaknuli oko... sekunde. On se nešto kao naginjao unutra s tom svojom 'republikanskom' facom gledajući kroz i oko mene, a ja sam mozgao kako ću ovo objasniti Connie... svojim starcima... 'Treat ćete nešto toplije od ovoga', rekao je konačno. 'Ova noć je hladna.'

I uzeo sam kaput i obukao ga, pa smo zajedno izašli van i ušli u taj auto u kojem su već bila tri murjaka. Bili su to državni policajci s onim uglancanim crnim visokim čizmama. Sva su trojica sjedila tamo ne rekavši ni riječi. Smjestio sam se na stražnje sjedalo između državnog policajca i dekana, a još su dvojica bila na prednjim sjedalima i... bio sam *obeznanjenonapušen* i... išli smo *identificirati tijelo* Mary Martin. Mislim – sranje!"

Ken reče: "Zbog čega svi ti murjaci?"

"Ne znam. Poslije sam mozgao o tome. Ne bi li jedan bio dovoljan? Zašto sva trojica? No, eto, bili su tamo. Nijedan od njih nije pozdravio. Onaj koji je vozio pokrenuo je motor i odvezli smo se. Još sam bio ukomiran. Ne možeš zamisliti užasnije mjesto da me smjestiš. Policajci su promatrali moju odjeću. Traperice i nekakav tip kožne jakne s resicama i moju frizuru... Znali su što sam *počinio*, u to sam bio siguran. 'Nadam se da vas nisam probudio', rekao je dekan. 'O, ne. Ocjenjivao sam neke testove', rekao sam. 'U subotu navečer?', reče dekan. Zazviždao je i murjak koji je sjedio pokraj mene ispustio je prigušeni cerek. Tu je nastao čudno neugodan trenutak, no dekan je glatko prešao preko toga. 'Alex, moram se ponovno ispričati zbog neugodnosti. Morati ćemo krenuti prema mrtvačnici i završiti s tim. Trebali bismo vas vratiti doma za manje od sata.' Rekao sam: 'Naravno.' Rekao je: 'Cijenim

vašu dobru volju.' Rekoh: 'Naravno, samo mi je žao što je neophodno...' Policajac koji je vozio (mora da je bio narednik), reče: 'Prokleta šteta, eto što je to. Ti klinici. Rizici kojima se izlažu.' Pogledao je u mene u ogledalu retrovizora. 'Ne vjeruju da se to može dogoditi njima.' Rekao sam: 'Što se dogodilo?' 'Solo-saobraćajka. Vani na četrdesetiprvoj. Vozač je pio. Izgubio je kontrolu nad vozilom. Odletio je u jarak. Suputnica, ta cura, Martin, izletjela je kroz automobilsko staklo u drvo. Slomljen vrat. Mrtva od udarca.' Upitao sam: 'Što je s vozačem?' 'O, on. On je dobro', rekao je policajac. 'Kakva makljaža', rekao je policajac do mene. 'Gadna makljaža. Totalni pokolj', rekao je treći policajac." Rodgers je zastao posegnuvši rukom prema svojoj čaši s vinom, a zatim je razmislio i odustao.

Iz druge je sobe mogao čuti sina kako se pekmezi nad bebicom: "Kakva curica radi takve stvari? Kakva bedasta curica?" Njegov je sin bio očito *obeznanjen*. Nije uspijevaio maknuti ruke s malene. Nazivao ju je: *janješce. Ljubavi mojeg života...* Nosio ju je uokolo u glupavo smiješnoj spravi – nosiljci koja je pridržavala njezina leđa priljubljenima za njegov trbuh, tako da joj je tijelo visilo pred njim, glavica joj se čudno cimala. Rodgers je mogao čuti sina kako je zaigrano *kvakao* dok joj je u susjednoj sobi mijenjao pelenicu.

Odmah po dolasku njegove su kćeri (naravno) prebacile malenu u njegovo naručje, te su gestikulirale rukama *kao da miješaju salatu...* To je značilo da bi on trebao s njom uspostaviti odnos... U tom je činu bilo nekakve prikrivene agresije – Rodgers se osjećao kao da je stavljen na kušnju. *Vidiš li sad*, poručivale su mu kćeri, *život se nastavlja*.

Ali, novorođenče je u njegovim rukama bilo nepomično poput otvrdnule štruce kruha. On je promrmeljao jednu ili dvije čudnovate riječi. Kao da je osjetila njegovu nelagodu malena se promeškolljila s alarmantnom žustrinom. Rodgers se pobojavao da će je ispustiti, na trenutak je zamislio kaos koji bi uslijedio... Bebica je počela hroptati, zatim je zaplakala, desni su joj bile ružičastosjajne poput sićušnih ružičastih oblutaka. Njegova se snaha pojavila istog trenutka ekspresno izvukavši dijete. "Samo je gladna", rekla je njegova najstarija kći i svi su se s tim složili. Rodgers se ipak čitavom tom epizodom osjetio poniženim. ON nije bio Connie.

Ken reče: "Murjaci se nikad ne mijenjaju."

Rodgers je kimao potvrdno. "Aha. Jednostavno su nastavili u tom stilu. Ustvari, laknulo mi je. Zavalio sam se i držao sam gubicu začepljenom. Dekan je buljio kroz prozor u kišu. On je bio zrihtani gospon, no izbliza si mogao skužiti da je kao klinac imao akne. Imao je takve ožiljke. Dlanovi su mu bili savijeni na krilu, a ramena su mu bila napeta. Pretpostavljam da je i on bio uplašen."

“Mora da vas je to otriježnilo.”

“Ne baš”, reče Rodgers. “Misli su mi nadolazile prebrzo. Ono oko čega sam najviše brinuo bilo je to da bih u nekom trenutku mogao početi pričati... znaš, zbilja se otkvačiti i početi baljezgati. A onda je bilo moguće da ne bih mogao prestati. Znaš kako se to može dogoditi?”

“Jasno”, rekao je Ken.

“Već sam bio paranoičan. Na primjer, bio sam siguran da su policajci znali da sam se napuštao, ali bili smo zarobljeni u toj čudnoj situaciji – što su mogli reći? Počeo sam razmišljati o tome što će se dogoditi sljedeće, predočavao sam si stvari, kovao planove... doista! *Dovest ćemo se do pogrebnog zavoda...*”

“Nije li bila mrtvačnica?”

“Ah, točno, bila je. Ali, nekako, tijekom zamišljanja to nije bilo ono što sam vidio.” Rodgers se nasmiješio, a zadebljanje na kraju njegova nosa se zarumenilo. “Ono što sam ‘vidio’ bio je taj... pogrebni zavod u gradiću... osvijetljen iz unutrašnjosti... nekako kao jedna od onih Hopperovih slika. Ušli bismo, a tu bi bila ta zagrijana dvorana s cvijećem i vijencima i... stvarima... Onda bismo ušli u drugu sobu, nekakvu vrstu kapelice s crkvenim klupama da bi ljudi mogli sjediti i podignutim podestom da bi mogli držati govore. I tamo bismo mogli pričekati nekoliko minuta i mogli bi nas poslužiti kavom. Zatim bismo se zaputili u tu stražnju sobu, a to bi bilo mjesto na kojem drže ljesove. Sva bi tijela bila uredno obučena, a Mary Martin bi dovezli na kolicima i ja bih spustio pogled na nju (ležala bi u tom ružičasto tapeciranom lijesu) i kimnuo bih potvrdno i – to bi bilo to. Neprekidno sam vrtio taj scenario kroz glavu – dvorana, kapelica, kava.”

“Koja je ono Malrauxova teorija? Asimilacija smrti?”

“Da. Asimilacija smrti. *Prilagodbe koje činimo*, koje pokušavamo učiniti. Time mora da sam se bavio”, rekao je Rodgers. (Za trenutak je “vidio” Connie, vidio ju je onakvom kako je izgledala kad je ušao u njezinu radnu sobu – ležala je pod dekom, lica zaostalog u voštanu izrazu krvi koja nije cirkulirala.)

“Koliko ste dobro poznavali studenticu?” upitao je Ken.

Rodgers je zavrtio glavom proučavajući svoje dlanove na rubu stola. Želio je još vina, no strahovao je da bi ga prolio. “Mary Martin? O, jedva da sam je uopće poznao. Bila je tiha cura. Tiha. Izgledala je pomalo poput one glumice, one u ‘Ljubavnoj priči’. Zgodna.

Tamnokosa. Ali tiha."

U drugoj je sobi razgovor zamro. Bilo je tu samo povremeno pucketanja vatre koju je još ranije potpalio njegov sin. Rodgers je zaboravio kako se otvara otvor dimnjaka, i oko toga je istrpio ponešto nježnog zadirkivanja. Sad je osluškivao vatru, zavalio se i zurio u narančaste sjene koje su se slijevale po do vratku između dvije sobe.

Na njegovu je predavanju Mary Martin progovorila samo jednom, no bio je alarmantno ponukan da pronade sjećanje na taj "incident" koji je još uvijek bio itekako *oživotvoren*. Rodgers je predavao o plemenu Ik, afričkom plemenu proslavljenom među kulturalnim antropolozima zbog svojih "minornih društvenosocijalnih veza". Mary Martin je bila u zadnjem redu gdje je obično sjedila. Postupno, kao potaknuto golemim trudom, njezino je blijedo lice popimalo mimiku uznemirenosti.

"Mislite, oni jednostavno ostavljaju jedni druge da umru?" zahtijevala je.

"Često da."

"Čak i rođake ili prijatelje?"

"Bojim se da da."

Mary Martin je zavrtjela glavom zabuljivši se u njega kao da je on na neki način bio odgovoran za njihovo ponašanje. Rodgers je pokušao omekšati svoj pristup: "Istina je da pleme Ik predstavlja ekstrem, 'uvredu' našem 'konceptu suosjećanja', no svaka se kultura ravna u skladu s onim što je Mead označavao kao 'akumulaciju ljubavi'. Svi mi odlučujemo o tome za koga si možemo 'priuštiti' da nam do njega bude stalo". U biti, mi odlučujemo koga ćemo voljeti. Činimo to svakodnevno, bez da uopće razmišljamo o tome. Može nam biti žao osobe, no to ne znači da ćemo odabrati brinuti o njoj, voljeti je. Možemo prolaziti pokraj nje svaki dan bez razmišljanja. Ako je bilo tko od vas bio, na primjer, u Meksiku ili Indiji zna da je nemoguće ići bilo kuda bez da prosjaci mole za pomoć, ljudi koji su doista potrebiti."

"Ali, to je drugačije", rekao je drugi student. "To pleme o kojemu govorite."

"Ik."

"Da, Ik. Oni ostavljaju vlastite rođake da umru. Roditelji ostavljaju svoju dje-cu!"

"U nekim slučajevima da. Znam da je to potresno. No, to je način na koji oni moraju živjeti.

Oni žive u ekstremno negostoljubivom okruženju i moraju donositi teške odluke kao što je odluka koga si mogu priuštiti voljeti. Katkad otac ili majka odluče da hrane ima dovoljno samo za njih dvoje, ali ne i za djecu. Ili odluče da je dijete previše bolesno da bi o njemu brinuli i, da, oni budu napušteni. No, to nije okrutnost. Možda... slabost, ali ne i okrutnost.”

“Tvrdite da nije okrutno ostaviti dijete na... taj način?”

“Ne. Ono što kažem jest da pleme Ik... ustvari, svi mi, posjedujemo tek ograničenu količinu ljubavi, ograničenu količinu ‘unutarnjih zaliha’ iz kojih možemo crpiti svoju ‘djelatnu ljubav’. I u nekim slučajevima neki ljudi odaberu... odaberu voljeti sebe, ili voljeti jedno drugo... više od svoje djece.”

Mary Martin je sjedila na začelju dvorane. Vilica joj je odvisila. Rodgers je nastavio “izvlačiti stvar”, no ostatak predavanja bio je promašaj. Osjećao se nadglasanim, osuđen tupim prezirom njezina zurenja.

Ken je pročistio grlo. Netremice je zurio u Rodgersa. “Jeste li dobro?”

“Da. Naravno.”

“Jeste li željeli dovršiti svoju priču?”

“Moju priču?”

“Aha. Jeste li uopće identificirali tijelo?”

“O da, da. Gdje sam stao? U autu? Dobro. U autu s dekanom i policajcima, je li tako?” Rodgers se nagnuo prema vinu, pa se potapšao po obrvi. “Vozili smo se neko vrijeme, to znam. Zatim je automobil pristao iza te zgrade (bila je to ciglena prizemnica s betonskom rampom i ulazom. Za trenutak sam pomislio – mora da se radi o nekakvoj obvezi koju jedan od policajaca mora obaviti, jer bio je to očito stražnji ulaz. Parkirališno je mjesto bilo neasfaltirano. Dekan je rekao: ‘Hajdemo s tim svršiti’, i izašao je van. I murjaci su izašli. Pogledao sam kroz prozor i vidio sam te jasne ‘prstenove’ svjetla koji su se probijali kroz ulazna vrata i u središtu tih ‘prstenova’ na vrhu rampe bila su kolica na koja se stavlja tijelo, a na vrhu je bilo... tijelo... to bijelo tijelo ležalo je tamo... izgledalo je vrlo sitno. Dekan se sagnuo nabivši svoje golemo lice na prozor i rekao: ‘Jesi li spreman sinko?’ Izašao sam. Policajci su se nagurali oko mene kao da sam ‘osumnjičenik’ ili nekakva ‘velika faca koja zaslužuje zaštitu’ i natjerali su me da se uspnem po betonskom povišenju do ulaza i... spustio sam pogled...”

“Isuse”, reče Ken.

“Isuse. Točno tako.” (Bilo je to užasno maltretirajuće, to što je bio zamoljen učiniti! Sad je to mogao uvidjeti. Kakva je prava imao bilo tko, čak i napuhani, stari dekan Van Buskirk uvući ga u to? On je bio mladi novak koji je imao lijepu zaručnicu... On baš nije bio puno godina stariji od svojih studenata! Bila je subota. Kasno navečer. On je sjedio doma ne čineći nikakvo zlo, čekajući da ga *ona* nazove, da joj čuje glas... On nije imao nikakve veze s bilo čime od... ovog.

Osobito se prisjećao kako je sve bilo osvijetljeno... kako je bio natjeran popeti se po rampi, poput osumnjičenika!)

“Spustio sam pogled. Bila je u groznom stanju. Totalni pokolj, kao što je to sročio policajac. Ostavili su je tamo голу, moglo se vidjeti jedno od rebara, njegov vršak, kako se probilo prema van. Oči su joj bile sklopljene i sjećam se da je jedan od nadređenih posegnuo rukom prema dolje i... rastvorio ih, a istim takvim pokretom privukao joj je vilicu, jer, vidiš, vilica joj je bila slomljena i labavo je visjela; učinio je to kako bih je mogao prepoznati. Drugi nadređeni reče: ‘Je li ovo žena koju poznajete kao Mary Martin?’ Nisam mogao progovoriti. Kimnuo sam potvrdno i okrenuo sam se, no onda je taj isti nadređeni rekao: ‘Žao mi je gospodine, potrebno je da budete potpuno sigurni. Možete li, molim vas, pogledati ponovno?’ Počeo sam osjećati mučninu. Nije se radilo o krvi. Krv su očistili, no postojala su... ta mjesta na kojima si mogao vidjeti mast, te duboke, žućkaste usjekotine, i njezino lice... mislim... morali su ga DRŽATI NA OKUPU! Nisu mi pružili nikakvu priliku za prilagodbu, to je bilo zeznuto. Bilo je to samo: van iz auta, uspni se na povišenje i... da ili ne.”

“Isuse”, ponovi Ken.

“Gledao sam i gledao u nju, u tu mladu djevojku misleći: *to je ona. Ona je mrtva. Ona se neće povratiti u život.* Ali, nisam mogao *doista* povjerovati u to, ne emocionalno... nije se *potvrdilo...*”

“Mora da ste se na neki način štitili.”

“Da, naravno.” Rodgers je kimnuo potvrdno. (Pokušavao se prisjetiti zašto je počeo tu priču. Vjerojatno je mislio prenijeti ugođaj mladenačkog entuzijazma, taj osjećaj... “mogućnosti” koji pripada mladima. Samo... On se nije osjećao tako, prije da se osjećao... baš suprotno.) Prešao je prstom ispod ovratnika svoje nove dolčevite, poklona “njegovih cura”. Kap znoja

okrznila mu je rebra. Kako je njegov dom postao tako bezbožno vruć?

Ken je rekao još nešto o policajcima i njihovim degutantnim postupcima. Rodgers je slušao svoju djecu koja su bila pred vatrom iz kamina. Bila su zabavljena malenom. Njegove su kćeri valjda po stoti put primijetile koliko sliči Connie... štoviše, trenutak prije večere oni su nahrupili pred njegovu radnu sobu i klafrali o sličnosti – *ista okrugla bradica i visoko čelo...* Nije li to bilo... ne baš pametno? Rodgers se nagnuo preko svojeg stola osjetivši otkucaje bijesa koji su krvavo nabijali iza njegovih očnih jabučica. Zamislio je...da je umarširao u hodnik i rekao im ono što je doista mislio: da dijete, sa svojim obješenim obrazima i debelim usnama izgleda k'o mali židovski gangster!... Da je gotovo očekivao da joj iz kuta *njupalice* proviri cigara!

U ovakvim trenucima nije priželjkivao ništa više od mira prazne kuće, svršetka tih "uljudnih iščuđavanja" na koja su ga silila njegova djeca. Bilo je za očekivati da će im se on uskoro pridružiti, da će pronaći svoje mjesto pokraj njih, svojih dviju kćeri i sina s novorođenom kćerkicom, no znao je, (a bez osobite želje za tom spoznajom), da im ne bi silno nedostajao ni ako bi ostao sa strane.

Nije se radilo o tome da on svoju djecu ne voli. Volio ih je. Fotografije su bile posvuda, fotografije s onom vrstom ispravnih osmijeha, (ili gotovo "ispravnih"). Samo, uvijek se osjećao obeshrabren zahtjevima njihove ljubavi, crvenozajapurenim cmizdrenjem i prljavim ručicama, a kasnije zahtijevajućim, upiljenim pogledima i nadurenim protestima... Connie je bila ta kojoj je prepustio istinsku brigu i ona je bila ta koja se morala provlačiti i usklađivati između njega i "svijeta njegovih nesnalaženja"...

Mogao ju je čuti, nježno pjevušenje njezina glasa dok je stajala pokraj štednjaka pjevušeći pjesmu od Beatlesa, onu o srebrnom čekiću. Da je Connie bila s njim tamo u Newtonu, znala bi kako riješiti situaciju s Mary Martin, kako poništiti njegovu paniku. On ionako ne bi bio napušten da je ona bila tamo. Ili, možda se uopće ne bi ni javio na telefon. I kad bi noćas bila tu... on bi bio s njom u susjednoj sobi... s njihovom djecom... bili bi zajedno. Ona je bila ta koja je omogućavala takve stvari izmamljujući iz njega osjećaje koji su ga... približavali biti...

Ken je zavrteo glavom. "To je munjena priča", rekao je. "Luda."

Rodgers nije rekao ništa. Mislio je odgovoriti, no otkrio je da nije u stanju... osjećaj nije bio baš "kao da se utapa", više... "kao da je zrak isisan iz njega". Bio je zarobljen potrebom da zdere sa sebe svoju novu dolčevitu, osjećao je da bi mu to moglo olakšati disanje, ohladiti

mu kožu, no, jedva da je pogledao po stolu u nadi da će tamo pronaći vodu.

“Mi bismo se najvjerojatnije trebali pridružiti ostalima, zar ne?”, reče Ken.

“Da, naravno.”

Mladić je ustao, nekako je čudno odmahnuo i izašao. Odsutan duhom Rodgers je naćuo raspravu u drugoj sobi.

“Gdje ste bili?” upitao je njegov sin Kena, a Ken je nešto promrmljao i društvo se nasmijalo.

“Moćda bismo ga morali nagovoriti da ćešće pije vino”, rekao je njegov sin.

Zatim je društvanće porazgovaralo o planovima za idući dan – kasna užina, posjet nautićkom muzeju. Malena je počela plakati, pa je prebaćena mamici da se napapa. Na trenutak je nastalo mumljanje. Rodgers je znao da je njegov nedolazak primljen na znanje.

Ti posljednji mjeseci bili su tako tihi. Djeca su bila otišla, utonula su u groznićavoubrzane žvotate i bila su istinski zatećena majćinom bolešću, (a možda su se i bojala umiješati u njegovu bol). Ovu zadnju godinu iskazali su se kao vješti u “razmjeni tišine za tišinu” – njihovi su razgovori zadržavali ukoćenost i bili su pomalo isprazni. Oni su ga potaknuli da se zapita: je li ovo sve što pruća oćinstvo?...Ili sam JA nešto propustio?

Connie je bila strahovito tiha. Jutra je provodila kraj suncem ispunjenog prozora, posjednuta u svoj omiljeni stolac za lćuljanje, a popodne bi spavala u zamraćenoj prostoriji. Kretala se promišljenim pokretima osobe koja se nada da će... “pomraćiti patnju”. Rodgers je promatrao kako se sušila. U njezinoj se prisutnosti osjećao sitno i nekako... kao bez kostiju.

U trenucima u kojima je to bilo neophodno (poput onih nakon terapija) namješćao je jastuke i govorio ispravne rijeći, samo što su ti postupci donekle imali... ” efekt umanjivanja neprirodnosti njegove brićnosti”... Poznavajući njezinu strast prema suncu psovao je sive jesenje dane sve dok ne bi osjetio kako mu je grlo izderano.

A onda... radna soba. To popodne u radnoj sobi. Prethodnog se dana dobro držala, pojela je sve svoje krumpiriće, ćak i jedan ili dva zalogaja piletine. Ujutro je ugledao na njezinu licu traćak boje. Pronaći je takvu – ukoćenu i bez daha, ruka joj je bila pritisnuta po bijelu obrazu... ON se jednostavno... “ugasio”. Samo su telefonski pozivi, (a kasnije i posjet njegova susjeda) omogućili da se stvari pokrenu prema naprijed.

Njegova su djeca jedno po jedno ulazila u kuhinju sve dok nije bio "opkoljen". Sad su bili ovdje – njegov dobroćudni sin i kćeri, ispitivali su "što nije uredu", a njihovi su glasovi svi brujali izvođeci dječju pjesmicu: jesi-li-dobro-jesi-li-dobro-tata-u-čemu-je-problem-tata-što-je? Pokušavao im je reći: nemojte se bojati, ali nije mogao. Shvaćao je da je njegova "očinski zadana uloga" osigurati izjavu koja će ih razuvjeriti, svladati plimu tuge koja im je u ovom trenutku svima prijetila... i samo ga je taj problemčić s disanjem sprečavao... nedostatak daha...

Rodgers je sklopio oči kako bi se smirio. Bebica je cmizdrila, a Ken se ispričavao, i netko je milovao njegovu jadnu, staru, ćelavu glavu, a najmlađa, Amy, čak je i plakala... Osjećao je da se ruke polažu po njemu – jedan par, pa još jedan. Vrelo prijanjanje prstiju njegove djece. Oni su bili dobra djeca (i više nego li je on to zaslužio), jer... unutar njih živjela je neka spona s njom... i ta je spona bila ono u što je polagao svoje nade...

A morali biste priznati – bio je tu popriličan metež. Puno plakanja, puno buke i mogao je osjetiti kako su se njegova djeca zbila oko njega, a u blizini je čuo bebicu koja je sad plakala... i mora da je posegnuo rukama prema njoj, (ili je na neki način nagovijestio tu svoju želju, jer netko ju je smjestio u njegovi krilo). Rodgers je otvorio oči. Pospanim je okicama zurila uvis u njega, sićušnu je šakicu oslobodila iz pvoja i pritisnula je po svom obrašćiću. Rodgers je proučavao složenost njezina lica i ruku, i malo se uspravio, a zatim je tiho rekao: "Zašto ti šašavi ljudi tako puno plaču? Možeš li mi ti to reći? Zašto svi tako puno plaču, malena curice?"

LJIGAVOHAKERSKI IGRAČ - KOMADA ŽDERAČ

Dečko-za-kompjutore šepuri se nad mojim kompom kako bi mi pomogao otvoriti ovaj uzezani e-mail kojeg mi je poslao Phoenix i u roku... o, pa... dvije sekunde spremna sam mu zguliti njegove vrećaste hlače i popljugati mu na licu mjesta. Naginje se preko moje tipkovnice, *klik-klik-klika*, ukrašen je opakozgodnim zaliscima i stavom "ja sam faca" s kojim se prešetava čitavom prostorijom potfutan onim tipom bolećivomaznog mošusa koji ima tendenciju potaknuti moje bradavice da naprave doing i sa svojim zubićima koje bih mogla, ma jebem mu... popapati, tol'ko zdravo izgledaju.

Već sam mu, podsjećam vas, bila ponudila svoju stolicu. Ali on to ne može dopustiti. A ne, ne.

Aaajd' ti slatka mala ne mič' se, veli mi i to je taj trenutak kad se moj susjed Brisby počinje odvaljivati, a ja sam, ono... Isusebože! Zašto se ovaj očajnopredivni stvor, ova zbenavljena skulptura macho-fantazije čije je ime (probajte se ne smijati) Lance i kojeg sam si zacrtala zvati Lancelot (oh, viteže, bocnite me svojim kopljem), zašto ovaj totalno-ga-izliži-od-glave-do-pete komad mora imati drek umjesto mozga?

Zato samo sjedim tamo snifajući ga i motreći njegove do ludila definirane tricepse kako se napinju i opuštaju, te zamijetim plave dlačice po njegovim ušnim školjkama (nešto kao žućkastopaperjaste), i način na koji mu se mala čvrsta guza napne kad mu dođe do "system errora".

I najgora stvar u svemu jest to da on pili i pili priču o tome da ja mora da radim nešto svom kompjutoru - moje tuckanje po tipkovnici mora da je zbilja "hard" ("tuckanje", kužite?), pa iako sam ustvari na neki način impresionirana njegovom uporabom riječi "hard" nema teorije da mu mogu uzvratiti upucavanjem bez da si totalno uništim uredski kredibilitet kod Brisbyja koji se u ovom trenutku već razvaljuje od smijeha. Ionako nije da imam vremena za takva sranja, imam rok do kojeg moram završiti posao. Iako ustvari, najgori je dio moja jebežljivožudeća mašta u kojoj me Lancelot sleđa boc-boc-bocka... i... o, ovo se ne može događati, nema šanse da se ovo događa! Nema šanse da žudim za Dečkom-za-kompjutore kad imam rok, to je pre prejadno, čak i za mene.

Samo, Brisby je sad na telefonu, razgovara sa svojom zaručnicom po dvanaesti jebeni put ovog sata i Lancelot mi veli da će morati "resetirati"... i odjednom on uroni pod moj stol, a ja

zaboravim odrolati svoju stolicu unatrag jer sam prezaposlena buljenjem u njegova leđa i prebrojavanjem pojedinih mišića (u glavi ih pamtim kao neku vrst mape) i onda se nešto očeše o moje koljeno, njegovo zapešće, pretpostavljam, ali naravno, ja na sebi imam te traperice, jer u uredu je jebenih nula stupnjeva. Što vani postaje toplije to oni jače rashlađuju ured.

Potom, samo da održi ravnotežu, pretpostavljam, Lancelot položi svoj dlan po mojem ristu i počne s tim sićušnim stiskovima, kao da će mi nožice uložiti u štiklice i željela bih mu reći: hej, genijalac, na ovo stopalo se nastavlja list i bedro, pa ti navali...

Ali prije nego što mogu išta izustiti on se okrene i izvijesti me "da je skoro pa ukont'o" i ja bih se najradije razvalila i istovremeno prevukla jezikom po ružičastim kanaliciima iza njegova uha i mogu čuti Brisbyja kako je promumljao svoje mvo...limte.. i poklopio, a moj se ekran zacrnio.

Lancelot se na bedrima izrolao unatrag točno toliko da mu se ispod košulje oformi nabor i ja zamislim da sam oplela ruke oko njega grabeći dlanovima meso na njegovim ramenima i njegovi prednji zubići, njegovi, dopustite mi naglasiti, prokleta savršeni prednji zubi! grizu moju ključnu kost i... znam da će me Brisby podjebavati u vijeke vjekova dok nas smrt ne rastavi, no prekasno je. Ja već polu-visim sa stolice u polu-psećem položaju i koljena mi drhte... Ahm.

"Totalka si sređena", kaže mi Lance. "Samo ga uključi." On sad opet visi nada mnom.

"Znaš kako ga upaliti, ne?" kaže. A ja k'o fol: "Aha, ma nije paljenje ono što me brine, nego da 'tvrdi disk' šljaka..." I istog trena, još i prije nego se Brisby rascereka, zažalim što sam se srozala na radodajnu namigušu pred Dečkom-za-kompjutore koji me obdari svojim jeftino zlobnim cerekom koji prouzroči tu dražesnu jamicu na njegovom lijevom obrazu; ne baš rupicu, više kao boru, boričicu, koju potom mora upropastiti izjavljujući: možda bi ti jedanput mogla navratiti u moj ured pa bi mogli na tome poraditi... I ja sad klateći se da povratim ravnotežu i toplo se nadajući da će me se jednostavno okaniti mumljam: "Aha, možda kad stignu novi laptopi, Lance. Mogla bi navratiti i otplesati ti svoj ekskluzivni laptop-dance."

"To bi mi pasalo", veli. "To bi mi jako pasalo." A onda (pazi ovo!) on namigne tako da napokon mogu isceriti pristojnopodrugljiv smijeh, čistokrvni "ha-ha-debilosu-jedan-daj-otpuži-natrag-u-pećinu-iz-koje-si-doš'o" smijeh, što još uvijek nije dovoljno da bih si skinula

Brisbyja s grbače, jer čim su Dečko-za-kompjutore i njegova filet mignon guza otpašili Brisby mi poruči: kad ću ja dobit' svoju porciju? misleći na laptop-dance, pizda jedna.

Ono što zaista želim znati jest: kad se izrodio taj otužni novi "žanr" ljudske vrste, ti "ljigavohakerski igrači"? Jer čak još prije dvije godine Računalni Inženjer je bio ta sitna ljiga od čovjeka koji je tupio o centralnom mrežnom sustavu i bio je savršeno zadovoljan s tim da se združuje sa svojim tehno-kompićima i nabacuje četrdesetinešto razvedenicama u Mac Warehouseu. Ti su frajeri posjedovali stanovitu patetiku, aroganciju introverta, jer znali su da ostale u uredu drže za jaja. Samo, oni su u osnovi bili... uplašeni od ljudi. Onda se oformila ta nova pasmina, frajeri tipa Lance koji više nisu Računalni Inženjeri. Oni su sad Dečki-za-kompjutore, što znači da mogu biti zgodnički i otvoreni i neki od njih, kao npr. Lance, čak i napeti. I oni se šepure po uredu priskaćući u pomoć svima nama presjebanima za kompjutore, uključujući i izdavača čija ćelendra poprими nijansu umaka od paradajza svaki put kad mu Mac skrahira i koji ljubi tlo po kojem Lance hoda jer se bez Lancea njegov-kursor-neće-ni-maknuti!

Kad Lance ne zašprehava koke iz odjela izrade i marketinga, čak ni onu koku iz uredništva (tj. mene), drugim riječima, kad ne cirkulira među svojim "poslovnim subjektima" Lance sjedi u svojem uredu i preko spikerfona razgovara s ostalim ljigavohakerskim igračima u drugim uredima. Svi se oni nadvikuju, igraju pomoću daljinskog upravljača Nerf Basketball i muljaju.

Kako je Dečko-za-kompjutore postao... "vitez-spasilac"? Kako je umjerenouobraženi Računalni Inženjer premetnuo u ljigavohakerskog igrača - komada žderača? Brisby i ja razvili smo sljedeće teorije.

Teorija o kulerizmu: Postojeća populacija neoženjenih muškaraca prepoznajući potencijal izigravanja skuliranosti podvrgnula se tajanstvenoj transformaciji po shemi časopisa za muškarce što uključuje: kozmetičko čišćenje lica, vježbanje s utezima, određene vrste brzopoteznih seminara komunikologije i prezentacije, te oblačenje po principu "zbigecan od glave do pete".

Teorija o coolu koji se izdigao iz guzice u glavu: osnovna ideja: bogatstvo & moć nudili su se svakome tko je posjedovao dašak tehničke "ja znam kako to funkcionira" spoznaje. Jedna totalno nova populacija muškaraca koji su bili donekle skulirani (a koji su prije toga pretendirali biti, recimo, agenti za prodaju nekretnina), odabrala je karijeru u informatici.

Teorija o ne baš pretjerano velikim očekivanjima: Ljudski subjekti utopljeni u ljigavoj pasivnosti Računalnih Inženjera pokazuju tendenciju preuveličavanja kulerizma Dečkiju-za-kompjutore.

Kao što je to sročio Brisby: kad očekuješ nekog poput Billa Gatesa, onda ti i skroz osrednji tip počne izgledati poput Brada Pitta.

Srodni fenomen – tzv. *efekt ljigavohakerskog cerekanja* postulira da prekaljeni kuleri naglašavaju da su jebozovni kroz ironiju, što je isti princip koji navodi scenariste pornića da ubacuju toliko scena grupnog seksa u kojima se pojavljuju kamenjarke obučene kao knjižničarke.

Samo, do kojeg će se nivoa ta amplituda podići? Ljigavohakerski mafijaši? Ljigavohakerski top modeli? Ljigavohakerski “gangsta-raperi”? Koliko će si kulturološke moći ljigavohakerski informatičar prigrabiti prije nego što ljudi shvate da je samo frajer koji zna “razgovarati s kompjutorom”? I možda još znakovitije pitanje – ZBOG ČEGA DEČKO-ZA-KOMPJUTORE I NJEGOV VISULJAK MORAJU OPSJEDATI SVAKI MOJ NA JAVI PROVEDENI TRENUTAK?

Daklem, nalazimo se na jednom od onih happy hour partyja za ekipu iz ureda koji bi trebali ojačati moral zaposlenika, iako ovakvi tulumi imaju tendenciju pojačati osjećaj (bar kod Brisbyja i mene) da smo pomoću njih podmićeni da budemo kuš. Naravno, Brisby je otpapučario na neki od angažmana oko svoje zaručnice poput dobrog, malog, monogamnog fer igrača kakav on i jeste, ostavljajući me potpuno ranjivu na uredsko-upucavačke sile zla protiv kojih mi je jedina obrana moja nacuganost, tako da kad mi je nešto doletjelo na kosu ja sam probauljala uokolo u stanovitom ja-sam-mica-maca-fajterica grču i opalih se o nešto što po opipu sličići na drvenotvrdu granu na kojoj je koža – to je Dečko-za-kompjutore i njegovi filmski zubići, a on izvodi tu fintu s kopcima, nekakav polunamig zbog čega izgleda k'o mačak na suncu.

“Ciao bella”, veli. “Jesam te prep'o?”

“Ja sam mislila da si muuuha...”, izgovaram.

“Možda jesam. Možda sam ja Španjolska mušica.”

“Joj daj mooolim te...”, kažem. “Odi zamoli čarobnjaka iz Oza da ti da mozak...” (Mogli biste zaključiti da će mu ovo začepiti kljun. Ali ne, on mora pričati o nekakvoj bezveznoj... nemam čak ni pojma kakvoj gluposti... o isusebože... nečemu!) “Šta se dogodilo s tvojim klubom

obožavateljica?" velim. Zadnjih sat vremena mu je Marcie, fufica-iz-odjela-za-grafičku-pripremu nabijala svoje sisurine u facu, a čak i sad dok razgovaramo ona je na drugom kraju sobe, odašilje mi službene "to-bit-moj-mužjak" ubojite prostrele, što čitavu stvar čini samo još jadnijom jer ne postoje parametri po kojima se natječe s ženskom koja navodi *pirsing* na bradavicama u svom životopisu u rubrici "ostale sposobnosti".

"Šta piješ?" kaže on.

"G&T."

On zatrese svojom medenom, praznom glavom.

"Gin", izgovaram polako. "I tonik."

"Gin?" veli on. "Jel' te to potakne da poželiš zabluditi?"

Ustvari, to me potakne da ti poželim ofikariti glavu. Jel' se to kvalificira kao blud? Ili je to više onak', za "opće dobro"? Ali dobar stari Lancelot, nije on taj koji bi se olako predao. On nastavlja postavljati pitanja kao da je jednom pročitao knjigu u kojoj piše: postavljajte puuno pitanja. Koke grizu kad se interesirate za njihove živote. Kad sam počela raditi za novine? Kako sam ušla u izvještavanje? Gdje živim? Možete razaznati kako on ne sluša doista (a bome ni ja zahvaljujući cugi).

Zatim, krene sa svom tom radnjom opipavanje kose, igranja s mojom kosom i ja mu ne baš uvjerljivo velim da prekine. Kapci mu se malkice spuste i on mi ispali svoj "pogled lažnog pokajanja", ali na takav način da radije od toga da zamijetim kako mu je navodno žao, ono što ja primjećujem su mišići koji mu strše iz vrata – dva identična izbočenonapeta mišića, gotovo poput škrgi. Isuse, jel' Lancelot bilda vrat? Ide li u teretanu gdje postoji specijalni program za treniranje vrata!? Prosvijetli mi se u tom užasnom trenu (kojeg radije nebih poistovjetila s epifanijom) da je on vjerojatno dovoljno snažan da svojim vratom pričepi cijelo moje (golo) tijelo. Mogla bih se skljkati na njegovu prema gore okrenutu facu, na njegove mokraste bijele zubiće i on bi me mogao pričepiti svojim vratom.

Bespomoćno gledam uokolo za Brisbyjem ili nekim drugim iz "editorijala" tko će izbaviti cijelu stvar, ali nije ostao nitko osim Napaljenih i Štakorskih Ljiga obavijenih svojim radim-za-proviziju cerekom, te Nakaznokosturofacog Ološa iz odjela za produkciju.

A Marcy? Gdje je do vraga Marcy?

Dečko-za-kompjutore primakne se na odstrelnu razdaljinu i mogu namirisati u njegovu dahu cugu *white russian* (slatku i mliječnu i pijanoalkoholnu) i njegovu trulastu kolonjsku vodicu/deodorant... i njegov božanstveni vrat koji se dok guta pomiče unatrag. No, točno prije nego li sam spremna biti odnešana na pučinu nerazumne ljubavi taj sićušni crvić samopoštovanja dobaci mi šlagvort, i kažem: "Kol'ko imaš godina? Reci mi kol'ko imaš godina."

"Kol'ko misliš da imam?"

"Ne znam, Lance. Sedam?"

"Dvadesetsedam", kaže. "U prosincu. Zašto? Kol'ko ti imaš godina?"

Dakle, mislim... kako uspiješ poživjeti do dvadeset-i-sedme u ovoj civilizaciji bez da skontaš da je ovo loše pitanje? Kako se to desi? "Di živiš?" kažem. Ovo ga je pitanje, izgleda, izbezumilo. Provlači dlanom kroz kosu koja pucketa i prezentira mi svoje bicepse s dvije vene koje se križaju poput seoskih cestica na karti nadajući se da ću ja biti toliko opčinjena da ću zaboraviti na pitanje.

"Tu blizu...", kaže odmahujući neodređeno.

"Stvarno?" Zagrizem limetu. "Gdje?"

Sad se nagnuo unatrag izgledajući daleko manje samosvjesno, provlačeći moju kosu između palca i kažiprsta poput tkanine odijela oko čije se kupovine premisslja. "Mda", veli. "Imam tu gajbu odma' iza birca. Prilično je cool. Nikad se ne moram brinuti za režije..."

Odgovor je tol'ko jadan da, na neki način, ja "navijam" za njega da... prestane govoriti engleskim jezikom... I sine mi, (ustvari, strefi me kao što cigle padnu s velike visine na naivce) - LANCELOT ŽIVI SA STARCIMA! DVADESETSEDMOGODIŠNJE DJETEŠĆE! Njegov se napuhani dečko-za-kompjutore-personaliti skvrčio na krevetić za jednu osobu, poster pornogлумice prikucan o zid, rubikovu kocku na ormariću, mamicu koja ulijeće u njegovu sobu s njegovim donjim rubljem opranim i složenim na male kvadratiće, koja mu priprema paštu sa sirom, na tateka koji se izderava na njega da "iznese smeće!"...

Samo me pregolema tuga te spoznaje izbavila od galopirajuće žudnje da mu počnem grickati usne, pa (hvalatibože) prije nego li sam to uspjela učiniti Marcie si je "prorezala" put do nas, sva neraspoločena i napiždžena, a ja sam odgibala u kupaonicu (prije nego li se išta počupavajuće moglo dogoditi) i sjela sam na školjku pa sam osluškivala svoj mjehur kako se

prazni od tonika pitajući se zašto se Brisby nije mogao zadržati tu u okolici dovoljno dugo da me spasi od... mene same.

Razgovaram s Galom o tom sranju, jer ona zna svu "moju storiju", svako beznadno "činio-se-k'o-dobar-dečko, zbiilja-pametna, dao-mi-je-pusu-za-laku-noć" zeznuće i ja joj kažem: "Sad nema šanse da mogu s njim odraditi 'one stvari', jel' tako? Jel' tako, Gala? Ak' živi sa starcima?"

Ona veli: "Zašto ne?"

"To je k'o pravilo, jel' tako? Nismo li mi imali to pravilo?"

Ali Gala, iako mi je najbolja frendica na svijetu, možda nije najbolja osoba za savjetovanje jer je prije pet mjeseci uhvatila supruga u nevjeri i znogirala ga je i... cijela ju je stvar učinila nesigurnijom oko bilo čega. Znala mi je održavati te stroge govorancije o tome da ne tretiram vlastito tijelo poput peri deri odjeće, o "dostojanstvu u posjedovanju", i tako dalje.

Sad tek pita: "Pa što ti želiš učiniti?"

"Ja ga, ludice jedna, želim pojebati", kažem. "O bože, Gala, ti nemaš pojma, danas sam išla na ručak i on je sjedio tamo na podu svojeg ureda s tim dijelovima posvuda oko sebe i s tim velikim odvijačem i s... tim podlakticama..."

"Majstor spretnih ručica", veli Gala.

"Majstor koji živi sa starcima."

"To ne znaš."

"Tome služi svo to napuhavanje", velim. "Protuteža kompleksima."

"Možda je napuhavanje samo napuhavanje. Možda ga je "priroda obdarila"...", kaže Gala.

(No dakle, mislim: kako smo došli od "peri-deri-odjeća-fuj", do "obdaren"!?)

"Nazovi ga", kaže Gala. "Imaš popis telefonskih brojeva, jel' tako? Jednostavno ga nazovi!"

"Što ak' se javi njegova mama? Što bi' trebala reći - helou mama. Vi mene ne znate, al' ja bi' htjela izlizati jaja vašem sinu. Jel' očekujete da će kasnije doći doma?..."

U njezinu stanu tresnu vrata i moje kumče Justin (koji je toliko sladak da bih ga mogla

doslovno popapati kad nitko ne bi gledao) uđe urlajući. Gala mi kaže da pričekam sekundicu i odurla Justinu da, molim, ode u drugu sobu, mamica trenutno razgovara s nekim na telefon, (a što kod mene izazove filing kako sam ja jedna stroga teta).

“On zna te stvari oko kompjutora”, velim. “Pa mora imati kakvu-takvu inteligenciju, ne? Osim toga, ja sam oduvijek bila na neki način štreberica? Nisam li Gala? U školi? Nisam li uvijek bila nekako... štreberasta?”

Ali Justin sad šizi urlajući nešto o pizzi, tata mu daje pizzu, on hoće pizzu. On je takav maleni frajerčić da se poželim nasmijati, iako, ustvari, ono što se desi jest da počnem malkice plakati misleći na Galu i na to kako je izgledala u vjenčanici, kako je netremice gledala u Johna tijekom njihovog prvog plesa, s tolikim sanjarećim povjerenjem da smo ja i druge djeveruše mogle osjetiti kucanje svojih srdaca. Nije da je brak med i mlijeko, ali na nekoj točki shvatiš da je povoljniji od “obijanja pločnika” po gradu sa skarletnocrvenim natpisom “JA-SAM-SOLO” na grudima, spetljavanja s frajerima koji su ili totalni kurviši, ili nekonvencionalni emotivci, a što znači tek to da je njihova čelično-ženomrzačka srž zakopana malo dublje, treba vam nešto više vremena da dođete do onog mjesta gdje doručkujete u nekakvoj jadnoj zalogajnici poslije noći divljačkobijesnog seksa (“ako-ništa-drugo-još-uvijek-imamo-taj-seks”) ili bez IKAKVOG seksa, i željeli biste ga upitati: što se dogodilo s onim drugim stvarima koje su nas povezivale? Samo, on gleda prema dolje u svoj tanjur, trančira palačinku i njegovo je lice... umrtvljeno podrhtavanje poput kompjutorskog kursora, pa ga tek zamolite da vam doda preljev... osim što je još gore od toga jer... MOŽDA UOPĆE NIJE PROBLEM U NJIMA! Možda je problem u meni. Možda sam ja ta koja na neki način sjebe, zahtijeva previše, treba previše, previše se razljuti, cmizdrava, promjenjivih raspoloženja. Istina je možda da ne mogu biti voljena i ja se uvalim u jedan od onih trenutaka gdje mogu “vidjeti” sve što nikad neću dobiti – frajera, onu haljinu, taj jedan ples... a Justin naurlava i Gala kaže da mora ići, pa spustim slušalicu.

Brisby i ja smo se zaputili po nekakve tacose, no liftu je potrebna čitava vječnost i svi u uredu izgledaju zarobljeni pod glazurom kasnopopodnevnog nezadovoljstva osim Dečka-za-kompjutore kojeg možemo čuti kako se smije jednim od onih neiskrenih “strojnica smjehova” – *kh-kh-kh* – koje modernorokerski sportaši izvode čitavo vrijeme. Brisby pogleda u mene i mi se usmjerimo prema njegovom malom, uzornim cerekom obavijenom uredu. Nije ni da smo prisluškivali jer on praktički viče: “Nema šanse frajeru! Izgledala je k’o drek. Kakav joj je bio status, frajeru? Ti jebeni lažove! Ona je bila jebeno zarazna! *Kh-kh-kh*. Da, da sam to bio ja, ja bi otposl’o taj drek na kemijsko čišćenje! Čekaj, di bi to pronaš’o? Između guzova?”

Varikina, frajeru! *Clorox! Kh-kh-kh*. Ja sam jebeno ozbiljan, frajeru. Taj drek će te oslijepiti. Penicilin, frajeru! Penis-cilin. *Kh-kh-kh*."

I ono što je famozno nije to da netko tko obitava na životu tijekom gotovo tri desetljeća govori ovako (iako, to na neki način jest famozno), nego to da to traje i traje i traje, ta turbo-studoška spika koja nakon nekog vremena nije tako jako ofenzivna koliko je otužna, prožeta dubokim, osamljenim bijesom Ljigavohakerskog Igrača.

Sve što Brisby i ja uzmognemo reći u liftu jest: vau. Ja izvedem nekoliko *kh-kh-khhova* za ručkom, ali Brisby želi razgovarati o svojoj zaručnici koju sam susrela dvaput i koja se čini cool, na otmjenoseksni način, možda malo presuzdržano otmjen. Ona želi da Brisby, prije nego se vjenčaju, krene na taj tečaj, (to je najnovija furka!), kod njezinog svećenika. (Ona ima svećenika!) To će ih zbližiti, izmozgala je, a oko čega ja nisam baš sigurna jer Brisby nije tip crkvenjaka. Čak i nakon što je njegova mama imala infarkt, a on se morao vratiti natrag doma (odseliti se iz Dallasa), niste ga čuli pričati o Božjem Velikom Planu ili bilo kakvom takvom srač-sračkanju. Samo je rekao: "Što bih trebao napraviti? Dopustiti da se uguši pljuvačkom?"

Ali sad gleda u mene, siromašak, kao, što JA mislim da bi on trebao napraviti. Odjednom osjetih se usplahireno. "Kakva je svećenikova 'postava'", kažem.

Brisby nabaci svoju "Morley Safer facu", onu koju koristi kad ima neku veliku facu na telefonu i na sekundicu se pobjojim da sam ga raspizdila. "Trenutno nije 'zarazan'", veli Brisby. "To znam."

"Jel mu je penis na penis-cilinu? Znaš li ak' mu je penis na penis-cilinu?"

"Sranje!", Brisby se opali po čelu. "Zaboravio sam pitati."

I samo sjedeći tamo, nagrickavajući po svojim tacosima s kiselim vrhnjem (koje nam je ofarbalo usne i ljutim umakom koji nam je spalio grlo), osjetih se toliko rasterećenom (olakšanom) što je Brisby u mojoj blizini, da mi je prijatelj, da smo slušali Dečka-za-kompjutore zajedno, tako da mi ON može osigurati, ako već ne "moralno vodstvo", a onda barem "predskazanje" pobožne sramote koju ću iskusiti "post-jebno".

A onda bude Noć vještica što znači da uprava iz novina priređuje jednu od tih obvezatnih kostimiranih zabava s namjerom da se uliže oglašivačima. Ja izmozgam – ma nek sve ide k vragu, subota je navečer, ne pomlađujem se, pa odem kao Lolita – dokoljenke, plisirana

suknjica, dvije kikice i napaljeni peseki ovog svijeta zavijaju i zavijaju; ima nešto u šansi (izglednosti) za "podučavanjem" dvanaestogodišnjakinje što odapinje spermiće u orbitu.

Izobilje cuge, nekakva pristojna predjela od izgrilanih račića i *didžej* koji nekako uspijeva ne biti pušiona. Sub Rosa, maleni klub koji su unajmili ima taj sićušni, udubljeni plesni podij i sve koke, uključujući mene, izvode svoje šouprograme jednom nakon što je uprava zgibala, vrišteći skupa na "Got to Be Real" i "I Will Survive", drmusajući se u disco-hopa-cupa-stilu dok specijalci iz "poslovnog kruga" razbuktavaju vatru i... mjesto ustvari počinje postajati pomalo sexy, pomalo znojava, a što se odigrava paralelno dok Dečko-za-kompjutore "izvodi-svoj-ulazak". Nosi taj "Zorro-se-spario-s-Liberacijem-kostim" – zatamnjena šminkica oko očiju, prstenje na malom prstu, šljokičasti plašt koji mlatara uokolo dok paradira i... prolomi sa taj veliki poklič i mi koke strgnemo mu plašt, a sve što on ima na sebi jest bijela kožna majica s pripadajućim historijskim uresima i evo ti NJEGA – "kobasičice" u stavu prema gore poput zadovoljnog, malog peseka. Sad se sve isposložilo na mjesto – on je tetkica. Golema, napaljiva imam-trbušnjake-za-vola-ubit tetkica. Perfektno. Onda se pojavi njegova cura za spoj, Marcie, fufica-iz-odjela-za-grafičku-pripremu, utiješnjena u top iz kojega se prelijevaju sisurine, zakrabuljena ispod plave maskare, ponašajući se drskopreseravajuće. On i ona spareni, kakav *freak show*, kao *Rocky Horror* bez pjevnih melodija.

Ali *dovraga!* Muzika je dobra, a gin je natopio stanovitom opraštajućesentimentalnom kenjkavošću sve i svakoga, i ja uživam drmusajući se uokolo u uvjerenosti u svoj seksepil koji je ojačan muškim snagama koje me propituju jesam li zločesta curica i želim li da mi se zabrane izlasci, te mi šapama dodiruju suknjicu i bulje u moju kosu kao da je to nekakvo božansko dostignuće. Mislim, ionako, koliko ovakvih noći čovijek dobije?

Mogu osjetiti kako me Brisby provjerava iz kuta prostorije gdje on i zaručnica napikavaju ostatke od predjela. Oboje su obučeni u uzorak sa zatvorskim prugama i male budalaste kapice, s malenom plastičnom kuglom i lancem između njih dvoje (kužite?) i očito je da je "bolja polovica" u jednoj od svojih napižđenosti, ona želi izaći odavde, pa iako je Brisby vjerojatno moja posljednja spona sa zdravim razumom, s mojim "ne-učini-nešto-famozno & blesavo", pripravna sam da će njih dvoje otploviti u svoj prokleti, beskrvni duet od života i ostaviti nas ostale da jedni druge izjedamo. Ono što jest: ne sviđa mi se pogled na Brisbyjevoj faci, toliko turoban i samozadovoljan da poželim otkoračati tamo i pljusnuti ga, iako, prije nego li uzmognem čak i zakoračiti u tom smjeru, njega nema. Naravno.

Vratim se na zabavu, a tamo je Lancelot, lansiran je u tu energičnoveselu "ja-sam-r-r-r-robot" plesnu koreografiju, što je seksi na nekakav "patim-od-sindroma-nekontroliranog-

trzanja-mišića" način, te je vrlo efektivno kao strategija za držanje ženskog stada na okupu. On me zgurava u taj tamni, tihi kutak (sa svojim prokleta senzacionalnim pimpekom nad pimpekima), podalje od muzike, no još uvijek na vidljivom mjestu... i mogu osjetiti cugu kako mi "zadebljava" jezik, moj se otpor pretvara u puding.

"Gdje ti je... pratilja?" velim onemoćalo.

On pogleda uokolo. "Tko? Marcie? Mda, ona izgleda cool, jelda?"

"Vrlo cura-za-escort", kažem. "Vrlo droljavoseksu-maca."

"Ne vidim tvog suučesnika u zločinu", veli. "Kako mu je ime? Bixby?"

A što me gotovo nasmije, jer Lancelot očito misli da smo mi "upareni", tolk'o je prozirno pokopčao. Ali prije nego li uspijem nanovo pucnuti bičem on zakorači prema naprijed tako da je ustvari, huh, tik predamnom.

"Ti si cool", kaže. "Znaš to? Sviđaš mi se."

Tek na sekundicu zakoračim unatrag od situacije i pogledam u to blesasto živinče, u stanovitu količinu kombiniranog uleta s tehnikom pojebljivanja-muhe-u-letu i pokušavam dokučiti... štogod da se dogodilo sa suptilnim, odmjerenim udvaranjem (mudrootmjenim-plesom-pohote-usmjerenim-protiv-vlastitog-zauzdavanja). Tada se Lancelot nagne prema dolje i pritisne svoja usta po mojima, a njegove su usne meke i vlažne s unutrašnje strane, te mogu okusiti ljigavohakersku zubnu pastu u njegovu dahu dok progrickava svoj put u moja usta, a tijelo mu bubne po mojem, toplo i tvrdo. Krenemo se žvaljakati točno tamo, pred manje više svima, tako da sam čarolijom prekomandirana, srozana od "predpubertetske curice iz katoličke škole" na "uredsku fuficu" i što je još bolje, ja sam sretna zbog toga, jer mogu osjetiti kompliciranu "križaljku" njegovih leđnih mišića, njegova bedra, svilenkastost njegovih dlačica ispod pazuha i shvatim da iako je ovo iskustvo totalno sranje, ono je također i apsolutno savršeno. K'o u filmovima, jedna od onih šema u kojoj su naše različitosti ustvari kompatibilne, te svi vele: oh, da, naravno, kako to nismo cijelo vrijeme vidjeli? Oni si srodne duše. Kao suprotnost stvarnom životu gdje kažu: dopustila si mu da ti uvali jezik kamo ono točno?

Tu u venama prošaranom naručju Lancelota, Dečka-za-kompjutore, spremna sam otpustiti ideju o savršenom frajeru, nekome s kim mogu razgovarati o bilo čemu na kugli zemaljskoj, jer, zaista, na kraju, nije li razgovor nešto kao precijenjen? Nije li razgovor samo način

forsiranja nekakve romantične legende koja ionako nikad ne funkcionira? A osim toga, ja bih mogla naučiti "govoriti kompjutorskim jezikom", svim tim jedinicama i nulama i mogla bih čak biti u stanju istrenirati Lancelota da podriguje zatvorenih usta, te da ne govori "fuksa" tol'ko često, a imanje djece će ga smiriti, osjećam da će biti dobar otac, jer već mogu osjetiti koliko puno cijeni "majčinsku ulogu"... samo, by the way, on nastavlja koljenom razguravati moje kukove poput trenera na tečaju za trudnice.

Zatim, tu je taj glasni plop i nejasan statički zvuk, a muzika zamre, te se svi u prostoriji okrenu prema nama kao, mi smo nekako drpanjem isušili muziku u tišinu, a što, kako ispadne... ta mala izbočina o koju sam se oslonila očekujući da ću se podbočiti o nju kao o polugu, izgleda da je ustvari bila izlazni kanal. Nda, baš taj izlazni kanal u koji je DJ Dennis (DJ Dennis?) uštekao svoj sumnjivi "kompatibilan-s-karaokama" DK2 Partymaster sistem.

Ponovno uključenje u svijet iščeznulog partyja bilo bi dovoljno usrano, no, stari je Lancelot jednostavno morao upotpuniti šou program obznanivši razlaz izjavom: hvala za ples, bejbe, prije nego je uronio pokraj stola s predjelima u nastojanju da prikrije svoju "podivljalu" macho-man izbočinu.

Pozitivna strana jest činjenica da je Marcie fufica-iz-odjela-za-grafičku-pripremu uzela X, što ju je učinilo nesposobnom da učini bilo što gadnije od toga da me žestoko zagrli, te mi ponudi da će mi napraviti *pirsing*-na-septumu.

Zgibam van u neprijatan zagađeni zrak. Svi gledaju kako odlazim, gledaju droljavo-starastu-koku-reporterku, a što bi, da sam još uvijek pijana, mogla ustvari biti stepenica nabolje od starasta-koka-reporterka. Ali cuga je prekinula suradnju s mojom krvi - izlazi u acetonskim isparavanjima, a parkiralište je prazno i ja odlazim sama.

Ne želim brinuti o tome što bilo tko misli o meni jer to nije poanta. Stvar je u tome da sam zabrinuta oko toga što JA mislim o sebi, u što sam se pretvorila, zašto trošim te dragocjene godine za koje sam uvijek sanjala da će uključivati dobrog muškarca i brak i malene jedno ili dvoje dječice, zašto trošim ove godine premišljajući se o nekakvim frajerima iz zemlje Nedodije.

Taj crveni auto marke Tercel uleti na parking, što je čudno jer Brisby vozi crvenog Tercela, a onda se Brisby osobno nasmije iz auta, još uvijek u tom zatvorskom kostimu i uputi se prema klubu izgledajući neobično napižđeno, njegov se mali plastični lanac vuče iza njega po zemlji. Mora da je nešto zaboravio, ključeve ili lisnicu. Uvijek nešto zaboravlja. Minutu

kasnije ponovno izađe, a ja se sagnem iza te stupolike stvari i mogu ga čuti kako prelazi preko parkinga i samo zamišljeni prizor... njega – njegov smiješnonespreni hod, njegova usta pribodenostegnuta u kutovima, razočaranje u njegovim očima, samo to je dovoljno da me razjeca. Do trena kad je prema meni ispružio ruke ja sam već kolabirala u njegovo naručje i zaridala.

“Oprosti. Žao mi je. Nije moja krivica da imam osjećaje za Dečka-za-kompjutore. Nisam to htjela. Ali on je sladak i sviđam mu se i ja se ne pomlađujem, Bris. Imam trideset-jebene-tri godine, znaš? I osim toga, osim toga, ti nisi bio tamo. Ti si me trebao spasiti. Ti si me trebao držati podalje od toga da napravim nešto blesavo. Šta sam trebala napraviti tamo bez tebe?” Nisam sigurna koliko je od tog razumljivo zbog toga jer mi je glava zakopana u njegova prsa i riječi izlaze totalno šmrkave. Brisby me obgrli i kaže da je u redu, shhh, dobro je, te mi gladi kosu. “Samo sam bio zabrinut za tebe”, kaže. “Puno si popila.” Zatim mi dopušta da plačem dok se potpuno isplačem. Napokon veli: “Možda bismo mogli otići na kavu. Dobro?”

I to je toliko slatka gesta, toliko ono-što-ja-želim. Samo sjediti tamo i trijezniti se i klafrati s Brisbyjem.

“Što je s Christine?” kažem. “Neće li ona čekati?”

Brisby na sekundu pogleda prema dolje, zatrese glavom. “Nemoj se brinuti oko toga.”

“Jel sve okej?”, upitam.

I sad ga mogu vidjeti kako se muči da zadrži svoju ja-sam-hrabar facu. Posegnuo je prema dolje i potegnuo plastični lanac oko zgloba. “Koji blesavi kostim”, kaže. “Trebao sam doći kao Ružnokužna Gljiva kako sam prvotno planirao.”

“Pruge te izdužuju, izgledaš viši”, kažem.

“Valjda. Nije bila moja zamisao.”

Njegove su ruke još obavijene oko mene, olabavljene, ali ne prelabavo i ja neprekidno razmišljam da bi ovo trebalo biti neobično, način na koji se naša tijela dodiruju, jer mi smo tako dobri frendovi. Zatim Brisby učini tu predivnu stvar. Namjesti svoj palac i kažiprst i nježno podigne moju bradu i pritisne svoje usne na moje čelo te ih zadrži tamo oko minute, dišući kroz nos. I ne znam što to točno znači: Brisby me grli i ne postoji ništa neobično u tome, on me grli govoreći *shhh*, njegov dah klizi u moju kosu, nas dvoje smo na putu da odemo na kavu, da popričamo... ali još ne govorimo, samo stojimo tamo na tom praznom

parkingu, njišuci se, i to je sve.

POSLEDNJI DANI DONA VIKTORA POTAPENKA KOJE JE PROVEO KAO SLOBODAN ČOVJEK

Don je uletio u probleme. Mogli ste to vidjeti u njegovu hodu.

“Izgleda k’o zgubidan”, reče Peck, Ogorčeni Barmen. “K’o frajer koji šljaka k’o jebeni timaritelj majmuna.” Peck izvede iza šanka gestu tipa “najebada”. Nitko nije obratio pažnju. “Kako će se ikad više izvući?” reče Peck. “Ti reci meni.”

Nije bilo toliko strašno, iako, ustvari, bilo je.

Sav Donovan imidž bila je tzv. “neuhvatljiva nedokučivost”. Uklizio bi u bar u zicer deset sati, zafrljio bi cigaru iz dlana na donju usnu dopuštajući joj za trenutak da tamo otpočine dok bi drugom rukom izvukao kositreni upaljač iz ogrtača, “nazipao” bi plamen kroz tuljac i udahnuo, polako i s guštom. Zatim bi izdahnuo i zagladio brčiće koji su se, formirani u liniju, protezali duž vilice. Izgledao je malkice tužnjakavo i nonšalantno, poput čovjeka koji ima sve pod kontrolom, sa simpatizerima koji čekaju da im podari odgovore koje im je samo ON mogao pružiti.

Volio sam Dona, volio sam njegovu *uglađenost*, njegovu vjeru u *uglancanost*, u dio njega koji se uvijek činio spokojnim. Po pravilu bi naručio *cuba libres*, *whiskey sours* ako je imao mršav dan na *drpometini*. Znao je plesati, sve korake koje ste mogli zamisliti i znao je kako se odnositi prema ženama. (Ili se ponašao kao da zna, što mi se činilo istom stvari tih dana.)

“Koja je za akciju?” rekao bi.

A ja bih mu odgovorio: “Zlovoljna plavuša prišarafljena na stolac nakon svađe sa svojim dečkom, dvije bolničarke koje zapijaju odrađenu smjenu, turistica u sandalama koja čeznutljivo bulji u smjeru svojega *manhattna*”.

“Koja želi isprobati moja ustašca?” rekao bi Don. “Koja hoće Donova ustašca?”

“Plavuša?”

“Bolničarka s velikom guzicom. Bolničarka s velikom kantom. Zapamti, Pancho: NE najljepša. *Najseksi*. To je misterij”, rekao bi mi. “Al’ ona je ta koja je voljna. Gledaj u to kako drži flašu, dobro? Flaša je k’o moj kurac, okej? Nije tol’ko debela k’o moj kurac, okej? Ali isti

princip.”

Ja bih zurio u punašnu bolničarku raskravljenju preko svojeg *hajnekena* i pokušavao si je predočiti u nekakvoj ridikuloznoj mazohističkoj pozi.

“Ma daj”, rekao bi. “Očito je.”

Ali sad su problem bili *Romići*. Htjeli su da Don oženi neku njihovu rođakinju. Zbog papira za emigraciju, rekao je. Ona je bila drhturava ženica, ne snažnija od šibice, sa šeširom koji je izgledao poput naherenog sjenila za lampu. Jedanput su je bili utrpali u bar, tretirajući je poput paketa kojeg su se žarko željeli riješiti. Don je zgibao na stražnja vrata.

Ti su se muškarci vratili još nekoliko puta, *opakokulerski* u kožnatim jaknama. Naručili su pića i trudili su se izgledati smireno pritišćući zapešća o šank, gledajući na sat, zajejavajući se i ovako i onako. Zatim su tresnuli svoje čaše o pod i dobacili novac Pecku.

“Jebeni *Romići*. Jebeni *romićki* krumpiraši”, rekao je Peck. (Iako ne preglasno. Vlasnik je isto bio Rumunj.) “Pomoćno Osoblje”, reče Peck. “Dotegli svoju lijenu guzicu simo. Donesi svoju curicu metlicu.”

To sam bio ja. Ja sam bio Pomoćno Osoblje.

Očito, ovaj je aranžman sputavao Donov životni stil zakidajući ga za akciju, otupljujući njegov *kulerizam*.

“Kakav je to plan”, rekao je. “Sačekivati me kao da sam obični kriminalac.”

“Jesi”, reče Peck.

“Stvarno su razbili svoje čaše?”

“Trasbum”, rekao je Peck. “Trasssbuuuum.”

Don je posaugao dim svoje cigare *cuba libre*. Smečkasta tvar kapnula mu je s brka. “Misliš da će me to smesti? To misliš?”

Peck je završio s razvodnjavanjem votke i prstima je zašarafio metalnu “dudicu”. Ponekad, nakon radnog vremena uhvatio bih ga kako odsutno siše “dudu”, ne zbog cuge, samo zbog filinga. Oko ustiju je imao otvorene rane koje su sličile na... *gumene bonbone od trešanja*. Njegova sposobnost slušanja bila je nulta. Postao je barmen jer je njegov prethodnik izbo

Scoonia, jednog od stalnih gostiju. Prije toga Peck je bio Pomoćno Osoblje.

“Misliš da sam smeten”, rekao je Don ponovno.

“K’o Munjo Zbunjo”, reče Peck. “Jes.”

“‘Oćeš na to stavit’ paricu desetice?”

“Stavi dvadeseticu.”

Don je brzo trznuo rukom i zavalio ulubljenu dvadeseticu na šank. Pokazao je torbicu od jeguljine kože s izrađenim ispučenim slovima DVP – Peck je tvrdio da je Don to zdupio od vermontskog državnog senatora tijekom *agresivnopolitičke-turneje-po-okrugu*. Smjestio je ogledalce za podbrijavanje na šank i otresao je brkove šminkerskim češljicom kao da istresa mrvice. Umočio je mali prst u kutijicu pčelinjeg voska zagladivši prema dolje jednu pa drugu filcanu obrvu, pokreti mu bijahu *kvrckavi*, nekako *praznovjerni*.

“Stvar je u tome kako izgledaš iz profila”, rekao je svojem odrazu. “Jednostavno, to si ti, ta stvar koju posjeduješ: *seksipil* posvuda. Što može ONA učiniti? Kakvog izbora ima ONA, Don? Ona hoće u ustašca. Pusti ju, Don, pusti ju.”

Tako je Don otplovio nošen vlastitim vjetrom podalje od Pecka prema svojoj zacrtanoj koki, suncem opaljenoj djevojci sa srednjeg zapada sa žbunastom crvenom kosom. Nosila je ljetnu haljinu i ljubičasti grudnjak čije su naramenice obgrlile njezina loptasta ramena poput... tijesnih *futrola za pištolj*. (Bila je ono što je Don nazivao “istinskom Minervom”.) Naklonio se prije nego je sjeo i nasmiješio se. (Peck je osobito mrzio Donove zube; Peck čiji su zubi izgledali poput izroštanih limunovih koštica.)

Neko su vrijeme pričali, uglavnom Don, postavljajući pitanja na takav način da su mu kapci bili poluspušteni u nekakvoj razumijevajućoj tužnjikavosti, usta su mu izvodila nježne *puf*-uzdahe suosjećanja. Pripalio joj je *Mentol 100s*, te joj je ispričovijedao o tome kako je lokal bio u vlasništvu Meyera Lanskyja, kako postoji tamo u stražnjoj sobi udubljenje gdje si je taj velikan osobno “odvalio pičku” nakon posjeta porezne službe.

Osim toga *Romići* su ga isprepadali. Svaki put kad bi se vrata *tras-dum* otvorila on bi se pogubio, magija zavodjenja bi odmaglila, a ruke bi mu zaostale drhtureći poput zečića. Prišao je šanku po treće piće. Iza njega smo mogli vidjeti Minervu, stajala je iznenađeno i zakopčavala je torbicu.

Peck je iscerio svoj oduran cerek. "Daj da ti natuknem", rekao je. "TI gubiš."

Don je složio izgled nevjerojatnog dosađivanja. "Saphina poslastica", rekao je promatrajući njezinu slatku kantu kako leluja prema van. "Otočić Lezbos."

"Šta to pričaš? Ona je lezbača?" Peck se nasmijao tonom viljuške koja je zastrugala po metalu. Omirisao je Donovu dvadeseticu. "Plus deset i pol za cugu, Casanova."

Vrata su se *dumtras* otvorila, a Don se zaposlen mijenjanjem oblika svoje frizure zamrznuo u položaju muškarca kojem je šampon ušao u oko. Ušao je Balanchine, jedan od povremenih cugera. Peck se ponovno nasmijao. "Daj pogledaj tipa. Kao duh koji je upravo vidio drugog duha. Ono, kao, većeg duha."

Meni je to bilo teško gledati. Donovu pribranost poništenu strahom. Osjećao sam da bi on trebao biti superiorniji od straha.

"Šta se dogodilo?" reče Scoonie. "Imao si ju na tanjuru."

"Rekao sam joj da miriši *zadimljeno* i slatko. Poput *šunkice-u-konzervici*..."

"Savjet", reče Peck. "Nemoj uspoređivati ženu sa svinjetinom."

"Svi vole šunkicu..." reče Don potihlo. "Pokaži mi onog 'ko ne voli šunkicu..."

"Glupan", rekao je Peck. "Glupi Don. Pitaj svojeg simpatizera Pomoćno Osoblje."

Ja sam brojio limune, jedna od mnogih bezveznih dužnosti za koje me Peck sa zadovoljstvom zadužio.

Don reče: "Što ti znaš, Pancho?"

Što sam ja znao? Imao sam devetnaest godina, bio sam u bijegu od studija, na pola puta do odbacivanja svojeg starog života zauvijek. Bio sam siguran u malo toga; tek toliko da su me roditelji nekako iznevjerili. Bila je to stvar toga da se... dovoljno udaljim kako bih mogao realno sagledati stvari. "Možda jede samo košer hranu, ili tako nešto", rekao sam. "Ja osobno volim šunkicu."

Romići su bili zastrašujući. Kretali su se poput muškaraca sa skrivenim oružjem, ukočeni na "pogrešnim mjestima", tamnopotiji i mršaviji i nekako muževniji od ruskih mafioza "na zadatku". Govorili su jezikom koji je zvučao svadljivo i pijano nagoviještajući grube obrasce

nasilja.

Svakog bi tjedna Donov *kulerizam* još malo izbljedio. Nos mu se počeo trzati, njegov je bariton falširao. Čak su ga i turistice koje su stizale u grad priželjkujući neobavezni flert (upirlitane "inspektorice desni" iz unutrašnjosti države, sramežljive razvedene žene iz Kanade i ponešto zamusane au-pair cure) počele smatrati muljatorom bez pokrića.

Don je znao da je jedini način da se izvuče iz svog srozavanja to da ostane "u opticaju", da šara dok mu se samopouzdanje samo ne povрати te ga osnaži. Četvrtog srpnja žurno je ušao stegnuta kaputa, donji dio lica mu je blistao. Vatromet Super Pirotehnike *dum-dumao* je i pucketao prošaravajući prednji prozor.

"Večeras", rekao je Don. "Reci mi kakvo je stanje večeras."

Ali nisam mu morao ništa reći. Spazio ju je odmah i sline su mu procurile. Plesačica *cancana* iz Shuck 'n Jive zvana Aura. Imala je te prekrasne oči Kineskinje i *senzualnoškoljkasta* usta. Nosić joj nije bio veći od elegantne kvržice. Volio sam se zadržavati u blizini njezina stola udišući slatki miomiris njezina tijela, cvjetnog losiona i dima.

"Poznajesh ju?" rekoh. Činilo se to nevjerojatnim.

Don joj se namjestio preko puta. Bila mu je okrenuta profilom. "Znam", rekao je. "Znam, znam. Nemoj se obazirati na mene, okej? Nemoj slušati. Ja sam samo još jedan rascviljeni muški romantičar. Žena tvoje ljepote... Naravno, vidio sam te kako plešeš. Predivno. Tvoji su kukovi doista usklađeni s držanjem tijela, stvarno klize. No tu *nešto* nedostaje... Mozgam o tome..."

Aura je pogledala u Dona kao nisi-li-ti-frajeru-trebao-već-otić'-na-spavanje.

"Ti si već čula sve, okej? Dakle, nema brige. Mi smo samo dvoje zgodnih stranaca koji ubijaju vrijeme. Čemu zlobni smiješak? Ti ne misliš da si zgodna? Okej. Znam ja i bolje od toga da radim budalu od sebe. Evo šta ću napraviti: naručiti ću dvije cuge i jednu ću staviti pred tebe. Ti napravi šta hoćeš. Možeš mi ju izliti u krilo što se mene tiče. Dovoljan si komad da to možeš izvesti. Samo... tu je još uvijek ta stvar, ta stvar koja ti nedostaje..."

Znao sam točno na što je Don mislio. Identičan osjećaj bi "iskočio" u mojoj unutrašnjosti kad god su moji starci govorili o mojoj budućnosti. Nije da su baš mislili išta loše, samo što je njima bila na umu paleta zanimanja (poslovanje s nekretninama najčešće se spominjalo) čija je ispraznost bila nepregledna. Samo, vidite, mene je privlačila plaža, zapjenjeni rub oceana

koji je mirisao na sol i seks i riskantne *kulerske* prilike.

Don je prstima uhvatio čaše s cugom (kretao se kao u starim danima – poput šaša na povjetarcu), pa je njezinu cugu pogurnuo preko stola. Led je zaklopotao po gornjem rubu čaše, a zatim se stropoštao. Svjedočenje njegovoj izvedbi osvajanja (načinu na koji se nosio s akcijom) uvjeravalo me da me očekivala veličanstvena sudbina. Trebao sam samo pažljivo promatrati, pamtiti pojedine poteze, upijati *stav* u pozadini tih poteza.

Prevukao je prst niz nosnicu. “Kao što sam rekao, živjela! Mi samo razgovaramo. Bla bla. Pitanja i odgovori. Samo čavrljamo. Sve je ionako u pregovaranju, okej? Nekoga poput tebe ne može se prisiliti... Sve što kažem jest to da se na neki način možda suzdržavaš... Ja sam dovoljno velika jebena propalica da se razumijem u te stvari.”

Aura je podigla pogled, sad je bila zainteresirano zabavljena. “To zvuči pošteno.”

“Mda. Točno u sridu.” Don je tapšao bradu odajući si priznanje. “Ono što to jest... ja govorim o snovima, Aura. Onim zamislama kakve imaš kad si mlad. S ovim sam prstima”, (raširio ih je poput lepeze pod jantarnožutim svjetlom), “mogao biti vrhunski brusač dijamanta.”

“Umjesto džeparoša?”

“Takav rječnik!” reče Don mangupski. “Takva okrutnost.”

Aura se zasmijuljila posrknuvši svoju cugu.

“Ono što ja smatram jest to da se u životu nisi baš nužno trsila postati ‘najseksi mafijaška ljubavnica’ među ovim ljudskim šljamom. Prije te stvari dolazile su druge ideje, poster i po tvojim zidovima. Balerina. Filmska zvijezda.”

“Charlijev anđeo”, reče Aura.

“Naravno. Ljepotica s pištoljem. To je ono na što sam mislio.”

Peck me pozvao da pridem da bi ispalio mrki pogled. “Nikad”, rekao je. “Ni za trilijun godina.”

No, Don nije pokazivao znakove odustajanja. Sveudilj je žamorio, žalosno i ponizno, odbijajući joj šikati u dekolte. I kao što bi se dogodilo onih noći kad je Don bio *u svom elementu*, Aura je ostala s njim, smotana njegovim “uvjerenjima”... Nije tad postojala nikakva misao na *Romiće*, ne s Aurom zakeljenom za njegovu stranu stola, koja je prevlačila

noktom po njegovoj "liniji života" na dlanu, oslonjena u njegovom naručju... Sve dok se *Romići* nisu pojavili. Ista ona dvojica priheftali su se Donu s lijeve i desne strane poput zlih anđela.

"Ispričajte me", rekao je Don. "Izgleda da ova gospoda žele porazgovarati."

Čučao sam na štoku vrata koja su vodila prema uličici dok su njih dvojica urlala na Dona koji je odmahivao svojim otmjenim rukama, ispaljujući na njih kaskade prošaptanih odgovora. Zbog toga sam se počeo pitati poznaje li Don *Romiće*, bi li čak mogao biti *Romić* (to je bio podatak kojeg je maglovito zanijekao svaki put kad bi ga Peck nazvao *romićkim moljcem*). Što god govorio, nije utjecalo na njegove neprijatelje. Jedan ga je uhvatio, a drugi udario oštrim udarcem preko lijevog oka. Zvuk je bio užasan, gnjecavo udubljivanje mesa. Zatim jedan od njih reče: "Sljedećeg puta ode nos."

Otišli su, a Don je uletio teško dišući, odmahujući prema meni, odmahujući kroz zamračenu stražnju sobu, pa se vratio za stol gdje je Aura sjedila sva zbunjena.

"Moja isprika", rekao je. Ogrtač mu se cimavo njihao, bio je mokar po rubu.

"Ah. Ah zaboga..." Aura je zurila u krv koja je kapala niz Donov obraz.

"Ništa..." rekao je tapkajući papirnatim ubrusom. "Ništa."

"Jesi li u nekakvoj nevolji?" upita Aura.

"Nemoj biti smiješna", rekao je Don. "Baš si ludica."

Potkraj srpnja Don je zgrbljen buljio u svoju cugu. "Sjećaš se Lucinde Durban?" rekao je. "Sjećaš se Glorie Apodoce?"

Gloria Apodoca, Gloria sa svojom svilenomekom kožom i dahom s aromom kokosa, jedrom "šasijom" i tananim strukom. Gloria koja je na jedan dan prekinula rutu svojeg *proputovanja* (sve bijaše udaljeno milijunima kilometara...), nasljednica posla Filipino extraction bila je ugodno nacvrcana i sanjala je snove o "nekim mirnijim oceanskim prostranstvima". Don joj se udvarao cijelim svojim bićem, glumeći da je sve ono što je priželjkivao biti, (a bio je svjestan da to nije), uveseljavajući je svojim nedostacima, prigovarajući protiv "prežestokog nacugavanja", zadirkujući je, pa se zatim priljubljuvao uz njezinu samoću koja je bila pregolema. Do jedan ujutro oni su plesali slatki šeprtljavi tango. Don joj je gugutao na uho ovjesivši njezine ruke po sebi poput labavo ovješene pulovera. Stopala su im se saplitala

uzduž i popreko krastavog poda od borovine dok je Peck gundajući gasio svjetla ostavivši ključ na šanku... Don je upitao sjećam li se i ja se prisjetih.

Nastranu Gloria i sve ostalo – boležljiv sirovi smrad ukiseljenih jaja pokraj kase toliko nalik smrdežu plime (smrdež koji se uvukao od visokih morskih valova dok smo jutros otvarali birc). Sumrak se širio preko krupnih zrnaca pijeska, bljeskovi svjetla preko Atlantika, srebrnkaste čestice zalazećeg sunca, potihom hućanje surfanja, prodavači ispod prugastih suncobrana, mirisna aroma hot doga i žemljica s cimetom koje su cvrčale... Klinci su vrtoglavo omamljeni igrom “velikog medvjeda” i “ringišpila” kloparali duž šetnice u najboljim novim *krpicama*, majke su prilično zbunjene gurale dječja kolica, stari parovi bili su zgrbljeni poput golubova tijekom starački oporog ćaskanja...

Vidio sam se kako starim na ovom mjestu, “obični prosječnjak sa svojim vještorepredenim nadama”... A Don je bio u središtu svega toga, alfa i omega nade u zavođenje... Nikad mi nije palo na pamet da bi ON mogao biti u silaznoj putanji od svog zacrtanog plana. Činilo se da niže uspjeh za uspjehom, usputno i olako.

Na izoliranoj, preživjeloj fotografiji tih mjeseci (perioda koji moji roditelji još uvijek karakteriziraju kao “ono nesretno ljeto”) vidi se Don u gomili koja slijedi rutu nekakve zaboravljene svečane povorke. Njegovi prsti stišću novčanik debelog Nijemca koji je pred njim. Izraz iznenađenog veselja ozario mu je donju polovicu lica: *vidi što sam JA pronašao*.

Kako je započelo kolovoško žabokrečinasto vrijeme nadstrešnice od cerade bile su prognane poput duhova, osuđene na skidanje i ukidanje. Klijenti su se ušaltali u “otmjeni stil života”. Gift shopovi su se razuzdali s rasprodajama, a Don se bahatio. Tulio je za dosadnom škvadrom iz Pensilvanije, zavjetovao se na ljubav piću sklonim tinejdžerima “svodnicima-ljubavnicima” iz Shorea, prolio je rum po paru iz Ithace... Trenutno se spoticao u obilju neplaniranih smiješnih scena nespretnih budala...

“Budala”, rekao je Peck. “Budala nad budalama”

Nisam se usprotivio iako me nešto u njegovoj uzaludnosti ohrabrialo. Trudio se. Još se uvijek trudio.

Drugog vikenda u kolovozu ponovno su se pojavili *Romići* i čopili ga usred bara.

“Razbili su mu jebenu glavurdu”, rekao je Peck. “S jebenom... ono, jednim od onih štapova za hodanje, onom izrezbarenom stvari sa srebrnom drškom. Tresnuo je dolje k'o vreća

krumpira, ta cura koju je obrađivao uključila se k'o sirena i *Romići* su urlali "gumbah" to i "gumbah" ono." Peck je protresao krpu. "Pozvao sam murjake i znaš šta su te lude jebene lopine napravili? Zgibali su na stražnja vrata."

Nisam se mogao oteti osjećaju da je moja odsutnost to omogućila. Bio bih u stanju zaštititi Dona (bio sam siguran), zaklanjati *Romiće* dovoljno dugo da on zbriše. *Bila bi to nabrijana, opasna stvar, jurnjava kroz maznopreduća neonska svjetla i kvrgavu drvenariju...*

Umjesto toga bio sam "gore u Connecticutu", skrivao sam se po kući svojih roditelja zamahujući očevim palicama za golf, onako, poprilično blizu lampi, pecao sam "škude" iz mamine torbice. Maštao sam o tome da prevrnem stol za ručavanje ili izvučem tatin novčanik iz stražnjeg džepa njegovih hlača... Ali nikad se ništa nije *dogadalo*... Zahvaljivao sam se odbijajući pojesti janjetinu... on bi odbivši "preskočio" grašak... Provodili smo naše sitne transakcije zaklonjeni oblakom razočaranja.

"Bez zajebancije", reče Peck. "Bolje mu je da se sredi s tim luđacima. Neću dopustiti da takva sranja naruše naš ugled."

Kad se sljedeće noći pojavio Don stalni su gosti odmahnuili glavom i maknuli se. Ali ovo *jest* bio njegov teritorij. Ovo jest bilo mjesto kamo je dolazio, gdje je obitavala "njegova javna osobnost" i čak je i Peck (ukopan u svoju zaguljenu mržnju), čak je i Peck to shvaćao.

"Ti si okej?" upitao sam.

Don je namjestio svoje zavoje poput kapice-beretke iako je kroz njih malkice prokrvario. "Poslušaj: tamo sjedi solo moja Minerva, vidiš? Cura je tip 'cugam gin i tonic', tu je lova do krova. Kad se zapali čak i stiskavci s njom bazde na gin. Oduzi joj ovu cugu, Pancho, s mojim pozdravima. Nemoj me tako gledati. Pretjerana odgovornost će ti upropastiti crte lica. Idi." Pružio mi je cugu.

"Famozno", rekao je Peck gledajući ga kako se udaljava. "Odužno. Oni *Romići* skršit će mu glavu k'o dinju."

Samo, nisu bili *Romići* ti koji su ga sredili. U svakom slučaju ne oni od kojih smo to mi očekivali.

Napokon je došao vikend tijekom praznika Dana rada. U zoru se s vode izdizala para, hladnoća se kotrljala po slanoj poleđini noći nagoviještajući svršetak ljeta. Prethodni tjedan Don je proveo u zatvoru – bio je strgnuo zlatni medaljon frendu od frenda od lokalnog

policijskog zamjenika, zatim je pogoršao stvar "otfrknuvši" u ruke novog lokalnog policijskog službenika za narkotike. Postajao je pohlepan kako je osjećao da turisti gibaju natrag k svojim... *klamericama i uredskim stolovima*. Tijekom godine, rekao je Peck, Don je radio kao hotelski službenik.

I tako, te je nedjelje bio gladan okusa svježeg mesa, posljednje "friške face", nemiran čak i nakon što se bio smirio s mladom "konobaricom preko ljeta", izraubanom, tupookom koja je često pričala o "odlasku odavde", bila je udavljena dosadom (i sama je bila dosadna) i bila je radodajka. Don je trusio njezinu cugu gutajući je iz pljoskica koje su ispunjavale njegov kaput stvarajući na njemu izbočine od baršuna. Ni na koji način nije nagovijestio da je primijetio kad se djevojka (to jest, ta mala *Romička*) stacionirala na ulaznim vratima.

Bila je vrlo nepokretna u svojoj tugaljivosti, čak pomalo ljepuška bez šešira. Slabašno blješteća svjetlost lebdjela je iznad njezina ramena. Kosa joj se upletena niz leđa njihala poput crnog užeta. Don ju je ignorirao. Odlučno, (na golemu štetu svog elana i prestiža) ON ju je ignorirao. Ostali cugoši, čak i stalni gosti, oni koji su bili odlučni oko ideje da se ubiju pijančevanjem počeli su pogledavati u nju sa sažaljenjem. Djelomično stoga što je izgledala kao da joj je jako hladno obučenju samo u bijelu haljinicu.... Poželjeli biste je raspaliti lopatom!

"Trudna k'o mačka", narugao se Peck. "Pogledaj joj drobinu. Šta sam ti rekao?"

Peck mi je bio govorio o tome nekih par tjedana, iako, bio sam odabrao da mu ne vjerujem pripisujući njegova nagađanja zavisti. Sad tu nije bilo poricanja - nadutost njezina trbuha zasjala je pod svjetlom ulične svjetiljke. Oči su joj bile mračnaste i netremice je gledala u Dona s udaljenosti od nekoliko metara.

"Jel ti, kao ono, znaš tu curu?" napokon reče konobarica.

"Glupost", reče Don. "Ti si cura koju znam."

"Mislim da je bolje da riješiš tu stvar, Romeo", rekla je konobarica.

Don je zgrabio njezinu ruku i u toj hvatačini njegova se staloženost rastopila. Okrenuo se i uvukao je usne kao da će zarežati na malu *Romičku*, a ona je zakoračila dalje od svjetla izgledajući strahovito mlado i tužno i neiznenađeno u svojoj tugaljivosti.

U tri mjeseca našeg poznanstva vidio sam Dona kako je izveo brojne zloglasne poteze, čak sam mu asistirao u manjim prijestupima, ali nisam siguran da sam ga vidio da radi bilo što

do srži nečasno. Ovaj potez... mislim ono, strefio me istog trenutka kao izdaja.

Konobarica je (a što joj služi na čast) otišla.

Sad je Don brzo zgibao sa šanka, njegov munjeviti pogled smjestio se za trenutak na meni (čak ni za trenutak – za djelić trenutka), prije nego što je skrenuo pogled i otišao do vrata. Razgovarao je s curom užurbano i tihim tonom. Mogli smo ih vidjeti u osvijetljenom krugu dućanskog prozora – njegov se lik nazirao iznad nje neprestano sliježući ramenima i stržući nogama, izgovarajući svoju “uvježbanu priču”. Ona je kimala, činilo se kao da se želi nasloniti na njega. Don je podigao pogled i ugledao nas; naše dahtanje i crvene bjeloočnice. Munjevito ju je odgurnuo niz nogostup.

“Posljednji ljubavni cvrkut golupčića”, rekao je Scoonie.

“Možda su je *Romići* nagovorili na to”, rekoh.

“Prokleta točno da su je oni nagovorili na to”, reče Peck. “Ti su tipovi njezina braća, ti mali tupoglave. Oni su *obitelj*.” Peck je lupnuo o svoju burmu koja je odzvonila mesinganim tonom lažnog skupog metala. On je negdje imao stacionirane ženu i malo debelo djetesce. Jednom mi je bio pokazao fotku. “Moram se maknuti s ovog mjesta”, reče Peck. “Moram više jebeno odrasti.”

Skontali smo da bi Dona mogao “usisati mrak” nakon tog poteza s curom, no vratio se par sati kasnije. (Bio sam sâm, slagao sam stolice na hrpu puštajući vodu da curi kako bi se krpa za pod namočila. Peck mi je nedavno dodijelio dužnost zatvaranja lokala – bacanje smeća u bakteriozni kontejner, iščačkavanje prstima vlažnih opušaka iz čaša s pocucanom cugom, razvlačenje sive krpe preko posivjelog poda. Bio je to... totalni zakon.)

Don je, gledano iznutra, izgledao kao da vani lebdi u svom kaputu poput raščerupanog gavrana. Zapitao sam se koliko je dugo tamo.

“Hajdemo složiti noćnu pijanku”, rekao je. “Whiskey, čisti bez ikakvih sranja.” Pokazao mi je zube – nisam mogao procijeniti da li se zacerekao ili se trznuo.

“Moram zatvoriti”, rekoh.

“Daj nemoj, baš si smiješan.” Progurao se unutra pokraj mene. “Daj, Pancho.”

“Zaozbiljno”, rekoh. “Peck računa na mene.”

Podignuo je glavu. "Ti stvarno shvaćaš tu stvar ozbiljno, je li tako?"

"Koju stvar?"

"Svu tu... rutinu. Okej. Radiš. Mogu pričekati."

Razmrljao sam par zamaha krpom za pod i slušao sam ga dok je potihom pjevao jednu od svojih melankoličnih pjesama, ariju kakvu biste mogli čuti na svršetku opere nakon grandiozne scene na samrtničkoj postelji. Naslonio sam držak krpe za pod na šank.

"Šta se dogodilo s onom curom?" rekoh.

Don je odmahnuo glavom. "Zar čovjek ovdje ne može dobiti cugu? Jel to još moguće? Daj sad... ja častim."

Pripremio sam za njega visoku čašu. Peck bi ga natjerao da položi lov na šank "tako da čovjek ostane pošten", ali ja nisam imao srca. I istina jest da, iako sam prema Donu osjećao golemu ljutnju, također sam se osjećao počašćenim. Nakon svega on je bio ovdje. *Zamišljao sam kako je bio dotrčao odnekud izdaleka da bi zatražio MOJ savjet...* Natočio sam mu čisti whiskey, a Don je progutao gutljaj.

"Ono što to jeste..." započe. "Ljudi te pokušavaju zarobiti, okej? To je veliki dio onoga što život jest, taj proces porobljavanja. Frajer poput mene... budimo realni, ja nisam ljepotan. Imam... 'tipičnu obiteljsku Potapenko kožu', smečkastu k'o stari luk... te štakoraste oči... I moja moć zarađivanja love, mislim, neću se ubrzo kupati u lovi. Ali to su samo stvari koje treba prevladati, okej? Jer kad ja vodim 'svoju igru', kad sam 'u tome', Pancho, one nemaju šanse izvući se. Ja vidim ženu i volim je toliko čisto, pokrete njezina lica i tijela, tu sramežljivost i hrabrost ispod površine, dužinu njezina lista, to 'meso' na kojem se dodiruju cice i rebra... I ta je ljubav kao nekakva moć. Kad ja počnem voljeti ženu, u toj prvoj ili drugoj sekundi, mislim, istog trenutka postanem ono što želim biti. Sam sebe zadivim." Don se smješкао. Lagano odvisla koža okruživala mu je usta.

"Naravno..." rekoh.

Vani je počela sipiti kiša, a galebovi su skvičali. Don je rukom tresnuo po plastičnoj zastavici iznad šanka, jednoj od onih "kupi-jednu-drugu-dobiješ-besplatno" igralkica za Dan rada. Povratio je svoj nonšalantno izgledajući imidž provlačeći prstima kroz kosu. "Nikad ne znaš tko gleda", reče.

I to je bila istina. Nikad nisi znao. Kad je Don bio u "svojem elementu", kad je potihio pjevušio, čak i kad bi se jeftinodroljava svjetla sumnjivih mjesta posložila tako da su ga osvjetljavala *uvijek* je tu bio netko tko je gledao, neka djevojka, nekakva potencijalna prilika. Bijaše to samo stvar prepoznavanja te prilike i njezino provođenje u djelo. To je ono što sam želio – biti dio igre, biti netko, biti zvijezda.

"Čime ćeš se baviti, Pancho?" reče Don.

"Ostati ću. Peck veli da bi mi ubrzo dali priliku da budem barmen."

"Peck kaže..." Don je lagano zahrknuo. "Koliko si star?"

"Skoro dvadeset."

"I šta... napraviti ćeš karijeru u... 'alkoholnim vještinama'?"

Do ovog trenutka nisam shvaćao svoj život kao cjelinu, ukupnost, proces koji bi dugoročno mogao biti uvjetovan kratkoročnim odlukama. "Za sad", odgovorih mu. "Ti si taj koji je rekao ono... o tome da treba biti ono što želiš i sve to. Moji starci, cijeli taj plan koji *oni* imaju za *mene*. To nije... stvarnost. To je preserancija." Potegnulo sam cug whiskeya zgutavši kašalj.

"Nemoj biti tupoglavac", reče Don oštro. "To su 'tvoji ljudi'. To je... otkud dolaziš."

"To nije mjesto na kojem moram završiti."

Don je zaškiljio. "Sam izgradi svoj životni put, tako to?"

"Zašto ja ne bih sam izgradio svoj životni put? Sranje. Nije li to ono što *ti* radiš? Živjeti dan po dan. Pronaći ono što voliš. Nemam li JA pravo to učiniti?"

Njegov pogled – to je ono što mi nije dalo mira, kao da sam *ja* budala, kao da sam *ja* taj koji je zajebao.

"Okej Pancho. Sjedni se."

Ustao sam potpuno izravnavši tijelo i spustio sam pogled na Dona, na njegovu ušljivu začepljenu njušku. "Nemoj mi govoriti da sjednem. Jebem mu. Zvučiš k'o moj jebeni stari."

Don nije rekao ništa. Počeo je otpijati cugu.

"Reci nešto", rekoh. "Reci jednu jedinu jebenu stvar. Isuse. Koji preerator. Ti si taj koji je

onoj curi napravio dijete. Ti si taj koji... koji bi morao razmišljati o svojim dužnostima. Ja sam još mlad. Ja mogu isfantazirati što god hoću."

Don je sad šutio. Posegnuo je rukom preko šanka i natočio si je još cuge, whiskey se zatalasao pod svjetlima. Posrknuo je gutljaj i zurio je u mene jedan dugi trenutak... i još sam ga uvijek u tom trenutku volio iako nisam htio.

"Jedno je imati snove", rekao je polako. "A drugo je divlje ih slijediti. Poslušaj me, Pancho. Ja znam stanovite stvari. Vрати se tamo kamo pripadaš."

Dramatičnost je iščeznula iz njegova glasa, bilo je tu čak i nekakve grubosti, nekakav prezir koji prije nisam čuo. Ja nisam baš plakao, ali disanje mi je bilo šmrcavomokro i grlo me boljelo. Pokušao sam namjestiti šaljivu grimasu, kao da je on samo klaun koji brblja uprazno, ali Don je zadržao svoj upiljeni pogled. "Jesi li ikad bio ovdje u veljači? Jesi li, Pancho? Tu je poput jebene mrtvačnice, okej? A ne poput modne revije. Jebena mrtvačnica. Gdje ostaju mrtvaci. Čuješ li me?"

Posrknuo sam još jedan gutljajčić da otupim grlo. "Što se dogodilo s onom curom?" rekoh. "Peck veli da si ju ti napumpao."

Don je skrenuo pogled. "*Napumpao ju*. Bit ćeš ti itekako dobar barmen. Je li to rječnik kakvom su te naučili roditelji? Je li?"

"Što se dogodilo?"

"To je složena situacija", odgovorio je mlako.

"Što je toliko složeno? Je li trudna ili nije?"

Donova se vilica stisnula pa opustila. "O za... isusamuboga!" zarežao je. "Ionako, u kom je to pogledu tvoja briga? Ti mi nisi otac ili moje jebeno dijete. Ti si samo jedno bogato derište koje crnči preko ljeta. Otkud ti pravo?"

Pogledao je u stranu prema oceanu kao da čeka da se nešto dogodi iznad crnih valova. Sad sam mogao uvidjeti da me Don želi podalje od svojeg života, želio je bijeg od očekivanja koja sam natovarao na njega.

"Slušaj", rekao je napokon. "Ti si moj čovjek broj jedan, okej? Ti si moj čovjek, Pancho. Da sam ja tu curu... Isuse, ne misliš li da bih ti rekao? Ti si prvi frajer kojem bih rekao. Poslušaj

me, okej? Ja *znam* neke stvari." Izgutao je svoju cugu i nasmiješio se. "Hajdemo samo zaključati ovu rupu, okej?"

Počeo sam pretresati džepove zbog ključeva. "Sranje", rekoh. Pogledao sam po bircu, dvaput provjerio pokraj kase i duž cijele plohe za posuđe. Prevrtao sam uokolo iza šanka oslonjen na ruke i koljena. Moj prvi tjedan solo zatvaranja i ja sam uspio zajebati. Negdje iznad sebe mogao sam čuti Donov smijeh koji je proparao zrak.

"Tražiš ove?" rekao je. Iz ogrtača je potegnuo moj prsten s ključevima, masivni i srebrnkasti tipa "prsten za bunt ključeva za savjesne radnike" i prevrtao ga je po prstima s jednog na drugi poput gimnastičara koji koristi ruče.

"Hvala, šupčino", rekao sam. Nebo je vani bilo *zamrljano*, hotelski prozorski kapci bili su pritvoreni, strip-klub zatvoren, ogoljen od svoje dotjeranosti, lunapark je već onemoćao u nastojanju da i dalje radi, ruke i noge figura za vožnju bile su smrznute u tami. Pokraj pristaništa stajao je svjetionik glumatajući uprazno, stojeći nasuprot oceanu poput kazališnog rekvizita.

"Ti bi trebao otići doma", reče Don. Trenutak je oklijevao, a onda mi je dobacio ključeve i uzeo bocu whiskeya. S velikom je pažnjom napunio svoje pljoskice smjestivši ih zatim u njihove baršunaste uture na remenu. Zatim je zgrabio svoju čašu i odbacio je u staklenku s ukiseljenim jajima, totalno promašivši.

"Oduvijek sam mrzio ta jajca", rekao je. "Smrde k'o ocean", reče. "Pomesti ću to staklo. Oprosti."

Poslije smo čuli mnoge stvari o Donu – da je ubijen od ruke *Romića*, da mu je ogromni oceanski val smrskao lubanju, da je bio prisiljen oženiti onu curu, da su ga držali na nišanu tijekom obreda vjenčanja i da se s njom preselio u Cleveland, da je zdrpio dijamant od Big Mareka, jednog od Rusa, pa je "otfrknuo" u Sing Sing.

Bila je to "putešestvija Dona Viktora", pripovijesti ispričane kako bi se popunile duge jesenje stanke. Kako god da je ispalo, Don je znao da je za njega došlo vrijeme da se vrati onome tko i što je bio. Meni je za to trebalo malo duže, kakav sam već bio – ronio sam u mutnom kroz mladenačke vrtoglave cikluse ignoriranja i želja. Tko je tada mogao znati da nisam mogao postati "totalka baš sve što bih poželio"?

Godinama kasnije izdigla su se casina i osvijetlila su šetnicu zauvijek, zasljepljujući sve i

svakoga. Novine još uvijek s vremena na vrijeme objave članak o nekom dezorijentiranom galebu koji se zabio u nadstrešnicu. Svake noći mjesto privlači na tisuće "zombija" koji igraju na automatima i stolovima za kartaške igre, iluzioniste-amatere naših godina, nakinđurene i opijene nadom kao da bi bajkoviti poljubac sudbine mogao promijeniti njihove živote zauvijek.

Tek sam počinjao razumijevati bajke u noći kad je Don slupao svoju čašu i "ispario". Još sam uvijek bio hipnotiziran njegovim uvjerenjima, mitom o tome da sam sebe možeš "mentalno retuširati", kao što su bile retuširane njegove žene, mnoge njegove žene, iako ih je najvjerojatnije bilo manje nego u mojem sjećanju. Stvar s Donom jest... kad mi se sad vrati u mislima uvijek je u tom baru na obali mora, topla ljetna izmaglica i miris limunovih kora, gina i svjetala prigušenih pred zatvaranje... i Gloria Apodoca priljubljena po njegovom ogrtaču, njezine crvene usne priljubljene uz njegov vrat dok plešu svoj posljednji polagani tango. U toj verziji mojeg života Don dremljivo podigne pogled, namigne, namigne *meni*, slatko namigivanje opijeno ljepotom koja je na putu da se stopi s ljubavi.

POBJEGNI OD MENE MOJA BLJEDUNJAVA LJUBAVI

Bilo je to tik prije mogeg tridesetog rođendana. Bio sam na postdiplomskom studiju, izgubljen u vremenu i prostoru. Nisam imao pojma zašto. Nitko od nas nije znao. Bili smo nevjerovatno elokventni "fah idioti s dvije lijeve noge", mogli ste nas gurnuti u bilo kojem smjeru, a mi bismo se spoticali zauvijek. Ponekad bi se tijekom zime u uspavanim hodnicima moja savjest razjarila podsjećajući me da sam blagoslovljen srećom. Drugi put poželio bih da cijelu zgradu pretvore u sklonište za beskućnike, ali tog dana o kojem pripovijedam bilo je rano proljeće. Stabla kraljevske kruške se rascvala, cvjetovi su nalikovali tisućama sićušnih bijelih košarica od grudnjaka. Bio sam vani ispred odsjeka komparativne književnosti, zakeljio sam se za Leggeta promatrajući studentice. Bili smo maglovito svjesni njihovih međusobnih različitosti – uglavnom su imale preplanule listove koji su promicali pokraj nas.

Zdesna, žena je ušla u moje vidno polje. Imala je najbucmastije obraze koje sam ikad vidio. Oči su joj u kutovima bile sužene (kao "uštignute"), a ispod njih su se isticali plavi podočnjaci. Izgledala je kao da nije spavala godinu dana. Sve druge žene (kojih sam se mogao prisjetiti) u usporedbi s njom izgledale su suhonjavo, grubo i prenapadno. Stidljivo je mahnula Leggetu.

"Sviđa ti se ta, je li?" rekao je.

"Tko je ona?"

"Skupa slušamo predavanje iz francuskog." Legget je ugasio cigaretu. "Poljakinja, mislim."

"Kako se zove?"

"Ne znam", reče Legget. "Ne priča baš puno."

Tijekom idućeg tjedna hodao sam uokolo naklapajući o Poljakinji. "Znate mene", govorio sam. "JA ne buljim. Nisam tip koji bulji."

To je manje-više bila istina. Negdje oko dvadesetpete sinulo mi je da ženska ljepota nije zahtijevala bilo kakav dodatni poticaj i kompliment s moje strane. Ženska je ljepota sasvim dobro "egzistirala sama po sebi". No, ovu ženu nisam mogao izbiti iz glave. Legget je postavio dijagnozu seksualne zanesenosti.

“Ne mogu li jednostavno iskusiti... estetski ugodan doživljaj?” rekoh. “Kao... ugledati neku rijetku vrstu koju bih mogao vidjeti jednom i nikad više u životu?”

“Poštedi me”, rekao je Legget.

A zatim... ONA je stajala na sredini Avenije Summit, ozareno blistajući ućahurena u smećkastu vjetrovku. Izgledala je elegantno i poput križanca dvaju životinja – glava joj je izgledala poput lavlje, tijelo je bilo labuđe.

Tijekom večere zagrcnuo sam se zalogajem piletine – to bijaše tek za početak. Izgubio sam se na putu do kina. Zagubio sam novčanik i morao sam otsprintati doma da uzmem gotovinu. Zakasnili smo na projekciju filma dvadeset minuta (britansku intelektualističko-srce drapajuću melodramu) i sjedeći u zamračenoj dvorani pokušavali smo dokučiti tko će skončati zbog “zle kobi”, a tko zbog “sudbe ljute”. Većinu vremena proveo sam njuškajući Bashu, bacajući pogled po njezinu profilu... prsti su mi bili masni od kokica.

Psiholog-amater iz mnoštva vjerojatno će osjetiti znakovitost izgubljenog novčanika: *subjekt je podsvjesno odigrao maštariju* u kojoj se “ogoljuje od vlastitog identiteta” *kroz snažnu, egzotičnu ljubav*. A na što bih ja odgovorio: možeš si mislit’.

Bio sam pohlepan za ljubavlju toliko *zemljotresnoveličanstvenom* da bi mogla satrti moj život u prah i pepeo. Uglavnom, sve veze koje sam izgradio u posljednjih pet godina neslavno su propale: ljubavne veze, prijateljstva, poslovne veze. Jedan me frend okarakterizirao kao hodajuću katastrofu. Drugi je predložio izraz emocionalna atomska bomba kao eventualno bliži srži problema. One pojedince koje ne bih uspio zastrašiti i otjerati uspio sam odbiti stanovitim omalovažavajućim primjedbama. Bio sam svjetski prvak u kategoriji “započinjanja potmulotih zavada”. Ja to, naravno, nisam vidio na taj način. Ljudi su me ponovno i ponovno razočaravali. Nikad mi nije sinulo da sam JA tražio odbijanje, da sam režirao drame uvijek “friških negodovanja” kako bih si odvratio pažnju od starijih i bljutavijih obrazaca nošenja s tugom i boli.

No, to nije priča koju sada pripovijedam. Nitko osim onih koji su plaćeni ne želi *doista* slušati vaše ljigave naricaljke o preziru prema samome sebi. Ono što želimo jest neiskrenoslatkorječiva balada o “ljubavi razorenoj nesrećom”, a što je, uostalom, krajnji izraz prezira koji gajimo prema sebi.

Njezino je puno ime glasillo Basha Karolina Bereza. Prekrasno je izgovarala svoje prezime, poput španjolske svetice. *Bereza*. Na ruskom to znači breza. Pomislio sam na Frosta: *blijedo*

drvo – brza vatra. Došla je iz Katowica, industrijskog grada na zapadu Poljske. Nadala se da će postati prevoditeljica. Engleski je bio peti jezik koji je govorila. Zamislite, imala je i smisla za humor. Ispričala mi je *storiju* o večeri sa studentskim pročelnikom na svečanom banketu u čast dobrodošlice stranim studentima koji su bili na razmjeni.

“Donijeli su mu odrezak”, rekla je. “Nisam mogla vjerovati njegovoj veličini, Davide. Bio je poput automobilske gume. Svi su za trenutak ušutjeli i točno u tom trenutku okrenula sam se prema njemu i rekla: ‘Vi imete jaaako veliku mesinu’.”

Ova priča me oduševila, njezina blentavo komična primjedba na “mušku stvar”. Basha je znala što je kurac! Razumjela je veličanstveno benignu smijuriju na koju su se na kraju krajeva svodili svi kurci. I ta ideja, koliko god nevjerojatna, dovela je do ideje da bi ona *mogla* dirati *moj* kurac.

Jeli smo kod mene. Sjedila je tamo za mojim stolom elegantno režući piletinu. Pripovijedao sam *storije* o svojem životu koje su sugerirale (na daleko manje profinjen način nego što sam pretpostavljao), da sam ja fenomenalan frajer. Uzeo sam njezin tanjur i odnio ga u sudoper. (Nisam li bio razoružavajuće emancipirani tip “muškarca za ženidbu”?)

Ustala je. Iskoračio sam pred nju... dopustio sam svojoj faci da se istegne prema naprijed... Ona je “odstupila” munjevitim sitnim korakom ustranu. Usne su mi šepRTLjavo proklizile bočno po njezinom obrazu. Vani je s drveta otpao češer opalivši po krovu prigušenim udarcem, kao da time stavlja točku na temu poljupca.

Kasnije, stojeći ispred njezinog studentskog doma rekoh: “Hoću li ikad dobiti šansu da te poljubim?”

Napučila je usne poput konobara kojem je ponestalo najpopularnijeg jela na meniju. Svjetlo se pokraj nje slilo u isprepletenim šarama. “To je tako... američko pitanje!” Ispričala mi je o nekom kretenu iz Finske u kojeg se zatelebala u prvom semestru. A sad se vraćala u Poljsku i osjećala se previše ranjivom... (činilo se da joj se izraz plete oko jezika) za... ve... zu. Na što sam poželio odgovoriti: vezu? Kome treba veza?

Bila je to jedna od prednosti zrelijih godina – bio sam odbijen dovoljno puta da sam shvatio da obazrivost ne donosi bogate plodove u postupku kontinuiranih seksualnih nagodbi. *Sve u svemu, više izgleda je imao karakter pun vrlina...* Možda ste se i mogli osloniti na karakter pun vrlina, no frajer poput mene (frajer sa svojim predivnožestokim bijesom, svojim “tipičnoameričkim manifestom sjebane sudbine”)... JA nisam imao namjeru uzmaknuti zbog

malo moralne obazrivosti.

“Naravno”, rekoh. “Nadam se da možemo ostati prijatelji.”

Basha je osjetila takvo olakšanje zbog mogeg otmjenomilostivog nenagovaranja da mi se podala. Trebala joj je pripomoć goleme boce jeftinog sauvignon blanca koji joj je nestajao niz grlo šalicu po šalicu dok sam ja promatrao oprezno i zaneseno. Činilo se strahovito važnim da ne učinim ništa što bi je izbacilo iz takta. Polagano i naočigled moja se kuhinja zahajcala na obećanju fizičkog kontakta. Ne mogu se sjetiti niti jedne riječi koju smo razmijenili. Postojalo je samo vino, moja šutnja, njezina usta koja su prijanjala po rubu šalice... lagano mljackavo povlačenje donje usnice prema i od površine tekućine... njezin bijeli vrat koji se istežao prema gore i spuštao.

Poljubili smo se i ona se nasmiјala uvukavši usne. Zubi su joj bili donekle zatamnjени, kao kad bi naglo zagrizla u pepeo. Nikad nisam vidio tipično slavensku fizionomiju lica u toliko približenim segmentima. Kad se smijala obrazi bi joj se povukli uvis poput neobično gracioznomasivnih glečera i oči bi joj se pretvorile u “mongolski” ukošene proreze. U izrazu namrštenosti lica bi joj se premetnulo u oličenje mliječno bijele mrzovolje “tatarske princeze”. Čak i tijekom mirovanja i neosjetljivosti lica joj je izražavalo snažne emocije koje sam ja povezivao s istinskom ljubavi za koju sam oduvijek znao da je iznimna i sudbinski osuđena na propast, te malkice stilizirana.

Osjećao sam njezinu ugodnu punašnost i vlažnost kože ispod garderobe. Bili smo na mojem madracu, trgali smo odjeću. Imala je uska ramena, sićušne pupoljkaste grudi, ruke i trbuh bili su joj potkoženi salom nalik na dječje.

Vodili smo ljubav (ili smo se poјebali?). Obavili smo onu aktivnost u kojoj su se naši “strateški” dijelovi uklapali i rasklapali puno, puno puta u paničnoj seansi (deset minuta ili tako nešto) dok nije zajecala *tak! tak!* Potom se srušila ostavši mirna. Tijelom se prilagodila mojim pokretima i progovorila je samo jednom pred zoru (dok sam joj rukom prelazio uzduž bedara) izjavivši: “ja sam tako vlažna”. Tada sam znao, točno u tom trenutku – Basha je bila poslana da me izbavi od potmulih neprilika mogeg života. To nam je, kako će se pokazati, bila najvažnija zajednička stvar – sklonost prema drskom bijegu pred stvarnošću i pred mitom o “okrutnoj sudbini”.

Ugledao sam je na drugoj strani ulice. Ruke su joj stršale iz crvene haljine s uzorkom bijelih točkica. Tkanina je bila zategnuta, napeta oko guze. Prišla mi je i poljubila me. Mogao sam

namirisati trulastopušački zadah njezinih usta. Zadah *njezinih* usta me uzbudio! (Zar ne postoji ništa što se u ranim danima ljubavi ne može proknjižiti kao fetiš?) Otišli smo u shopping centar da bismo u posljednji trenutak kupili darove. Basha je kružila po paviljonu uzrujavajući se oko remena, bočice losiona, crveneći se prilikom ispitivanja prodavača. Bila je nervozan kupac (a što sam ja prokontao da je znak njezine otuđenosti od rituala *shoppingiranja*). Imao sam čitav asortiman bezveznih ideja o životu u Poljskoj koje su mi kloparale po glavi. Maglovito sam znao da su se Poljaci odvojili od Sovjetskog bloka, no još sam uvijek zamišljao sirotinjska geta – *beskonačni redovi, prazne police, tupolika izraubana lica omotana maramama*. I moja sirota Basha zarobljena usred tog sirotinjskog prostakluka! Stao sam iza nje pozivajući prodavačice: "Jednu ovakvu! Dajte dva komada! Zašto da ne? Imate li ovo u crnoj boji?"

Naša je veza bila svrstana pod "idi mi dođi mi" koketiranje što nam je omogućilo da se dopisujemo bez velikog pritiska. Basha je bila izvrsna osoba za dopisivanje. Zacrtała si je da će mi poslati svoje seksi fotografije – moja omiljena fotka prikazivala ju je dok se naginjala prema kameri žvaleći cigaretu, maskara joj je bila razmazana, kosa raščupana... "Bondova djevojka na svršetku dugotrajnog vodka partyja".

Tog sam se ljeta ušlagirao, sjeo na svoj trijem i pokušavao dokučiti kamo su svi otišli. S druge strane ceste dečki sa zviždajkama vodili su trening u ljetnom kampu nogometa za djevojke (koji sam mogao promatrati ako nisam baš napadno buljio). Djevojke su bile slatke i nespretnе. Nedostajala im je osnovna stvar u sportu – sposobnost da se otme, suprotstavi i nogama obori na zemlju, ali noge su im uživale u očijukanju s ovim temeljnim potezima.

Ja sam trebao pisati dizertaciju. Automatska telefonska tajnica bila je neprijatelj. Često bih se na povratku iz dućana ili grčke zalogajnice gdje sam uzimao večeru za van zabuljio u crvenu nulu koja je samozadovoljno treptala i tresnuo bih aparat. A onda jednog dana bila je tu poruka.

"Bokjasmdajmenazov..."

Kad sam joj uzvratio telefonskim pozivom Basha je istog trena željela znati hoće li me ikad više vidjeti. "Prekinula sam sa svojim dečkom", rekla je.

"Kakvim dečkom?"

"Nije važno", rekla je. "Imam ferije krajem lipnja."

Na Varšavskom aerodromu Basha je dotrčala, oči su joj bile suznomutne boje lješnjaka, suknja joj je isticala kukove i bila je strahovito prelijepa za mene, za moje špičasto lice i kokošastu građu tijela. Osjetio sam, (kao što sam često osjećao), golemu pogrešku u životnom proračunu, iako se ona stisnula uz mene postigavši da se usred tog jadnog aerodroma s plastičnim šalterima i laganim smradom osjetim potpuno promijenjenim... *od sebe samog*... Osjećao sam se poput heroja.

Pronašli smo jeftini hotel i prijavili smo se kao suprug i supruga. Basha je obavljala "pregovore" dok joj je službenica namigivala.

"Ona misli da sam kurva", rekla je u liftu. Nasmiješila se, za trenutak desni su joj ocrtale mokrasti osmijeh. "Možda ja jesam kurva."

Zalupila je vratima naše sobe razdrljivši mi gumb na šlicu. Vidio sam takve stvari na filmovima... ponadao sam se da je to pokazatelj neobuzdane strasti. Samo, bio je to prvi put da sam bio uvučen u iskustvo "životinjske požude". Bio sam toliko gladan fizičke ljubavi da smo preskočili sentimentalnojigavu gradaciju intimnosti. Čak nismo skinuli majice.

Basha nije željela "imati posla" s klitoralnom stimulacijom, kompliciranonezgodnim pozama i ekstatično glupavoupiljenim pogledima. "Stavi-ga-unutra" bio je njezin lajtmotiv. "Dopusti-mesu-da-priča-priču". Lice joj je popimalo izraze gumenaste maske. Preuzela je obrazac ponašanja luđakinje iz horror filmova – spremne da si čupa kosu i nabacuje se fekalijama (a što je *meni* godilo kao što je godilo i njezinim unutrašnjim mišićima koji su se grčili u serijama kontrakcija).

Sunce s prozora obasjavalo je glazuru od znoja na njezinim malenim bijelim grudima. Kukovi su joj se njihali.

"Dobro svrši", rekla je. "Svrši dobro u moju pičkicu."

"Reci mi..."

"Sad. Sad, sad, sad."

Poslije joj je tijelo izgledalo poput nečeg što je more otplavilo na obalu.

Basha je posegnula prema dolje pa me uhvatila. Rekla je: "Imaš veliku mesinu."

Nasmijao sam se.

“Zbilja”, reče.

“Prilično sam siguran da imam prosječnu mesinu”, rekoh.

“Ne”, rekla je. “Sjećam se prvog puta kad smo bili zajedno... kad sam prvi put vidjela to sam pomislila.”

Proučavao sam joj izraz lica tražeći nekakav znak prepredenosti, ali prepredenost nije bila njezin stil. Ona nije govorila o seksualnim detaljima na isti način na koji bi o tome mogla govoriti Amerikanka, a izgledala je prilično ozbiljna u svojoj procjeni. Kao da je moja veličina bila stvar koju je smatrala osobnom. Ego mi se divlje kovitlao po visinama. Ima li ičeg što muškarac priželjkuje više od toga da bude pohvaljen po pitanju vlastite “velike mesine”?

Basha se nije sjećala svojeg oca koji je umro kad su joj bile dvije godine. On nije bio ništa doli zamagljenomutna figura na fotografijama na kojima je Bashin nos sličio sićušnoj strelici. Bashina prva ljubav – njezina jedina velika ljubav koliko sam mogao zaključiti – bio je njezin očuh Tomas, nježni matematičar koji je obožavao Bashinu majku.

“Što se dogodilo s njim?” rekoh.

“Umro je kad mi je bilo osam godina”, rekla je. “Na povratku s konferencije u Njemačkoj. Na cesti je bilo snijega.”

“Moj bože”, rekoh. “Tako mi je žao.” Pružio sam ruku prema Bashi, no ona je skliznula do ruba kreveta i ustala. Postavila se prema meni s čuđenjem.

“Nek’ ti ne bude žao. Jedva da se sjećam.”

U Krakovu smo otišli pogledati palaču, no bila je zatvorena zbog obnove, pa smo odšetali do drugog kraja trga. Turistički ured organizirao je festival narodnih plesova. Namršteni tinejdžeri plesali su ukруг u seljačkoj odjeći. Basha je nosila ljetnu haljinicu lepršavoširoku oko nogu i sandale s otvorenim prstima. Razmišljao sam o svim djevojkama u ljetnim haljinicama i pokušavao sam shvatiti zašto mi je jedino stalo do toga da promatram Bashu.

Vodili smo ljubav u našoj sparnoj pansionskoj sobi, sapunali smo jedno drugo pod tušem,... a zatim smo se vratili na trg da osjetimo povjetarac po svojim udovima (koji su bili bolni na *tajnovitim mjestima*), da promatramo zvijezde na tamnoj podlozi noći i razgledamo štandove s oslikanim jajima i sanducima s cigarama. Kafići su bili otvoreni, plohe stolova obasjavala su treperava svjetla svijeća. Zapanjila me moja staloženost.

“O čemu razmišljaš?” upitala je Basha.

“Noći”, rekoše. “Predivnoj noći poput ove.”

Stegnula mi je ruku i nagnula se kako bismo se poljubili. Oči su joj bile kristalnozelene i potpuno ozbiljne. Tihim, gotovo posramljenim glasom rekla je: “Davide, želim otići u Ameriku i izgraditi zajednički život s tobom.” Ruke su joj drhtale. Disala je otežano. Morao sam se podsjetiti da je sve ovo strahovito stvarno.

“Da?” prošaptala je. “Što ti misliš o tome?”

Nisam li došao u Poljsku u nadi da će biti postavljena upravo ovakva molba? Ne sanjamo li svi mi o ovakvim molbama u osobnom “kraljevstvu vlastitih žudnji”? A ipak, bilo je nečeg razočaravajućeg u toj izjavi. U jednoj rečenici, bez upozorenja, Basha je dokinula “sezonu lova”, podastrla se pred mene prisiljavajući me da postupim *ispravno* na temelju obećanja koja su proizlazila iz mog ekstrasvaganantnog žestokog čina zavođenja. Osjetio sam kako mi se srce para.

Nas dvoje idealno smo se poklapali u vezi na daljinu koja se sastojala od uvrnute računice zbroya fantazija i zakidanja na fizičkom kontaktu. Pisali smo dugačka pisma prepuna žudnje i vatrenostrastvene tuge. Usavršili smo umijeće izražavanja nostalgije – izvukli bismo najdelikatnije trenutke iz klupka stvarnog iskustva i pribrajali im nove žudnje. Nemogućnost realizacije naše ljubavi smatrali smo dokazom njezine veličine.

Eto tako. Božić u Poljskoj. Katowice su me se dojmile kao sirotinjsko mjesto po svim očekivanjima. Muškarci su po uličnim kutovima prodavali šarane komadajući nožem ribu dok im je krv natapala pregače. Za to su vrijeme njihove supruge prošvercavale kavijar. Svi su izgledali bezvoljno i bili su obučeni poput sirotinje. Ulični nogostupi završavali su u muljavom blatu.

Basha je živjela sa svojom majkom, no obje su bile na poslu. Ostavila mi je ključ od stana. Njezina je zgrada bila dio glomazne “panelak” gradnje u sovjetskom stilu. Fasada je bila nairšena, pet katova betona zapečenih čađom, stubišta su opako bazdila po pišalini.

Njezina je soba bila veličine zatvorske ćelije: krevet za jednu osobu, ormar, stol na kojem su moja pisma bila uredno naslagana u jednom kutu. Iznad kreveta Basha je postavila našu fotografiju na kojoj se ljubimo na uglu ulice u Krakowu. Sâm sam snimio fotografiju držeći kameru jednom rukom dok sam je glasno dozivao u zagrljaj. Bijela put Bashina obraza bila je

razvučena preko ruba slike, vjeđe su joj bile sklopljene, usne namještene za poljubac. Fotografija je bila zamagljena, kao da je zabilježeni pokret bio strelovito brz, ili kao da je čitav trenutak bio... san. Vani je snijeg padao poput konfeta, topeći se i nestajući na pločniku. Svaki put kad bih začuo tapkanje ženskih cipela tijelo bi mi se napelo.

Basha je napokon bez daha uletjela u stan, oči su joj bile staklaste. Nakratko me strefio trenutak paraliziranosti zbog oduševljenja – *sva je ova divota ustvari moja?*

Ruke su joj kliznule ispod moje veste. Njezin jezik (koji je imao okus po pepermintu) dotaknuo je moj jezik. Basha me stjerala u svoju sobu. U zraku se osjećala slatkasta trulasta natruha mirisa njezina tijela. Ispustila je grandiozan uzdah dok sam prodirao u nju. Kakva drama! Bilo je to kao da sam kurcem uskočio u predstavu na Broadwayu.

A kasnije, opran i oriban iza ušiju sjeo sam za Berezin stol za ručavanje najevši se do sita riže garnirane kiminom i komada pržene jetre. U stanu se pojavila i mamica, rumena od hladnoće (i kako će se pokazati, solidne količine vina).

Ona je bila zgođušna ženica širokih obraza s odvažnim izrazom na usnama. Bashino se lice ozarilo. Odmah je bilo jasno da ih je vezivala jaka ljubav, kako to majke i kćeri ponekad postanu povezane bez da ih ometaju potrebe muškaraca.

Stajao sam, a *mamica* me odmjeravala. Mogao sam vidjeti Bashu koja nas je promatrala, disanje joj se usporilo. *Mamica* mi je stegnula ruku objavivši na svojem drhturavom engleskom da joj je drago da me upoznala. Zatim me povukla u trajavi zagrljaj, a Basha se nasmijala povukavši me natrag na svoju stranu, zadirkujući *mamicu* na poljskom, jeziku koji mi je iz ustiju Bashe i njezine majke uvijek zvučao poput bujice brzih i razigranih šapata.

Što mi je bilo činiti? Stajati tamo i biti lijep? Bila je to tajanstvena prednost ljubavi prema ženi iz strane zemlje – od mene se zahtijevalo vrlo malo.

“Popit ćemo watku”, rekla je *mamica*.

“Vodku”, reče Basha.

“*Vod-ka*”, detaljno se ispravila *mamica*.

To! Vodka s bitter tonicom i eksanje s limunom. Ispijanje iz dubokih čaša, a kasnije u maminoj sobi šljivovica iz bićurina. Nas troje bili smo šćućureni u podnožju njezina kreveta. Nije bilo drugog mjesta za sjedenje. U njezinoj su se sobi ukalupili krevet za jednu osobu,

polica s knjigama, mala komoda za garderobu.

Mamica je bila jedan od onih pušača čiji su pokreti bili toliko smireni i uvježbani, toliko sami po sebi razumljivi da im je čin pušenja postajao produžetak osobnosti. Sviđala joj se marka cigareta zvana *Petit Ceours* čija je kutija bila ukrašena sićušnim sivim srčecima. Same cigarete bile su tanke poput štapića lizalice. *Mamica* je mogla utamaniti cigaretu u šest uvlačenja, iako ih je često ostavljala da izgore nepopušene. Pepeo je gradio obrise elegantnih zmija. Činilo se da uživa u ideji pušenja jednako kao i u samom činu.

Basha i ja odvezli smo se tramvajem do središnjeg trga na kojem se nalazila šminkerski obnovljena kaldrma i napadne otmjene zgrade renovirane novcem stranaca i obojene u nijansama glazura za torte. U tim su se zgradama smjestili klubovi, restorani i trgovine odjećom namijenjeni, naravno, turistima, ali također i novoj klasi ambicioznih ljudi čiji su predstavnici bili Basha i njezini prijatelji koji su naučili prvu lekciju buržuskog ponašanja – stjecanje materijalnog bogatstva zahtijevalo je do nekog misterioznog stupnja to da se osoba ponaša kao da je *uistinu* već bogata.

Posjetili smo nekoliko klubova, zadimljenih mjesta ispunjenih starim pop pjesmama i mladim ljudima koji su se trsili biti "skulirani" po američkom kulturalnom modelu – budi ironičan i glumi da se dosađuješ. To me rastužilo, no alkohol je pomogao u omekšavanju moje tuge. Pomogao mi je da se ušaltam s više elegancije u svoju ulogu Bashina "super Amera".

Završili smo u nekom hotelskom predvorju. Basha je bila tu pokraj mene. Smijala se. Druge žene, turobne i lijepe, promatrale su me. Trusio sam čašu za čašom držeći zdravice na lošem francuskom i pjesmom sam zavodio Bashu solidno izvođeći Elvisa Presleya. Neki je frajer iz džepa izvukao staklenu lulu.

"Haš", rekao je. "Hašiš."

Popljugao sam nešto i od toga. Naravno, ja sam bio zvijezda. Zvijezde piju. Zvijezde puše.

A onda... bili smo vani na razlembanoj kaldrmi... ispod mrljama zamrljanog mjeseca... Basha se skutrla u mojem naručju. Točno u tom trenu sve se na njoj činilo savršenim – njezini obrazi, način na koji je usnama frfljala samoglasnike, njezina novootkrivena dekadencija, bijelo tijelo. Bila je emocionalno nedokučiva i to je bila istina, ali... nije li to bio samo dio misterije privlačnosti? Nije li nedokučivost na neki način bila temeljna bit privlačnosti?

To da smo vodili ljubav skuzio sam samo po usisavajućem osjećaju u donjem dijelu svojega

tijela – mokrom, usisavajućem zadovoljstvu. Tijekom većine naših noći skutreno bih se omotao oko nje ljubeći joj kožu na leđima između lopatica. Donji dio ruke polako bi mi trnuo pod njom. No, sad se krevet nije činio dovoljno čvrstim, činio se više lelujavim poput oceana. Slankasti okus popeo mi se u grlo i oteturao sam u kupatilo. Tijelo mi se nadimalo i hroptalo. Pretpostavljao sam (kao što to čine svi neuvježbani pijanci) da se više nikad neću osjećati dobro. Daleko iznad svojeg tijela mogao sam vidjeti police sa preparatima za omekšavanje kože, Bashin omiljeni fen, najlonke su bile rasprostrte preko radijatora poput olinjale kože – slika i prilika pravog doma.

Začulo se kucanje na vratima. *Basha*. Basha je došla spasiti svojeg ljubavnika. Izborio sam se da stanem na noge i otvorio sam vrata. *Mamica* je stajala u svojoj kućnoj haljini. Treptala je. Bio sam gol. Penis mi se klatario. Slatkasti opojan miris puti njezine kćeri (koji je imao aromu naparfimirana i polizana tijela) ispunjavao je zrak između nas. Poželio sam se sagnuti i sakriti se iza vrata, no u tom bi trenutku takav pokret izgledao kao optužba.

“Ti si bolestan?” upitala je *mamica*. Pazila je da ne dopusti da joj se pogled spusti ispod razine mojih prsiju.

“Previše sam popio”, rekoh. “Vodka.” Pantomimom sam pokazivao ispijanje cuge “na eks” i u tom pokretu (dok mi se ruka podizala prema ustima i dok su mi se prsti približavali usnicama) postao sam (ustvari) svjestan svojeg kurca koji se bio podignuo pa spustio.

“Ti bi htio čaja?” rekla je *mamica*.

“O ne!” Položio sam dlan na trbuh. *Mamica* je pogledala prema dolje ne shvaćajući u potpunosti moju gestu, a pogled joj se tamo zadržao na trenutak, ma čak ni na trenutak – na brižan kratak polu-trenutak.

Koliko je prošlo otkad je *mamica* promotrila “mušku mesinu”? Pokopala je dva supruga i po Bashinoj procjeni više se nije bavila takvim idejama, no Basha još nije shvatila koliko je tijelo uporno u svojim zahtjevima. Srce može ugasiti svoj žar. Tijelo žudi bez prestanka.

“Ne čaj?” rekla je.

“Ne, hvala.”

“Okej”, prošaptala je *mamica*. Ponovno je zakoračila u hodnik okrenuvši se. Kućna haljina ocrtavala joj je meke rubove kukova. Imala je tijelo identično Bashinu, na kraju krajeva, bilo je samo postarano vremenom, majčinstvom koje je ubralo svoj danak.

“Oprostite što sam vas probudio”, rekoh.

Okrenula se prema meni, a lice joj je toliko brzo obasjalo svjetlo koje ga je raščistilo od sjenki da se učinilo kao da je fizički skočila prema meni. Sakrio sam se iza vrata – bio je to nesvjesni pokret. Moje pijano i sramežljivo tijelo jednostavno je tako reagiralo, a ipak, izraz koji se smjestio na *mamičinu* licu u tom se trenu činio neutješno tužnim. Zubi su joj se progurali kroz usne oblikujući izraz malenog lažnog osmijeha.

“To meni ništa ne smeta”, rekla je.

Dan prije mojeg odlaska *mamica* je provela pripremajući boršč. Prozori su se zamaglili od isparavajućeg mirisa luka prženog na kokošjoj masti, celeru, mrkvi, papru, jedva primjetnoj oporoj aromi cikle. Štos je bio u tome da ja još nikada nisam jeo boršč. S vremena na vrijeme uletio bih u kuhinju kako bih odlio čaj iz porculanskog kotlića koji je uvijek stajao strmo ukošen na uskoj polici između pećnice i sudopera. Zastao sam da vidim kako *mamica* izrezuje nožem crne točkice na krumpiru.

“Ona je žalosna”, tiho je rekla *mamica*. “Jesi ti žalostan?”

“Da”, rekoh.

Podigla je ruke uvis kao da time želi nešto poručiti, a vršci njezinih prstiju spustili su se i smirili na mojim jagodicama. Mogao sam namirisati prljavštinu i luk na njezinim šakama koje su bile prekrasne, ružičaste i otečene. Nadlanica je bila protkana venama.

“Da. Žalostan.”

Nakon večere pili smo vodu. *Mamica* je u kazetofon ubacila nekakvu narodnu muziku, a Basha me namjeravala podučiti osnovama polke. Zatim je *mamica* ustala sa stolca predavši mi svoje nježnije, mekanije tijelo koje se kretalo začuđujućom okretnošću.

A kasnije smo se potrпали u njezinu sobu. *Mamica* je ispod kreveta izvukla srebrnkastu zdjelu za punč koja je bila ispunjena obiteljskim fotografijama... I evo nje, *mamice*, na fotografiji otprije trideset godina na kampiranju brigade omladinaca – lijepa, ušminkana tinejdžerica u uniformi s beretkom na glavi. Oslonjena o moje rame promatrala me dok sam gledao fotografije. Izraz njezina lica neprekidno je naglašavao jednu te istu misao – *to sam ja, mlada i prekrasna!*

Bilo je i drugih fotografija koje mi je željela pokazati – Bashu koja je izgledala preslatko u

bijeloj dječjoj pregači, ugniježdjena u krilu svojeg očuha, boreći se sa snom krezubim osmijehom.

Mamica je položila dlan na moje bedro. Nagnula se prema meni. Na trenutak sam pomislio da će me poljubiti, da će njezine crvene usne kroničnog pušača potražiti moje usne, no prevario sam se. Osoba prema kojoj je posegnula bila je Basha. Fotografije su joj pale s krila. Slike njezine mladosti, majčinstva, njezine kćeri, muškaraca koje je voljela... Sve su se otkotrljale na sag izvrnuvši se u različitim smjerovima. Zdjela koja je služila za pohranu fotografija otkrila je pod jantarnožutim svjetlom prugaste mrlje s kojih se ogulio sjaj.

Basha je spuznula s kreveta i plegla se na podlaktice odgurujući guzu u zrak. Bila je poprilično pijana. "Sviđa ti se kako ovako izgledam?"

Trebao mi je trenutak da istisnem glas, a Basha se nasmijala onako kako bismo morali poželjeti da se nasmije svaka žena kad krivo precijeni da je "baš nastrana", jer na kraju krajeva, od svake se geste može "dići želudac".

"Hoću analnu ljubav", rekla je oblikujući riječi tako da zvuče "francuski" i profinjeno.

Je li okrutno od mene da na ovaj način ponavljam njezine riječi? Bih li trebao lagati, učiniti ih nekako ljepšima, više... poetičnima? Ali, to je ono što je rekla. Ovo je oblik koji je u tom trenutku poprimila njezina žudnja. Ili je možda (a što je manje laskavo) naslutila moju potrebu za "poniženjem za pamćenje" koje je trebalo predstavljati poklon na rastanku?

"Jesi li sigurna?" rekoh.

"Stavi lubrikant." Basha je uvukla maleni udisaj i gurnula je trticu unatrag. Zapešća su joj se utisnula prema dolje, ruke su joj se napele. Odupro sam se petom o radijator. Kralješci su joj se blago povili. Lice joj je bilo pritisnuto o sag, a vjeđe sklopljene. Smiješila se. Mogao sam čuti *mamicu* kako se, po običaju, pere u kupatilu prije spavanja.

"Trebali bismo prestati", rekao sam.

Basha je odmahнула glavom. *Ne, osjećaj je dobar, ali boli. Nastavimo s pokušajima...*

Oko mene je bilo i drugih žena koje su se činile podobnijima za mene – nosile su široke pulovere, naočale nalik mojima i ručne satove koji su *tika-takali*. Samo, s njima nisam bio u stanju "konstruktivno komunicirati". Zadnja stvar koju sam želio bilo je imati djevojku koja bi me doista shvaćala. Kad sam se već vratio u Sjedinjene Američke Države, to jest, kad sam

se našao licem u lice s idejom da bi trebalo odrasti i urazumiti se, opet sam se prepustio zaštitničkoj iluziji o tome da sam veliki heroj koji se žrtvuje za ideale "ljubavi na daljinu". Shvaćao sam da sam bio izmanipuliran. Ali... *i to je bio dio ljubavi*. Nedostajala mi je Basha. Nedostajali su mi njezini maniri sa starog kontinenta zbog kojih sam se osjećao sofisticiranim. Nedostajao mi je *mamičin* masni boršč i njezina dvosmislena žudnja. Nedostajao mi je njihov maleni topli stančić u kojem sam uvijek bio u centru pažnje.

Do svibnja su se Katowice preporodile. Zgrade koje su zimi bile prošarane sivim prugama s truleži bile su obrasle procvjetalim hibridnim hijacintama. Sunce je zapeklo blato u tvrdo prašnjavo tlo. Majice su vedro lepršale na užadi za rublje, a djeca su u dvorištima napucavala nogometne lopte. Obavijeni dugačkim sjenama parovi su u sumrak šetali trgov. Kroz širom otvorene prozore povjetarac je raznosio mirise piletine na žaru i prženih sezamovih sjemenki, kao i slatkasti vonj smeća.

A tek žene! Žene iz Katowica "oguljene" od slojeva odjeće bile su cicate, prozirnobljede s vrlo širokim obrazima i velikim pospanotromim guzama. Bilo je tu tinejdžerica u opakim topićima s remenčićima, činovnica ukalupljenih u odijela od umjetne svile, studentica čije su zelene minice pucale po šavovima, mladih mama koje su gurale kolica. A tek cure koje su bile zaposlene u mesnicama! Bile su to cure čiji su se butovi i odresci znojili iza ostakljenih vitrina, čija je ljepota bila sakrivena ispod naslaga akni, cura koje su baratale s kvalitetnim podimljenim kobasama kao da pridržavaju debele muške "kobase" - bile su to oštre, rječite geste imitacije seksa.

Basha i *mamica* svakog bi jutro užurbano otrčale na posao, a ja bih ustao i pretvarao se da pišem. Šljakao sam na predmetu koji je po mojim spoznajama bio najopsežnija skica doktorata u povijesti akademskog obrazovanja - četrstosedamdesetjedna stranica ne računajući fusnote. U podne bih si pripremio doručak od jaja, zaslađene slanine i rolada poprženih u tavi na masti. Zatim bih prilegao da ubijem oko slušajući dječje blebetanje koje se čulo s igrališta u podnožju zgrade. Sve je to bilo poprilično boemski. Pušio sam cigarete *Walet* (kutija je koštala osamdesetpet groša) koje su imale okus po klinčićima i dreku. Navečer sam s *mamicom* razgovarao o književnosti. Ona je na faksu bila studirala psihologiju i s proždrljivošću je pročitala *Western Canon*. *Die Blechtrummel* je utamanila poput slasnog zalogajčića. Dobacio sam prema njoj nekoliko svojih teorija - vratile su mi se prožvakane i temeljito zgažene.

Basha je više voljela televizijske serije koje su većinom bile inačice američkih sitcoma sinkroniziranih na Poljski monotonim zujavim glasom. Osim tijekom seksualnih susreta (za

vrijeme kojih su se njezini tijelo i um činili prijemčivima za raznorazna iskustva) Basha je ostajala tvrdoglavo nedokučiva. Nije bila glupa ni plitka – svladala je pet jezika i svakog je govorila lijepo i tečno. Činilo se da ne postoji zvuk kojeg njezin jezik ne može proizvesti. Basha jednostavno nije vjerovala u dubinu svojih osjećaja.

No, čak je i naš veličanstveni seksualni život uvenuo zbog surovosti ponavljanja jednoličnog repertoara. Basha se prema meni odnosila po modelu kojeg poznavatelji bihejviorizma prepoznaju kao tehniku uvjetovanog ponašanja “pothranjivanja lažnih nada”. Željela je biti mažena, stavljana na pijedestal, milovana poput djeteta. Ako bih pokušao nešto više od toga tvrdila je da je sve boli ili da je umorna. Nisam to mogao shvatiti. Kamo je nestalo *razvratno partnerstvo* s početka naše veze?

Otprilike jednom tjedno uprizorio bih predstavu “pucanja po šavovima” utemeljenu na nekakvoj bezveznoj prethodnoj situaciji, te bih izletio iz stana. Neshvaćen i hrabar tumarao bih korovom obraštenim obalama rijeke Valia čiji su lepršavoklizeći valovi imali boju venske krvi. Pod tim bih se dojmom vraćao natrag prepuštajući se melemu Bashine okrutne nebrižne ljubavi koja je za mene bila poput plutanja u toplome moru.

Potkraj srpnja pronašao me (i stupio je sa mnom u kontakt) jedan stari profesor koji me poznao iz mirnijih dana. Trebao je lektora za jedan semestar. Posao sam po sebi nije bio *bogznašto*, no njegova je namjera bila jasna – nudio mi je povratak u akademsku zajednicu, pristojnu plaću i dovoljnu količinu poštovanja da se ponovno posvetim svojem doktoratu.

“Što uopće radiš tamo preko bare?” rekao je.

Basha je ostala neuvjerena u moj odlazak.

“Nećeš otići”, rekla je. “Previše me voliš.”

Odbijala je zamisliti da sam imao i drugi život koji nije bio začaran njezinom ljepotom ogрубjelom od mučnih simptoma zrelosti i odraslosti.

“Možeš doći u Ameriku kao što smo razgovarali”, rekoh.

Bez obzira na njezine hrabre zahtjeve otprije godinu dana Basha o ovom planu nije rekla ništa. Umjesto toga prepustili smo se činjenici da tjedni prolaze, promatrali smo turobno sunce zbog kojeg su dani postajali sve duži. Sa stabala cedra otpadali su zaobljeni komadići kore rasipajući se po utrtnim stazama po kojima smo išli na sladoled.

Uvečer uoči mojeg odlaska odveo sam Bashu u najšarmantniji bistro u Katowicama. Naručili smo pijetla u vinu i goveđu pečenu kuhanu u anisu. Ponadao sam se da ćemo posljednji put prošetati trgom, ali do kraja večere Bashina je put izgledala poput cementa. Jedva da je dotaknula jelo. Nakon što smo se vratili kući *mamica* joj je skuhalo čaj i nagovorila je da popije aspirin i prilegne.

Završio sam s pakiranjem. Kad sam došao do kreveta Basha je buljila kroz prozor u rastrkane oblake. Lice joj je bilo poput eksponata kakvi se mogu vidjeti u muzeju na odjelu "prizori iz povijesti" – njezina je ljepota zračila snagom koja je mogla promijeniti povijest. Spavaćica joj se bila zadigla na stražnjoj strani bedara. Pomišljao sam da bismo mogli voditi ljubav – to je zamisao koju je moje drhteće tijelo sklono oproštajnim klišeima imalo na umu. Popeo sam se na krevet i sklupčao se oko nje s leđa, priljubivši joj se za guzu.

"Ovo je naša zadnja zajednička noć", rekoh.

Basha je odmahнула glavom.

"Dušo", prošaptao sam. "Molim te."

"Nemoj", rekla je nježno. "Ne."

"Samo te želim voljeti." Pritisnuo sam svoje tijelo o njezino. Bio je to pogrešan potez. Znao sam to, no u tom sam trenutku osjećao kao da osim seksa nemam ništa drugo na što bih se mogao osloniti. Naša veza – naša grandiozna *drama napuštanja i ponovnog spajanja* bila se istrošila. Bilo je vrijeme da naša tijela pomahnitaju u pokušaju spašavanja veze. Basha me (bez obzira na sve svoje načine izmicanja) pretekla u shvaćanju situacije. Shvatila je da se tijelom mogu samo izraziti želje. Seks ne može pobiti činjenice.

"Ne", rekla je. "Ostavi me u miru."

Kakva je to bila izjava – *ostavi me u miru*? Bili smo ljubavnici, ovo je bila naša zadnja noć. Buljio sam u Bashine duge vitke noge. Činilo se kao da joj koža blijedi sve više i više, kao da će nestati, *ishlapiti* na plahtama... samo JA još nisam želio da nestane... Rukom sam posegnuo prema izduženoj oblini njezina vrata. Basha je gorko zaplakala.

"Prestani", rekla je. "Ne diraj me."

"Zar to boli?" Pritisnuo sam prstima po toplim izbočinama mišića njezina vrata. "Zar ti činim nažao?"

Odjednom, Basha me počela mlatiti. Spavaćica joj se zadizala sve više i više do trenutka u kojem sam mogao vidjeti pukotinu između polutke njezine guze. Slatke bijele polutke su se napinjale, nježne dlačice i koža izgledale su tamno i plavkasto na mjestima gdje se koža namreškala. Znao sam što želim učiniti. Sve mi je bilo savršeno jasno. Zgrabio sam je za kukove.

Basha je laktom zamahnula unatrag, opalila me po ustima i sad sam mogao okusiti krv. Bio je to dobar okus, sladak i ispunjen aromom propasti. Basha se iskoprcala i ustala s kreveta. Mogao sam skočiti, otići za njom, učiniti bog zna što, no kroz zamućeno staklo na vratima mogao sam vidjeti *mamičin* obris koji kao da je lebdio točno ispred vrata.

“Pobjegni”, rekao sam. “Samo hajde, pobjegni.”

“Ti si onaj pravi...” zajecala je Basha. Otvorila je vrata i srušila se u majčino naručje. Njih dvije zastale su za trenutak tamo, zatim su otkoračale poput dva ranjena vojnika i čuo sam kako su se vrata *mamičine* sobe treskom zatvorila. Pričekao sam da mi se uspori ritam disanja, zatim sam otišao do sobe i stajao pred vratima. Mogao sam ih obje čuti kako šapuću na poljskom. Otvorio sam vrata, no nijedna se nije potrudila okrenuti se. *Mamica* je ispružila ruku i izravnala kompresu koju je bila položila po kćerinu čelu. Basha je dahtavo jecala na način na koji to čini dijete koje se bori sa snom. Šakom je držala rub *mamičine* haljine, a ja sam sad shvatio zašto *mamica* nije nikad prigovarala zbog moje prisutnosti u stanu – znala je da je Basha nikad neće napustiti, ostat će i nakon što ova epizoda završi.

Sat vremena kasnije *mamica* je izašla iz Bashine sobe. Bio sam u kuhinji, buljio sam kroz prozor u prazno dvorište u podnožju zgrade. Pristojno se nasmiješila i uzela cigaretu *Petit Ceoura* iz kutije pohranjene u kuhinjskom ormaru.

“Možda bi želio sendvič za put?”

“Hvala, ne treba”, rekao sam, no ona je rukom već bila posegnula u hladnjak, pa je izvukla hrgu sira i komad kobasice omotan folijom. Skinula je nož s magnetnog držača koji se nalazio iznad moje glave. Koža njezinih ruku bila je poput predivnog ružičastog papira.

“Basha spava?”

Mamica je kimnula potvrdno.

“Možda bih ja trebao spavati na kauču?”

Mamica je slegnula ramenima. Narezala je kobasicu i sir. Posložila ih je u slojevima po zaobljenom pecivu.

“Spakirao si sve svoje *kofere*?”

Kimnuo sam potvrdno. Mogao sam osjetiti oteklinu na povrijeđenoj usnici.

“Pretpostavljam da sam je možda povrijedio”, rekao sam. “Bio sam prilično ljutit. Znate već... jer moram otići i sve to... Oboje smo malo luckasti.”

Mamica je zurila u mene. Dim je lelujavo izlazio iz njezina nosa. Na kraju krajeva *ona* je znala da će doći do toga – muškarci su “likovi koji odu”, oni nisu pouzdani. Njihove ostale očaravajuće karakteristike – njihov novac i očaravajuće riječi i njihovi kurčevi... bila je to samo privremena... nadoknada za počinjenu štetu. Njezina je kćer napokon učila ovu lekciju.

Kasnije će biti tu još jedan cmoljavi oproštaj, bljedunjav zbog nada kakve se rađaju na aerodromima. A i poslije... bit će tu pisma i telefonski pozivi koji će utonuti u ispraznost, obećanja će biti sve mlitavija dok ne iščeznu kao i svi ostali kontakti. Basha nije bila tip osobe na koju si se mogao *zakvačiti*, nije bila tip cure koju bih, pripit od vina i pod dojmom noći, mogao nazvati u sitne sate kako bih se uvjerio da je još uvijek na neki način vezana za mene.

Postoji točka do koje dođeš, mislim ono... točka na kojoj postaneš samo nekakva loša stvar koja se dogodila nekom drugom.

“Žao mi je”, rekao sam. “Žao mi je zbog svega.”

Ali *mamica* nije bila ljutita. Na svršetku svega ovoga ni meni neće biti emocionalno lakše. I tako je *mamica* došla do mene zaobišavši stol i “ugnijezdila” me u svoj zagrljaj, a ja sam ukopao glavu u njezino poprsje koje je mirisalo po dimu cigareta i sapunu za rublje i tisuću skuhanih obroka... i počeo sam jecati... za Bashom, za *mamicom*, za svima nama koji patimo zbog stvari za kojima žudimo.

ZAKON O ŠEĆERU

Ono što sam morao shvatiti bilo je to da su se sva pravila igre neprekidno mijenjala. To je bio razlog zašto je Matesh preporučio poljski šećer.

“Jako nestabilna pravila igre”, napomenuo je kao da sam se ja bio usprotivio. “Sa svim tim političkim izborima. Ha! Političari su govna. Pa zašto ćeš riskirati ako ne možeš zaštititi investiciju?”

“Dobro kažeš”, rekao sam ponovno. “Ali sad bih, mislim, morao krenuti.”

“Kad je u pitanju šećer postoji *sporazum*”, rekao je Matesh lupajući šakom po stolu. “Postoji *garancija*.” Dao je znak da nam donesu još cuge, no konobar ga je ignorirao. Podsjetio sam ga da je kasno, morao sam ići.

“Prag? Jebeš Prag. Tamo je već previše Nijemaca. Mađarska? Previše mafioza. Poljska. To ti je zemlja! Ali ne za nekretnine. Stranci ovdje ne smiju posjedovati zemlju. A zbog političkih izbora svi će se zakoni promijeniti. I? I?” Pogledao me s obožavajućim očekivanjem poput djeteta koje iščekuje desert.

“Šećer?”

“Da! Šećer! Šećer!” zaključio je smijući se. Ta se gesta činila toliko očitom, toliko poželjnom.

Konobar se probio do nas s još tri piva. Matesh je pljesnuo svojim sićušnim ručicama.

“Dobro pivo! Poljsko pivo!” Promrmljao je nešto konobaru koji je mrzovoljno obrisao ruke u pregaču. Iz novčanika sam izvukao još jednu novčanicu, no Matesh je odmahnuo glavom. Iz džepa je pokupio kovanice, kupio ih je jednu za drugom i dodao ih je konobaru.

“Molim te”, rekao sam. “Dopusti meni.”

“Sad je prekasno.” Matesh je odmahnuo konobaru da može otići.

“Da”, rekoh. “To je totalno istina.”

Mateshova sestra je pijuckala pivo. Bila je dražesna, bljedoputa, kože glatke poput najfinije obrušenog kamena.

Iza ograde koja je okruživala kafić djevojke su šetale trgom u kratkim haljinicama, a mladići su ih slijedili teturavim koracima. Spuštao se sumrak, a svi su još uvijek nosili sunčane naočale. Muškarac, očito slijep, svirao je na harmonici šlagersku melodiju. Psi nekakve neraspoznatljive pasmine počeli su se komešati na udaljenom kraju trga.

“Ti si osnuj novčanu zakladu za sve ovo”, reče Matesh. “Da zaštitish svoju lovu.”

“Ja nemam nikakve love”, rekoh. “Ja sam knjižničar.”

Matesh je kimnuo. Bio je oduševljen mojim poricanjem smatrajući to pokazateljem ogromnog bogatstva i mudre taktike. “Znači postoji jedna osoba koja upravlja tvojom zakladom, a tebi se šalje dividenda. Dividenda, da? Lova koju zaradiš riskirajući.”

“Mda”, rekoh. “To zvuči totalno okej. Htio bih o tome razmisliti.”

“Šta je razmišljanje?” reče Matesh. “Razmišljanje je za drek. Dok ti razmišljaš Nijemci se ubacuju u posao. Oni su gadni. Upoznao sam ih. Oni će zaraditi svu lovu na šećeru. Zaraditi će našu lovu.” Matesh je ispipavao rukom kako bi dohvatio cigaretu koja je izgledala kao da je pripaljena još i prije nego li ju je izvukao iz kutije. Uvukao je dim dostojanstveno. Mateshova sestra se smiješila. Imala je iskrivljene zube i zgodne ružičaste desni. U njezinu sam izrazu lica uočio trunčicu geste ispričavanja. Buljio sam u svoje pivo.

“Ljudi će uvijek trebati šećer”, objavio je Matesh. “Za kolače i bonbone i sladolede. U parlamentu to znaju pa su došli do *sporazuma*.” Potapšao se po glavi. “Taj se zakon nikad ne mijenja, zakon o šećeru. Ako to izmjene onda šta? Nema šećera! Nema kolača! Nema ničeg.”

“Da”, rekao sam progutavši gutljaj piva. “Shvaćam.”

“Šta je svijet bez šećera?”

Bacio sam pogled na svoj sat i osjetio sam golemo zadovoljstvo što sam svoju prtljagu ostavio u hotelu.

“Ljudima treba šećer. Ta činjenica neće nestati čak ni ako komunisti budu opet izabrani. I komunistima treba šećer!”

“Svima treba šećer”, rekao sam. “Dopusti mi da o tome razmislim.”

“Šta se ima razmišljati?” oštro reče Matesh.

Osjetio sam kako mi se nešto očešalo o nogu i primijetio sam da je Mateshova sestra otpuhnula u zrak delikatno šarmantan uzdah. Grupa uličnih *performera* smjestila se na središnji dio trga, a jedan od njih (očito poprilično pijan) rigao je vatru služeći se bocom čistog alkohola i starim fitiljem. Mislim da je vatra bila ono što je privuklo pse. Vatra ili sljepčevo cviljavo sviranje. Promatrao sam ih kako su se poredali jedni drugima uz bok i počeli trčati.

“Za to ne treba puno vremena”, rekao je Matesh. “Nekoliko mjeseci, ne duže. I onda smo bogati. Ili, ako ti hoćeš, godinu dana. Bili bismo još bogatiji. Ja sam pomogao mnogim frajerima. Ima i drugih koji bi te ostavili da čekaš mnoge godine. Ja nisam takav. Tako započinje ono što vi zovete ‘transakcija preko veze’. ‘Preko veze’, da? Nitko ne vidi vezu. To su samo brojevi na bankovnom računu. Ha!”

“Ja sam knjižničar”, rekao sam. “Radim u knjižnici.”

“Mda”, reče Matesh. “To je k’o u knjižnici. Ali ne uzimamo knjige. Uzimamo šećer.”

Psi su sad stvarali buku, nisu lajali niti režali nego su nekako grleno nahrkavali.

“Prošle je godine šećerna repa bila izvrsna. Ali ove godine nema dovoljno repe. Nema dovoljno repe – nema dovoljno šećera. Vidiš? Cijena skače sve više i više.”

Mateshova sestra je pogledom okrnula pse. Nosila je sunčane naočale, no bilo je očito da nije bila presretna zbog onog što se događalo. Prišapnula je to Mateshu, no on je odmahnuo rukom u kojoj je držao cigaretu “izbrisavši” njezine riječi dimom. Lice konobara koji je bio stacioniran na ulazu u kafić poprimilo je izraz blage zabrinutosti i počeo je slagati na hrpu masivne drvene stolice. Doviknuo je slijepcu neka prestane svirati. Slijepac je kimnuo u znak razumijevanja i počeo je svirati još glasnije. Psi su došli do uličnih performera. Jedan se pas uklještio za nogu “meštra ceremonije”, a gimnastičari su ih okružili poskakujući i grakćući bez ikakvih rezultata. Parovi koji su se okupili uokolo počeli su se probijati unatrag ne okrećući leđa psima. Tek je intervencija čovjeka koji je rigao vatru dokončala napad.

“Jednom kad se ubaciš u posao sa šećerom”, reče Matesh naginjući se prema meni, “to može voditi u smjeru drugih rizika. *Pozitivnih* rizika!”

“Psi”, rekoh. “Izgleda da su se zaputili u ovom smjeru...”

“To nije vrijedno čekanja”, uvjeravao me Matesh. “Neki od rizika su previše dobri – ako čekaš nestanu. Tako je bilo sa pšenicom za vrijeme mandata Jimmyja Cartera. Čekaš i bude

gotovo. Nestane. Paf!"

Psi su se sad kretali prepuni samopouzdanja, utabavali su stazu preko trga. Nisam znao što učiniti. Čak nisam znao ni kako sam završio ovdje. Želio sam nekome reći da je došlo do pogreške. Ili bolje: velike pogreške, ali kome da se potužite u ovakvim situacijama?

Konobar je ušao u kafić i zatvorio je rezu na vratima ostavivši nas "zaključanima" s vanjske strane. Mladići i djevojke koji su bili na trgu... bili su nestali. Slijepac je nastavio svirati, ali se pogrbio uvukavši čeljust kao da ga netko čupa za bradu. Počeo sam tražiti najbliži zaklon.

"Tu veze postanu neophodne", rekao je Matesh. Ponovno se tapšao po glavi. "Ne za zakon jer to se ne mijenja, nego da se uvjerimo da držimo poziciju koja nam treba. Vjerojatno su tu i drugi koji bi voljeli biti u našoj poziciji."

Psi su se okomili na nekoga ili nešto. Mogli ste vidjeti kako im se njuške zarivaju trgajući u dronjke svijetlu tkaninu. Zvučali su ozbiljno i užasno sretno. Istezao sam se kako bih bolje vidio, no Matesh je držao glavu ispred moje. Nos mu je bio jarko ciglaste boje.

"Stvarno...", rekoh. "Mislim da je najbolje da odemo..."

"Nema potrebe za ugovorom", odlučio je Matesh. "Možda kad bi bio Nijemac, ali mi odavde smo gospoda."

"Psi...", rekao sam.

"Ugovor je sranje", reče Matesh.

Ustao sam i pružio ruku. "Onda zbilja..."

Matesh je mršteći se ispio svoje pivo. Psi su završili s čime god da su se bavili i sad su se bacili na susjedni kafić, drugi po redu od onog na čijoj terasi smo sjedili. Mogao sam im vidjeti ocnjake i malkice zapjenjenu slinu. Postajao sam još trenutak dulje nudeći ruku na pozdrav, no Matesh je izgledao potišteno. Po njemu se slijegao dašak tragedije. Njegovo odijelo koje se prije sat vremena činilo tip top skockanim sad je izgledalo kao dosadna krpa. Jedan od manjih pasa iz čopora, nekakav terijer skočio je na ogradu samo nekoliko stolova dalje od nas. Ruka mi je visjela i visjela u zraku. Osjećao sam je kao mrtvo tkivo, osjećao sam je pripojenu ostalim mrtvim dijelovima tijela.

I onda (kako se takve stvari već pokadkad dogode) dogodilo se ovo: Mateshova je sestra

ispružila ruku uhvativši moju šaku i ustala je, uspravna poput dugačke stabljike... Pobjegli smo prilično brzo. Bio je to prvi put da sam "sprintao" tijekom više tjedana... mjeseci... a njezinu sam ruku osjećao u svojoj kao nešto novo i živo. Iza nas mogli smo čuti Matesha. Psovao je pse. "Šta ste vi?" vikao je. "Vi ste psi. Vi ne znate ništa o izlaganju riziku..."

Mateshova je sestra trčala brzo i poznavala je ulice, a ja s osjećajem potpune odgovornosti izjavljujem da nema tog čovjeka na ovom zelenom planetu koji bi me tada, u točno tom trenutku, mogao spriječiti da je slijedim.

SEZONA LOVA

Muškarac u baru zavodi ženu. Ovo baš nisu zlatna vremena za udvaranje, ali ON daje sve od sebe. Obrve su mu satima *uštimavale pozu* kako bi mu izraz lica bio *cool*. Njegov se glas (ugodan glas, kako mu je bilo rečeno, glas radijskog spikera) zadržava na njezinu imenu. ONA pije svoje treće piće i... ONA je ovdje s njim (zar ne?), a nije... negdje drugdje. ONA je napokon maknula sa svojeg krila torbicu koja je tamo čučala poput malenog psa čuvara.

Nalaze se negdje u centru grada... negdje u centru, negdje na nekom mjestu. Ostakljeni neboderi blješte poput prejakih svjetiljki, vlakovi podzemne željeznice izbacuju usput svoju "ljudsku prtljagu", vjetar s jezera struji po betonskim ploham, a automobili izbacuju ispušne plinove. Spušta se sumrak. Njegovo ime je Bill, ili Mike, ili Chuck. Ona je Rachel, Liz, Michele (sa samo jednim "l"). Njezino je ime prelijepo, tako joj je ON rekao i sad se naginje prema naprijed, dovoljno joj je blizu da namiriše *Clamato* u njezinu dahu. Nada se da mu je nastup ležeran i odvažan. Poput Branda ili Valentina. ONA je promiješala svoju *Bloody Mary* s neobičnom pedantnošću kao da se gesta ocjenjuje. ON joj dotiče ruku samo vršcima prstiju...

...Hoće li ONA pristati na užitak koji bi mogli izvući iz svega ovog? Njihova bi se tijela izdigla, pa slegla, otkrila se u bjeloputosti, izlučivala bi iz sebe vlagu i odradila bi seksualni repertoar po-svim-propisima?

I rukom i ustima ON je moli da sudjeluje u zamršenoj naelektriziranosti trenutka. Ovo dvoje, (ili drugo dvoje ljudi vrlo nalik ovima), srelo se već ranije na... zabavi u kostimima prije nekoliko godina. ONA je bila odjevena poput Salome sa sedam velova i crnim grudnjakom bez naramenica. ON je bio špiljski čovjek.

ONA je oborila pogled spustivši kapke iscrtane šminkom, progovorila je u maniri zločeste biblijske ljubavnice. ON je rekao unga-bunga-bunga. ONA je zavrtjela kukovima potaknuvši velove da zalepršaju. ON ju je zgrabio za kosu i odvuкао ju je u mračnu sobu u zakutku kuće...

ON je poželio da je to učinio.

Ali zbog čega su ovo nepovoljna vremena za zavođenje? Zbog toga jer je zavođenje čin koji bi semiotičari nazvali znakom čije se značenje tijekom vremena redefiniralo. Ono što je

jednom označavalo čin namjernog kršenja seksualnih običaja određene kulture, to je značenje pregazila i redefinirala napaljenost tijeka ljudskih seksualnih međuodnosa. Nije stvar u tome da "više ništa nije sveto". Naprotiv. Više toga je sveto nego ikad prije jer više je ljudske privatnosti skriveno od javnosti. Privatnost je skrivenija no ikad. Ali zavodjenje više ne cilja u smjeru bilo kakve prikrivenosti. Postalo je neizlječivo očito i otvoreno.

Žena iščekuje let avionom do Denvera. Usne su joj efektno narumenjene ružem, ukalupljena je u stilizirani crni kostimić s hlačama. No munje su se ražestile, a one budaletine iz odjela kontrole leta zadržavaju avione koji trebaju sletjeti. Kruže u zraku i sam bog zna koliko dugo će to potrajati, tako da se ONA uputila na jedno "žestoko kuliranje" u baru na terminalu. ONA je žena malkice starija od dojma koji ostavlja na prvi pogled. Ovisno o osvjetljenju izgleda prepređeno. Usidrila se u zamračenom kutku bara od tikovine pokraj muškarca u izgužvanom odijelu (još jednog zarobljenika okolnosti) i naručila je koktel.

ONI nisu cugoši, ali imaju *višak vremena* i... osjećaj povezanosti u zajedničkoj nevolji rezultira jenjavanjem ojađenosti. Izrečene su osude po pitanju prevrtljivosti njihove avio-kompanije, konobarevih dlaka na prsima, na zrihtanost osoba koje su komentirali... Zamjerke se redaju k'o po špagici. Zajedno slušaju gospođu, "grande damu" iz New Yorka, kako urliče u telefonskoj govornici, zvuči poput unjkavog mladunčeta koje je ostalo bez majke. ON je izrekao uglađenu primjedb u tromosti osoblja službe održavanja.

Na zidu iznad njih je poster filma *Casablanca*, Bogie i Ingrid na onom nemilosrdnotvrdom šljunku, obavijeni ružičastom izmaglicom, očito je da se grče u krajnjem naporu ne bi li svojim nadanjima (koja sve više i više blijede) dali crtu uzvišenosti. A izvan bara u gužvi na udubljenom zidu iza aerodromskih mašina s rentgenskim zrakama parovi su zarobljeni u šablonama oproštajnih zagrljaja, odjeveni u odjeću za put, s frizurama za put i sjajilom za usne, žene su zamrljane, muškarci brižno paze na svoje "oproštajne erekcije".

ON posjeduje stanoviti gangsterski šarm, gospodin Zgužvano Odijelo - široko lice zabačeno unatrag, nos za koji ONA zamišlja da je bio slomljen, bistre smeđe oči. Njegove su ruke goleme sa zgodnim ožiljcima. Na prstenjaku nema prsten nego izbljedjeli dio kože u obliku burme. ONA je naručila još jedan koktel. ON je odjurio potražiti informacije o terminima polaska (*ON ima službene ovlasti da "izvidi-kako-stoje-stvari-u-Pittsburghu" ...*).

ONA je shvatila da joj ON nedostaje. To je čudno, a opet, nema drugog objašnjenja za ushićenje koje je osjetila kad je zamijetila NJEGA kako se provukao pokraj pokretne trake za prtljagu... *njegove zgužvane hlače...* i u njima *njegove* nabijene noge...

ON kaže: "Loše vijesti. Imam suprugu."

Ili: "Samo ćemo jedno drugo povrijediti."

Ili možda ipak: "Nema više odlaznih letova." U ovom trećem slučaju njezina će ruka skliznuti na njegovo bedro kako bi guštala u osjećaju fantastičnog pomicanja mišića pod prstima – mesa koje očekuje daljnje upute.

Samo, ovo su stranci i prilika da se upucavaju dovodi ih u iskušenje bez misli o posljedicama koje će uslijediti.

Na zabavi u predgrađu koje je čuveno po skulpturama koje su izložene na otvorenom grupa kolega s posla razdijelila je među sobom crveno vino i vegetarijanski namaz. Oni se međusobno poznaju po modelu po kojem se poznaju današnji "moderni" suradnici – u maniri isforsiranog živahnog *interesa za druge*. Jedni su u braku, drugi su samci, a obje grupe međusobno su se prožele. Život previše ispunjen izborima i odlukama ostavlja ih u stanju neodlučnosti. Po kriterijima njihovih roditelja oni su uspješni, ali nedostaje im iskonska žestina koja bi mogla ojačati njihove želje i nade. Oni žive u stanovima i provode sate i sate na telefonu donoseći odluke – gdje jesti, koji film pogledati. Oni se upuštaju u veze koje, (baš kao i sve ostalo), ostavljaju dojam "ugovorenih sporazuma". Oni su slabo upućeni u modele po kojima funkcionira osjećaj žaljenja.

U ovoj kategoriji zavođenje zahtijeva stanovitu količinu *cool* šarmiranja.

Geoff, muškarac koji će "odraditi ulet" sjedi na podu u središtu udobne dnevne sobe. Žena, Elena, sjedi iznad njega na kauču. Ima lice Modiglianijeva modela, povijeno na egzotičan način, izduženo i blijedo, očiju golemih poput telećih. U uredu je bilo špekuliranja oko njezinih grudi – bile su postavljene sumnjivo visoko – no, njega je više osvojila njezina punašna pozadina. Elenin dečko je u kuhinji. On je simpa frajer s golemim madežom na bradi. On ponekad napravi gaf (što se povezuje s njegovim provincijalnim podrijetlom), izrazi stanovitu neusklađenu žestinu u odijevanju ili sklopi "papazjaniju" boja. Geoffova djevojka (koja je na stubištu) je sofisticirana, spretno se služi urbanim dosjetkama i metaforama. Ona je besramna "zavodnica u praksi". Isprva kad je Geoff počeo spavati s njom oduševilo ga je njezino žestoko prostačenje, način na koji je zahtijevala *da ju se ispljuska*. Odnedavno mu se njezina vatrenost čini zastrašujućom. Geoff pretpostavlja da su oni sretan par (sretni onoliko koliko su parovi skloni tome da budu sretni), no u Eleni postoji nevinost koja bocka njegovu taštinu, čini ga nervoznim zbog osobine koju on ne posjeduje. Elena je pripita i sklona je

složiti se "da-je-tako", a riječi su njegov saveznik. On usmjerava razgovor prema intimnim temama – masaži, piercingu na tijelu, želji za senzualnim doživljajima. Ona koluta očima.

"Mislim da ti znaš neke stvari..." kaže joj. "Gledam te kako se krećeš kroz ured i mislim da ti znaš neke stvari za koje većina ljudi ne bi ni pomislila da znaš."

Ona zakoluta očima.

"Toliko frajera priča o tvojim grudima. *Sorry*, nemam te namjeru dovoditi u neugodnu situaciju, molim te, nek' ti ne bude neugodno... Tu je ta ljupkost zbog koje postanu znatiželjni. To je sve. Ne možeš ih kriviti zbog toga, ali ja mislim da oni ne kuže *bit* Elena. Mislim da je kod tebe bit u donjem dijelu tijela, tu je taj "funky"... Već ti neko vrijeme to mislim reći. Znam da to nije o.k., ali gledam te dok hodaš kroz ured, način na koji se krećeš i mislim si... nisam siguran da mogu živjeti samo tako, bez da znam kako ti razmišljaš..."

A ima i provincijskih zona u kojima svi o svima saznaju sve, kvartova koji su tijesno ugurani na kraj urbaniziranog dijela grada u kojima žive postdiplomci i nastoje oživjeti život u komuni. Svi su se poseksali sa svima i svi zajedno cugaju nadajući se da će alkohol i muzika povratiti osjećaj nekakvog glamura koji im je u prošlosti promaknuo, ili da će zamaskirati raskalašenost.

Nekolicina onih koji se nisu seksali samo su im "bili na teret", našpanani i prkosnopoisoni, nesputani takvim oblikom seksualnog spokoja – motrili su ostale kako se muče i znoje i zamišljali su njihove udove zapletene u ljudski lanac u kojem oni neće sudjelovati.

U tim sveprisutnim obmanama leži sjeme budućih zavoda, no ono što će biti u budućnosti nije naš predmet interesa. Nas zanima sadašnjost, veličanstveno sad, trenutak erotskog preobražaja, raznovrsan poput izotopa... to je treperavi upitnik koji iščekuje da uslijedi uskličnik.

Dvojica vojnika, pripadnika američke vojske, došli su u oronuli noćni klub u Stuttgartu kako bi poslušali jazz. Nisu došli zajedno, oni su iz različitih postrojbi, nikad se nisu sreli. Klub je smješten u povijesnoj zoni grada, kilometrima je udaljen od krčmi u kojima njihovi kompanjoni trpaju u sebe litre svijetlog piva i masne kobasice, te broje šarene novčanice kako bi kasnije izvršili "desant na kurve" ovog pepeljastosivog, od sitne kiše mokrog grada. Tehnički gledano, na repertoaru ovog plavkastim svjetlom osvijetljenog kluba nije čak ni jazz – to je cabaret, muzička predstava banalno afektiranog predstavljanja sebe, pernatih stola, cilindara, čarapa od tila i droljavog makeupa, a i jedan i drugi vojničina cugaju u grču zbog

nagovještaja raznih mogućnosti. Pijuckaju otmjenu cugicu, jedan drugog pogledavaju ispod oka dok im se u glavi roje pitanja. U predahu između dva čina onaj koji se zove Shane bio je ugledao onog drugog nagnutog nad šank, uniforma mu je bila uredno zatakuta u hlače, leđa su mu bila graciozno izvijena, grupe mišića ispod košulje pomicala su se mijenjajući oblik poput pustinjaških dina. Shane je zagrizao komadić leda i premjestio se kako bi mu se pridružio. Razgovarali su o tome gdje su stacionirani, što im spada u rok službe... na čudan način stvari su se počele razvijati. Rasvjeta je bila ugašena, popijena je još jedna runda pića i započela je još jedna serija scenske parodije – još se više šlagerskih melodija ustoličilo ispred crne samtane zavjese, bio je tu visoki tenor s nakeljenim brkovima i pjevačica koju godine nisu poštedjele, iako je (obojica su se s tim složila) kao djevojka sigurno bila ljupka.

Sati su promicali, a cuga ih je opustila i ubrzo su priznali u kojim su srednjoškolskim predstavama glumili, te su spontano ulijetali s pjevanjem lakonotnih refrena. *Ura* je bila blizu kraja radnog vremena, no glazbeni spektakl za kraj nadmašio je očekivanja i jednog i drugog vojnika. Ostarjela pjevačica bila je visoko na šanku pokazujući svoja opuštena bedra, a tenor je poskakivao od stola do stola s namontiranim kožnatim krilcima i dva vojnika odjednom su se našla u centru pozornosti s mikrofonom gurnutim pod bradu, bili su uhvaćeni zajedno u pjesmi, “provukli” su se smijući se kroz drhtavi refren pjesme *Auf Widersahn* kojom su dominirali stariji pjevači-pokrovitelji.

Shane se okrenuo prema svojem novom kompiću, udahnuo je vreli dah ispunjen željom... i jedino što je tad poželio bilo je to da bude sklupčan u zagrljaju tijela ovog stranca i da tako ostane cijelu noć.

To je ono u čemu je sadržan sav čar – noć. Bez noći, bez njezina požudnogladnog krajobraza, njezina napaljivog mošusnog mirisa i odvažnodrskog taloga seksualnosti – bez sveg bi toga oni pojedinci među nama koji su zaljubljeni pokupili svoje krpice i tiho (poput Longfellowih Arapa) iskrali bi se i otišli.

Upoznao ju je preko zajedničkog frenda i ONA je sad u njegovu domu, a ON joj priprema jelo, rezucka gljive i stavlja vodu za paštu da provrije. Sa svoje čaše za vino ispire prašinu iz kuhinjskog ormarića. Od televizijskih je kuhara naučio skuhati nekoliko jela koja je uklopio u skućenu rutinu svojeg života. Njegov posao *konzultanta* provlači ga kroz aerodrome, telefone, avionske letove, sastanke, *bipere*, hamburgere i kiselkasto usmrđena odijela, a ON ponekad sumnja da nešto propušta... Ne baš supruge, ili kćeri ili... kućno bilje, nego osjećaj da mu se tijelo *realizira* u interakciji s drugim tijelom. Noć na njega ima utjecaj, noć mu pruža uvid u tu potrebu, razmekšava je zahtijevajući da mu bude “isplaćena dividenda” u

vidu nagrade za odricanja.

Ova žena u njegovu stanu je...što? Medicinska sestra ili profesionalna stenografkinja. Učiteljica klavira? ONA pokazuje strpljivost kakva se mogla samo poželjeti u nekim prošlim vremenima. ON je zamišlja kako putuje preko tvrtke Oregon Trail u običnoj dugačkoj haljini i... *obavlja zadatke*. Njezini su prsti čvrsti, izgledaju poduzetno. Tu je stanovita čvrstina već i u načinu na koji drži chardonnay – čašu je obuhvatila objema rukama. Pažljivo se naslonila na hladnjak. Čini se da joj je pogled želio uroniti ispod površine njegovih riječi kako bi dohvatio dublje informacije. ONA nije osoba o kojoj ON razmišlja kao o nekome tko je lijep. Tu su nedostaci koji u kontekstu njegova života (okružena modelima ljepote kakvi se nameću u reklamama) izgledaju poput iskrivljenja. Malkice izraženi predgriz. Ravna stražnjica. Mlohava koža na rukama. Nedostaci nisu sitni, a opet... tu je ON. Ponekad prije odlaska u krevet uhvati svoj odraz u ogledalu u kupaonici i ugleda odraz svojeg oca.

Oni su ovdje jer ju je ON pozvao. Noć se spustila obavivši ga, bila je to prva noć koju je proveo kod kuće nakon putovanja diljem SAD-a... i nešto ga je u žutom svjetlu uličnih svjetiljki ispred njegove zgrade ostavilo u stanju... *zblesavljenosti*. Prisjetio se da mu je njegov frend uvalio telefonski broj ove žene i da ju je izbjegavao nazvati misleći: mora da je očajnica. Nakon iduće dvije noći, kad ju je napokon dobio na telefon, ON je bio taj koji se osjećao poput očajnika, pokušavajući “odigrati igru” spontanosti i impulzivnosti.

ON nastavlja s rezanjem, a ONA si je dolila još vina i hoda kroz njegov stan kao da je u inspekciji. ON zna stanovite stvari o njoj: već je prije bila u braku, ima dijete koje ovaj tjedan nije kod kuće, istih je godina kao i ON. *ON zna podatke o njoj*. ONA je bacila pogled na hrpu njegove neotvorene pošte kao da ju je željela rasortirati, kao da mu baš potpuno ne vjeruje, ne vjeruje da će odvojiti nebitne reklame od pošte koja je bitna.

ON je spustio nož i nagnuo je čašu s vinom. Prestao je gutati kad je osjetio lagano peckanje po desnima. Izvukao je stopala iz cipela, prišao joj je s leđa i... tu je bio njezin vrat, toplina vrata. ON zna da je ovakvu gestu mogao izvesti samo sleđa, shvaća da se ovom gestom jednako tako prišuljao samome sebi kao što se prišuljao i njoj. Sklopio je oči, obuzela ga je nada.

Ili, na primjer, vjenčanja. U redu, zašto ne? Još ih upražnjavamo. Velike, šašave crkvene parade koje blješte od perlica ili običnih jeftinih konfeta razasutih po vlažnim travnjacima. “Ljiga-šmensi” fotograf, oznojeni zaposlenici tvrtke za catering, ridajuće majke i odbačene “obiteljske crne ovce” koje su pokretom ruke pozvani natrag “u zajednicu”, orkestar čiji

članovi nose leptir mašne, te nevjesta i mladoženja onemoćali od svih tih dobrih namjera. Sve se ovo stalno odigrava na svim tim mjestima – u San Leandru, Mount Kiscu i Wallingfordu i na rubovima predgrađa, iza župnih domova ili vani, u blizini bazena – djeveruše požudno bulje u djevere... puno su pocugali, kako se to već preporučuje na vjenčanjima.

“Tako je ponosna na svoju frendicu, mladenku”, rekla je ONA, a djever se složio s tim. To je nešto na što treba biti ponosan. Ona je tako prekrasna. Da. Nikad je još nisu vidjeli da tako zrači... Da. Predivno. A i mladoženja. Nije izgledao toliko visok na fotografijama. Koliko je visok? Dva metra! *Vau*.

ON razmišlja o momačkoj večeri, o striptizeti zvanoj Danielle između čijih je sisa njegov nos proveo kratak i uzbudljiv odmak od svakodnevnice. Bio je šokiran mirisom kože (poput mirisa kožnatih cipela i cimeta), te čvrstoćom kakvog-god-čudesa koje joj je sise pridržavalo visoko podignutima.

Pripita djeveruša (zbrčkanog lica, s kontaktnim lećama u boji, haljinom od šifona boje breskve i štiklama u istom tonu) – ONA nije Danielle. ONA je stvorenje u stvarnom, otužnom vremenu. Njezina golotinja ne može biti ni u kom slučaju nešto za što bi muškarci platili da vide, iako, kad su zaštićeni zidom “plaćene usluge” muškarci će gledati gotovo bilo koga.

Ionako, ONA je ovdje pred njim, nažderala se raviola s račićima i napila se šampanjca, ugutava podrige i među prstima frče šiške... ONA nema volje da “izvede manevar upucavanja”, može jedino otkriti svoje adute, dodirivati svoje tijelo na načine koji bi u njemu mogli potaknuti bezglasne, mimičke odgovore.

ON je u poziciji da može ležerno razmotriti ovu situaciju, može se laganini opustiti i procijeniti vrline i mane. ONA je ružna – tu je ta činjenica. Ipak, njezina mu je ružnoća baš dobrodošla – naglasila je njegovu osrednju ljepotu. Ovo je vjenčanje... i tu je cuga, a u ovakvim prilikama nade su goleme, ali ne i očekivanja. Sve raskošne svečanosti nadahnu maštu, bez obzira koliko su otrcane. Osim toga, ONA nosi ove preseratorske štikletine boje breskve (cipele koje više nikad neće biti ponovno nošene) koje gotovo *zahtijevaju* da budu rastrgane i izgrizene zbog svojeg izopačenog oblika i boje koje parodiraju štikle. ON nije siguran da li bi trebalo doći do poljupca, iako... ne baš sad. I tako, ON se spušta dlanom po prednjoj strani njezine haljine i podiže joj sise tako da se raspljošteno ugnijezde u njegovu dlanu... čini to da bi mogao čuti zvuk svojega imena oblikovanog njezinim jezikom...

Tijekom svačijeg životnog vijeka moraju se odigrati ovakvi trenuci donošenja odluka, osobito u ovoj eri mahnite neodlučnosti (varljive poput neodlučnog zubatog sunca i hladnog mjeseca *zakucanog* na površini neba). Mahnita neodlučnost posjeduje patološku prevrtljivost i čini se poput čuda i sama mogućnost da bi se dvoje ljudi moglo ikad složiti oko bilo kakvih zajedničkih "pravila igre". Dan za danom ovi čudni i slasni trenuci (o kojima ovisi toliko drugih stvari) nalikuju na neodmotane, papirom obložene kruškice koje su nam tik pod nosom, a koje njuškamo i kušamo...

U baru u centru grada gdje je Bill ili Mike ili Chuck prikrpao svoje nade uz ruku Rachel, Liz, Michele... bio je to promašaj kojeg nije mogao predvidjeti. (Jer da je mogao, zašto bi je pozvao ovdje te trošio novac i vrijeme i onemoćalu energiju "opakog lovca"?) ONA je pogledala njegovu šaku na svojoj ruci i pristojno se nasmiješila. Uzdahnula je i u njezinu je uzdahu bio prizvan klišej koji joj je bio pri ruci – "nemoj to shvatiti osobno...", "ovo mi je loš period, još se oporavljam...", "baš sam nedavno nekog upoznala..."

Zamislio ju je odjevenu poput Salome... *lepršanje njezinih velova...*

Da je sad pretrpio fizičku povredu izlučeni endorfini "špricnuli" bi mu u krv kako bi ga poštjednili boli – ne bi začuo zveket poniženja koje se naziralo, niti bi se osjetio obliven krhkom mržnjom prema ovoj ženi koja više nije bila "žena", bila je tek... nešto što ON nikad neće imati. Ugasila se naelektriziranost koja je postojala u njegovoj ruci (a s kojom se nadao "prostrujiti" kroz nju, privoliti je na dahtavu seksualnu suradnju...).

Pokreti konobara kao da su se zaledili... Neboderi su potamnili...

Kombinacija je propala.

Par s aerodroma nije imao ovakvih problema. Na kraju krajeva, aviokompanija je organizirala prelazak putnika u najbliži hotel. U unutrašnjosti svoje sobe muškarac koji je izgledao poput gangstera otresao je svoje odijelo i stao je pod tuš. Bio je zadovoljan vrućim pulsiranjem vode, koža mu je postala ružičasta, skliska od sapuna. Na njegovu je krevet uvladalo ovakvo "stanje stvari": bila je tu ta žena koja je propustila let za Denver. Bila je omotana ručnicima. Jedan joj je bio omotan oko cica, jedan je bio zarolan oko glave. S odstranjenom je šminkom izgledala starije, tijelo joj je bilo ogoljeno.

Nimalo nije nalikovala na Ingrid Bergman koja je imala uski bijeli nosić i iza koje su se vukle... elegantne sjene...

Kad smo već kod toga, nije nimalo bila nalik njegovoj supruzi koja je pila proteinske napitke i trčala maratone na kratke staze. Nikako nije nalikovala ijednoj ženi za koju bi ON ikad pomislio da će se zateći kako leži kraj nje u hotelskoj sobi u blizini aerodroma – baš je zbog toga predstavljala objekt nabrijane fascinacije za njegovo tijelo koje je reagiralo prema predvidljivoj šabloni.

Oni nisu bili otmjeni ili lijepi. ON se zabijao brzo, ONA je stenjala. Gnječili su se jedno o drugo. Za čitav je “postupak” utrošeno ne više od nekoliko minuta, no kad je posegnuo rukom za jednim od njezinih odbačenih ručnika zgrabila ga je za zapešće.

“Čekaj”, rekla je. “Volim ostaviti da se osuši.”

Njega će ova gesta progoniti žešće od bilo kojeg drugog postupka – više od njegova odbijanja da joj udijeli poljubac za laku noć, gore od njegova ukočenog povlačenja od njezinih usta, više od natezanja tamo-amo koje će se sutra ujutro odigrati u tišini.

ON je uvijek bio zabrinut da izgleda... *poput nasilnika* (još otkad mu je u srednjoj školi nasilnik slomio nos).

Prizor njegove sperme rasprskane po njezinu trbuhu protresao je i oslobodio njegovo sjećanje – u pljesnivoj gimnastičkoj dvorani taj je nasilnik upiljio pogled u pornografsku fotografiju (ima sada tome već tridesetak godina) i izjavio: *žalibože potrošiti spermu na ovakvu babuskaru*.

A što je s Geoffom koji sjedi u središtu toplog prigradskog doma i *zašprehava* svojim blebetanjem Elenu koja izgleda poput Modiglianijeva modela? I on je pogrešno procijenio. I on će pretrpjeti poniženje, iako ne fizičko. Geoff je posegnuo rukom prema Eleninu nožnom članku. Ona se odmaknula, a njegov je prsni koš počeo podrhtavati. Brzo je ustala i otišla da bi se pridružila svojem dečku u kuhinji. Uskoro je okupljenima obznanjena vijest da se ovaj par zaručio. Geoff će čak i kasnije osobno vidjeti njih dvoje vani kako se grle naslonjeni na automobil.

Prije jutra dok je ležao pokraj svoje djevojke koja se bila sklopčala i odmaknuta od njega Geoff je shvatio kako doista stoje stvari: shvatio je da je žudio za Eleninom nevinošću ne stoga što je to bilo nešto što je trebalo oskvrnuti, već je trebalo djelovati poput lijeka. Ispod izmašanog čina uništenja i pustošenja bila je tu i fantazija da bi ga Elena spasila, pomilovala bi ga po obrvi i nekako bi ga ozdravila od njegova zamornog prezira prema apsolutno svemu. S njom bi mogao postati tip čovjeka čije su žudnje nevinočiste, umjesto da bude tip

čovjeka koji žudi za prevarom dok se nalazi u središtu budalaste zabave. Geoff više nikad neće biti potpuno siguran da sam sebe u potpunosti poznaje.

Ostarijela pjevačica sentimentalnih šlagera bila je iznenađena i radosna zbog prisutnosti dvojice mladih američkih vojnika. Dojavila je upravitelju kluba da ih pozove iza bine: *madam* bi vas željela pozdraviti nakon što se presvuče. PFC Shane i njegov kompanjon odvedeni su u malenu sobicu u kojoj je bila samo jedna stara i velika stolica, tzv. "ljubavna sjedalica". Osvjetljenje je bilo diskretno, ružičasto, bio je tu ugodan trešnjasti miris duhana za lulu.

Njihova su se bedra očešala, samo... sad se Shane zapitao ne bi li ovo mogla biti detaljno isplanirana prevara? Čuo je priče o takvim stvarima – vojna policija iznenada napadne s pendrecima. A i to... tu je dvosmislenost reakcije njegova novog prijatelja – labavi zagrljaj na mjestu zaklonjenom sjenama, taj ukešeni cerek koji je mogao značiti bilo što. Kad ste "tip vojnika" kakav je bio PCF Shane naučite voljeti nabrzinu, zgrabiti i zgutati i "svršiti s tim". Osim toga, tu je i to strogo naređenje o vremenu povratka... činjenica je to koju treba uzeti u obzir.

Tad je diva ušla sa stilom – bila je niža nego što se činila dok je bila na šanku, obavijena šik ogrtačem s dozom umjerenosti. Bile su tu i francuske cigarete u srebrnoj kutijici, koktel u elegantno izduženoj čaši.

Ona je godinama živjela u Houstonu u Teksasu. Je li im to mjesto poznato? Jedan naftni magnat uzdržavao ju je u *funkciji* svoje ljubavnice. Sve je bilo poprilično skandalozno. Bila je užasno usamljena u svojem ostakljenom i mramorom popločenom stanu u Carr Streetu, poput princeze u svojoj kuli. Taj je naftni magnat (njezino falšanje natjeralo ih je u smijeh) imao običaj doći i navaliti na nju, debeo i dlakav kao dabar, s *pišom* poput magarca. Rekla je: kad si mlad sve se čini dovoljno dobrim, ali ljubav je važnija od svega, nije li tako? Koliko godina imate, dečki? Doista? Toliko ste mladi? Pa, vrijeme je da naučite prvo pravilo ljubavi: nikad se nemojte skrivati! Ljubav mora dobiti svoju potvrdu na danjem svjetlu! – i tu je grandiozno izašla prepustivši im svoju garderobu i dajući im vremena da sami odluče.

"Kakav ludi doživljaj", rekao je Shane.

"Da", reče njegov novi prijatelj. "Prilično nevjerojatno." Mladićeva se ruka skljkala preko Shaneovih ramena. Njegova su usta bila poput vlažne crvene strelice koja ga je probola... Mda, izvrsno!

"Konzultant" je smjestio usne na njezin vrat. Odgovorila je sporazumnim pristankom svojeg

tijela... okrenula se prema njemu podigavši lice uvis. *ONA je ovdje i spremna je...* ali sad ON nije siguran. Upucavanje mu je loše sjelo urezavši mu strah tamo gdje je trebala biti ležernost. Jedino što ON može zamisliti jest trenutak nakon fizičkog rasterećenja u kojem duša (strpljiva duša) preispituje koliko je zadržala neovisnost od tijela. To je rat koji nikad ne prestaje – osnovne tjelesne potrebe uperene su protiv bizantinski divljih želja duše, svaka strana optužuje onu drugu za nedostatak dostojanstva. Ne. Ni jedno zavođenje ne bi trebalo pretrpjeti ovakvo odmjeravanje snaga.

ONA je osjetila popuštanje napetosti u njegovim mišićima i skljkala se na kauč.

Ova aktivnost naziva se “ulet” jer se žudnja jednog partnera susreće s žudnjom drugog partnera, ulijeće u nju. No, žudnje ovog para ukočile su se poput kamena i s visine zure u oboje... i najviše što oni mogu postići jest neka vrsta otužnog primirja.

“Treba bismo ovo ponoviti”, rekao je “konzultant”.

“Naravno”, rekla je učiteljica klavira. “Voljela bih to.”

Dugačka stanka. ON nije znao što s time učiniti. Na njegovim fensi-šmensi seminarima govore mu da *protrese* uspavane, ispriča šalu, ubaci komentar o vremenu, no začuo je žalostan, nesiguran zvuk njezina glasa što mu je pokvarilo misaonu usredotočenost.

“U svakom slučaju...”, rekao je.

“Svakako”, rekla je. “Naravno.”

Mladi par s vjenčanja, djeveruša i djever, oni nemaju ovakvih problema. Zasad. Na trenutak su bili slijepljeni jezicima i pišicama i kukovima i rukama... Plašt noći spuštao se obavijajući župni dvor, preoblikujući plavetnilo vode iz bazena u nešto nalik malenu plavom dragulju. Par se prikeljio po bočnom zidu zgrade. Stropoštali su se do kraja zida. Oteturali su do najbliže ravne plohe. Njezina haljina od šifona boje breskve oplela joj se oko bedara, njegovo unajmljeno sivo odijelo rasparalo se po sredini...

Tijelo, tijelo, tijelo. I omamljeni sudionici igre zavođenja koji plešu, vrte se po ovom klizavom podiju. Svi su oni ti koje treba počastiti pljeskom. Noći jesu duge. Duge poput samog života. A zavođenje koja se odigrava sad i ovdje sličí spasonosnom svjetlu fenjera koje obasjava put, polako postaje sve slabije i slabije i odvlači nas prema snu.

MOSKVA

Rekla mu je: "Ja sam potpuno gola."

Bile su to prve riječi koje je izgovorila – skotrljale su se iz njezinih usta predivno oblikovane, omekšane naglaskom koji je zvučao poput francuskog, no bio je iz istočnih krajeva, iz Moskve, tako da ono što je on čuo bilo je: *jasm posfe gggola*. Ton njezina glasa postupno se povisio postavivši naglasak na treću riječ, kao da je njezina golotinja dar namijenjen u potpunosti njemu, izložen bez primisli, bez ikakve svijesti o žestokim posljedicama kojima može rezultirati ovakva izjava.

Bili su povezani lošom piskavom telefonskom linijom. Njezin glas kao da je mogao biti odaslan prije pedesetak godina. Sklopio je oči i kad je to učinio utonuo je u novu formu golotinje, u golotinju neokaljanu groznom matematikom tjelesnih proporcija, vraćenu u formu klasične otmjenosti.

Ugledao je bijele grudi ispupčene iz bjeline njezina prsnog koša, njezinu visoko podignutu guzu, nježne rebraste brazde prsnog koša... Vidio ju je kako stoji na vršcima prstiju. Vidio je njezine široke crvene usne oblikovane poput kružića kako oblikuju riječi.

Shvaćao je da ono što je izrekla nije bilo rečeno s namjerom da koketira, to čak nije bila ni stidljiva provokacija. Bila je to tek sretna slučajnost. Telefon je zazvonio, a ona je požurivana nadom da je to on podigla slušalicu zaboravivši pokriti tijelo, zaboravivši da stoji u svom stanu u Moskvi bez ijedne krpice na sebi. Dakle, bio je to čin zaboravljivosti, a njezine su riječi upućene njemu bile očaravajuća gesta za pamćenje.

On je žudio za tim da u njoj postoji ta čudesna sposobnost (od koje mu nikad prije nije razotkrila ni nagovještaj) da bi se jednog dana mogla na njega naviknuti, biti toliko neposramljena svojom tjelesnošću da bi potpuno zaboravila, a zatim se ležerno prisjetila vlastite golotinje... te bi ovakvi sretni "obrati" mogli u ciklusima obilježavati dane koje bi provodili zajedno...

Čuvši njezine riječi osjetio se uzdignutim iznad straha, iznad požude i zakirutosti – kad bi bar bilo moguće stopiti se s trenutkom, držati ga postojanim poput savršeno izvedena tona... Možda je Moskva bila takvo savršeno mjesto, možda su takve stvari tamo bile moguće...

On nije nikad bio u Moskvi, samo ju je vidio na fotografijama – smrknete vrlo visoke statue,

široke ulice, otvoreni prostori na trgovima, a na horizontu crkveni tornjići vrlo neobična izgleda, poput šiljastih čokoladnih puslica.

Možda je Moskva bila zatrpana snijegom i možda je toplina njezina blijedog tijela (stajala je pokraj prozora) prouzročila magljenje stakla...

Ali čak i dok se ova slika oblikovala i druga je slika poprimala svoj oblik – *slika njega, vani ispod prozora, pogleda upiljena uvis...* i promatrana tu (iz ovog “povlaštenog položaja”) slika nje postajala je zamagljena, *zasjenjena*, ne zbog nekog trika s kondenzacijom, ili svjetlom, ili udaljenošću, već s njegovim upornim žudnjama.

Jedva je prošlo nekoliko trenutaka od njezine izjave, no sad je više uopće nije mogao vidjeti u mislima, ne u obliku u kojem je postojala prije tog. Osjetio je žestoki udarac žudnje koja se stvrdnula po njegovu tijelu. Mogao je pokušati doprijeti do nje, pokušati joj objasniti što se odigravalo u njegovim mislima, ali sam sebe nije shvaćao... Jedinstvena vizija ljubavi usavršila se u jedinstvenom obliku – u njoj. A opet, taj se oblik (definiran svojom jedinstvenom fizionomijom) gubio, rastvarao i ponovno se pojavljivao u obliku nečeg drugog – u obliku mitskog bića koje je proizvela njegova žudnja satkana od iluzije, *bića sa stidnim dlačicama koje su nalikovale na sjajnu slamu, s ustima koja su izgledala okrutno, s bradavicama tamno ljubičaste boje poput boje masnica...*

Godinama nakon tog događaja on je otišao u obilazak tvornice u Hersheyu u Pensilvaniji. Bilo je kasno, on je bio jedini posjetitelj, a voditeljica (mlada žena u odijelu strogog kroja) brzo ga je vodila kroz svaku prostoriju koje su nalikovale na pećine. Radnici u “kirurškim” zaštitnim uniformama jurili su tamo-amo. Metalni su strojevi šištali i lupali i grcali. Ugledao je jednog radnika kako je potopio i propustio kroz nevidljivu aparaturu tisuću čokoladnih oblutaka nalik na novčiće, zatim ih je izvukao toliko brzo i nasilno, kao da ih želi oblikovati poput puslica s šiljastim vrhom. Taj se proces ponavljao ponovno i ponovno, bila je to masovna proizvodnja šiljastih puslica (nečeg što mu se tad učinilo jedinstvenim i neponovljivim), a čin masovne produkcije u tom mu se trenutku činio kao nešto strahovito loše.

U početku je nije volio. Bio je siguran u to. Moguće da je nikad nije volio dulje od onog jednog jedinog trenutka koji se odigrao davno... ali sad dok je u šiljastim puslicama “promatrao” minijature reprodukcije tornjića na crkvi u Moskvi, dok ga je voditeljica ažurno požurivala prema ograđenom prostoru s besplatnim uzorcima čokolade požurujući ga da odabere (“jednu-samo jednu-sad je trenutak za to-gospodine-molim Vas”), i hladno je

procjenjivala njegov odsutnosmućeni izraz lica...

Sad dok je nespretno koračao prema ograđenom prostoru, te je poslušno uzeo primjerak čokoladice...

... dok je na hladnom parkiralištu jednostavno... postojao...

... dok je trgao omot s čokolade...

... dok je čokolada tonula u njegova usta ušavši kroz oblačić daha koji se pretvorio u paru, a čokolada se odmah počela pretvarati u tekuću masu...

... sad je spoznao da se nikad neće riješiti onog trenutka. Trenutak je bio *nerazgradiv*.

On je (bez sumnje) pretrpio "napad" ponovne realizacije jednog "savršenog trenutka" koji (iako se bio zagubio u pamćenju) nikad nije bio zaboravljen. Trenutak je živio u njemu i nastaviti će živjeti do kraja njegova života kako bi se mogao opetovano buditi...

I tako... ušao je u automobil, odvezao se na autoput s kojeg je sišao okrenuvši automobil u smjeru polja...

... zaustavio je automobil, izašao je van i skinuo je sa sebe svu svoju odjeću...

... i legao je u nagomilani snijeg...

... i čekao je *Moskvu*...

... čekao je hladne usne tog udaljenog grada da ga blago okrznu po koži.

VALENTINO

Situacija je bila ovakva: bili smo na toj zabavi. Holden se i dalje zalagao za svoju teoriju o hijerarhiji stupnjeva ljepote. "Ne možeš se izdići iznad svoje estetske zadanosti", rekao je. "Učini to i najeb'o si."

"To sam čuo i prije", rekoh. "Sve ja to znam."

"Vidiš, svi su muškarci i žene razdijeljeni po liniji boljeg i lošijeg estetskog izgleda. To je jednostavno tako. Tu je možda dvadeset, dvadeset dva posto ljudi na najvišem nivou. Na vrhu su ti filmske zvijezde i manekenke, okej? Tom Cruise i ona mršava kučka s kojom je oženjen, svi ti kreteni. Slijede zvijezde sapunica i televizijski voditelji. Zatim glumci u reklamama, onda "stvarni" zgodni ljudi koji nemaju veze s televizijom, spuštamo se naniže prema prosječnosti, prema nekoj formi ružnoće, i na dnu dna su stvarno otužni slučajevi s rascijepljenim nepcem i tako to."

"Aha." Promatrao sam Astrid Miller dok si je krčila put prema bačvici s cugom.

"Štos je u tome da svaka osoba intuitivno raspoznaje kojem stupnju pripada na ljestvici ljepote. To je prva stvar koju odmjeriš kad uđeš u prostoriju. Točno? To je kao: okej, izgledam bolje od njega, lošije od njega, totalno bolje od njega. Tako ljudi znaju s kim se trebaju 'upariti'. To je kao ona pjesma o Noi: *Životinje, one dolaze, dolaze uparene...*"

"Čekaj trenutak", rekao sam. "To je o vrstama. *Životinjskim* vrstama."

Holden se potapšao po sljepoočnici. "To je ono o čemu ti i govore, čovječe. Ta je pjesma o tome tko koga pojebe. To je ono što je poanta priče."

"Prepun si govana", rekoh.

"Ako sam pun govana kako objašnjavaš Kim Forrest i DeWitta Hendersona?" Bio je to Holdenov adut kojeg je razotkrio aristokratski lamatajući rukama.

Kim Forrest je bila najžešći komad u našoj srednjoj. Kroz šape su je propustili kapetani najboljih momčadi s druge godine faksa, ali nikad nije otišla skroz do kraja. Onda se taj frajer DeWitt Henderson premjestio iz druge škole u našu školu. Imao je spuštene kapke i bio je plavokos, totalno otmjen komad. Njih su dvoje cijele godine obigravali jedno oko

drugoga i varijanta priče koju smo mi čuli, priča koja se toliko ponavljala da je unutar našeg jadnog društvenog sloja postala neka vrsta evanđelja za masturbaciju jest: kad su se napokon pohrvali vani iza starog silosa na farmi Kim je svršila ne jednom, ne dvaput, nego četiri puta i bila je toliko omađijana DeWittovom seksualnom skuliranošću da je ležeći u njegovu naručju nakon tog događaja ridala od zahvalnosti.

“Misliš li da se tako nešto dogodi ikome osim Hendersonu?” upitao je Holden. “Nema šanse. Kim Forrest se čuvala za frajera koji je bio njezin ‘par’ na ljestvici ljepote, ali vidiš, svo vrijeme dok čeka ona se sve više i više *usaftava*. Ona je poput boce *Don Perignona* koju su mjesecima protresali, u redu? Pa kad je napokon otčepljena – *buuuuum!*”

“Što je s drugim kulturama?” rekoh. “Reći ćeš mi da bušman iz Kalaharija žudi za Kim Forrest?”

“Nisam to rekao. Ti bi vjerojatno volio da jesam jer bi ti vjerojatno volio opaliti jednu od tih prašnjavih kalaharijskih pičkica. Ali ja to ne tvrdim. Hijerarhijska ljestvica ljepote jeste, prijatelju moj, kulturološki determinirana, ali ne postoji kultura koja je izuzeta od pravila. Čitav svijet, sve do jebenog Nashua Pointa u Iowi funkcionira po sustavu ljestvica ljepote.”

To mi je bilo prilično poznato. Na kraju krajeva, moja je majka jednom bila najljepša žena u Nashui. Ta je ljepota bila ono na temelju čega su je ljudi pošteđivali kad joj se prije pet godina um počeo... *zamućivati*. Uvijek je bila ekscentrična, šetala je po središnjem prolazu trgovine sa živežnim namirnicama u kupaćem mantilu, mumljala je melodije u javnosti. Kad je počela paliti malene vatrice u dvorištu pred kućom i kad se pofajtala s telefonskim operaterom *tada* je moj otac potražio profesionalnu pomoć. Bio je zgađen njezinim raspomamljenim ludilom, a opet, ostali stanovnici Nashue bili su nježni, odnosili su se prema njoj kao prema princezi koja odluta od svog prijestolja i legne na tlo kako bi spavala okružena kravama. Moj djed i baka koji su se skrasili u Nashui kad je to bilo tek ograđeno kukuružište odbijali su priznati da im kćer ima medicinski problem. Bili su zapanjeni kad je moj otac otišao.

“Pokušavam te sad tu nečemu podučiti”, rekao je Holden. “Pogledaj samo trenutni primjer. Pogledaj svoju frendicu Astrid.”

Astrid je bila prva djevojka koju sam poljubio na paučinom premreženom asfaltnom podestu osnovne škole Palmer.

“Astrid se upravo uvaljuje u nevolju”, rekao je Holden. “Čak i sad dok razgovaramo o tome.”

“Kako to?”

“Ona obigrava oko Scotta Milikana, je li tako?”

“Tko to kaže?”

“Svi to znaju. Sranje, pogledaj joj sisurine.”

Astrid je nosila crvenu baršunastu majicu oko tri broja premalu.

“Pa?”

“Pa je nagrabusila. Milikan je van njezinog dometa. On je na ljestvici ljepote barem tri, četiri stupnja više.”

Bila je to istina. Astrid s njezinom punašnom tjelesnom građom i predgrizom nije bila na Milikanovoj razini. On je imao četvrtastu čeljust ispunjenu četvrtastim zubima i raskuštranu plavu kosu. A i igrao je ragbi. Startao je prije mene kao napadač. “Tko kaže da ga Ast ne može dobiti? Noćas izgleda dobro.”

“Ne kažem da ga ne može dobiti, to nije ono što tvrdim. Ono što tvrdim jest da ga neće moći zadržati.”

Astrid je pijuckala pivo i smijala se. Milikan je bio nekoliko koraka dalje, ispumpavao je pivo iz bačvice, smiješio se – on je bio muškarac-koji-je-ima-izbora”.

“Svi znaju da Ast obigrava oko njega i on to također zna. Nemoj sumnjati u to. On je ubacio u sebe nekoliko pivica i odmjeravao ju je uglavnom oko cicurina. Naravno, Milikan kaže, *kvragu, zašto ne?* Problem je taj što on nije zagrijan za nju na duge pruge. Pivo može zamagliti sliku, ali je ne može preformirati.”

“A što je s osobnošću?” rekoh. “I osobnost donekle ima utjecaja.”

“Ne može se usporediti s izgledom. Jedina stvar koja može nadmašiti izgled jest moć novca. Zaboga, Tommy, što misliš tko u ovoj zemlji ševi? Jesi li ti, prijatelju moj, sudionik velike “operacije jebavanja”? Ne, ti isprobavaš različite varijante na “meniju poplavljenih jaja”. Znaš li tko ševi? Rokeri. Političari. Sportaši. Zašto? Zbog čega ti muškarci ševe? Zbog čega ti često vrlo ružni muškarci ševe? Zbog toga što imaju minimalno dva od tri čarobna aduta potrebna za ševu. Dennis Rodman? Misliš li da bi ga itko htio poševiti da nije Dennis Rodman? Bono? Bono je gabor. Tko je ševio Bona prije nego je postao ‘Bono’. Nitko, eto tko.

Možda ružne ženske.”

Astrid je otišla od bačve s pivom. Bila je negdje, pudrajući... nešto. Milikan je razgovarao s drugom curom.

“I moram ti reći, prijatelju moj, da tu govorimo o dobrom seksu. Nemoj se zavaravati razmišljanjima o tome da prva liga ševaca ove zemlje upražnjava ispodprosječan seks. A ne, ne. Oni upražnjavaju seks kvalitetan k'o u pornićima, multiorgazmični seks. Oni su pojebali toliko žena, a žene su oduševljene da ih jebu, totalno ovlažene idejom da su naskočile 'prvu ligu', tako da ti frajeri dobivaju... *pjevušenje*. Te ženske kad puše tim frajerima, one *pjevuše*. K'o sedam patuljaka. Pjevuše dok šljakaju.”

“Patuljci su zviždali.”

Holden i ja smo bili frendovi oduvijek, iako će se to ubrzo promijeniti jer sam se ja selio na istok zbog odlaska na faks, dok je Holden (koji je vjerojatno bio dvostruko pametniji od mene) pohađao ljetnu dopunsku nastavu. Nadao se da će završiti sa školovanjem na vrijeme da se eventualno upiše na Foothil, drugorazredno lokalno sveučilište.

Milikan je napokon ispustio iz šapa bačvu, a ja sam krenuo natankati još pive. Osjetio sam da me gurnuo nečiji kuk.

“Bok”, rekao sam.

Astrid mi je razotkrila svoj ljupki predgriz. “Bokić i tebi.”

“Izgledaš super.”

“O, Tommy. Kako simpa!” Podarila mi je razdragani zagrljajčić. Bilo je vidljivo da je ulokana.

“I kako je genijalac?”

“Ma znaš. Pun govana k'o i uvijek.” Astrid se nasmiješila i na jednom od prednjih zubića mogao sam vidjeti mrlju od ruža. Bacila je pogled preko mog ramena. Milikan je bio iza mene, razgovarao je s tom sitnom plavušom, studenticom druge godine. Astrid me ponovno zagrlila, pa je oteturala prema Milikanu.

“To je izgledalo prilično prisno.” Holden me pomirisao. “Jel' te nasaftala s parfemom?”

“Cugaj ti svoje pivo.”

Stajali smo tamo promatrajući Astrid i Milikana i plavušu. Astrid je odrađivala većinu razgovora, cice su joj bile u stavu na izvol'te, njihale su se k'o mljekarija.

"Izgleda napaljivo", reko.

"Ne dovoljno napaljivo", rekao je Holden. "Milikan će na kraju doma otfurati plavušu."

"Jebi se", reko.

Astrid je otišla sa zabave s Milikanom u njegovu jebenom *jeepu cherokeeu*. Proteturala je kroz vrata urokana, ali s izrazom pobjednice.

"Bio si u krivu", rekao sam dok sam se pentrao u Holdenov automobil.

Holden je odmahnuo glavom i nacerio se na način koji je trebao ukazati na to da sam promašio poantu. "Bio je to rat... *iscrpljivanjem*. To je sve. Ast je jednostavno na vidjelo iznijela adute rekavši: *evo frajeru što dobijaš. Bez igrice. Bez pričica. Seks za jednu noć*. Plavuša si priprema teren za budućnost. Pametna cura."

"Začepi."

"Situacija će se smiriti sama po sebi", rekao je Holden.

"Što ako se Milikanu sviđa Ast, ha? Što ako je zagrijan za nju? Jesi li ikad pomislio na to?"

"To se neće dogoditi."

"Zašto ne?"

"Različiti stupnjevi na ljestvici ljepote, pametnjakoviću."

"To je bolesno", rekao sam. "Ti si jedno bolesno, sjebano kopile."

"Oko čega si se ti to toliko uzrujao?"

"Nisam se uzrujao."

Holden se prošlebao pokraj znaka "stop". "Nije to k'o da sam ja izmislio pravila, u redu? Ljestvica stupnjeva ljepote je nešto što je jednostavno činjenica. Poput fotosinteze. Da ovisi o meni ljestvica uopće ne bi postojala. Sranje. Da ovisi o meni cure bi se palile na nas 'klošare s osobnošću', okej? Ali ne ovisi o meni."

“Samo vozi.”

Bio sam ulokan od otprilike tri pive i nije mi se svidjela ideja preživakavanja reprize prijašnjih događaja – plavuša je (u svoj svojoj neuhvatljivoj ljepoti) oblijetala oko Milikana, Astrid ga je “pričepaljivala”, sise bi joj se očesale o njegovu ruku svakih nekoliko trenutaka. Cure se nikad nisu tako ponašale u mojoj blizini.

“Gle, ono...” reče Holden. “Ako ti je to ikakva utjeha ja mislim da je Astrid unutar ‘raspona tvog dometa’.”

“Što bi to trebalo značiti?”

“To znači ono što to znači. Ti si na ljestvici nekoliko stupnjeva niže, ali ona je u rasponu tvog dometa. Sviđa joj se što ćeš opičiti na istok zbog školovanja. Smatra da je to ‘pokazatelj karaktera’, nećeš se jednostavno zalijepiti za ovo mjesto i pohađati sveučilište. Rekla mi je to.”

To mi je godilo. Osobno sam se užasavao škole. Koliko god da sam mrzio Nashuu užasavala me ideja privikavanja na novi grad. Zatim sam se sjetio Milikana, mišića koji su se nazirali ispod njegove nogometne opreme, njegovih zubi lažljivog šupčine... “Baš mi je njezino mišljenje noćas puno koristilo.”

“Pričekaj, rekao je Holden. “Sad je srpanj, još ima dosta do kolovoza.”

“Rujna. Odlazim drugog rujna.”

“Dobro.”

Lutali smo niz Almo vozeći kroz treperava crvena svjetla. Iza šetnice je bilo kukuružište, sav taj jebeni kukuruz iz dana u dan postajao je sve žući. Razmišljao sam o svojoj majci pitajući se u kakvom će stanju biti kad stignem kući.

“A što je s tobom?” rekoh. “Jenn noćas ‘dobro izgledaše’, zar ne?” Holden je mjesecima nemoćno obigravao oko Jenn Wilkes.

“Ne. Pritajiti ću se na određeno vrijeme.”

“Što bi to trebalo značiti?”

Holden je počeo lupkati po volanu i promeškoltio se na sicu. “To znači ono što to znači,

Kimosake moj. Hej, jesam li ti ikad ispričao o Valentinu?"

"Kome?"

"Rudolphu Valentinu. Zvijezdi nijemih filmova."

Slegnuo sam ramenima.

"Vidio si ga na slikama, jeli tako?"

"Mislim da nisam."

"Naravno da jesi." Holden je imao običaj da mi nikad nije baš u potpunosti dopuštao da nešto ne znam.

"Onda mi reci. Ispričaj mi o Randolphu jebenom Valentinu."

"Rudolphu", reče Holden. Bilo ga je nemoguće naživcirati. "U redu, bio je to tip koji je bio tolika šaka jada da tijekom većine svojeg života nije mogao ni kešnuti da poševi. Bio je Talijan, u redu? Taman i crnomanjast tip poput tebe. Odrastao je u tom gradiću dolje na Siciliji, a kad je imao petnaest godina, ili tako nešto, majka ga je utrerala na brod za Ameriku. Nije znao ni riječi engleskog jezika, okej? A i živio je u vremenu u kojem nije postojala nikakva tolerancija prema imigrantima. I tako je došao u Ameriku i vucarao se uokolo šljakajući kao kopač kanala u Los Angelesu. Kopač kanala za isusaboga! On i njegovi frendovi Talijani. Samo je mlatio lopatom preznojavajući se cijeli dan na suncu i jedući sendviče od luka."

"Sendviče od luka?" rekoh.

"Nije si mogao priuštiti meso", rekao je Holden. "Tada davno, meso je bilo jako skupo. U svakom slučaju, jednog ga je dana spazio taj ugledni i moćni režiser. Ekipa je odrađivala posao vani u blizini režiserove kuće. Kopanje kanala. Valentino je sveudilj mlatio lopatom. Majica mu je sva bila zaznojena i zamrljana i nije se bio obrijao, ono, tipa, mjesec dana, a saugao je sićušnu tursku cigaretu. Ali taj režiser, on je nešto ugledao, nekakvu vrstu 'osobitog znamenja'. Rekao je svojem šoferu da tamo zaustavi automobil i pozvao je Valentina: *mladiću! madiću!* Svi drugi frajeri, drugi Talijani zviždali su i vikali: *k'o je taj stari pederčina?* Ali tri dana poslije Valentino je dobio posao kao glavni glumac u svojem prvom filmu. ON će postati jedinstven, nenadjebivi seks simbol cijelog stoljeća, predstavljati će zlatni standard *numero uno* na ljestvici stupnjeva muške ljepote."

“A tvoja poanta jest?”

“Da treba pričekati, *Kimosake* moj. Nikad ne znaš što te čeka sutra.”

“Vrlo dirljivo”, rekao sam. “Hvala.” Bilo je neobično za Holdena da ispriča ovakvu priču, prepunu tih “optimističnih želja ružnog pačeta”... priče kakve je uvijek forsirala moja majka.

“Hej, dopusti mi da te zamolim za uslugu”, tiho je rekao Holden. “Mogu li prespavati kod tebe?”

“Naravno.”

Holden je imao problema se svojim očuhom. Mojoj mami nije smetalo njegovo prisustvo. Sviđao joj se Holden. Rekla je da ima karaktera.

Tog sam ljeta radio šest dana tjedno u *Hungry Penguinu*. Okruglom sladoledarskom grabilicom grabio sam sladoled. Holden je radio u građevini sa svojim očuhom, a to nije bila ugodna situacija. On nije volio da Holden izusti i jednu jedinu riječ, a što je bilo kao da psiću naredite da ne maše repom. Holden to nikad ne bi priznao, no stari ga je na neki način sustavno maltretirao.

Tog smo ljeta otišli na sve šugave tulumе – na onaj kod Robbia Grovea, Carrie Madsen i Trenta Carmichaela, te čak na jedan tulum gore na Porter Hillsu (Porter Hills nisu doista brežuljci, već samo uzvisina na kojoj su živjeli bogati klinci). Holden je nekad živio “tamo gore”. Njegov biološki otac bio je liječnik.

Tulumi su uvijek imali istu shemu – bačva u dvorištu, ljudi koji su uokolo bauljali, možda nekoliko pijanih cura koje su plesale. Jednostavno, bio je to naš životni stil koji je našim životima davao smjernice (bez obzira koliko “smjernice” bile nejasne), a životni stil držao nas je zarobljenima unutar društvene grupe srednjoškolaca u kojoj smo se osjećali sigurnima i slobodnima ograditi se od života koji ćemo ostaviti iza sebe. Osim toga, ti su tulumi bili na glasu kao jedini način da se u našem gradu pojebeš (bez obzira na to koliko je ta mogućnost bila u slučaju Holdena i mene minimalna).

Moja majka nije rekla ništa o mojem skorom odlasku, iako je njezino ponašanje postalo progresivno sumanuto. Često kad bih se vratio kući zatekao bih je kako nožem za odreske guli tapete sa zida, ili si bojama iz mogeg starog kompleta vodenih bojica iscrtava šare po rukama. Njezin upiljeni pogled bio je staklast, a obroci koje je pripremala bili su zbrčkani i suludi – pire s čokoladnim preljevom, žele s parmezanom.

Ona i Holden slagali su se fantastično. Mogao sam ih čuti kako se cerekaju nad igrom *Scrabbla*, ili se izdiru na kasnonoćne filmove na Kanalu 39. Oboje su vodili dijaloge s televizorom. Ako bih se s tulumu vratio sâm moja bi majka neizbježno podigla pogled i sa stanovitom grimasom lijenosti uzrokovanom lijekovima rekla: "Gdje je Holden?"

Posljednji tulum u srpnju organizirala je moja susjeda Liz Wheaton. Te sam noći radio dokasna i morao sam odjuriti doma kako bih uhvatio posljednje trenutke tulumu. Skrenuo sam u svoju ulicu i ugledao... *nekog* kako hoda, djevojku u minici i sandalama s debelim đonom. Prepoznao sam te noge (koje su bile punašne i bijele). Prizor mojeg stajlinga baš i nije izgledao dobro, vozio sam prastari bicikl iz tinejdžerskih dana, nosio sam majicu s likom malenog pingvina koji je držao pladanj sa sladoledom, no bio sam oduševljen zbog prilike da nasamo popričam s Astrid. Biciklom sam napravio krug oko nje i pozvao sam je.

"Tko je to?" Trznula je rukom prinijevši dlan vratu.

"Ja sam."

"Bože, Tommy, uplašio si me."

"Sorry. Žao mi je. Baš sam krenuo na tulum kako bih te vidio."

"Pa, evo me."

Nisam joj baš u potpunosti uspio razaznati lice skriveno sjenama koje su bacala stabla duda.

"Kakav je bio tulum?"

"Uvijek ista stara stvar."

Malo sam se nasmijao jer je riječ "stvar" bila riječ koju smo Holden i ja odabrali za naziv naših međunožnih zona. Na primjer: nikad nećeš udomiti tu "stvar". Ili, nemoj dotegnuti tu "stvar" ovamo osim ako ju ne misliš upotrijebiti, gospodine Veliki Pijetlu... Bili smo krelci. Tako su u našem gradiću govorili krelci.

Astrid je iskoračila iz sjene. Koža oko očiju bila joj je natečena. "Sretan si što ćeš zbrisati", rekla je. "Zapaliti nekud gdje je život... stvaran."

"Što se dogodilo? Je li to zbog nečeg na tulumu?"

Udahnula je, uspravila se i povukla raspušteni pramen kose iza uha. "Ništa što nisam mogla predvidjeti još mjesecima prije. Otprati me do doma, okej, Tommy?"

Ne znam mogu li iskazati stupanj oduševljenja kojim sam prigrlio ovaj poziv – tijelo mi je podrhtavalo u raznoraznim sitnim trzajima. Bio je dobar osjećaj biti stavljen u poziciju osobe od povjerenja, biti “u funkciji” pružanja podrške. Želio sam da ta funkcija bude dodatni bonus u razlozima zbog kojih sam gajio interes za Astrid, ali naravno, uvijek sam se nadao da će se to pretvoriti u nešto više. Svaki frajer koji vam tvrdi da to nije tako, sere govna.

“Naravno”, rekao sam. “Mda.”

“Ja nisam kretenuša”, rekla je Astrid. “Znala sam da je Milikan ‘rudar’.”

Bila je to riječ kojom smo nazivali frajere koji su se puno ševili okolo, dok smo gradske cure koje su to radile zvali “crne rupe”.

“Kužila sam da bi to mogao biti seks za jednu noć. Ali me nije morao vući za nos. Nije mi trebao govoriti kako je *sretan što je sa mnom*, i nije li to *bilo posebno*, i da je *iščekivao mjesecima...*”

“On je to rekao?”

“Da, on je izrekao puno sranja. Pravi ‘rudar’. Pravi ‘rudar-umjetnik’.” Astrid se tužno nasmiješila. “I znaš, uvijek čekaš telefonski poziv. Mislim ono, bilo nam je fenomenalno. To je ono najgore.”

Fenomenalno. Razmišljao sam o tim riječima, o onome na što su upućivale u obliku slika udova i poza i znoja... Bolno sam žudio za tim da budem glavni lik u ovakvoj izjavi.

“Znala sam da možda neće nazvati, okej? Ali nije mu trebalo da se pojavi s gospođicom Vrckave Sisice. Mislim, znao je da će tu biti svi moji frendovi.”

“Pojavio se s njom i... sve to?”

“Izvodili su kerefeke cijelo vrijeme. Bože, mrzim tu malu kučku.” Astrid je izgledala začuđenom da je to ustvari izgovorila. Istog trena ton njezina glasa se smekšao. “Nije njezina krivica. Ma kakogod. Scottu se ne sviđam jer nisam sićušna cura sportskog izgleda.”

“A što je s odbojkom?”

“Odbojka ti ne oblikuje tijelo tako da izgledaš sportski.”

Bila je u pravu. Sportski izgled bio je na neki način varijacija na model ljestvice ljepote.

Postojali su ljudi koji su imali tijelo koje je izgledalo kao da se bave sportom i ljudi koji nisu tako izgledali, a često je bilo potpuno nevažno (osobito kad su cure bile u pitanju) bave li se stvarno sportom ili ne. Na primjer, navijačice koje ne bi ni mrtve dopustile da budu uhvaćene kako igraju *softball* bile su sve atletski građene. Atletski građeno tijelo bilo je stvar ugleda i nije postojala nekakva "srednja varijanta građe", ne u srednjoj školi, ne u gradu poput Nashue. Ja nisam imao atletski građeno tijelo iako sam igrao ragbi i badminton. Izgledao sam poput letve s rukama (kako je to sročio Holdenov biološki otac poslije jednog od mojih davnih sistematskih pregleda).

"Znala sam da je 'rudar'..." mrmljala je Astrid. "Ali voljela bih da sam ponovno zabrijala s njim." Odmahnula je glavom. "Hej, možda bi se ti trebao vratiti i vidjeti kako stoje stvari s 'filozofom'."

"Zašto?"

"Prilično se oblokavao."

"Ma može se on brinuti sam za sebe", rekoh.

Bili smo u blizini njezine kuće. Osjećao sam monotono tupu želju da je dodirnem, da je dodirujem ispod ove žmirkave ulične svjetiljke i blijedog mjeseca. Znao sam da su okolnosti za to potpuno pogrešne, da joj je srce slomljeno zbog tog kretena i da će bilo kakva naklonost upućena meni biti slučajna, sazdana od kompromisa, biti ću zamjena za nekog drugog. I nisam mario za to. Osjećao sam da sam zaslužio Astrid. Naporno sam učio u školi i radio tijekom ljetnih praznika. Itekako sam se trudio slušati ljude i pomagati im, a imao sam majku s kojom je bilo teško živjeti, koja je bila luda i to je ludilo nosilo sa sobom neku vrstu težine protiv koje sam se morao boriti čitavo vrijeme kako bih uvjerio sve, uključujući i sebe, da sam samo normalan dečko, možda malkice smotan, ali normalan.

"Frajer je debil", rekao sam. "Milikan. Ne vidi što je dobro niti kad mu je dobra stvar pred nosom. Stvarno. Radi veliku pogrešku."

"Baš si drag", rekla je.

"Zbilja, on se ponaša kao da je uhvatio boga za bradu. Trebala bi čuti što sve priča." Bila je to pogreška. Njezin se pogled izoštrio.

"Što to on priča?"

“O, znaš. Totalno uobičajena govna.”

“Priča li o curama koje je ‘obradio’?”

“Ne”, brzo sam odvratio. “Ništa takvog. Priča o curama drugih frajera, kako je određena cura izgledala na tulumu... takva sranja.”

Astrid je izgledala kao da joj je laknulo, a zatim je udahnula... i tijekom uzdaha činila se jednostavno... izmorenom od zabrinutosti za cijelu situaciju. Ona je bila krupna vesela cura i dio tog veselja očito je bio obrana, prezentirana kao način da zadrži loše osjećaje u pozadini.

“Hej...”, rekla je. “Kad ćeš *zapaliti*?”

“Početkom rujna.”

“Nervozan?”

“Mislim da. Bit će dobro otići iz Nashue.”

Bili smo točno ispred njezine kuće, kuće kraj koje sam svaki dan prolazio na putu iz škole. Bila je zelenkasta, građena u kolonijalnom stilu na dva kata. Nekoliko sam puta bio unutra na tulumima. Otac joj je bio zubar, a majka je bila velika faca u školskom odboru i pekla je nevjerojatno dobre kolačiće. Kad sam bio klinac zamišljao sam kako bi bilo lijepo kad bi mi Astrid bila cura jer bih mogao papati te kolačiće kadgod bih poželio. Moja mama nije pekla kolače.

“Ljubomorna sam”, rekla je Astrid uzdahnuvši. “Voljela bih otići iz čitavog ovog okruga.”

“Na sveučilištu će biti super”, rekao sam. “Mislim, bit će tu gomila ljudi koje poznaješ.”

“U tome i jeste problem”, rekla je. “Svugdje gdje idem u ovom okrugu već poznajem svakog.”

“Jednostavno razmišljaj o tome kao o mogućnosti”, rekao sam. “Ako želiš možeš se družiti s njima, no bit će i puno novih ljudi.”

“Tako je”, objavila je. “Najbolji način da budeš odrasla osoba jest da odrasteš.”

Nadao sam se pozivu da uđem unutra ili barem da sjednemo na trijem. Mogla se zaželjati društva i mogli smo čavrljati na način na koji to čine odrasli – *razgovarati tijekom noći*,

možda cugati vino i grickati sir... Otmjenu klopnu. A onda, kad bi za to došlo vrijeme jedno od nas dvoje izreklo bi vrlo sofisticiranu primjedbu o tome "kako se treba pripremiti za odlazak u krevet" i mi bismo obavili pripreme kao da se ništa osobitog neće dogoditi, to se samo dvoje odraslih ljudi priprema za upuštanje u sporazumni seksualni odnos...

"Slušaj Tommy, hvala ti što si me otpratio do doma. Ti si super. Zbilja. Trebao bi otići i vidjeti što je s 'filozofom'." Astrid mi je udijelila brzinski zagrljaj, a ja sam se zagledao u njezino okruglo lice tražeći nešto, bilo što što bi prelazilo granice prijateljstva. Ruž joj se na rubovima usana pretvorio u grudice.

Brzinski zagrljaj bio je najgori, najsmrtonosniji znak prijateljstva – izražavao je kako strahovito malo može značiti tjelesni dodir. Čak je i ravnodušnost bila bolja od brzinskih zagrljaja. Holden je prakticirao ravnodušnost jer je taj čin, ako ništa drugo, izražavao nekakvu vrstu napetosti.

Bio sam siguran da Valentino nikad nije dobio brzinski zagrljaj.

Do trenutka kad sam stigao od tulumu više nije puno ostalo. Nekoliko parova teturalo je na neku staru pjesmu Lionela Richia. Organizatorica Liz Wheaton iz nekog je razloga plakala, a njezini su se frendovi nagurali oko nje. U bačvi je ostala samo pjena. Sitna plavuša s prćastim nosićem koja je jednom na školskom plesu poljubila Holdena (i nikad to *njemu* nije oprostila!) podigla je pogled kad sam otvorio ulazna vrata.

"Nije li to jebeni šaljivdija?", rekla je.

Stajao sam tamo, na tom travnjaku i zurio u pijane parove i nekolicinu frajera koji su grickali krumpiriće i osjetio sam snažnu potrebu da od svega toga budem... *oslobođen*. Bilo je to kao što je Astrid rekla: svugdje kud bih pošao poznavao sam svakog... i oni su poznavali mene. Bio sam dobar, mršavi mladić koji je u zamrljanoj bijeloj majici žlicom grabio sladoled i kojeg je trener uključivao u nogometnu utakmicu na kraju, kad se više ništa nije moglo promijeniti.

Bio sam sretan kad sam ugledao Holdenov automobil ispred moje kuće. Barem mi je mogao ispričati što se dogodilo na tulumu. Odložio sam bicikl i ušuljao sam se kroz vrata garaže. Nisam volio pretjerano bučiti jer mama je imala lagani san. Sve ju je moglo probuditi.

Kliknuo sam svjetlo u svojoj sobi, ali Holden nije bio tamo. Zatim sam začuo kako se niže u hodniku zatvaraju vrata. U hodniku sam se direktno zaletio u njega.

“Hej, frajeru”, rekao je. Košulja mu je bila otkopčana i bazdila je na pivo.

“Što se događa?” upitao sam.

“Ništa”, rekao je Holden. “Odlučio sam *zanoćiti* ovdje, to je sve. Previše sam utankan da bih se odvezao doma.”

“Tko te pustio unutra?”

“Tvoja mama.”

Nije mi se sviđao način na koji je Holden stalno naginjao lice odmičući ga.

“Jesi li bio unutra?” Pokazao sam na maminu sobu.

“Sranje, čovječe. Daj mi da se popišam.” Holden je pogrljen ušao u kupaoonicu. Ispružio sam ruku prema kvaki, ali Holden ju je držao pritisnutom.

“Biti ću vani za sekundicu”, rekao je. “Samo pričekaj.”

Pokucao sam na vrata mamine sobe, ali odgovora nije bilo. Holden je bio u procesu onog što je zvučalo kao najduže pišanje na planetu. Napokon se pojavio na vratima. Ruke je podignuo u zrak kao da ga je svjetlo moje stolne lampe ne neki način probadalo. Tada sam vidio da mu je jedno oko potpuno crveno i natečeno. I usnica mu je bila otečena.

“Jebem mu, čovječe, što se dogodilo?”

Holden si je dotaknuo usnicu. “Jel’ te ikad netko mlatnuo? Čovječe, mlaćenje je zajebano.”

“Tko te udario?”

“O, sranje. Glava me fakat boli. Hoću ići spavati... daj mi da odem ćoriti...” Zakoračivši, tijelom se nagnuo u moju sobu. Zabio se o zid i klizio je prema podu dok nije sjeo i spustio glavu među koljena.

“ON te opalio, je li tako?”

Holden je ostao na podu i malkice je odmahnuo rukom. Mogao sam vidjeti da su mu zglobovi na prstima puni podljeva i ponadao sam se da je to značilo da je i on *ispucao* nekoliko svojih *šljagi*.

“Mda”, tiho je rekao Holden.

“Zašto te udario?”

Holdenovo glava (obraštena svom tom kuštravom kosicom) nakratko se brzo trzala... a zatim je trzanje prestalo.

“Bio sam zdrkan...” rekao je. “Ma kakogod. Odgovarao sam na njegove izjave, rekao sam mu što stvarno mislim... Isuse kako jako udara.”

“Jesi li zvao muriju? Murjaci bi ga mogli uhititi zbog mlaćenja maloljetnika.”

“Ne. Bez murije.”

“Dakle, zato si se vratio natrag ovdje? Razgovarao si s mojom mamom?”

“Da”, rekao je Holden. Glava mu se opet počela trzati. Mogao sam čuti kako mu mokošmrkljavi zrak nahroptava kroz nos. Iz dubine hodnika začuo sam mamu koja je počela cviliti.

Postoje trenuci u kojima život od tebe zahtijeva da se uzdigneš na viši nivo na stanovito... duhovno produbljeno razumijevanje koje se inače doživljava kao nelogično i nerazumno. Razumijevanje je ono što razdvaja prijateljstvo od poznanstva, istinsku ljubaznost od pristojne obazrivosti, i možda, osjećaj istinske milosti od naučene dobrote. Kroz zajednički zvuk koji su stvarali njih dvoje, Holden i moja majka koji su ridali i ridali u kućici u kojoj sam odrastao, u našem usranom gradiću, u ovoj prevrućoj srpanjskoj noći... i kroz činjenicu da su šmrklji curili iz Holdenova nosa po njegovoj krvlju zamrljanoj košulji... *spoznao* sam koliko je Holden bio očajan.

Imati život bez budućnosti, biti neprijatelj u vlastitu domu, nemati mogućnost izraziti svoje misli ili osjećaje osim u vidu tužnih, prenapuhanih, isforsiranih teorija, žudjeti za tim da zamijeniš svoju majku mojom majkom, imati u trenucima slabosti potrebu da nekoga dodirneš i da te netko dodirne... i sav taj bijes, svi ti osjećaji mogli su ga potaknuti da poželi učiniti nešto što je svetogrdno i prepuno izdaje... sve sam to razumio, čak sam mu želio oprostiti, ali znao sam i to da trebam otići iz kuće, imao sam potrebu zbrisati od njih dvoje kako bih razbistrio misli.

“Ti si u prilično lošem stanju”, rekao sam. “Zašto noćas ti ne bi spavao na krevetu?”

“Hej, Tommy...” rekao je. “Ti si najbolji, frajeru. Moram ti nešto reći, okej?”

“Ništa mi ne moraš reći.”

“Ne, čovječe, daj mi da ti kažem. Hej, čovječe...”

“Idem po ventilator. Idi spavati.”

“Ne, čovječe, poslušaj ovo, čovječe. Ti si moj najbolji frend i moraš poslušati!” Holden je hiperventilirao. Nisam znao što učiniti. Stajao sam na vratima, prsni koš mi se grčevito nadimao i spuštao. Holden je pokušao ustati. Želio se sa mnom suočiti licem u lice, ali noge su mu popustile i tresnuo je na tepih. Ležao je tamo pokrivši čelo dlanovima.

“Sve one stvari o Valentinu, ta priča je sranje. Izmislio sam je, u redu? Valentino je rođen lijep. Bio je jebeno predivna mala bebica.” Holden je na trenutak pogledao uvis. Oči su mu bile vlažne, a masnice su počele tamniti. “Gle, tvoja mama i ja... samo smo razgovarali.”

“Naravno”, rekoh. “Idi spavati.”

Potiho sam izašao van dopustivši stopalima da me ponesu kroz susjedstvo koje sam poznavao toliko dobro da su čak i napukline u nogostupu izgledale poput podsjetnika na prošlost koju nisam želio, koju ću ionako morati prepisati i retuširati. Uхватила me ideja da bih želio vidjeti svoju staru osnovnu školu. Tu i tamo bih kasno noću otišao tamo (ustvari, to sam ionako činio u danima nakon što je moj tata otišao). Volio sam kako se sve činilo malenim, malenim i spokojnim – predmeti na igralištu i murali na zidovima, čak i vrata učionica.

Na Astinoj su kući svjetla bila ugašena, no ja sam obišao oko zida, došao do prozora za koji sam bio prilično siguran da je njezin i pokucao sam. Pokušavao sam zamisliti kakva je unutrašnjost njezine sobe, kako miriši, gdje je krevet i kakve su plahte na dodir... vidio sam da se upalilo svjetlo i nakon oko minute jedna je ruka razmaknula zavjese. Na trenutak sam pomislio da sam zajeb'o jer je lice koje je “prolebdjelo” iza prozora izgledalo nekako uleknuto i zgužvano. Zatim sam ugledao majicu odbojkaške reprezentacije i shvatio da je to ipak Astrid, samo je bila umorna. Kad me ugledala lagano je slegnula ramenima. Podignula je zaporak i otvorila prozor.

“Tommy. Što to radiš?”

“Bok”, rekoh. “Zaputio sam se do osnovne škole Palmer, znaš ono, na igralište da usidrim

guzicu, tamo je tiho i mirno, pa sam pomislio da, znaš ono, bi mi se možda mogla pridružiti.”

Svjetiljka iza nje isijavala je svjetlost kroz njezinu majicu. Mogao sam vidjeti obrise njezinog prsnog koša i obje cice kako su joj bubrile iznad rebara i mora da sam buljio (pretpostavljam), jer je otišla, obukla ogrtač, vratila se i sjela na rub prozora.

“Kasno je Tommy.” Zijevnula je. “Spavala sam.”

“Da, žao mi je.”

Ponovno je zijevnula. Bojao sam se da će me zamoliti da odem.

“Ideš do škole?” upitala je. “Zašto ideš tamo?” Sad je pažljivije zaškiljala u mene. “Što se događa, Tommy?”

“Ništa”, rekoh. “Samo sam želio razgovarati.”

Astrid se poigravala pojasom ogrtača. Provlačila ga je između dva prsta, pa ga je ispustila. “Moramo li ići do škole? Tamo je jezivo. Ne sviđaju mi se oni stanovi u blizini. Daj jednostavno dođi na trijem.”

“Naravno”, rekoh. “Superiška.”

“Pssst! Tiše, Tommy. Ako te čuje moj tata ubit će me.”

“Sorry. Oprosti.” Obišao sam oko zida i sjeo na ljuljačku na trijemu. Razmišljao sam o posljednjem putu kad sam bio na ovom trijemu – bilo je to prije pet godina na velikom pikniku za praznik *Memorial Day*. Moja je mama na tjemenu imala složenu frizuru, bila je u ljetnoj haljini i popravljala je ruž svako malo. Sve cure iz škole s moje godine bile su tamo, a bio je tu i Holden obučen u svoje otužno, maleno koktel-odijelo. Promatrao sam majku dok se naginjala preko stola kako bi poslužila salatu od krumpira. Ruka joj se pomicala poput labuđeg vrata, a usne su joj izgledale poput krila leptirića i *sad* sam shvaćao da joj je trebalo puno truda da bi izgledala onako pribrano kao što se to činilo. Pretpostavljam da su dani poput tog dana potaknuli mojeg oca na to da je ostao još nekoliko godina... no sad sam začuo Astrid kako je iz unutrašnjosti kuće koračala prema ulaznim vratima. Spustio sam pogled i skockao se – namjestio sam se tako da mi je međunožje izgledalo obimnije i prstima sam pročešljao kosu. Astrid je na sabi imala ogrtač i šiltericu. Osvrnula se uokolo, pa mi je sjela sučelice na stolac ispleten od pruća.

“Što se dešava?” šapnula je. “Ponašao se čudno, Tommy.”

“Čudno?”

“Kucati tako na moj prozor... skoro si razbio staklo.”

“Samo sam se htio uvjeriti da si dobro. Prije si bila uzrujana.”

“A ta ideja o odlasku tamo do škole? Koliko ludo je to činiti?”

Bilo mi je drago da Astrid nije upalila apsolutno nikakvo svjetlo jer me način na koji je to izgovorila zbunio. Njezin me ton podsjetio na ton mogega oca tijekom svojih posjeta, na način na koji me ispitivao kao da mi je prekopavao po srcu tražeći tugu.

Ono što sam zamislio kad sam probudio Astrid bila je ta romantična scena koja je uključivala njezin trenutak spoznaje da me voli, ili barem da joj se sviđam dovoljno da sa sebe skine odjeću. I kasnije, nakon svega, da će me razumjeti... da bih možda mogao položiti glavu u njezino krilo i objasniti joj neke stvari koje su se dogodile... i osjećaje koje sam imao... No, sad je sve krenulo u drugom smjeru i na meni je bilo da shvatim da sam imao sve te potpuno lude žudnje i da su bile baš to – lude... I umjesto da budem “spašen od ljubavi” Astrid Miller ja sam ustvari na glup način izložio svoje osjećaje, a to je bilo opasno. Osjećao sam se kao da bih mogao... povikati.

“Samo sam bio zabrinut za tebe”, rekao sam potišno. “Znaš, obično si slatka sretna osoba, snažna osoba i htio sam se uvjeriti da si dobro. To je sve.”

“Dobro sam”, rekla je. Opazio sam da je poželjela reći još nešto, možda se obraniti od tolike brige, no ono što je izgovorila bilo je ovo: *Kako je tvoja mama?*

Nisam znao koliko je znala o mojoj situaciji kod kuće, ali morala je znati *nešto* jer joj je tata radio na klinici gdje je mama dobijala lijekove. Nisam rekao ništa.

“Znala sam razmišljati o tvojoj mami”, rekla je. “Ona je tako lijepa žena. Je li ona dobro, Tommy? Je li o tome ovdje riječ?”

Osjetio sam kako se u nešto u meni... *zatvara*... i odmahnuo sam glavom trudeći se nasmijati.

“Ne. Onako je kako sam ti rekao... samo sam htio porazgovarati. Ništa osobito.”

Astrid je kimnula potvrdno. Pokušavao sam razbistriti glavu, odstraniti misli, a kad mi to nije pošlo za rukom začuo sam se kako govorim: "Čuj, Ast, samo sam ti želio ispričati priču. Ovo je istina. Dok sam hodao natrag do svoje kuće razmišljao sam o toj priči koju sam nedavno čuo. O Valentinu. Rudolphu Valentinu."

"Zvijezdi starih filmova?"

"Aha." Progutao sam slinu i pričekao da mi se glas "osnaži". "Znaš li išta o Valentinu?"

Bila je to vrela gradska noć, cvrčci su cvrčali trljajući nožice jednu o drugu i odjednom sam mogao u mislima vidjeti kako ću sve to ostaviti iza sebe, da mi više nije preostalo puno vremena i ta je spoznaja učinila ovu noć sazdanu od mračnog zraka i blijedog mjeseca gotovo predivnom.

A zatim je Astrid učinila nešto što je također bilo prilično krasno, nešto što mi je najvjerojatnije spasilo život u smislu da sam taj trenutak mogao zadržati u svojem pamćenju zauvijek i vraćati mu se... i dopustiti mu da mi bude saveznik protiv svih drugih činjenica koje su se u tom trenutku činile stravično istinitima.

Astrid je olabavila pojas mantila i malkice ga je rastvorila hladeći se... Mogao sam joj vidjeti gornji dio dojki... izdizale su se iz bjeline grudnog koša... i kimnula mi je potvrdno... i opet mi je kimnula... Vidio sam joj iz izraza lica da je to bilo nešto poput dara koji mi je darovala, moj posljednji poklon... a ja sam polako ustao i kleknuo pred nju... a ona je sklopila oči smjestivši moj dlan u svoje ruke i povlačila je mojom rukom po svojoj koži koja je bila topla i glatka i mirisala je na losion.

I rekla je: "Reci mi."

A ja sam odvratio: "Što da ti kažem?"

Rekla je: "Reci mi ono što si mi htio reći. Ispričaj mi o Valentinu."

KAKO ZAVOLJETI REPUBLIKANKU

Darcy Hicks sam upoznao u ranoj fazi predizbornih kampanja u zalogajnici u Randolphu u New Hampshireu. Sjedila je za šankom u plavoj suknji, pijuckala je iz visoke čaše za žestice i izgledala je kao da se dosađuje. Mještani su već bacili oko na nju, no nisu je uspjeli prokužiti. *Personaliti* joj je bio previše autsajderski hladan za birtiju. Njezina je šminka bila gotovo nevidljiva.

Mjesto na barskoj stolici pokraj nje se "raščistilo" i ja sam sjeo. Na *jukeboxu* je započela pjesma Kennyja Logginsa i barmen je zapjevao skupa s njim. Darcy je zurila u svoju cugu pokušavajući odlučiti o tome bi li još jedno piće djelovalo *nabolje* ili *nagore*. Imao sam jako loš dan i sažaljevaao sam se, samotani i pomalo nesmotren. Predstavio sam se i zamolio je neka se, molim, ne uvrijedi ako je počastim cugom. Darcy se polako okrenula. Iz profila se činila opakolodenom, no gledano sprijeda lice joj je bilo slatko i malkice zarumenjeno.

"*Jack* s đumbirom", rekla je.

Naručio sam dva *Jacka*. Ispalo je se da smo oboje u New Hampshireu odrađivali terenski posao. Darcy je surađivala na subvencioniranju poljoprivrednih resursa za republikance. Ja sam surađivao sa savjetovalištima za narkomane za demokrate. Prošli tjedan proveo sam obilazeći centre za rehabilitaciju, slušajući ozbiljne socijalne radnike i tužne neuvjerljive bivše narkiće. Po noći bih se ugrao u svoju sićušnu hotelsku kadu i trudio sam se iz pora sprati miris dima. Darcy nije prolazila ništa bolje. Tog je jutro obilazeći zapuštenu farmu jagoda ugurala nožni članak.

"Tko se ovdje bavi uzgojem?" rekla je. "Što bi uzgajali? Granit?"

"Možda su mislili da su te poslali u Vermont?"

Odmahnula je glavom. "U Vermontu nema republikanaca."

Istina je – mi smo bili na začelju kampanja, miljama daleko od akcije; naše su dužnosti više nego li išta drugo bile stvar protokola, ali u svakome od nas postojala je bubica za politiku, hvalisavo nadmetanje, želja da svijetu nametnemo svoj osjećaj za pravdu. S našim smo "brbljavim nadmenim cinizmom" i mobitelima nosili sa sobom i golemu ranjivost u "ideju nadanja"... a sad dok smo razgovarali i cugali, ta je ranjivost postajala zajedničko vlasništvo, poput paketa cigareta *Camel Lightsa* koja je ležala između nas, ili poput storija o "strategiji

UN-a" (bile su to štreberske, adolescentske verzije naših strasti koje smo gajili kao "odrasli ljudi").

Vani je bila hladna prosinačka noć. Magla se potpuno slegnula ogrnuvši poput gaze oskudne borove. Stajali smo pokraj mogeg unajmljenog automobila, drhtureći, pocupkujući. Darcy je bila uredno upakirana u svoj plavi pamučni kostimić. Njezina je kosa bila boje vlažnog sijena, dosezala joj je do čeljusti. Nedostajao joj je još samo cvjetić utaknut iza uha u kosu... *Poljubiti* je... činilo se to poput najlakše odluke koju sam donio tijekom više godina... I tako, to je bilo to...večer iskazivanja "borbenog duha" i stanovitog vrlo kvalitetnog žvaljakanja u velikoj zabiti ove izborne jedinice. Kad smo se vratili u D.C. situacija je bila malo manje *razvidna*.

Darcy je radila u Zakladi za tradicionalno nasljeđe u istraživačkom centru posvećenom (kako se tvrdilo na elegantno razmetljivim lecima tiskanima u četiri boje) "sankcioniranju-državnog-proračuna-i-obrađivanja-tradicionalnih-vrijednosti". Ja sam bio u udruzi Građani u akciji (koja je bila "ostatak prošlih ostataka iz ere LBJ-a"). Mi nismo imali letke. Naša je misija bila lobiranje po centrima moći u korist obespravljenih. Drugim riječima - misija je bila pišati po moćnom drvetu kapitalizma.

Nas dvoje smo vodili isti tip "običnog života" na malo drugačijim valnim dužinama - brutalnonapornih sati pripravnčkog staža, brzinskih ručkova i izvještaja čije su nam "racionalizirane" činjenice pržile mozak. Oboje smo bili u vezama s drugim ljudima, ljudima koji su više bili poput nas samih, koji su nas zadovoljavali na miran i staložen način. Postojala je mogućnost da više nikad ne vidim Darcy... Osim što sam je vidio!

Stajala je sama na galeriji Senata. Kongresmeni su imali stanku, turisti su bili otišli. Darcy je upiljila pogled prema dolje u zamračenu dubinu Senata. Na sebi je imala kaput boje breskve i taman šešir nalik na *tokicu* (na koju sam sad u sjećanju "nalijepio" veo, iako sam siguran da nije nosila takav model).

Obilazio sam galeriju čekajući da me zamijeti. Kad sam je oslovio po imenu zagrcnula se položivši dlan na srce.

"Oh, Billy! To si ti."

"Žao mi je, jesam li te uplašio?"

"Ne", rekla je. "Nimalo."

“Izgledaš predivno”, rekoh.

(To nije bilo ono što sam *namjeravao* reći, bila je to zasigurno prevatrena izjava u ovakvim okolnostima, ali bila je to najistinitija emocija koji sam osjetio, a osim toga, Darcy je ionako tako djelovala na mene.)

Malkice je odmahнула glavom, zatim je pocrvenila. “Što radiš ovdje?” upitala je.

“Nisam baš siguran. Došao sam u posjet frendu koji radi tu u prizemlju, frajeru koji radi sa Sarbanesom i jednostavno sam nekako dolutao tu gore.”

“Ja tu stalno dolazim”, rekla je Darcy. “To mi pomaže u razmišljanju.”

“Razmišljanju o čemu?”

Napučila je usne. “Pretpostavljam... o razlogu iz kojeg smo ovdje. O želji da djelujemo u pozitivnom smjeru u *areni ljudske civilizacije*.”

“Je li to citat od Jeffersona?”

“Ne baš. To je moja izjava.”

Miris Senata izdizao se iz prazne udubine ispod galerije – miris stare kože i nečeg sasvim neodređeno paprenog, možda sredstva *Legnopolito*. Senat je odisao filingom tihog dostojanstva, a taj je filing bio više od pukog nedostatka uobičajene galame, i na kraju krajeva, taj je filing bio bliži osjećaju smirenosti kakav smo se nadali ostvariti u središtu svojih života.

“Zvuči li to sladunjavo, Billy?” upitala je iznenada Darcy.

“Nikako.”

“Ti ne razmišljaš tako?” Boja kože njezina lica odskakala je od tamne nijanse njezina kaputa, bilo je dražesno urešeno zabrinutošću.

“Jesi li gladna?” upitao sam.

Darcy je otvorila usta, no nije rekla ništa.

“Imaš drugih planova?”

“Tako nekako. Morala bih...” Za trenutak je pogledala u mene. “Pričekaš...”

“Ako imaš isplanirano ne želim se nametati...”

Darcy se nasmijala malkice napadno. “Ne bih ti *dopustila* da se namećeš”, rekla je izvukavši mobitel iz džepa na kaputu.

U ljudskom je srcu toliko interesnih sfera koje se međusobno nadmeću. Za one od nas koji se istinski užasavaju smrti, one koji su odlučni u tome da ostave neku vrstu vlastitog pečata u svijetu, one koji se mukotrpno probijaju kroz nabrijanu nestrpljivost u svojim dvadesetima s idejom “vlastitog poslanja”, za sve takve postoje trenuci u kojima se *tjelesna kemija* – kemija koja se realizira među tijelima, kemija spajanja – čini poput nečeg što nije ništa doli fragment sentimentalnosti. A onda se dogodi *nešto*... upoznaš ženu i ne možeš prestati promatrati njezina usta. Sve što ONA učini, svaka riječ i gesta uskomešaju ti nutrinu, lupaju u tebi poput kakva gonga koji odzvanja srećom... Način na koji se ONA baca po polju prekrivenim tek palim snijegom... Tankočutnost načina na koji kiše... kao da puhne kako bi ugasila plamen svijeće... Slatkasto peckanje viskija na njezinu jeziku... kemija tjelesnosti u svojim senzualnim izdanjima...

“Kemijski sklop” predstavlja najvišu razinu odlučivanja na kojoj birač donosi samostalnu odluku o izboru.

Oboje smo bili pripiti i zapetljani u moje flannelske plahte. Bili smo razgovarali o tome da ne dopustimo da se ovo dogodi, ovo iznenadno ulijetanje u tajnu putenost tijela, ali Darcy... njezin vrat, duljina njezina torza, paperjaste žućkaste dlačice iznad pelvične kosti zdjelice i ruke nježno namještene za dodire, njezina darežljiva neprijetvorna odanost mojem tijelu (kojeg sam se potajno gnušao, koje me posramljivalo svojim nedostatkom otmjenosti i mišićne mase)... i njezina kosa koja se mrsila na mojim prsima... Sve me to obuzelo u kovitlacu žestokih emocija ogolivši me od riječi i izraza pomoću kojih stvaramo oprezne odgode tipa *možda-bih-morao-poći*, iznenadne stanke, riječi promucane kroz izdisaj i korak zakoračen unatrag, galantno, sterilnobezbolno povlačenje u kupaonicu...

Ne. Umjesto toga mi smo stvorili nevjerojatan poletni strastveni stroj koji se sastojao od dva dijela uklještена jedan u drugi. U prisnosti naše nespretne strasti nabrijanooštri i besramni štipali smo jedno drugo za obraze, dopuštali smo da nam koža na trbušiću oštro pljesne po koži onog drugog, da se zvučno zakelji i raskelji.

“Znači ovakav je filing kad se ‘vole republikanci’?” rekao sam.

“Ima i drugih načina”, zahihotala se Darcy. “Imaš li cigarete? Ubila bih za cigaretu.”

Posegnuo sam rukom u svoj noćni ormarić.

“Zbog čega ih skrivamo?”

“Predstavljaju odvratnu naviku.”

Polako je usaugala aromu ispuhnuvši dim prema stropu. “Oh, izvrsno.”

Vani je lagano sniježilo. Automobili su cestom ispuštali zvukove kao da surfaju na vodi. Mjesec je osvijetljavao njezino lice. Nos joj je imao pomalo tupe konture. Jedan od sjekutića dramatično se progurao prema van od skladne ravnine njezinih zubića. Ove su greškice poslužile kako bi se njezina ljepota *individualizirala*. U pamćenju pojedinca “greškice” bi ostale urezane.

“Ti si moj prvi *bradati frajer*”, rekla je zamišljeno.

“Kako je bilo?”

“Bodljikavo.”

“Kao da si s drvosječom?”

“Drvosječa ne bi jecao.”

“Jesam li jecao?”

“Osim ukoliko to nisam bila ja.”

Darcy je sjela uspravivši se i poškiljila je po sobi. S vrata ormara u nju je s visine buljio Che Guevara sa svojim prkosnim brčinama. Slike mojih “boginja plodnosti” stajale su poredane u ravnini s donjom prozorskom daskom – prikazivale su zgurene figure s ovješanim cicama i kukovima zaobljenookruglim poput otekline. Čekao sam da me Darcy upita o njima tako da bih mogao izrecitirati svoje “storije-iz-dana-boravka-u-Mirovnim Snagama”. (Spasio sam život malenoj djevojčici! U moju je čast bila zaklana koza!) No ona ja samo uvukla još jedan dim i pokrila je svoje malene tople grudi.

“Gdje smo mi ono?”

“Mom stanu.”

“Koja je adresa pametnjakoviću?”

“Što će ti adresa?”

“Da pozovem taksi.”

“O daj, molim te, nemoj ići. Radije bih da ostaneš. Ili bih te ja mogao odvesti.”

“Ne, moram razmisliti o ovome.”

“Ne možemo li razmisliti zajedno? Volio bih razmišljati s tobom.”

“Nisam sigurna da si ti najbolji *čimbenik* za moj misaoni proces.”

Darcy je ustala s kreveta i počela je sakupljati svoju odjeću. Promatrao sam je dok se kretala kroz prostoriju. Strahovito sam želio da pride dovoljno blizu da bih mogao gricnuti njezinu guzu koja je podrhtavala poput blijeda zvončića. Ali nije bilo šanse da se to dogodi. Iz druge se sobe začuo klizavi zvuk navlačenja najlonki, *klik-klak* zakopčavanja grudnjaka.

“Što se tu ima razmišljati”, pozvao sam je. “Je li ovo bila greška? Jer ja nemam osjećaj kao da je ovo bila greška.”

Darcy je osvanula izgledajući počeshljano i opasno, poput lika iz modnog kataloga za zimu. Posaugala je posljednji dim cigarete, pa ju je ubacila u svoju čašu za vino. Dolje ispod zgrade oglasila se truba.

“Mogu li te barem otpratiti do dolje?”

“Drag si. Voljela bih da to ne učiniš.” Položila je prste na svoj vrat i rekla je pomalo sanjarski: “Sutradan ću imati osip od tvoje brade.”

Otišao sam do prozora i promatrao sam je dok je tijelom uklizila kroz vrata taksija. U tom je trenutku bilo nečeg tragično... *zakonski nedopustivog*. Nisam znao što učiniti. Pukla je zlatna nit koja nas je povezivala. Kako se to dogodilo? Rastvorio sam prozor i proderao se: “Zbog čega se osjećam kao da sam iskorišten?”

Darcy je pogledala uvis. Lice joj je zablistalo iza tamnog prozorskog stakla. Tik prije nego što se nasmiješila usta su joj se u kutovima usana malkice zategnula nadolje, što je upućivalo na to da je čak i usred dobrog raspoloženja u njoj bila prisutna nepopravljiva tuga. Upiljivši pogled prema dolje, gledajući kroz meke nizove pahulja (dok je njezin miris isparavao iz

moje brade), bio sam siguran da bi se ta tuga mogla poništiti. Bila je to moja "genijalna zamisao". Ja sam, na kraju krajeva, bio dobar liberal.

Ali onda je Darcy nestala, a ja sam bio prepušten slobodnom *lutanju do mile volje* tijekom dugačkog, snijegom obijeljenog vikenda tijekom kojeg sam razgovarao i objedovao, te se potišteno ševio sa ženom s kojom sam se sastajao (dobrom ženom s ozbiljno otmjenim kovrčama kose i snažnom odanošću ideji socijalne pravde).

Nazivao sam telefonom Darcy u ured i preslušavao sam njezinu snimljenu poruku čiji su me šuštavi, živahni tonovi potaknuli da se osjetim *otkantanim*... i ostavio sam dvije neodređeno opravdavajuće poruke, te sam otišao na ručak u bistro preko puta sjedišta Fondacije za tradiciju, a jednog sam se poslijepodneva odskitao do Capitol Hilla, te sam u Senatu klečao na hladnoj galeriji iščekujući poput pripadnika župe...

Tijekom drugog tjedna srce mi je počelo lupati dječaćkom panikom. Ostavio sam posljednju poruku na njezinoj telefonskoj tajnici rekavši joj da ne shvaćam što se događa, ali da sam povrijeđen i zbunjen i osjećam da je nešto iznevjereno... osjećaji koji su prostrujali među nama, da su se ti osjećaji meni učinili stvarnima, a da se ti osjećaji ne pojavljuju baš često i da ne bi trebali biti potraćeni uprazno... i da ukoliko ona osjeća bilo što od tih istih filinga, čak ako ih je samo donekle osjetila, dugovala je to sebi kao što je dugovala općoj kulturi da me zauzvrat nazove... da nije rješenje zavaravati me, osim ukoliko je ona jedna od onih ljudi koji ponude prisnost, a zatim se povuku, ljudi koji, u nedostatku bolje riječi, iskorištavaju ljude, a u kojem joj je slučaju najbolje da me uopće ne nazove... ali da ako je ona još uvijek, ako gaji osjećaje, čak i samo malo, da mi je žao što zvučim drsko, nisam to namjeravao, ali bio sam uzrujan i... ako bi mi ona, molim, mogla uzvratiti telefonskim pozivom, a evo, tu je moj broj - i to je bio trenutak u kojem se oglosio zvuk telefonske tajnice naglašavajući da su moje tri minute istekle, te *bih li želio ostaviti ovu poruku, ili preko nje presnimiti drugu, ili bih je želio u potpunosti izbrisati*, a što sam i učinio.

Ionako, što je bilo to što je postojalo između nas? Tek nekakva jadna idi-mi-dodi-mi političko-seksualna epizoda. Tko je ionako bila Darcy Hicks? Možda je to bio njezin tajni fetiš: seksanje s pripadnicima ljevice i podnošenje iscrpnih izvještaja svojim "republikanskim gazdama"? Nastavljao sam i nastavljao s kićenim improvizacijama povrijeđenog srca.

A zatim, baš dok je to brbljavo fantaziranje splašnjavalo ugledao sam je ponovno na tv kanalu C-SPAN. Stajala je pri rubu ekrana dok je John McCain (friško osokoljen svojom pobjedom u New Hampshiru) okupljao gomile u VFW Hallu u Iowi. Darcy se stalno

pojavljivala i nestajala iz kadra. Bila je obučena u crvenu haljinu i očajnički se smješkala. McCain je izjavio okupljenoj gomili da je došao u Elk Horn s jednom nakanom: razgovarati o položaju malih obiteljskih gospodarstava i potrebi za obnavljanjem poljoprivrednih subvencija.

Zazvonio je telefon. Bilo je kasno, bio je utorak, jedan sat noću.

“Ponovi još jednom koja je ono tvoja adresa?” rekla je Darcy.

Želio sam reći nešto zajedljivo i pametno, ali adrenalin mi je navalio u grudni koš i sve riječi koje sam ispaljivao u svojim uvježbavanjima za potrebe ovog trenutka činile su se podbadajućima i nisu pogađale bit stvari.

Telefonska je linija pucketala. “Billy? Požuri! Baterija mi crkava.”

“Gdje si ti?”

“To ja pitam tebe. Ah!” Darcy je zacvilila i začuo se tup udarac. Telefon se počeo gasiti tako da sam joj mogao čuti glas samo u razmacima, u užurbanim sitnim slogovima: vri... daj...broj... Linija je krepala.

Dvadeset minuta kasnije na mojem je portafonu zazvonilo zvono. Darcy je uletjela u stan. Izgledala je raštimano, linije obruba ruža za usne izgubile su oblik, ljubičasti vuneni šeširić nespretno joj je bio nasaden na tjeme. Zabacila je ruke oko mene i ukopala je svoje hladne obraze u moj vrat. Iz grla joj je izašao glasni uzdah užitka, kao da se potopila u vrelu kupku.

“Nije li ti drago što me vidiš?” promrmljala je.

Stajao sam tamo trudeći se ne popustiti.

Darcy je nastavila: “Upravo sam se vratila u grad. Bila sam u Iowi. Trent me poslao na teren na subvencionirane lokacije i mjesta na kojima se proizvodi eter, a John, John McCain, on je iskoristio jedan od mojih elaborata u svojem predizbornom govoru. I onda me upitao, to jest, Roger, njegov čovjek za odnose s javnošću, zamolio me da odradim zahtjevniji posao u South Carolini! Možeš li povjerovati u to? Da bi dobio kompletnu sliku o cijeloj stvari trebaš uživo upoznati Johna... ali onih pet godina u Vijetnamu, mislim ono, on totalno sve kuži i sva sranja sreže u korijenu. Čovjek zrači karizmom!”

Zatekao sam se, a što je prilično neprivlačna misao, kako priželjkujem da mogu mučiti

senatora Johna McCaina.

Darcy je skinula šeširić, a kosa joj se slila sva zapetljana.

“Jesi li ponosan na mene?” upitala je.

“Ustvari, pomalo sam zbunjen.”

“Ovo su *zbunjujuća* vremena”, bezbrižno je rekla Darcy. “Period izborne godine uvijek je takav. Nećeš li me poljubiti? Ja *znam* da ti je drago što me vidiš.” (Lagano je kimnula na činjenicu da sam imao erekciju.)

Trudio sam se izgledati ogorčenim. “Ostavljao sam poruke za tebe.”

“Znam da sam trebala nazvati. Žao mi je. Nemoj se ljutiti na mene. Puno toga se dešavalo, ne samo Iowa. Bilo je i drugih stvari.” Rukama je skliznula ispod moje pidžame i dodirivala mi je rebra. “Je li ti hladno, dušo? Naježila ti se koža. Možemo li leći? Tako sam umorna. Razmišljala sam o tome da liježem s tobom...”

Sve me boljelo od potrebe za njom. Mirisala je na ljiljane i gin, tijelom se pritiskala prema naprijed, ali nije mi se sviđao način na koji sam se osjećao i nisam imao povjerenja u ovo *erotsko lobiranje*.

“Koje druge stvari?” upitao sam.

“Ja sam odana osoba... ono što sam činila bilo je za nas dvoje, o.k.? Jednostavno mi vjeruj, Billy. Zar mi ne želiš vjerovati?”

“Da. Mislim, želim.”

“Onda to učini. Jednostavno, učini to. Prestani postavljati pitanja i poljubi me.”

“Ja samo želim znati na čemu smo.”

Darcy je ispustila sićušni krik zbog frustriranosti. “Hoćeš li prestati biti toliko *doslovan*? Ovo je ljubavna veza, Billy. Dobro? Daj se malo odupri sumnjama. Ja sam ta koja u ovoj situaciji riskira.”

“A to znači što?”

“Prestani biti naivan. U seksualnoj vezi žena uvijek gubi moć.”

“Ne uvijek”, rekao sam.

Darcy je uzdahnula. Maknula je ruke s mene i zakoračila je unatrag. “Upravo sam putovala avionom četiri sata sjedeći pokraj vražjeg djeteta koje mi je urlalo u uho. Nisam spavala dulje od tri sata u protekla dva dana. Od mene se očekuje da se sutra pojavim na poslu odmorena i da uranim kako bih bila domaćica na primanju za Jacka jebenog Kempa. Ja ne radim ovakve stvari. Ja ne dolazim muškarcima doma. Ali ja sam ovdje, Billy. Shvaćaš li? Ja sam ovdje. A sad me uzmi u naručje i učini *nešto* ili iz istih stopa odlazim doma.”

Ono u čemu je Darcy najviše uživala bila je dobra akcijada među bedrima. Kao čovjek koji je cijeli život odan liberalima to mi je bila jedna od užih specijalnosti. Po nekakvom mračno nejasnom ali uvjerljivom modelu smatrao sam kako je općenito zanemarivanje “donje regije” u smislu friziranja kamen temeljac konzervativizma. Ženski je spolni organ, označen političkim terminom, bio ekvivalent zatvorenog geta: mračna i misteriozna zona napadana od strane moćnika, ismijavana kao nesposobna da “poboljša vlastitu poziciju”, okupirana i nemirišuća. Akcijada oralnog seksa na ženi bila je “nečist posao”, posramljujući, potencijalno zarazan, i najbolje ga je povjeriti “senzibilnosti ljevičara”.

Obožavao sam taj čin za kojeg sam smatrao da je ono što bi Joe Lieberman nazvao svojim flegmatičnim rabinskim tonom “mitzvah”. Čin je zahtijevao stanovito žrtvovanje. Za početak tu je bio nedostatak kisika... stanoviti apsurd položaja tijela, grčevi u donjem dijelu udova. Pojedinaac se morao angažirati oko postupka. Nije bilo brzinskih rješenja.

To je bila osobito istinita činjenica u Darcynu slučaju. Bila je zgranuta intenzitetom svoje žudnje i bila je žestoko uzbuđena tim zgražanjem, ali tempo postupka bio je spor. Ako bih joj rekao “hoću te ljubiti *tamo*” postala bi uzrujano smetena i bespomoćno bi pogledavala... njezin je moto bio “samo djeluj”. Ostavi u mraku sva cmoljava priznanja i imenovanje anatomskih dijelova. Riječ *pičkica* potaknula bi je da se trzne. (Priznajem, bila je to “prljava” riječ, ali jedna od onih koje sam koristio s najvećom naklonošću i u duhu zanesenog uzbuđenja.)

Poljupcima sam si krčio put niz njezino tijelo, niz vlažnastu donju stranu njezinih grudi, niz neravnu prsnu kost, niz trbuh za koji se tužila da ga se ne može riješiti. Uvijek sam mogao osjetiti kako joj se napinju bedrene tetive, povremeno bih zagrizao u njih...

“Tamo dolje” je prakticirala “temeljitu uporabu parfema”, što je značilo da je pružala otpor prema autohtonoj “nedodirljivoj zatvorenosti zone” nakon čega je imala fenomenalan okus,

snažno ističući svoju bit, slankasti okus koji je dolazio iz unutrašnjosti. Pazio sam da se tehnički ne zadržavam ni na jednoj specifičnoj točki već da istražujem kompletnu zamršenu "topografiju", živce kroz koje je strujala krv i koji su tajnovito podrhtavali dok je Darcy utiskivala svoje tijelo po jastucima i okretala se licem prema zidu mrmljajući blagoslovljeno besmislena odobravanja ekstaze.

Tijelo otpusti svoj električni naboj, spoji se s tuđim nabojem i u stvorenom je zajedništvu nešto poput... *Božje prisutnosti* unutar tog užitka... Ali kasnije unutar tihog, zgusnutog zraka mora postojati i želja da se drugoj osobi daruje... *osobna Istina*, čime se produbljuje tajanstvenost ljubavi...

Darcy je imala "krsno ime" – Darlene. Odrasla je u Ashtonu u Pennsylvaniji, u ruralnoj prigradskoj općini južno od Allentowna. Bake i djedovi bili su poljoprivrednici. A onda se svijet promijenio, život je postao skuplji i premrežen mehanizacijom i bio je nekako manje *pouzdan*, tako da je njezin otac (umjesto da naslijedi zemlju i nastavi s radom na tamnim poljima ječma) radio za tvrtku Archer Daniels Midland. Njezina je majka, (to se podrazumijevalo bez da je bilo izrečeno) bila kućanica. Sve tri sestre i brat još su uvijek živjeli u Ashtonu. Darcy je bila teta osmero nećaka i nećakinja.

Darcy je shvaćala da je bila drugačija od ostatka svoje obitelji, ali bila je nesklona razgovarati predetaljno o tim razlikama. Umjesto toga pretvorila je "obitelji Hicks" u obiteljsku "šaljivu šablonu" o kojoj je prepričavala najnovije vijesti izduženim naglaskom kakvim je govorio njezin *deda* Tuck.

Znakova njezina dvostrukog života bilo je u izobilju. Nosila je kreacije Ann Taylor, no služila se zemljanim loncem. Kontracepcijske pilule pohranila je u noćni ormarić pokraj izlizane zelene Biblije koju je dobila na vjeronauku. Na okviru iznad kamina bile su izložene fotografije na kojima se ukočeno smješkala žustro se rukujući s Arlen Specter, Robertom Borkom, Newtonom Gingrichom. Čovjek je mogao tek u zatamnjenom kutku njezine spavaće sobe vidjeti fotografiju mlađahne Darcy iskešenih zubi koja je blistala u izbljedjelom *denimu* i ružičastim "štucnama" smješkajući se na sjedalu starog traktora na farmi *dede* Tucka. Fotografija je bila snimljena tik prije nego li je *deda* Tuck prodao i posljednje jutro zemlje tvornici kemijskih proizvoda, tamo još '89.

A što se tiče moje prošlosti... odrastao sam u predgrađu Hartforda. Moji su roditelji sudjelovali u maršu za građanska prava i protestirali su protiv rata. Zatim su izrodili djecu, preselili su se u ozelenjeno predgrađe i renovirali su kuću izgrađenu u starom

viktorijskom stilu. Iscrpljivale su ih kućne i profesionalne obveze i postajali su podložni “užicima buržoazije”. Ali slika po koji sam ih se ja sjećao (po kojoj je *meni* bilo potrebno da ih pamtim) bila je – dvoje mladih prekrasnih ljudi s radikalnim stavovima.

Na kraju krajeva, ono što smo Darcy i ja željeli od politike bilo je ono čega smo bili lišeni od strane svojih obitelji. Ja sam se nadao da ću izgraditi svijet u kojem će pravda i osjećaj suosjećanja biti trajne, konstantne vrijednosti. Darcy je težila za dopuštenjem da proširi svoje svjetonazore, da iskusi vlastiti napredak bez osjećaja krivice.

Oboje smo se držali zamisli da jest bitno tko pobijedi i uđe u vladu, te da jest bitno kako pobjednik vlada. U konačnici ništa nije bilo važnije od toga.

A opet, nikad nam ne bi palo napamet (ma ni u ludilu!) da će rezultati borbe oko izbora 2000. biti nestabilni i promjenjivi. Predsjednički su kandidati bili dvojica drugorazrednih igrača koji su nespretno vrebali na istu kvadraturu izbornih jedinica na začelju područja države Main i Centrist.

I tako smo Darcy i ja vikendima živjeli laganini, razbacujući snopove novina po suncem obasjanom drvenom podu mogega stana, kukajući (potiho, svatko za sebe) oko beznadne pristranosti članaka u *Postu* i *Timesu*, klatareći se veličanstvenim avenijama u centru grada, oblokavajući se *vinčekom*, ostavljajući svoje izjave da lebde u zraku...

Oboje smo bili previše navučeni na politiku da bismo u potpunosti ignorirali ovu temu, ali morali smo biti oprezni da se previše ne ušaltamo u ideologiju. (Darcy je bila u potpunosti sumnjičava oko te riječi.) Ustrajala je na tome da je to samo *fensi* način da se kaže da “politika tjera vodu na svoj mlin”.

Ja se nisam složio. Za mene je ljevica bila živuća sila nadahnuta herojskim i mučeničkim idejama o građanskim pravima. *Rat protiv neimaštine*. Isus osobno (tako sam ustvrdio u nečitljivo ozbiljnom eseju) bio je klasičan primjer demokrata iz vremena “New Deal”. Darcy je slušala moje buncanje uz uljudno napućene usne. Mislim da me doživljavala kao bezazlenog čudaka, no Darcy je imala vlastita naivno odana uvjerenja. Na primjer: R. Regan. Po njemu je nazvan aerodrom. Sad je bolovao od Alzheimerove bolesti i vijesti su prenosile storije o njegovu propadanju oko čega je Darcy kvocala i kvocala.

“On je omogućio da ljudi ponovno zavole ovu zemlju”, rekla mi je. “Nemoj me gledati tim gadnim pogledom, Billy. On je bio američki heroj!”

Za mene je to bilo zapanjujuće – Ronald Regan! Čovjek koji je dopustio da velike kapitalističke organizacije vode zemlju, čovjek koji je srezao programe socijalne pomoći, koji je obilato ulijevao novac iz nacionalnih dugovanja u suludi vojni sustav, čovjek koji je proslijedio oružje nikaragvanskim ubojicama i koji je u svakom pogledu sodomizirao Majku Prirodu...

Dakle, drugim riječima, Darcy i ja smo naučili kako izbjeći komentare o politici “koja tjera vodu na svoj mlin”.

Do ožujka Darcy je putovala gotovo svakog tjedna. Neslužbeno je bila “posuđena” McCainovoj kampanji koja je bila prepuna nadobudnih reformističkih mudomlata, no po anketama su skrahirali. Očekivao sam da će Darcy biti zgromljena rezultatima *Super Tuesday* po kojima je bilo totalno za povjerovati u Bushevu kandidaturu za predsjednika, ali poslije leta avionom (oči su joj bile krvavocrvene još od Atlante) pojavila se isijavajući pozitivnim stavovima.

“Kenny O’Brien je pričao Rogeru o meni. On želi da JA obavim čelni posao za Dubya! Nije li to *nevjerojatno?*”

Moje reakcija na ovu vijest bila je... *složena*. Bio sam oduševljen i impresioniran. Darcy je gradila karijeru, no to je za nju značilo više putovanja, više ugleda, više *akcije* dok sam ja ostajao u D.C.-u žonglirajući s mutnim prijedlozima oko toga kako smanjiti recidiv ovisnika, sekirajući se oko toga da li glasati za *Loleka* ili *Boleka*. I nedostajala mi je.

Više od zavisti osjećao sam se istinski... *onespokojenim*. Darcy je bila fanatična pristalica McCaina, jedna od njegovih istinskih pobornika. Ismijavala je Busha kao poluprofesionalca-pozera. Bilo mi je teško dokučivo kako mu je sad iza leđa mogla otkazati podršku.

“Borili smo se po svim pravilima igre”, uvjeravala me. “Ključna stvar je u tome da smo uspjeli progurati reformu financija na dnevni red.”

“Ti stvarno misliš da će Shrub učiniti išta u vezi s tim?”, rekao sam. “Frajer je sakupio pedeset milijuna dolara prije nego li se uopće kandidirao.”

Darcy se namrštila. “Nemoj biti tako ciničan”, rekla je. “Imaj malo vjere u promjene. Ah, Billy, gladna sam. Gdje možemo u ovu uru pojesti hamburger?”

Zima je otšepesala u travanj, a mi smo to jedva zamijetili. Komadi prljave bljuzgavice blistali su na svjetlu, žljebovi su bili ispunjeni ostacima čudesa prirode. Početkom svibnja cvjetovi

trešanja ponovno su se pojavili duž cijele Pensilvanije, a ja sam navršio dvadesetsedam godina. Darcy je organizirala proslavu u fensi baru na Foxhall Roadu, na jednom od onih mjesta gdje su konobari dužni poticati veselje ubacivanjem trica i kučina u usta osobito uvažene klijentele. Darcy je u svojoj koktel-haljinici nudila kruščiće dok su moji prijatelji s užasom pogledavali prema stolu do našeg za kojim je grupica mortus ubijenih biznismena nutkala konobaricu da im pokaže sise. Darcy je smatrala ovu večer strahovito uspješnom i nadao sam se da je u pravu. Moji su frendovi bili grupa smrknutih i pametnih "ratnika" koji nisu marili za profit i koji su se trsili za boljitak ugroženih. Mogli su vidjeti koliko sam bio smeten i razgovarali su s Darcy u maniri protokolarne pristojnosti, no mora da se ona njima nije činila ništa drugačijom od stotina drugih malograđanskih dragana koje su obrtale kapital svojim *stajlingom* uglednice sa šarenom trakicom u kosi.

Idućeg tjedna susreo sam se s njezinim prijateljima na svečanom ručku održanom u trpezariji stožera stranke na drugom katu Fondacije, veličanstvenog zdanja izgrađenog u starinskom stilu. Glavni je konobar pristojno složio grimasu zbog mog džempera, zbrisao je u garderobu, a kad se ponovno pojavio nosio mi je elegantan sportski sako od devine dlake. Darcy mi je mahnula nasmiješivši se, što je istog trenutka istisnulo moje sumnje potaknuvši me da potihom izmrmljam tihu zakletvu na vjernost našoj ljubavi.

Za njezinim su stolom muškarci nosili identične tamnozelene sakoe na kojima su iznad džepića na prsima zlatnim koncem bila izvezena slova "FFT". Darcy se isticala poput ruže u redeniku rododendrona. Poslužitelji su bili živahni Europljani, efikasno nametljivi u pripremi šatobrijana za svojim stolom koji je bio odijeljen od ostalih.

George F. Will unio je ključni ton u razgovor klonulo jadikujući o "rasapu moralnog autoriteta" na sveopće veselje popraćeno prpošnim pljeskom, iako su njegove otrcane fraze bile prigušene zvukom finog brušenja koje je dopiralo iz susjedstva gdje su radnici sastavljali novi mramorni foaje u saudijskoj ambasadi.

Ne mogu se sjetiti imena Darcynih kolega, pamtim tek da su izgledali kao da su bili izrađeni iz istog kršnog komada drveta. Stariji su frajeri jasno pokazivali odlike smirenosti života provedenog po privatnim klubovima. Mlađi su frajeri imitirali takve geste i manire. Oni su bili uredno izbrijani, duboko odani mesožderi koji su, kako se činilo, u stankama razgovora tragali unutar bogate tematike tražeći upad kojim bi u fensi šmensi tonu povelili nit razgovora.

Svi su oni obožavali Darcy (to je bar bilo očito) i zadirkivali su je u pažljivoj pokroviteljskoj

maniri.

“Iznimna mlada žena”, reče gospodin s moje lijeve strane trenutak nakon što se Darcy ispričala i otišla u toalet. “Gledate budućeg zastupnika u kongresu iz Pennsylvanie.”

“Zastup-ni-cu”, rekoh napola sam za sebe.

“Mda”, odvratio je nabadajući viljuškom masni dio mesa na svom tanjuru. “Darcy je spomenula *tu stvar* o vama.”

Na kratkom primanju nakon ručka dok su se oni na višim pozicijama sabili oko Willa, Darcy me upoznala sa svojim mentorom. Trent je bio kršan plavokosi frajer s najfenomenalnijim zubima koje sam ikad vidio.

“To je tvoj ‘poseban prijatelj’, Hicks?”, upitao je Trent. “Drago mi je da sam vas upoznao.”

“Bill”, rekoh.

“Bill. Drago mi je da sam vas upoznao, Bille.”

Stegnuo mi je šaku zadržavši je tako nekoliko trenutaka. Palo mi je na pamet da je Trent služio u Oružanim snagama, možda u sva četiri reda Oružanih snaga.

“Darcy mi je rekla da ste odradili nekakav posao za Bradleya.”

“Ne baš tako, nešto volontiranja.”

“Dobričina”, reče Trent. “Principijelan. Šteta da ga je preveslao Al Gore. To nije osobito iznenađujuće, ali je šteta. Kakvi su vam planovi u vezi s izborima, Bille?”

“Vjerojatno ću se ovu rundu zadržati u pozadini”, rekoh.

Trent je zagundeo. “Koliko ste dugo u ‘igri’, Bille? Tu nema zadržavanja u pozadini.” Namignuo je privukavši Darcy k sebi. “Pripazite na ovu ovdje, Bille. Ona će daleko dogurati.”

Darcy je pocrvenjela.

“Vodite brigu o njoj”, reče Trent.

“Darcy se prilično uspješno brine sama o sebi.”

Trent je prošao zglobovima prstiju preko svoje brade ispalivši prema meni pogled toliko čistog prezira za sam zakoračio unatrag, zatim je uvukao Darcy u zaštitnički zagrljaj, poljubio je u obrvu, te mi je zaželio sve najbolje.

“Samo mi se učinio pomalo agresivnim”, rekao sam Darcy kasnije u njezinom uredu.

“Glupost, samo se ponaša zaštitnički.”

“Ti ga znaš bolje od mene.”

“Čekaj malkice...”, (njezine su oči – još su uvijek bile čeličnoplave boje – zasjale u trijumfu),
” ti si ljubomoran!”

“Frajer se totalno vješao po tebi, dušo, a kako se ponašao prema meni...”

“Nije se totalno vješao po meni. Izražavao je svoju *naklonost*.”

“Tako se to znači danas zove?”

Darcy se počela smijati. Popila je tri čaše punča i još je bila u oblacima. Slušao sam njezino veselo štucanje promatrajući kako stropni luster u foajeu blista.

“Trent je ‘tb’”, reče napokon. “Topli brat, Billy. On je homoseksualac.” Opet se počela smijati.

Trent je bio republikanac-homić? “Mora da je oduševljen sa Shrubovom poptorom ‘zakonima o sodomiji’ u Teksasu.”

“Evo ga, opet počinješ”, reče Darcy sad oponašajući Reagana. “Osuđivati ljude. Mislila sam da vi prosvijetljeni liberali ne osuđujete ljude.”

Darcy je putovala tijekom proljeća, a tako je nastavila i ljeti što je našoj vezi “nabijalo ludi ritam”. Srce mi je divljački lupalo dok sam čekao da sleti njezin avion. Nisam tako reagirao jer me omađijala njezina ljepota, ni glamurnost njezinih ambicija, čak ni nagovještaj seksa, već me držao... *osjećaj dobrih namjera* kojim je zračila, *dobrota srca* izražena u lelujavu maglovitim satima prije nego bi uspjela posložiti svoj imidž javne osobe. To mi je bilo omiljeno vrijeme: Darcy obavijena sjenama zore, topla od sna, kose razasute po jastuku.

Bilo je spokoja u njezinim kućanskim ritualima, načinu na koji bi “otfikirila” kupone (koje nikad ne bi iskoristila) i čišćenju “usamljenih” kućanskih aparata, u načinu na koji je sa

suosjećanjem slušala najnovije izvještaje iz Ashtona. Beskonačno je grintala oko toga što spakirati za putovanja.

“Predebela sam za ove hlače”, žalila se. “Ja sam cijela jedna golema, debela guzica, Billy.”

To nije bila istina. Ako se išta može ustvrditi onda je to da je Darcy mršavjela, ali ti iznenadni napadi sumnje u sebe bili su neophodni za očuvanje njezina identiteta. Bili su to ostaci njezinih tinejdžerskih dana, neobičnih težnji i stremljenja koji su postojali iza strahopoštovanja vrijedne “mašinerije” njezina šarma. Bili su to dijelovi nje kojima sam... bio potreban.

Bio sam idiot što sam pogledao golemi skup republikanaca, no bio je tu u meni na djelu element morbidne znatiželje. Želio sam vidjeti Jesseia Helmsa preporođenog u Izaslanika Tolerancije. (Što bi u tom slučaju odjenuo? Verziju papazjanije narodne nošnje?) A osim toga, bio sam obećao Darcy. Ona je prisustvovala skupu kao Bushova izaslanica iz Pensilvanije.

Ono što me oduvijek zapanjivalo po pitanju psihičkog ustroja republikanaca jest njihova sposobnost za bestidnost – ovdje je bila upriličena zabava usmjerena protiv nepravde prema imigrantima tijekom koje su njihovi maleni “čokoladni igrači” proparadirali kroz govornicu. Bila je upriličena zabava podrške obiteljskim vrijednostima tijekom koje su bili izloženi njihovi najfiniji, do grla zakopčani sezonski modeli. Bio je tu i Veliki Dick Cheney koji je, dok je bio kongresmen glasao protiv osnivanja programa za potporu imigrantima, sad je osuđivao Clintona “da nije učinio dovoljno kako bi se ugnjetavanoj dječici pružilo obrazovanje”. Mljeo je i mljeo o tome i nitko nije eksplodirao od licemjerja!

Darcy me nazivala svake noći opijena filingom da je sve išlo “kao po špagici”.

“Jesi li me vidio na CNBC-u?”, upitala je. “Intervjuirala me Deb Borders. Jesi li vidio Christie Whitman, Billy? Nije li bila fenomenalna? Okej, nemoj na to odgovoriti. Fališ mi, Billy. Falim li ja tebi? Falim li?”

“Naravno da da.”

“Voliš li me?”, rekla je odjednom.

“Znaš da da.”

“Reci to.”

“Volim te, Darcy.” I volio sam je. Tu nije bilo pomoći.

“Volim te, Billy. Toliko te volim.”

“Gdje si?” upitao sam. “Jesi li u svojoj sobi?”

“Ležim na krevetu.”

I tako smo se *ukopali*, zakoračivši dublje u našu *uzbudljivu razdvojenost*.

Do listopada Bushovi su ljudi vrbovali Darcy za rad u trajanju punog radnog vremena. Živjela je s kovčezima u rukama, vraćala se u D. C. s ljubičastim kolobarima pod očima, spavajući po dvanaest sati u komadu. Vjerovao sam da mi je dužnost pružiti joj utočište u okrilju intimnosti, a Darcy mi je takvu odanost uzvratila. Čak i dok se kampanja primicala kraju dolazila je k meni u vrtoglavom, operetski furioznom kovitlacu žurbe, podivljalo gladna ljubavi i okruženja privatnosti u kojem je mogla skinuti pažljivo izglacani imidž svojega “uspinjanja na društvenoj ljestvici”.

Jedne večeri dok smo ležali oblokani ginom objavila je da ima za mene iznenađenje, podigla se na koljena i spustila je gaćice zabacivši tijelo unatrag. Sve što je preostalo od njezinih stidnih dlačica bila je jedna jedina tanka linija. Osjetio sam se dirnutim do suza. To jedinstveno stvorenje bilo je ovdje... neizrecivo premorena, bila je baš ovdje u mojem stanu noć uoči izbora, pokazujući mi svoju vaginalnu irokezicu. Hrabro je zavodila čak i dok su joj se vjeđe sklapale i liznula je svoj preslatki sjekutić potičući me na daljnje akcije... Kako bi uopće mogla biti važna činjenica da se protivila kontroliranom nabavljanju oružja?

Nazvao sam Darcy u dva sata i četrdesetpet minuta u noći nakon izbora. Mediji su upravo izvijestili o neuspjehu demokrata na Floridi, a Dan Rather je u očitom kofeinskom deliriju požurivao građane Amerike da požele Dubyi veliku “golemu-poput-Teksasa” dobrodošlicu u Bijelu Kuću. Darcy je bila na drugom kraju grada na Radissonu. U pozadini su se čuli povici i odjek lošeg jazz benda.

“Čestitam”, rekao sam.

“Billy! O, tako si drag.”

“Pa ono, nitko ne voli lošeg gubitnika.”

“Bilo je tijesno”, rekla je Darcy. “Šteta da je itko morao izgubiti...” Začula se bučna navala

uskomešanih zvukova, a Darcy je veselo vrisnula. "Prestani! Dosta!" Opet se javila na telefon. "To je bio Trent."

"Možeš li doći do mene?" reko. "Rado bih ti osobno čestitao."

Darcy je uvukla zrak u pluća. "Voljela bih. To bi bilo super, ali obećala sam nekim ljudima da ću ostati ovdje. Barem dok Dubya održi govor."

Na trenutak sam ušutio.

"Dušo...", rekla je. "Jesi li dobro? Ljutiš li se?"

Možda sam se malkice ljutio, no znao sam koliko je naporno radila da bi ovo postigla, koliko je nade uložila u ishod izbora – *Darcy je preskakala prepreke hrabro trčeći prema cilju raširenih ruku, sitnog, izloženog i nezaštićenog prsnog koša...* Dok sam ja odmahivao rukama zgađen i glasao sam za Nadera.

"Ne", reko. "Ponosim se tobom Darcy. Ti to zaslužuješ."

"Volim te, Billy."

"I ja tebe volim", rekao sam tiho. "Ti luda republikanska kučko." Nasmijala se. U pozadini se pojačalo bučenje zbora muških glasova i Darcy je smetena nekakvim nestašlukom veselo zacvilila.

Ponekad sam se pitao zbog čega se nije jednostavno "uparila" s nekim pravovjernim fensi komadom s nabubrenim mišicama i "ispravnim" svjetonazorom. Mogla je birati. Oboje smo to znali, no to nije način na koji srce provodi svoju volju – sve se svodi na zadovoljenje *dubljih potreba*.

"Pokušati ću doći do tebe nakon govora", prošaptala je. "Želim te vidjeti."

Dva tjedna kasnije bili smo u njezinu stanu, još smo uvijek pokušavali shvatiti što se dogodilo. Na CCN-u je bio Al Gore, izigravao je čovjeka od krvi i mesa.

"Zašto ne odustane?", promrmljala je Darcy.

"Zbog čega bi odustao?", reko.

"Jer je izgubio."

Oboje smo pretpostavljali da će izbori dokinuti napetost – pobijedit će ili jedna ili druga strana, pošteno i po svim pravilima, a mi ćemo nastaviti s normalnim životom.

“Ne možeš reći da je izgubio dok se ne prebroje svi glasovi”, rekao sam. “Rezultati su jednostavno previše izjednačeni. Ne možeš li to uvidjeti, dušo?”

Darcy je uzdahnula. Ošišala je kosu u nekakav podtip “bob” frizure zbog čijeg je oblika izgledala pomalo okrutno.

“Zbog čega je Gore zatražio ponovno prebrojavanje glasova u samo četiri izborna okruga? Njega ne interesira cjelokupno i točno prebrojavanje. Priznaj. On želi prebrojavanje do točke kad će imati glasove zbog kojih će pobijediti.”

“Oba kandidata žele pobijediti. To se zove izborna utrka.”

“Ne obraćaj mi se s visine, Billy.”

“Ne bih ti se obraćao s visine kad ti ne bi opetovano pojednostavljivala situaciju.”

Darcy je ugasila televizor. “Zbog čega tako govoriš, Billy? Zbog čega sve svodiš na osobnu razinu?”

“Pokušaj smjenjivanja predsjednika jer si je bio priuštio pušenje? To nije *osobna razina*? Ili DeLay koji je poslao svoje opake igrače dolje u Miami da razjebu anketne odbore? Što je to? Uobičajeni politički postupci? Je li ti to mene zezaš?”

Darcy je odmahivala glavom. Rubovi njezine nove frizure leljali su naprijed-natrag. “Ja s tobom ne mogu razgovarati o tim stvarima. Previše se razljutiš.”

“Ti si ljuta isto koliko i ja.”

“Ne”, rekla je. “Ja samo želim da ovo završi.”

Ništa više nismo rekli, no izmaglica bijesa nadvila se nad nas, a kasnije, nakon što smo se povukli u spavaću sobu, taj se bijes sakrio unutar naše žudnje i ispucavao se iz naših tijela na način za koji smo se ponadali da će... sa svim problemima biti *svršeno*. Nabijali smo se jedno po drugome, dahtali smo i grubo se grabili, činili smo sve čega smo se mogli dosjetiti kako bismo jedno drugo očarali, dok smo se istovremeno nadali da ćemo jedno drugo malkice ubiti, da ćemo zajedno umrijeti, a umjesto smrti ujutro ćemo se probuditi, izranjavani i s osjećajem kajanja.

Na kraju krajeva, slagao sam se s Darcy. Želio sam da izbori završe. Nisam se želio ljutiti na nju jer sam je volio i ta je ljubav bila važnija od bilo kakvih izbora. Iskreno sam se potrudio ignorirati razilaženja u mišljenjima. Zbog čega bih mario? Al Gore je vodio kampanju očajno loše. Zaslužio je izgubiti. Ipak, postupno je na vidjelo izlazila cijela istina: po anketama na Floridi je izašlo više glasača koji su namjeravali glasati za njega. Oni koji su se bavili statistikama shvatili su to i cijela je izborna mašinerija zatrubila na oprez, shvatili su to čak i mudriji izvjestitelji, oni koji su si dali truda da promisle o čitavoj situaciji.

Strategija republikanaca bila je da zamagle tu istinu, da pod svaku cijenu spriječe detaljniju inspekciju glasačkih listića. Takvim su postupkom postali protivnici demokracije. Nema drugog načina da se okarakterizira taj čin. Ono što me zapanjilo bilo je oduševljenje s kojim je Bush izvršio ovaj čin izdaje. Njegovi igrači-podmetači lagali su neprestano i u grandioznom stilu. Njegovi su se saveznici pjenili i rastjerivali kamere.

Mi demokrati nikad nismo u potpunosti shvatili da smo se nalazili usred "ulične tučnjave". Nedostajala nam je za to potrebna zloba i tupoglava lojalnost. To je oduvijek bila Ahilova peta ljevice – previše smo skloni formi osobne pristojnosti, previše se bojimo vlastita gnjeva. Kad igra postane prljava zbrisemo nazivajući to "dostojanstvenim potezom".

Hladna prosinačka magla spustila se na glavni grad, a ja sam sjedio u svojem stanu, zurio sam u CNN-ovu emisiju i maštao o tome da u lubanju Jamesa Bakera smjestim metak. Darcy me zazivala iz *spikerfona* "telefonske tajnice", glas joj je bio omekšan crvenim vinom. Moje je ime iz njezinih usta zvučalo udaljeno i beznadno.

A onda se jedne noći (tik nakon posljednje ratifikacije glasova na Floridi) na vratima začulo kucanje. Bila je to Darcy u plavoj suknji, s preslatkim osmijehom koji je otkrivao njezin iskrivljeni zubić. Teško je disala. Na trenutak sam zamislio da je morala dotrčati iz nekog udaljenog mjesta, možda iz Georgetowna, trčeći kroz mračne, otvorene, nizinske vrištine okruga Prince George, ili kroz tamnožute ravnice središnje Pennsylvanie.

"Moramo popričati", rekla je. Zakeljila se na mene, mirisala je na gin i ljljane i cigarete... Eto, tu je bila ONA, ta... delikatnonježna *osoba*, nježna u svakom pogledu. Osjećao sam užasnu odgovornost.

"Odakle si došla?"

"Iz bara koji se nalazi niže u ovoj ulici."

“Iz Versaillesa?”

“A-hm, md...”

“Što si radila tamo?”

Podigla je pogled zagledavši se u moje lice. “Moji frendovi vele da bih te morala nogirati.”

“A što ti kažeš na to?”

“Ne znam. Dobar si ševac.” Potezala mi je traperice, no to je bilo samo imitiranje strasti, nešto što je bilo posuđeno od alkohola iz cuge. Uskoro su joj ruke klonule.

“Gdje si dovraga bio?”

“Nisam bio nigdje. Bio sam ovdje. Gle, žao mi je. Nisam baš znao što učiniti.”

“Mogao si započeti s odgovaranjem na moje pozive, *u redu? U redu*, gospodine Jebenoosjećajni?” Darcy je bacila pogled u dnevnu sobu, na kutije pizza i na hrpe odjeće. Odmahnula je glavom. Sad je na ekranu bio Bush, buljio je u kameru poput preplašenog majmuna. “Molim te, Billy, nemoj mi reći da se još uvijek duriš oko tih izbora.”

“To je više poput konstruktivnog razmišljanja.”

Darcy se stropoštala na kauč. Koljena su joj se spojila, a listovi su joj se razmaknuli poput štapića. Taj joj je pokret podario izgled starinskog šarma, kao da bi svakog trenutka mogla skočiti na noge i “raspaliti” muzičku točku s plesanjem stepa.

“Zašto si to radiš?”

“Ništa si ja ne radim.”

“Ja jednostavno ne shvaćam zašto mi to moraš zamjerati? Ja tebi ne zamjeram tvoje poglede i uvjerenja.”

“To je zato jer ti pobjeđuješ”, promrmljao sam.

“Što?”

“Ti pobjeđuješ. Ti si možeš priuštiti luksuz dostojanstvenog ophođenja, ali reći ću ti nešto, budu li ti neprebrojani listići ikad pobrojani i Al Gore dođe u prednost, ti i ostatak...”

“To se nikad neće dogoditi”, oštro je rekla Darcy. Zapešćem je izravnala nabore na suknji i duboko je udahнула.

“Ti znaš dobro... kao i ja, da kad bi situacija bila obrnuta Gore bi učinio istu stvar kao i Bush.”

“Možda si u pravu”, rekoh. “Ali ako bi tako postupio to bi bilo pogrešno i nadam se da bih ja imao moralni integritet da to uvidim.”

“A ja *nemam* integritet.”

“To ne kažem. Ono što tvrdim jeste da...” (Samo, što sam tvrdio? Nisam li tvrdio upravo to?)

Darcy je zaškiljila i čekala je da se izjasnim.

“Gle, znam da si puno uložila u Bushovu pobjedu. Za njega si naporno radila i ja shvaćam da imamo drugačije poglede oko toga kako bi stvari trebale funkcionirati. Ne želim da budeš liberalna, ali ja govorim o osnovnim principima. Demokracija znači da ćeš učiniti sve što je u tvojoj moći kako bi svi listići bili pobrojani. Pokušavaš doći do istine.”

“Molim te, Billy. Došla sam ovdje razgovarati o nama.”

“Ovo jeste o nama”, rekao sam. “Moramo se slagati oko osnovnih principa. Istina. Poštenje. Više ne govorim o ovim prokletim izborima. Čak mi više nije ni stalo tko će pobijediti. Osobno ću obojicu kandidata proknjižiti pod republikance. Ja govorim o onome u što ti vjeruješ i u što ja vjerujem.”

“Hoćeš li sam sebe poslušati?”, reče Darcy. “To je samo politika, Billy. Isuse. Jednako si grozan kao i Al Gore.”

“Nemoj to reducirati na politiku. Molim te. Želim da se možemo složiti oko ovog...” Nisam baš urlao, no glasnoća glasa mi se konstantno pojačavala jer sam mogao vidjeti kojim smo smjerom krenuli... i srce me zbog toga boljelo.

Darcy je odmahнула glavom. “Znala sam da je ovo pogrešno. Ti čak ni ne znaš koji je danas dan, znaš li?” Sad je govorila mekim glasom kao što je to činila u čemernim satima kad bi se metež njezina života strovalio u istinsko razočaranje. Zbog toga sam je poželio zagrliti, omotati se oko krivina njezinih kukova. “Prije godinu dana, Billy. Sreli smo se na današnji dan prije godinu dana.”

Na trenutak je izgledalo kao da bi pravda mogla prevladati. Vrhovni sud Floride izdao je presudu koja je trebala vratiti stvari na početak: ručno prebrojavanje glasova u čitavoj državi. Samo se onda, naravno, ubacio Vrhovni sud SAD-a kako bi presudio da, ono, “nekakva idi-mi-dodji-mi stvar koja se ticala *ravnopravne zaštite*” i još nejasnije, samog Ustava... i u svakom slučaju “sad-više-nije-bilo-dovoljno-vremena-da-se-razjasni-ta-zavrzlama” (*kakva zavrzlama!*), i tako, znate, nemojte kriviti nas, mi samo pokušavamo pomoći – pobijedio je Bush!

Republikanci su diljem Washingtona slavodobitno podvikivali. Uspjeli su osvojiti Bijelu Kuću i jedina cijena toga bio je uništen integritet svake pojedine građanske institucije naše zemlje. Kakva sitnica! Večer sam proveo oblokavajući se *Jackom* s đumbirom, “tuleći” kroz zvučnike različitih komunikacijske aparata koji su pripadali Darcy... zamišljajući *da je mogu okusiti*. Naša je situacije bila nejasna, pri čemu mislim na činjenicu da mi više nije odgovarala na pozive. Oko jedan sat ujutro dovezao sam se do njezina stana.

“Otiđi”, rekla je kroz interkom. “Pijan si.”

“Nisam pijan. Volim te, dušo. Želim reći da mi je žao...”

“Neću razgovarati s tobom, Billy.”

“Ne želim razgovarati o ‘onome’. Obećajem. Pritisni gumbić i pusti me unutra, dušo. Molim te.”

Bila je odjevena u staru spavaćicu od mekog pamuka, *naciganu* u naborima. Lice joj je bilo malkice natečeno. Sad je bio red na meni da se zakeljim na njezino tijelo, da je poljubim u obrvu i da molim za oproštaj. Tijelo joj se ukočilo.

“Bio sam u krivu”, rekoh. “Bio sam kreten. Ni sa kim se ne osjećam kao s tobom. Znaš da si pašemo... Naša tijela, jednostavno si pašemo.”

Podigla se na prste, ali me nije odgurnula. “Previše si ljut”, rekla je. “Ne sviđa mi se kad se toliko naljutiš.”

Klonuo sam na koljena obgrlivši je oko struka. “Žao mi je. Ponekad me preuzme. Počnem previše razmišljati.”

Točno je da je Darcy bila republikanka, no još je uvijek bila žena, te je kao žena bila sklona opraštanju. Pritisnuo sam obraz na njezinu kožu izdahnuvši vreli zrak u njezin trbuščić.

Mišići su joj polako pustili napetost.

“Billy, nema više razmišljanja. Nema više svađa. Sad je završeno.” Samo je s vršcima prstiju podigla rub spavačice... Sićušne plave dlačice stršale su naježene na gornjem dijelu njezinih bedara. Jezik mi je pokupio okus sapuna za rublje. Gusti aromatični miris izdizao se iz udubine koja je bila ispod ruba gaćica.

Jesam li mogao znati (dok se Darcy penjala na krevet rastvarajući se za mene... dok sam ljubio najnježniju kožu...) da će moj bijes još jednom uskrsnuti? Ali tko može znati takve stvari? One su produkti prošlosti, povijesti koja je pronašla pogodnu krinku u određenom trenutku... Samo sam želio pružiti svojoj voljenoj užitak kako bi mi bilo oprošteno. Zbog čega sam onda (dok su joj se koljena rastvarala, dok joj se dah spuštao do hrapavih uzdisaja, dok joj je tijelo počinjalo drhtati), zašto sam mogao razmišljati samo o... Jamesu Bakeru? *Izrastao je iz najmračnijeg mjesta u mojoj ljubavi, njegov se jezik “uvrtao” poput komada starog odreska... Gnušanje je isijavalo iz njega poput aure... Zašto sam mislio na tog muškarca dok je Darcy ležala preda mnom otvorena poput rascvjetalog cvjetića?*

Možda (pojavila mi se sumorna misao) zbog toga što Darcy uopće nije smatrala Bakera lošim čovjekom. Opisala ga je kao *poštenog čovjeka*, nimalo nenalik na njezinog *dedu* Tucka. *I sad sam odjednom zamislio Jamesa Bakera u skromnom odijelu seoskog propovjednika kako “izvodi bijesne gliste” oko mog vjenčanja...*

Darcy je ukopavala prste u meso mojeg vrata mumljajući daj, daj, daj... Tijelo joj se grčilo. To je bio život koji je ona željela – kipući orgazam i tip muškarca koji zna kad treba držati jezik za zubima. Razmišljao sam o svojim roditeljima, o tome kako su marširali po turobnim izbornim okruzima New Havena kako bi registrirali glasače. Oni su to učinili. Oni su vjerovali. Osjećao sam da su mi usne otupjele. Nisam bio potpuno siguran da mogu disati. Gore, poviše moje glave Darcy se počela ježiti. Bedra su joj se spojila zahaklavši se jedno oko drugog. Kako sam volio taj trenutak nalik na glasno režanje motora koji brzo kreće i odjednom... *polijetanje!* Sklopio sam vjeđe i udahnuo miris njezina tijela. *Samo... tu je opet bio Baker i sad mi je namigivao.* Podignuo sam glavu... njezine su šake grabile zrak, usne su joj dahtale moje ime...

“Vrhovni sud...”, rekoh. “Vrhovni sud je izdao hitan sudski nalog...”

“Ne, Billy. Hajde... Blizu sam...” Vjeđe su joj bile stisnute. Dlanovi su joj skliznuli na grudi koje je nježno poklopila. Njezine kosti kukova stršale su poput malenih izbočenih loptica. Što

za ime boga sa mnom nije bilo uredu?

“Billy, daj, nije smiješno.”

Mogao sam osjetiti kako mi se grlo stegnulo od tuge. Darcy je podignula glavu s jastuka. Oči su joj se počele bistrirati. “Što ti ovdje točno radiš?”

“Jednom kad najviši sud presudi više nema žalbi...”

Darcy se tijelom povukla unatrag. “Imaš li ikakvog pojma koliko se podlo ponašaš? O, Billy, ti si zaista izgubljeni slučaj.” Darcy je skupila noge i povukla je poput starlete plahtu preko svojeg torza. “Izbori su gotovi. Zar ne shvaćaš? *Gotovi.*”

“To nije poanta”, tiho sam rekao.

“Poanta?” Njezine su se šake omotale oko plahte. “Znaš li ti više što je uopće poanta? Poanta smo mi, u redu? Poanta je pitanje voliš li me doista! To je poanta, Billy.” Darcy je očekivala od mene da izgovorim nešto u herojskom stilu – činilo se da je to gesta koju treba realizirati, svakako se trebalo odreći svog škrtavog, polemikama sklonog srca kako bi se potvrdila nadmoćna snaga ljubavi. Ionako... kakav sam ja to liberal bio? I to je zasigurno put kojim bi se krenulo u filmskom zapletu gdje sve biva oprošteno točno na vrijeme kako bi se moglo uspostaviti povjerenje. Iako sam volio Darcy, iako sam se oduševljavao senzualnom muzikalnošću njezina tijela, iako sam osjećao strahopoštovanje prema njezinim ambicijama nisam uspijevaio dokučiti kako bih trebao živjeti sa svojim razočaranjem u nju, niti sam baš potpuno shvaćao kako je ona mogla voljeti mene kad je moja temeljna uvjerenja smatrala naivnima i jadnima. Možda je to bio jedinstveni talent republikanaca – moć ignoriranja nepodobnih kontradikcija, ili je možda jednostavno bila bolja u tome da voli nekoga bez osuđivanja. Jedino što je bilo bitno jest to da joj ja u tom trenutku nisam uspio reći da je volim...

“Trebao bi otići”, tiho je rekla Darcy. Njezin se glas slijegao u tami. “Otiđi odavde, Billy. Više se ne vraćaj.”

Prijatelji su mi rekli da sam donio ispravnu odluku. Bili su krajnje razumni i laprdali su sranja. Znao sam istinu, a istina je bila da je Darcy bila najuzbudljivija ljubavnica koju ću ikad imati jer sam je uvijek pomalo mrzio i nikada je nisam potpuno razumio... a zbog toga što mi je ona to opraštala, te me stoga voljela još smjelije, bez oslanjanja na podudarnost naših uvjerenja, bez oslanjanja na tupavu popustljivost zajedništva.

Gledao sam inauguraciju predsjednika samo da bih uhvatio letimičan pogled na nju. Bila je u mnoštvu ispod pozornice. Kamera ju je ulovila dvaput, lijepu ženu s rumenim obrazima i širokim, tužnim osmijehom, koja je zurila u statične kapi kiše.

Ona će uskoro dogurati do Ureda (u koji će biti dodijeljena zbog svojih sposobnosti) i svoju će strast darovati drugom muškarcu. S vremenom će se preseliti u Bethesdu ili Arlington gdje su preživljavali drvoredi veličanstvenih hrastova i travnati pašnjaci. Sa zadivljujućom lojalnošću prionuti će na zadatke majčinstva i političkog upravljanja, s godinama će postati još više bolno lijepa (kako to oni za kojima žalimo neizbježno postanu). Washington je sad bio *njezin* grad, toliko sam ipak shvaćao.

Nedostajala mi je lukavost, dar za stvaranjem kompromisa, moć odvajanja vlastitih želja o svijetu od hladnih činjenica o tom mjestu. Sjedio sam na kauču tijekom polaganja zakletvi promatrao sam pogledom tražeći žutu kosu koja je vijorila na vjetru. Vjetar je prohujao glavnim gradom, a zatim je iščeznuo.

ULIČNA PORNJAVA

Kad sam imao devetnaest godina vidio sam dvije žene kako se mlate šakama na cesti u Ateni u Grčkoj. Prvo što sam ugledao bila je krupna žena koja je ispružila ruku i opalila sitnu ženu posred lica. Krupna je bila odurna. Lice joj je izgledalo k'o pohrđavjela lopata.

Sitna ženska, zgodna, plava i vitka, zaskvičala je i pokušala je pobjeći, no krupnjača ju je uhvatila za bluzu i zatrznula ju je unatrag k'o ribicu. Plavuša se okrenula i nezgrapno se zanjihala, zaklackala se, kako smo to rado običavali govoriti na igralištu, "zaklackala se k'o pičkica" i krupna ju je opalila udarcem koji joj je raskrvario nos. Krupna se zasmijuljila i nanišaniła šapom, a plavuša, izgledajući kao da isplakuje krv, zatresla je glavom i podigla je ruku, a krupna ju je opet udarila i svi mi, muškarci u kafiću i na nogostupu odvratili smo poglede od naših ploča za *triktrak* i porcija mljeckave piletine. Začuli smo mljecav čvrstoudarački zvuk i ugledali plavušu složenu po podu i krupnjaču sagnutu kako bi ponovno napala, no, panika je iščakala nekakvu nagonisku prepređenost u plavuši. Začupala je kosu mučiteljice s bijesom koji se činio značajnim i melodioznim. Krupnjača je zaskvičala. Njezina krupna nezgrapna glava prva je poletjela prema dolje popraćena tjelesinom i dubokim glasom. Plavuša se osovila na noge. Sad smo pretpostavili da će se okrenuti i pobjeći, no podcijenili smo je. Bila je odlučna osvetiti se istom mjerom, ne samo u varijanti počupavanja kose već i s iznenadnim ostrim udarcima u facu, trudu da *iskrvi krv* iz mjesta koja je najlakše raskrvariti.

Mogu li vam tvrditi da je u svemu tome bilo nečeg... potihog seksualnog? Ili da mi muškarci nismo vidjeli baš ništa u čemu bi bila naša osobna uloga? Ili da smo se umiješali kako bismo zaustavili nasilje? Ne mogu. Samo to da se nije zasmijuljio baš nitko, ni pijanci koji su dremuckali po haustorima, ni trgovci u dućanu koji su stiskali drahme, niti bezubi "kralj kocke" čija je šaka ekonomično zakrila kocku, a osobito ne ja. (Ja sam samo stajao pokušavajući shvatiti nataloženo zujavo nabrijavanje u svom bokseru, stegnutost u preponama.)

Plavuša je nosila čizme s visokim potpeticama. Činilo se to apsurdnim, nositi ih usred ulične tučnjave, ali ona je ipak bila prelijepa cura. Najvjerojatnije nije bila prekaljena ulična fajterica. Udarala je elegantno, no ravnoteža joj je bila slaba točka i krupnjača ju je uskoro oborila i priklještila se po njoj, pokreti su im bili intimni i vatreni i tu smo bliskost također pasli očima privučeni vrelim dahtanjem, izgrebenom kožom i prljavštinom koja se podizala s

pločnika.

Našao se tu mladi policajac i lagano je položio ruku na držak svog pendreka. Mislim da mu je bilo teško zamisliti kako u ovoj drami preuzima nekakvu bitnu ulogu, no uto se u središtu scene pojavio muškarac, (slabunjav muškarac, treba napomenuti) s masnim tupeom i jeftinim plastičnim cipelama, lamatajući rukama poput dirigenta, derući se uzalud i okrećući se prema nama. Sagnuo se i pokušavao otkeljiti krupnjaču. Zahvatio ju je ispod ruku i šaptao joj je u uho. Nakon oko minute ona je popustila klinč dopustivši si da bude povučena uvis. U gesti galantnosti bijedno neprikladnoj trenutku muškarac je prebacio svoj kaput preko njezine u dronjke izderane haljine izguravši je sa scene.

Poslije svega tamo je ležala plavuša, strgnute košulje, lica koje je bilo mješavina užasa i nježnosti. Mladi policajac odjednom se nevoljko prihvatio svoje dužnosti pomogavši joj da stane na noge, te ju je polako otpratio dok su nama frajerima u gomili curile sline za nenamjernim njihanjem njezina tijela, njezinim ljupkim, blijedim grudima prošaranim krvavim linijama, nogama na kojima su se vidjele gadne masnice.

Gledali smo je u tišini, promatrali smo je dokle god smo je mogli vidjeti, krajnje razočarani u sebe, naslađujući se tim razočaranjem, čekajući kao što stid vječno čeka da ponovno poprimi filing požude.

TIJELA U SEKSTREMNIM POZAMA

Upravo sam se preselio iz malog grada u veliki. Mali grad za mene nije bio pun blagodati. Našao bih se uvučen u skroz gadne i bezvezne sukobe. Žena koja me smatrala svojim *doljubnikom* nazvala me jedne noći pijana, gladna očijukanja i pobjesnjela je kad joj nisam uzvratilo istom mjerom. Skoro sam se pomlatio sa svojim stanodavcem. Ljudi su reagirali na mene nekako prežestoko. Često bi me pitali: jeste li vi iz New Yorka?

Veliki je grad bio bolji. Ljudi su se odijevali opakije i govorili su brzo. Imali su osjećaj... *dekoncentriranosti* što je sranja svodilo ma minimum. Kina su imala sve *blockbustere*. Ulični zabavljači nisu bili pušiona.

One noći kad sam otišao iz gradića moja mi je frendica Pam rekla nek' se pobrinem za njezinu frendicu koja se upravo doselila u veliki grad. Pokazala mi je fotku, snimku u polu profilu i po toj sam fotki mogao vidjeti da je Ling bila Kineskinja i da je imala zgodne noge. Bila je zavaljena u stolici, pušila je cigaretu. Izgledala je upozirana u coolerizam.

Pomislio sam: volio bih je pojebati.

Kadgod vidim fotku poželjne žene, čak i razumno poželjne žene, čak i žene ne baš osobito poželjne, ali koja posjeduje jednu poželjnu karakteristiku razmišljam o tome da je pojebem.

Ponekad mi fotka čak ni ne treba. Ponekad... tek opis ili ime i počnem razmišljati: *daaa Monique, kako bi bilo s Monique?* Razmišljam o jebanju Jane Pauley. Razmišljam o jebanju princeze Diane (ili - razmišljao sam). Razmišljao sam jednom (nakratko) o jebanju Julie Child.

Većina muškaraca "vrti" žene kroz te zamišljene kombinacije. Ako su iskreni priznaju takve porive. I ako su *pristojnopošteni* ne provode ih u djelo.

Moje su maštarije rijetko... *određenospjecifične* (molim, ne pomišljajte to). Ne vizualiziram zavezane udove ili trzavo otimanje... Predočavam si općenitiji filing - *bih li je mogao uvjeriti da me "iskonzumira"? Prevući prstima po njezinoj alabasternoj koži? Kako izgleda gola? Kakve bi ispuštala zvukove?* Tako, u tom smislu. *Kako bi to bilo... intimnost, sigurnost?*

To vjerojatno ime nekakve veze s posjedovanjem.

Doselio sam zbog posla koji je uključivao poučavanje osamnaestogodišnjaka tehnikama pisanja. Tada sam imao tridesetčetiri godine. Svi su moji prijatelji bili u braku. Većina ih je imala djecu. Nazivao sam ih vikendom i slušao bih veseli kaos u pozadini. Triput sam bio krsni kum.

Počeo sam obraćati nesvakidašnju pozornost na liniju na kojoj je počinjalo vlasništvo. Prakticirao sam oprezno začešljavanje. Ne začešljavanje preko cele, ništa toliko otužno ni rigorozno, već stanovito začešljavanje nadalje kako bi se prikrio mic po mic nadolazeći aerodrom za muhe.

Prelistavao sam otmjene časopise i zurio u reklame za "eliminatore trbuha" i vodio sam računa o njihovim ozbiljnim upozorenjima o "preraspodjeli masnog tkiva". Znao sam za postojanje te sheme – prošlo je ponešto vremena otkako sam mogao bez nelagode raskopčati hlače.

Nisam prakticirao puno društvenih kontakata. To je jedan od mojih nedostataka. Kad se radilo o seljenju uvijek sam se teško prilagođavao, iako, začudo, od faksa sam se selio jedanaest puta.

Nisam baš ziher siguran kako pojedinac upoznaje druge ljude ukoliko to nije preko posla.

Kafići i oglasi? – ne. To zahtijeva čušpajz coolerizma i "nevinosti" što nikad ne mogu iskemijati.

Negdje oko drugog tjedna stacioniranosti u gradu nazvao sam Ling. Imala je dubok glas, nekako muškobanjast, što nisam očekivao. Govorila je brzo, sa stavom nonšalantnosti.

Služila se različitim tipovima slenga. Rekla mi je da je iz San Francisca, no kad sam počeo piliti po tome priznala je da je otamo otišla u dobi od šest godina. Odrasla je u Južnoj Kaliforniji. *Pun pogodak*, pomislio sam, iako je ona to shvaćala kao... "otegotnu okolnost" ublaženu činjenicom da je otišla na faks, te je (nakratko) radila u sjevernoj Kaliforniji.

Imala je dvadesetdvije godine.

Njezin je stan bio na kraju uličice, na zadnjem katu jedne stare kuće. Mjesto je mirisalo na vlažan tepih i truleće drvo. Bilo je udobno. Niski strop, kauč od moltoprena, CD-i u sanduku za mlijeko, nekoliko otmjenih, novih uređaja što ih joj je kupila majka.

Njezine su crte lica bile široke i nekako... *gumenaste*. Nos joj je izgledao poput glinene

grudice koju je spljoštio nečiji palac. A opet, guza joj je bila impresivno naglašena, nije bilo ni traga onom azijskom ravna-k'o-daska tipu. Nosila je tanke samtane hlače i top koji joj je razotkrivao šlaufić kože na donjem dijelu leđa.

Na putu do kina mimoišli smo se s mladim parom okovanim *piercingsima*.

“Znam curu s vertikalnim šipkama provučenima kroz bradavice”, reče Ling.

“Šipkama?”

“Pojačavaju osjet.”

“Ne bi li se brinula za razderavanje kože?”

“Ne bih”, reče Ling. “Ne.”

Ling je bila brucošica na strojarstvu. Činila se odlučnom u nedopuštanju da joj to sroza osobni imidž, (a bijaše to imidž Nabrijane Mudrice). Po pitanju seksa bila je iskrena. Pušila je cigarete. Cugala je i od cuge je pretjerano pričala. Slušala je bendove s imenima tipa Pavement i Loaf, čija je “prezentacija osobnosti” bila utemeljena na želji ne-pokazati-da-se-baš-puno-trudiš. Iza te pozerske hladnokrvnosti bila je, naravno, unutarnja panika podhranjivana od strane ambicioznih imigrantskih obitelji. Ali Ling je, (već zarana mudrica), naučila kako se uklopiti među svoje “starješine” – neophodnim prigušivanjem neurotičnih impulsa. Ona je bila marljiva radilica koja se voljela predstavljati bezbrižno nemarnom.

Marljivo je radila na prezentaciji bezbrižnosti.

Moj esencijalni problem... u svakom slučaju, simptom mojeg esencijalnog problema u to doba bijaše to da sam razjario žudnju za seksom... relaksacijom i nadolaženjem, za neobičnom *oštrooporom akcijom* tijela u ekstremnim situacijama. Seksualna idealizacija dominirala je mojim mislima. Masturbirao sam do četiri puta na dan i činio sam to uglavnom da eliminiram ometenost, tako da bih mogao obavljati svoje poslove. Ono što sam želio bilo je tijelo, žensko tijelo... uzneseno i ponovno smireno... jedna potpuno nova leđa... i prsa... i guza... i rebra...

No, bio sam jedinstveno nekompetentan pronaći jedan primjerak istoga.

Svoje sam dane provodio podučavajući zgodničke i uprištavljene tinejdžere, a navečer sam bio sam, ocjenjujući testove, prihvaćajući se uređivačkog posla neophodnog da iskemijam

honorarni posao dostatnim. I masturbirajući.

Kad sam se družio s Ling nije tu bilo iskri i vatrometa, čak ni oduševljenja nabrijanog pulsa. Umjesto toga postojale su naznake. Naznake mogućeg "aranžmana".

"*Beyond Seven*", rekla je Ling. "Ti su najbolji."

"Nikad čuo za njih", rekao sam.

"Oni su najbolji", reče.

"Kako znaš?"

"A šta misliš?"

"To je kao nešto bitno? Je li...?"

Ling se nasmijala na način koji je sugerirao moje jedno neznanje. Ne po prvi put u odnosu s njom osjetih udaljenost naših godina. Ona je odrasla u kasno postreganovskoj Americi i seksualno je dozorila na vrhuncu epidemije AIDSa. Za nju je protokol korištenja kondoma bio rutina koja se podrazumijevala. Ja sam ih još uvijek smatrao nekako *neprirodna*.

"Naravno da je bitno. Davide, to je u tebi. To ti je točno pod nosom." Ling je posaugala cigaretu. Bila je vegetarijanka iz moralnih razloga, no pušila je *Camel Lights* jer su imale najžmahniji okus. Usne su joj bile debele, ali zgodno oblikovane. Bile su ispupčene s njezina lica poput vlagom nabubrenih cvjetića.

Bijaše tu noć *Scrabbla* i *Jacka Daniela* kojeg je dofurao u moju gajbu. Bili smo razmijenili emailove glede "pravila cuganja". Svaka riječ preko pedeset bodova donosila je cug, riječ od sedam slova značila je dva cuga, itd. Ovakva su pravila bila neophodna.

Oboje smo bili nabrijani cugati i u biti nacugani i... onda je ona bila na podu s okrenutim leđima promatrala je jedan od mojih CD-a... onaj šlaufić savršeno bezdlake kože bio je otkriven... Moje su se ruke pomaknule do njezinih ramena. Bijaše tu taj trenutak neizvjesnosti - hoće li ulet biti odbijen? I onda, jednom kad je to razriješeno, bijaše tu dražesno pitanje o tome kako će se nastaviti s razodijevanjem...?

Ona je bila ta koja je ispustila sitni zvukić, grleni glasić i rekla: "Ajmo se leći."

Naša je seksualna akcijada otpočetak bila obilježena surovodivljim intenzitetom i

izdržljivošću. Te prve noći ševili smo se sat vremena, prestali, počeli ponovno – tako se nastavilo do jutra. Pokretali smo se s takvim žarom da smo morali zastati kako bismo došli do daha. Prvo – ona gore, klizila je prema dolje i brzo je odobravajuće kimnula dok sam ja grabio meso njezinih kukova. Zatim – okret, njezina su koljena zahaklala moje kukove... dugotrajno oprobavanje kutova i brzina... Podigla je noge uvis i skljojala se na trbuh.

Tijekom čitave te zapletenosti pretumbali smo se u položaj u kojem smo isprepleli noge poput škara, naše su se karlične kosti njihale u neometanom jedinstvu.

Oboje smo bili zapanjeni i nakon svega ležali smo združeni pokušavajući razjasniti smisao te žestine, razmišljali smo, te smo povremeno govorili stvari tipa *vau* i *ahm...* i cerekali smo se.

Ne govorim ja tu o bilo kakvoj neuobičajenoj vještini. Bila je to tek zapanjujuća uštimanost živčanih završetaka i potreba. Napokon sam upoznao nekog toliko savršeno pohlepnog za osjetilnim iskustvom koliko i proždrljivog za dograbljivo-dostupnim užitkom. *Vau*.

Na Dan zahvalnosti posjetila nas je naša frendica Pam s još nekim frendovima. Ling je savjetovala da ne kažemo ništa o našem "sporazumu". Nema razloga za to, rekla je.

Oboje smo znali što je bilo "sve ovo". Reći Pam samo bi zakompliciralo stvari. Složio sam se.

"Nije da nam jedno za drugim klecaju koljena", rekla je, a ja sam odignorirao trn prezira u njezinu tonu.

Oooo, mi smo tak' lukave guzice – mislili smo izazivajući jedno drugo pipkanjem i pohotnim gestama, glumatajući kurtoaznost koja nas je zabavljala, a što je rezultiralo time da smo se osjećali *ojačani* našom droljavom tajnom.

Kad su svi gosti zgibali izmakljažili smo jedno drugo. Nakon svega – goli i peckavoosjetljivi i slanomirišući pretvarali smo se da Pam stoji na vratima... "Skliznulo je unutra...", rekao sam, a Ling reče: "par stotina puta..." A ja sam rekao: "Jednostavno je uklizio... znaš kako stvari uklize..." A Ling je rekla: "I nastavio je uklizivati žešće i žešće..." I ja sam rekao: "Nisi mi rekla da je Ling tako mokra cura..." Pa ona reče: "Trebala si pripomenuti Davidovo 'stanje stvari'". A ja sam rekao: "Jel' sve tvoje frendice tako puše?" I ona reče: "To je jedino što mogu učiniti da ga dobijem da se za trenutak 'smekša'". Pa sam ja rekao: "Jesu li sve tvoje frendice tol'ko *višestrukoorgazmične*..." A ona je rekla: "Ukliz, prva liga ukliz..." A ja sam počeo pjevušiti "Slip Slidin' Away".

Dok sam uklizavao u nju Ling mi je sisala jednu usnicu. Rekla mi je da osjeća snažnu

potrebu da grize. Sviđalo joj se grubo ponašanje, voljela je da joj ščepam grudi i stisnem dovoljno jako da ostanu masnice. Bradavice su joj ispupale iz prsiju koja su bila gotovo ravna. Bile su opakoosjetljive i malkice šire na vrhu nego u korijenu, poput... *frankensteinovskih vijaka*. Uživala je da ih se ugriza. Voljela je da (kad sam ja bio u pitanju), da se zabijam u nju u nepredvidivim intervalima, voljela je agresivnost, treskavo drmusanje, možda čak i osjećaj nasilja, a ponekad joj se sviđalo da joj ruke budu zakucane o zid iznad glave. Htjela je da ju se trlja, svugdje i snažno. Bilo kakva akcijada bila je skroz o.k., doista, iako je preferirala poze koje su dopuštale njezinim usnama da sišu i ugrizaju moje.

Tijekom seksa lice postane... *ново*. Lice poput njezina (koje bijaše spljošteno, pomalo blago) popimalo je čudesnu životnost. Lica Azijata čine se manje izražajnim od lica bijelaca jer imaju manje "uglova" i udolina i osjenčanja... Manju dramatičnost. Ali, naravno, nisu manje ekspresivna.

Obrazi su joj bili bucmasti i četvrtasti. Njezina krupna čeljust pokretala se u laganom predgrizu zbog čega je izgledala kao da ima usta ribice. Oči su joj bile usađene plitko i dopola sakrivene naborima kože. Obrve su joj bile pravokutne i loše formirane. Čak su joj i uši bile nezgrapne, izgledale su izgrizeno i preveliko – uši starca koje su se zabunom pričvrstile na lubanju mlade žene. Ali transformacija *tog* lica – oči bi joj se raširile i zamutile. Majušan bi se komadić kože između obrva namreškao. Usne bi joj se zavodnički napučile. Krv bi se probila do površine njezine hladnovlažne kože i "uspuzala" bi gore u vrat, razvukavši se u rumenim linijama preko čitavih obraza. Ponekad bih uhvatio pogled na njezin nosić iz donje perspektive diveći se savršenoj zaokruženosti nosnica. Ukupnost njezina lica svjedočila bi o golemoj skoncentriranosti, odlučnom napinjanju koje je bilo je na putu prema podavanju...

U tim bi trenucima sve bahato i grubo postajalo vrlo... *pokolebanozbunjeno*... Izgledala bi poput vrlo mlade djevojke ovladane mogućnostima svojeg tijela, istovremeno oduševljene i užasute... izraz njezinih širokih usta oblikovao bi se u gesti panike... Nisam mogao slušati njezino bučenje bez da izgubim kontrolu nad svojim pulsom, baš kao što u ovom trenutku ne mogu razmišljati o tome bez da me strefe erekcija i usamljenost.

Čitava je njezina fizionomija upućivala na podvojenost – bezizražajna ljepota i njezina primamljivija *ispodpovršnost*. Kosa joj je bila gusta i dugačka i nesređena na azijski način. Visjela je neuglađeno doista joj pripomažući u ženstvenosti i bila je žestoki seksualni rekvizit, iako je ispadala u pramenčićima što je uzrokovalo sićušna ćelava mjestašca (u vezi s čim je Ling bila uznemirujuće iskrena). Bila je nezgrapna.

Struk joj je bio obješeno nizak i loše definiran; trbuščić joj je bio prevaljen. Ruke su joj bile tuste i mišićave, ramena su joj bila široka poput mojih. Ali... morali biste samo posvjedočiti načinu na koji je fokusirala tu moć – *furiozno se prevrćući, dižući se i padajući, izmišljajući prevrtaje i nova istezanja...* – da biste shvatili kako je njezino tijelo u krevetu otkrivalo gotovo savršenu gracioznost.

Njezina je *ženska stvarčica* bila dražesna, skrivena duboko unutar kompliciranog ružičastogrimiznog anatomske zadane oblika čiji me “način uporabe” podsjećao na način kojim se šlag uštrcava u kavu.

Na kraju krajeva, nesavršenosti su bile te koje su mi se uvukle pod kožu, jer nesavršenosti su zahtijevale stanovati... dodatni napor u toleriranju koji je, nakon nekog vremena, sazio u neočekivanu i neizbrisivu privrženost. Njezine stidne dlačice: neujednačene, pramenastožbunaste – neisfriziranost slatkog pubisa. Njezina stopala: ravna i ogrubjela nalik na uske šiljke. Njezini nokti: valovite površine, izgrizeni (poput mojih) do mesa prstiju.

Ling je sebe nazivala “krupnom agresivnom Azijatkinjom” i pohvalila mi se da kad bi otišla u posjet svojoj obitelji u Kini nikad nije mogla pronaći odjeću koja bi joj pristajala. Podrigivala je i “iskvrcavala” zglobove prstiju. Uživala je u oblokavanju do točke na kojoj je mogla “djelovati po svojim primarnijim nagonima”.

Tjedan dana nakon što smo prvi put spavali nazvala me iz birtije u jedan ujutro. “Hej”, rekla je. “Hej...”

Spavao sam.

“Neću ići doma sama”, rekla je. “Hoćeš li me ti pokupiti?”

A opet, kad je bila stacioniranosigurna u mojem stanu bahato prenemaganje premetnulo se u lelujavu beznadnost – ona je željela svojeg ljubavnika, svojeg novog ljubavnika i željela se skinuti i potezala je odjeću bez puno uspjeha... a kad sam je poveo u spavaću sobu bila je stidljiva i graciozna.

Te je noći, (kao i tijekom ostalih noći), došao trenutak kad smo se zagledali jedno u drugo, u naša natečena, preizraubana tijela i pokušavali smo dokučiti kako to da osjećaj može biti toliko dobar i ispravan i prirodan na taj nesuzdržani način. Znali smo da smo upleteni u dogovoreni “aranžman”, da ideja *svrsishodnosti* lebdi iznad samog čina... Ali tamo, s tim našim tijelima koja su u naše ime međusobno pregovarala, dijelovima otkrivene površine

kože... zavlada bi stanovita *svetost* i... jedno od drugog morali smo odvratiti pogled s lica i zariti zube u kremastu teksturu kože vrata i ramena.

Ono što želim reći jest to da je ispod sve te "orgazmičke pirotehnike", "nabrijanog hedonizma" postojala nježnost. Ponekad nakon što bismo završili s aktom ležao bih na njoj, tijelo mi je bilo razvaljeno u blaženstvu. S vremenom bi njezino disanje otežalo, a ja bih se napeo, znajući da je drobim pod sobom, a ona bi ovila ruke oko mene i progundala "još nebašsad"... i još bismo ležali tamo neko vrijeme dodirujući jedno drugome onoliko kože koliko smo mogli dohvatiti.

Samo onda, uvijek je tu bio život izvan kreveta i duge večeri pune neizvjesnosti tijekom kojih smo iščekivali poput djece zarobljene za stolom skupa s odraslima sve dok ne bismo dobili dozvolu da odemo od stola kako bismo otišli u potragu za tijelom onog drugog. Redovito bismo patili patnju razočaranja kad bismo se suočili jedno s drugim, našavši se jedno drugom preko puta nekog stola u restoranu u situaciji da nemamo baš puno zajedničkih tema za razgovor. Zbog svoje se mladosti Ling priheftala na repertoar storija iz svojih studentskih dana od kojih je svaku započinjala uvodnom frazom "o, to je bilo bogovski za crknuti", a od kojih u biti nijedna nije bila "bogovska", nego je definicija bila bliža "ovozemaljski prizemnoj", često tragično prizemnoj. (Slušao sam storiju o tome kako je pogrešno naglasila riječ *erogeno* tijekom fakultetskog "orijentacijskog izražavanja" - naglasila je treći slog - najmanje četiri puta.)

Moje grintanje nije moglo biti ništa manje iritantno. Ja sam možda bio malkice sofisticiraniji. Svoje storije nisam ponavljao, ali tematika je uvijek bila ista: neurotična grintanja protiv budalastih mentora i tupavih studenata. Igrali smo na kartu interesantnosti, odradili bismo neophodan razgovor, šalili se kad smo to mogli. Na taj smo se način dovijali kako bismo opravdali ono što će se dogoditi kasnije.

U krevetu smo "lukavo usavršavali zanat", na površinu su izlazili naši zanos i svakodnevne običnosti. Ling je govorila o svojoj obitelji razotkrivši ogromnu količinu bogatstva koje je uporno čuvala prikrivenim - potajnu dekadenciju posjedovanja privatnih kuhara i egzotičnog istočnjačkog voća, te duboku lojalnost svojoj dinastiji. Kad je govorila kineski usta bi joj se proširila, ton zvuka njezina glasa naglo bi se povisio, a jezik bi joj oblikovao riječi lepršavoleptirskim pokretima.

Čitao sam joj blagim tonom glasa, priljubljavao sam se uz njezino dugačko tijelo i grijao sam joj površinu guze svojim novoizraštenim debeljuškastim trbuhom. Ona bi ponekad priljubila

svoje uši (nalik ušima starca) na moja rutava prsa i slušala bi me kako pjevušim poput ostarjela Boba Dylana dok ne bi usnula.

Ujutro bih pripremio detaljno osmišljen doručak i donio bih joj čaj i med, a nakon što bismo ih popapali (još smo uvijek bili goli), naši bi se apetiti nabrijali, jutro bismo proveli prevrćući se, mogli smo detaljno vidjeti "sve što se moglo vidjeti" i... osvježili bismo krevet s novom nabrijanom akcijom.

Ali onda je tu bila vožnja natrag do njezina stana tijekom koje bismo se ponovno našli otužno osviještenima o tome koliko smo malo imali međusobnih dodirnih točaka. Ona je ponovno bila *trendy* mlada žena koja je tražila svoj put, a ja sam ponovno bio ofucani pedagog s golemim vokabularom.

Oko Božića Ling je donijela iznenadnu odluku - morali smo odrediti "zadani rok" kad ćemo prestati spavati jedno s drugim. Ja sam se složio ne stoga što sam se slagao s tim, već zato što je slaganje bilo potrebno da bi se moj brod "Libido" održao na pučini. Da sam tad navalio, da sam ispitivao zbog čega je uopće potrebno postaviti granice bio sam siguran da bi Ling "bacila sidro". Datum određen za "doviđenja-i-zbogom" bio je četrnaestog veljače. Ja sam to predložio u trenutku zajedljive mušičavosti, a što je Ling istog trenutka "ratificirala" - to nam je dalo mjesec dana vremena nakon njezinog povratka sa zimskih ferija.

Ako odsustvo osobe djeluje na srce tako da se ono još više raznježi ultimatum djeluje na srce tako da ono podivlja. U krevetu Ling mi je naređivala da joj pričepim ruke kao zarobljeniku, a u nju sam ulazio toliko snažno da sam mogao osjetiti kako se tetive mojih prepona zatežu po njezinoj pelvičnoj kosti i ponekad bih začuo, ili bih isfantazirao da čujem prijeteće i uzbudljivo lomno pucanje, a kod bi ona zajašila mene naredila bi mi da je udaram po njezinoj slatkoj guzi s toliko nabrijane žestine sve dok ti zvuci ne bi odjekivali od drvenih greda iznad mog kreveta i osjetio bih kako njezino tijelo počinje nesvjesno pulsirati.

Pojam "seksa uz zaštitu" (pojam kojeg se automatski držala u teoriji) je *puf-paf* nestao. Lizali smo jedno drugo posvuda i svojim smo pomahnitalim jezicima raznosili znoj i slinu i druge mračne i zatajene mirise koji su se izmiješali na plahutama pretvorivši se u "sinonim za seks" u sklopu naše "mirisne memorije". Jesmo li trezveno sagledali ovakvo ponašanje? Samo, vidite, to nije pravac u kojem smo razmišljali. Mi smo bili na drugačijoj razini. Tijekom deset ili dvanaest ili četrnaest sati provedenih u mojoj sobi nalik na pećinu jedino pravilo bilo je *zadovoljenje*... Spavanje je bilo svedeno na minimum, ne zato što smo tako odabrali već zbog divlje nabrijanosti naših tijela koja nisu mogla ostati primirena ili razdvojena.

U petak, na Valentinovo otišli smo u krevet i nismo izašli do sljedeće večeri. Ling je imala menstruaciju, krvarila je neobično obilno. Nakon što sam je odvezao kući dugo sam stajao ispred kupaonskog ogledala diveći se sasušenoj krvi na svojem trbuhu, mirišući slatki metalni smrad i dodirivao sam zgrušane grudice diveći se u tišini prizoru strasti koja je uzrokovala ove mrlje, a kasnije sam se potopio u vrelu kupelj čija se voda obojila fantastičnom tamnocrvenom bojom prije nego li se razblažila i nestala.

Nikad nije svršeno u vijeke vjekova, a osobito ne dok tijelo ima jasne motive. Izdržali smo desetak dana, dva tjedna, ukočenoukalupljeni u našim novim pravilima, no kad smo osjetili da smo napokon dovoljno kažnjeni prepustili smo se akcijadi, sve bliže i bliže gubitku, a bili smo posramljeni i proždrljivi više no ikad. Ustvari, moram istaknuti, Ling se činila posramljenijom od mene. Moje je viđenje situacije bilo više... opraštajuće. Kad ste u svojem tijelu proživjeli duži vremenski period i kad ste ispatili veću količinu usamljenosti zbog "ispadanja iz uporabe" zahvalnost je manje obremenjena uvjetima. Kao što sam rekao Ling, ja sam bio samo presretno voljan nastaviti s našim "aranžmanom", iako se ona činila ne baš pozitivno olakšanom zbog takve ležernosti. Složili smo se da je važno da se razidemo dostojanstveno jer imali smo tu dragu zajedničku frendicu Pam koja je trenutno razmišljala o tome da se preseli u naš grad. I tako smo se brzo zahaklali na nejasnu ideju da bi se ono što smo činili jedno drugom u seksualnom smislu moglo transformirati u niskonaponsko prijateljstvo. Ukoliko budemo pažljivi i obazrivi.

Nisam bio baš strahovito zabrinut za Ling. Njezino je srce prošlo obuku "škole novog vijeka". Tako sam ja shvaćao stanje stvari. Bio sam zabrinutiji za svoje ponašanje zbog načina na koji bi moja žudnja zbog odbacivanja mogla utjecati na mene da postanem neprijateljski raspoložen i sve pokvarim. Nisam uzeo u obzir raspon njezinih osjećaja. Nisam uzeo u obzir način na koji bi ponekad ugurala moje ime u tamu među nama – *Davide*, *Davide*... Glas bi joj bio... *drhtavovlažan*, pogled bi joj bio skrenut u stranu kao da nešto skriva ili ne izriče.

Muškarci uskladište svoju osobnu zalihu sjećanja, onih vizualnih svratišta koja nas podsjetu u trenucima žudnje... S mučiteljskom jasnoćom mogu vidjeti jednu svoju davno bivšu curu kako sjeda, pa se migoljavo premješta na mojem krilu, guza joj izgleda plavkasto na mjesečini, napuhanookruglasta... Druga cura izvija leđa ovijajući svoje listove oko mojih i zanesena je... Ili Ling: povučena pod mene... već obrađena-po-svim-propisima... prevlači prstima niz svoj nos i usne, moleći me da svršim točno *tuuu*...

Je li to bilo ponižavanje ili ekstremna stanja strasti dopuštaju fleksibilniji pogled na stvar?

Mogu tek reći da nema stvari koju sam želio više od ovog izazova, ove prilike da je “zaflekam”... da izložim ono što je ona izmamila... da joj ostavim prugaste fleke od obraza do trbuha.... (Godilo nam je to, ta uživajućeu godna “prljavost”, pa smo prstima “oslikavali” njezin torzo dok se nije obrisala ručnikom kojeg sam dobacio.)

Bili smo na putu do aerodroma kako bismo pokupili Pam kad se Ling okrenula prema meni i rekla: “Sad se viđam s nekim drugim.”

Srce mi je počelo kucati upola brže. Strefila me unutarnja panika čovjeka čija se sreća potrošila. Zurio sam u crnu, sklizavokišnu autocestu, u zgrade u centru grada pozlaćene svjetlošću. Na brzinu da zaustavim svoju zbunjenost rekoh: “To je super. Mislim, da je to superiška.”

Ling je dodala onim svojim dubokim tonom glasa ravnim k’o zaleđeno jezero: “Mislim, mi oboje znamo gdje i kako stojimo.”

“Točno”, rekoh.

Upitala je ne bih li možda želio malkice čuti o tom tipu? Sve u svemu bilo je to okrutno pitanje, ali sad smo igrali igricu uloga. (Dotud smo dogurali!) Sad smo bili *frendovi*.

A frendovi slušaju frendove kako palamude oko friških ljubavnika.

On je bio njezin kolega-s-godine, kompanjon inženjer. On je izgradio ribu-robota koja je nju vrlo impresionirala. (Već sam je prije slušao dok je palamudila o toj ribi, te sam glasno propitkivao o njezinoj svrsi. Je li bila namijenjena istraživanju? Je li tu bilo kakve praktične primjene? Je li svijetu ekstraspecijalno trebala riba-robot? Je li, uzevši sve u obzir, robot-ribić mogao biti bolja “smisli-stani-pani” investicija?)

“To nije poanta”, rekla mi je Ling. JA nisam shvaćao *suštinu*.

To da je odlučila okončati naš “sporazum” na putu do aerodroma kako bismo pokupili našu zajedničku frendicu, ubacujući to u razgovor kao *no-big-deal* misao – TO jest bio čin provokacije. Mda. Ali ona je imala dvadesetdvije godine, bila je kvazi-odrasla, i bez sumnje, opakoustrašena od moje reakcije. Bilo je to bezobzirno, a opet, s inženjerskog gledišta zvučalo je kao... *metodički promišljeni postupak* – odabrala je trenutak koji će zasigurno rezultirati... minimalnom količinom napidženih reakcija.

I tako, epizoda kupljenja frendice na aerodromu. Ling je marširala u stopu u svojim

smiješnobesmislenim vojničkim čizmama, pričala je svoje blesave storije dok sam ja nezgrapno lovio korak u mutavoj tišini. Unutar prostora aerodromskog terminala pronašao sam toalet i buljio sam u svoj odraz u ogledalu, u svoju blesavu frizuru kose začesljane prema naprijed. Frajer koji je stajao ispred lavaboja pokraj mene upitao me: "A je li to i vama dlake pobjegoše?"

Kad sam se pojavio na terminalu, tu je bila Pam, vesela, prijateljski raspoložena Pam koja nije znala ništa o postojećoj situaciji, mislila je (umjesto da je sumnjala) da je došla u posjet... k dvoje svojih frendova koji su na njezinu radost, uživali u ležernom prijateljstvu. Pam i Ling su provele vožnju do doma bučno blebećući dok sam se ja pretvarao da sam skoncentriran na vožnju po mokroj cesti.

Sljedeće smo večeri Pam i ja otišli kako bismo pokupili Ling i otišli na večeru. Išli smo stepenicama do njezina stana. Ja sam nosio logistički pripremljene koktele. U unutrašnjosti stana svjetla su bila upaljena, no vrata su bila zaključana. Kucali smo i vikali. Ponovno smo kucali... Prošlo je oko... minute... Bilo je tu nekakvog potihog zvuka komešanja i mumljavih šumova i pretpostavljam da sam ja negdje u sebi imao nekakav predosjećaj, iako sam bio dovoljno "pun povjerenja", ili dovoljno tašt, ili dovoljno krhak da to sam od sebe sakrijem. Izmozgali smo da je Ling bila pod tušem.

Pam je izvukla svoj ključ i uvalila ga je u bravu otvorivši vrata, a pred nama je stajao mladić. Bio je raščupan, crvenio se. Krajičkom oka vidio sam kupaonska vrata koja su se brzo zatvorila. Bilo je to (u tom trenutku koji je dugo potrajao) poput otkrovenja koje je došlo tijekom sna – zapanjujuće a opet neizbježno. *Kako je mogla? I... naravno.* Ono što je bilo iznimno teško podnijeti nije bilo ono što *jesam* vidio, već, ono što blebetavi krelci na TV-u uvijek kažu, teška je bila prikrivenost, način na koji *nisu* bili goli u ljubavnom klinču, pijani od učinka koji su ostavila usta onog drugog... dok su se žurno uvlačili u odjeću.

"Mora da si ti John", rekla je Pam. "Čula sam sve o tebi." Odvela ga je do stolice pokraj kuhinjskog stolića. "Čime ste se vas dvoje bavili? Učenjem? Malkice ste 'učili u paru'?" Nasmijala se. "Mi odlazimo na večeru, John. Pođi s nama."

John se obuzet blesavom ugodom, pogubljen (kao i Pam) "u-akcijskom-vremenu-i-prostoru" pokušao namrštit. "Moram napraviti zadaću."

Zadaću! pomislio sam. *Isuse!*

"To možeš napraviti kasnije", reče Pam. "Imaš vremena cijelu noć."

Sjeo sam sučelice Johnu-“Malom-od-ribe”, proučavao sam njegovo lice kao da bi tu mogao postojati nekakav pokazatelj razloga iz kojeg bi on utjecao na Ling tako da su joj zbog njega klecala koljena. Imao je mesnata usta, oči koje su izgledale pospano, raščupanogrmoliku smeđu kosu. Bio je mlad poput nje. A ja sam bio stariji koji je ispao jadan zbog svoje naklonosti.

“Biti ćemo vani samo oko sat vremena”, reko priskačući u nagovaranju.

“Mali-od-ribe” se ponovno pokušao namrštit.

“Naravno da ćeš poći”, rekla je Pam.

A Ling je sad došla iz kupaoone te je dugačkim koracima otkoračala do Pam podarivši joj zagrljajčić i nasmiješila se s posramljenom radošću. Pam je otišla popiškiti se, a Ling je sjela na čelo stola okružena “Malim-od-ribe” s jedne i “Mojom Personom” s druge strane.

Razmišljao sam o njezinim ustima, širokim, nalik na usta ribice, razmišljao sam o tom veselom fundusu pokreta, kako je zabacivala svoju crnu kosu, kako bi isplazila jezik... dva obraza bi se sljubila, intimnost s kojom bi se sljubila s mojim fizičkim konturama, koliko je bila izglednija i koliko je meni ta izglednost bila potrebna, te kako će sad ta usta biti usredotočena na to novo tijelo i kako su bila usredotočena u trenucima dok smo se Pam i ja uspinjali stepenicama...

“Kakvu zadaću morate izraditi?” upitao sam “Malom-od-ribe”.

Podignuo je udžbenik. “Stvari u vezi s nacrtom. Isto kao i Ling.”

“Superiška.”

“A vi ste profesor, točno?” rekao je. “Ling mi je pričala o vama.”

Kimnuo sam i protresao svoj bunt ključeva. Strahovito sam želio ne dopustiti da moji osjećaji budu vidljivi. (A istovremeno sam želio mlatnuti Ling u facu. Želio sam je prodrmati toliko žestoko da bi joj glava mlatnula o zid.)

Pam je izašla iz kupaoone i nekoliko minuta smo utukli na raspravu o tome gdje bismo mogli večerati. Pam je nastavila požurivati “Malom-od-ribe” da nam se pridruži. I ja sam to činio. Kako sam ja bio dobar frajer! Kakav superiška dobričina! On je napokon namolio “da-bude-ispričan”.

Ling je rekla: "Otpratit ću te..." I oteturala je za njim. U hodniku su proveli... jednu minutu pipkajući jedno drugo.

"Jesmo li uranili?" upitao sam Pam.

Nasmijala se. "Očito."

Postoji točka na kojoj očuvanje vlastitog ega zahtijeva ponos, bez obzira na to koliko je šupalj i lažan. Ling se pretvarala da nije učinila ništa loše, a ja sam se pretvarao da ništa ne kontam. Ovo je bila naša večera: Pam je sveudilj idiotski blebetala. Samo sam jednom pogledao u Ling. Linija crvene kože protezala joj se od vrata do sredine obraza – osip zadobijen u akciji. Bio sam siguran da sam pogledao još jednom... počeo bih se tresti.

Kad ste izdani do te mjere i na taj način u razmišljanju prevlada stanovita podvojenost. Tu je osoba koju ste poznavali *prije* i tu je osoba koju poznajete *sad*... a to nije ista osoba, tako da kad razmišljate o "njima" to je tek u funkciji razumijevanja onog što ste izgubili, onog što više nikad nećete imati. Postanete vezani i sljubljeni s otpacima sjećanja, postanete osoba koja leži u krevetu sama i razmišlja o onome što se već dogodilo.

Željeli smo sve okončati po pravilima poštenog igranja. To je ono što smo oboje žestoko zagovarali, točno? Ali smjer u kojem su stvari krenule, način na koji ih je Ling "lažirala pred publikom-porotom" izgledao je kao uprizorenje koje će osigurati reakciju suprotnu poštenom igranju. Moj je prvotni osjećaj bio filing da je Ling osjećala pritisak s moje strane, ili je bila uplašena, osjetila je nasilnobolnu osamljenost mog života, način na koji sam se grčevito zatvarao prema svijetu oko sebe, te je odabrala isključiti me iz svojeg života na ovakav način koji je osigurao da nikakva povezanost među nama ne može opstati.

Moji su frendovi inzistirali na tome da je Ling bila užasno ljuta na mene zbog načina na koji sam joj haračio po tijelu zanemarujući ostale dijelove *njezine osobnosti*. Možda je ona bila posramljena našom vezom više nego li sam ja shvaćao, načinom na koji je veza predstavljala moje traženje prikladnog načina za bijeg od samoće. I možda sam ja, jednom kad je pronašla vlastiti put, počeo za nju predstavljati prošlost koju je doživljavala kao... "ispunjenu očajavanjem". Samo, tu je bilo pitanje naših seksualnih odnosa, a po tom pitanju ništa nije nikad bilo lažno, ili dosadnoobično, ili posramljujuće. Ako je išta istinito onda je to činjenica da su osjetilne senzacije bile žestoko realne, opako vanserijske. Možda ju je to uplašilo. Možda je kao mlada dvadesetdvogodišnjakinja osjećala da je jedini način da istjera ovu seksualnu opsjednutost taj da uprizori scenu javnog odricanja. Nije važno. Većina tih

osjećaja bila je podsvjesna, ništa što bi ona priznala. Rekla bi samo da je izgubila pojam o vremenu, da je napravila grešku, ali ne baš strahovito veliku grešku jer je ONA, na kraju krajeva, bila najavila svršetak našeg sporazuma. Po strogo zadanim terminima kakvi su osobito omiljeni kod odvjetnika ili inženjera ONA nije učinila ništa loše.

Ovo raščlanjivanje motiva ionako nije ni na koji način utjecalo na iščeznuće ili umanjenje moje boli. Bilo je to jednostavno nešto o čemu sam razmišljao tako da ne bih morao razmišljati o nadolazećoj tuzi (s njezinom opakožestokom boli) ili da ne bih morao razmišljati o tome što bi Ling (ili bilo koja druga "Ling" koja živi u ovom golemom svijetu) mogla raditi u ovu kasnu uru u svojem udobnom stančiću kakvi su bili raštrkani diljem našeg velikog grada.

Kad poput mene provedete tako dugi vremenski period usukani sami u svojoj unutrašnjosti naučite se stanovitoj poniznosti u suočavanju s tegobama... a zatim tu lekciju naučite ponovno. Potrebne su godine i godine da postanete toliko meka srca i toliko optimistični poput mene. Nisam se trebao tako upustiti s mladom ženom, trebao sam biti pametniji.

Srce nije samo i jedino "usamljeni lovac", iako je između ostalog sasvim sigurno i to. Srce je iznemogli prodavač, klaun obliven krvlju, neizlječiva bolest... Preskupo platimo svaku njegovu odluku. Postoje rijetki sretni pojedinci (umrtvljeni na stanovitim vitalnim mjestima) koji su naučili ukrotiti svoje strasti.

Ali siguran sam da i vi imate neku epizodu u svojem životu koja može stati uz bok ovoj epizodi, nekakav pomahnitali period "nedoličnog ponašanja" u kojem vas je tijelo, vaše glupo, glupo tijelo odvelo prema tihom uništenju. I mora da ponekad noću ležite budni i pitate se: kako sam to mogao učiniti? Kako sam ikad, za miloga boga, mogao postati takva budaletina? Kako da prestanem? I kad? Kad? Kad ću je ponovno... *posjedovati?*

Steve Almond

Američki pisac mlađe generacije odrastao je u gradu Palo Alto u Kaliforniji. 1988. diplomirao je književnost na Wesleyan University u Middletownu, Connecticut. Nakon diplome bavio se novinarskim poslom, te je proveo sedam godina kao reporter, od kojih veći dio u El Pasu, a trenutno živi u Arlingtonu, Massachusetts. Pripovijetke, eseje, članke i intervju objavljuje u najpoznatijim američkim časopisima poput Playboya, Nerva, 3:AM Magazina... Pet je godina radio kao profesor kreativnog pisanja na Boston Collegeu. Kad je 2006. Boston College pozvao Condoleeazu Rice da održi počasni govor, Almond se odlučio pobuniti protiv odavanja počasti "osobi koja se zalaže za govor mržnje", te je podnio javnu ostavku koju je objavio u Boston Globeu zbog čega je u mnogim medijima bio javno kritiziran, ali i podržavan. Objavio je dvije zbirke pripovijetki: *My life in Heavy Metal* (2004.) i *The Evil B. B. Chow and Other Stories* (2005), knjigu autobiografskih zapisa s putovanja po američkim tvornicama bonbona i čokolade *Candyfreak : A Journey Through the Chocolate Underbelly of America* (2004.), te roman *Which Brings Me to You : A Novel in Confessions* (2006.) u koautorstvu sa američkom spisateljicom Juliannom Baggott. 2007. objavio je knjigu eseja *Not that You Asked*. Za svoj književni rad primio je brojne književne nagrade, njegove su knjige i pripovijetke prevedene u Europi, a neki od najpoznatijih književnih kritičara pozitivno su se izrazili o njegovom pisanju u uglednim tiskovinama poput Guardian, The Timesa, Los Angeles Timesa, Boston Globea te Esquirea.

Biblioteka Online

knjiga 65

Steve Almond

KAKO SAM ŽIVIO U RITMU HEAVY METALA

Naslov izvornika

My Life in Heavy Metal

© 2009 Steve Almond

© za elektroničko izdanje: Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, 2009, 2015, 2016

Izdavač

Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, Zagreb

Za izdavača

Aleksandra David

Urednici

Krešimir Pintarić
Dario Grgić

Prijevod s engleskog

Kristina Vlašić

Fotografija

© Irina Chirkova / Fotolia.com

ISBN 978-953-7669-05-8 (HTML)

ISBN 978-953-345-177-0 (EPUB bez DRM)

ISBN 978-953-345-178-7 (PDF)

ISBN 978-953-345-179-4 (MOBI)

**Knjiga je objavljena uz financijsku potporu
Grada Zagreba i Ministarstva kulture Republike Hrvatske.**